

PLATONIS
APOLOGIA ET CRITO.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

MARTINUS WOHLRAB

SCHOLAE DRESDENSIS QUAE EST AD AEDEM ST. CRUCIS CORRECTOR

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXVII.

1877

PRAEFATIO.

Duodecim fere anni sunt, cum in ea operum Platoniorum editione, quam Godofredus Stallbaumius scholae Thomanae Lipsiensis rector paraverat, aut curanda aut novanda versor. Eius volumen primum nunc emittens non alienum esse arbitror breviter explicare, quam rationem huius rei tractandae inierim.

Ordior a prolegomenis. In iis primo loco exponuntur dialogorum argumenta, quibus quae Plato in illis sensa deposuit, ita explicanda mihi duxi, ut nihil, quod grave esse videretur, praetermitterem, nihil aliunde afferrem. Quae res quamvis facilis et supervacanea non nemini videatur, tamen propter disputandi rationem, qua philosophus ingeniosus usus est, revera difficilis est et magis necessaria, quam in alio scriptore. Neque vero multa iam dialogorum argumenta scripta esse me fugit, sed qui ea composuerunt, aut aliud consilium inierunt atque ego aut omnino nullum.

Deinde de dialogorum dispositionibus dicendum est. In iis conficiendis Hermannum Bonitzium virum hac in re de Platone optime meritum ducem sequendum esse unum omnes intellegentes consentiunt. Iusto enim iure postulavit, ut ante omnia doceatur, quas partes libri cuiusque Plato ipse esse et voluerit et significaverit.

Sed in hac dispositione non est acquiescendum; fundamentum enim est explicationis, nondum explicatio ipsa, quandoquidem aperiendum est, quo omnia, quae a Platone disputata sunt, pertineant. Explanandum est igitur, quidnam dialogo quoque scribendo philosophus efficere voluerit. Quam ad rem cognoscendam non paucorum virorum doctorum studia collata sunt. Sed cautio in ea adhibenda est summa; nam difficillimum est suis commentis abstinere.

Cum hac quaestione cohaeret ille locus, qui est de dialogorum inscriptionibus. Iis enim declaratur, quod veteres putaverint caput esse cuiusque dialogi Platonici.

Haec omnia eo consilio exponuntur, quo magis libri cuiusque ratio intellegatur. His placuit non nulla addere, quae commodius in uno conspectu videntur, quam in commentariis ipsis diversis locis leguntur. Disserui igitur in prolegomenis de dialogorum scaenis et personis, de temporibus, quibus habiti esse fingantur. Haec omnia ad totum librum cognoscendum pertinent, non ad locum quendam interpretandum et uberius perscribenda sunt, quam ut in commentaria ipsa inseri possint.

Eadem ratione in aliquot dialogis opus est philosophorum, quos Plato respexit, explicare praecepta.

Nec non omittendum esse nobis videtur quaerere, quibus temporibus singuli libri scripti sint. Non satis enim est dialogum per se cognoscere, nam totius doctrinae Platonicae partem aliquam tractat. Pars autem non prorsus intellegitur, nisi totum semper respicitur. Quapropter constituendum est, quo tempore dialogus quisque scriptus sit, qua necessitudine cum reliquis coniunctus sit.

Denique si qui libri a Platone abiudicati sunt, quaerendum est, quo id iure factum sit.

Ac de iis quidem, quae de librorum argumentis disputare in animo habeo, satis dictum est. Sequitur, ut doceam, qua ratione usus sim auxiliis ad eos emendandos et explicandos.

Et primum quidem omnes codices adhuc collati enumerandi sunt et, quantum id fieri poterit, describendi. Deinde de eorum cognatione dicendum est. Atque in apologia et Critone duo mihi visus sum discernere posse genera, ita tamen, ut eorum vicissim partes esse docerem. Iam ubicunque omne iudicium ex illo discrimine duarum familiarum pendeat, earum signa afferre satis duxi. Contra ubi singuli libri mihi videbantur respiciendi esse, non paenituit eos enumerare; nam de singulis lectionibus ita consideratius et plenius potest iudicari.

Hac in re me scio dissentire cum iis, qui nostra memoria Platonis dialogos non nullos ediderunt. Senserunt illi, quam molestum sit et inutile omnium librorum, qui hodie cognoscuntur, multitudinem afferre. Quapropter e nimia eorum copia delectum fecerunt, ita ut e praestantioribus pauci, e deterioribus unus instar omnium esset. Horum scripturas diligentissime enotatas cum le-

gentibus communicaverunt. Illius familiae principes voluerunt esse *ΑΙΙ*, huius alii alios habuerunt. Otto enim Jahnius symposii editor elegantissimus Coislinianum (*Γ*) elegit. Sed non iniuria id displicuit Martino Schanzio operum Platonis editori novissimo, qui rectius Venetum *Ξ* hac vice fungi posse arbitratus est. Sed ne hic quidem diu principatum obtinuit; datus enim est ab Albrechto Jordano (in *Fleckeiseni annal.* 1876 p. 773) Veneto t. Jordano iam suffragatus est Schanzius (*Philol.* XXXV p. 670).

Qui e libris Platoniciis plurimis paucos elegerunt, quos omnium instar rebantur, eos iure id facere concederem, si ex iis reliquos pendere ostendissent. Sed nulla id ratione fieri et potuit et potest. Quamquam enim in primis Schanzius in librorum necessitudinibus indagandis summam operam collocavit, tamen qui eius disquisitiones vel obiter noverit, plurima sentiet esse dubia, probabilia pauca, paucissima certa. Neutiquam autem id assecutus est, ut quos voluerit libros esse principes, ab iis omnes alios ortos esse doceret. Nec mirum id quidem. Quantus enim est numerus librorum Platoniorum, qui collati sunt, quantus numerus eorum, qui aut nondum collati sunt aut non toti, denique quantum eorum, qui perierunt!

Quae cum ita sint, vix quisquam concesserit posse libros paucos elegi, qui reliquorum locum obtineant. Sunt enim in ceteris libris iam collatis non pauca, quae neglegi nullo modo possint. Nec omnia illa recte dixeris referenda esse ad scribentium errores aut coniecturas. Nam qua ratione potest demonstrari, ea non potuisse repeti e libris illis longe plurimis, qui interierunt? Sed licet sint scribentium coniecturae. Cur eas praetermittere, si utiles esse videantur?

Quamquam quaestiones illae de librorum necessitudinibus institutae omni laude dignae sunt. Iis enim id sane potest effici, ut e tot codicibus Platoniciis non nulli prorsus possint neglegi. Eos enim libros, quos ex aliis descriptos esse satis verisimiliter demonstratum est nihilque habere, quod commemorandum sit, iure posse omitti nemo negabit.

Sed iam mihi dicendum est, quid potissimum in eligendis scripturis spectaverim. Omnes enim afferre mihi non licuit, quoniam editionem paravi non criticam, sed exegeticam. Nimirum eorum mihi rebus consulendum

erat, qui Platonis dialogos ipsos legere et cognoscere student. Itaque hoc a me institutum est, ut omnes lectiones commemorarem, quae inde a Stephani aetate usque ad recentem, quatenus ad scriptoris sententiam pertinent, in editionibus reperiuntur. Ita qui mea utuntur editione, historiam quandam habent emendationis Platonicae. Ad singulas enim scripturas signa eorum virorum apposui, qui primi eas receperunt, ita ut, quid cuique debeat, facillime cognosci possit. Hac ratione simul factum est, ut intellegatur, quomodo variis temporibus loci Platonici accepti sint. Hac in re neminem me puto vituperatum esse, quod omisi, quae mihi videbantur esse vilissima.

Ubi autem in rebus orthographicis unum alterumve videbatur novandum esse, id cur factum sit, in prolegomenis exposui, ne adnotationis criticae ratio mutaretur, sed constantia quaedam servaretur.

In commentariis scribendis tantum afuit, ut Bataavorum veterum more coacervarem quaecunque a singulis interpretibus ad Platonis sermones explicandos excogitata sunt, ut nihil commemorarem, nisi quod ipse probarem verumque haberem. Ea autem, quae ab aliis iam inventa erant, ita in meum librum transtuli, ut eorum verba ipsa, quoad fieri posset, appositis nominibus retinerem. Omnino autem omnes libros et dissertationes commemoranda mihi duxi, quo plenius quae de totis libris aut de singulis locis iam scripta sint, cognosci possint. Quamquam vereor, ne hac in re non pauca me fugerint.

Restat, ut gratias agam Davidi Peipersio professori Gottingensi et Albrechto Jordano Romae nunc degenti, quod lectiones codicum quorundam Italicorum diligentissime descriptas mecum communicaverunt.

Scribebam Dresdae m. Iunio a. MDCCCLXXVII.

Martinus Wohlrab.

Prolegomena.

Platons Werke von F. Schleiermacher. I. Thl. 2. Bd. 2. Aufl. Berlin. 1818. p. 181—88.

Friedrich Ast, Platons Leben und Schriften. Leipzig. 1816. p. 474—92.

Joseph Socher, Ueber Platons Schriften. München. 1820. p. 69—78.

August Arnold, Platons Werke, einzeln erklärt und in ihrem Zusammenhange dargestellt. 1. Theil. Berlin. 1836. p. 68—87.

Karl Fr. Hermann, Geschichte und System der Platonischen Philosophie. 1. Th. Heidelberg. 1839. p. 470—73.

Platons Werke. Griechisch und Deutsch mit kritischen und erklärenden Anmerkungen. 3. Thl. Vertheidigung des Sokrates. 2. Aufl. Leipzig. 1850. p. V—XV.

Platons sämmtliche Werke. Uebersetzt von Hieronymus Müller, mit Einleitungen begleitet von Karl Steinhart. 2. Bd. Leipzig. 1851. p. 231—88.

Franz Susemihl, Die genetische Entwicklung der platonischen Philosophie. 1. Thl. Leipzig. 1855. p. 89—90.

Eduard Munk, Die natürliche Ordnung der Platonischen Schriften. Berlin. 1857. p. 457—71.

Platonis opera omnia. Recensuit et commentariis instruxit Godofredus Stallbaum. Vol. I. sect. I. Ed. IV. Lipsiae. 1858. p. 3—48.

Friedrich Ueberweg, Untersuchungen über die Echtheit und Zeitfolge Platonischer Schriften. Wien. 1861. p. 237—47.

C. Schaarschmidt, Die Sammlung der Platonischen Schriften. Bonn. 1866. p. 376—80.

George Grote, Plato and the other companions of Sokrates. I. Vol. II. ed. London. 1867. p. 281—95.

The apology of Plato, with a revised text and English notes and a digest of Platonic idioms, by James Riddell. Oxford. 1867. p. I—XXXIV.

Plato's apology of Socrates and Crito with notes critical and exegetical introductory notices and a logical analysis of the apology by Wilhelm Wagner. Cambridge. 1872. p. 59—63.

Platons Apologie des Sokrates und Kriton mit Einleitung und Anmerkungen für den Schulgebrauch von Alfred Ludwig. 5. Aufl. Wien. 1872. p. XXXI—VI.

Platons ausgewählte Schriften. Für den Schulgebrauch erklärt von Christian Cron und Julius Deuschle. 1. Thl. Vertheidigungsrede des Sokrates und Kriton. Erklärt von Chr. Cron. 6. Aufl. Leipzig. 1875. p. 33—39, 42—45.

I. Argumentum apologiae.

D. Tiedemann, dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata. Biponti. 1786. p. 15—17.

Platonis opera. Vol. III. Argumenta dialogorum condidit J. Hunziker. Parisiis. Firmin-Didot. 1873. p. 4—5.

Qui me accusaverunt, magnum me esse oratorem falso dixerunt. Mea enim dicendi ratio plane contraria est rationi illorum. Illi nihil veri dixerunt, ego vera dicam; illi oratione ornata uti sunt, ego cotidiano dicendi genere utar. Quod vos, o Athenienses, mihi concessuros esse spero propter meam fori insolentiam¹⁾.

Adversariorum duo mihi sunt genera, alterum eorum, qui jam dudum graves de me rumores sparserunt, alterum eorum, qui nunc publice me accusant. Illi multo magis mihi timendi sunt, quam hi. Primum enim dicunt res obscuras me perquirere et docere, quem ad modum causa inferior dicendo fieri superior possit. Deinde multi atque ex longo tempore me accusaverunt apud vos vel pueros nullo me defendente. Quid, quod ne nomina quidem eorum proferre possum, ita ut longe difficillimum sit eos convincere. Has igitur criminationes sinatis ut prius repellam, quam publicis accusatoribus respondeam²⁾.

Illi igitur calumniatores haec fere afferunt: Socrates, inquit, injuriam facit, quod versatur in scrutandis rebus occultis et penitus abditis et causam inferiorem reddit

1) c. I. p. 17—18A. 2) c. II. p. 18A—19A.

superiorem et alios eadem docet. Talia etiam Aristophanes comicus mihi obicit. Sed primum illas disciplinas quamquam non contemno, tamen neque scio neque tracto. Hujus rei testes sunt omnes, qui me utuntur. Deinde neminem doceo mercede. Non sum enim peritus sophistarum artis, qui adulescentes permovent, ut civium consuetudine relicta pretio se utantur magistris. Quamquam illa quoque ars per se videtur magni ducenda esse¹⁾.

At docendum mihi est, unde illae calumniae ortae sint. Earum origo repetenda mihi esse videtur non a sapientia quadam divina, qualis est sophistarum, sed ab humana quadam. Hanc ejus naturam deus Delphicus ipse significasse videtur. Chaerephonti enim meo, cum de sapientia mea eum interrogaret, respondit neminem me esse sapienterem. Cujus oraculi ut vim et potestatem cognoscerem, accessi ad eos, qui sapientes esse videbantur. Tentando igitur primum viros quosdam civiles inveni eos sibi quidem videri esse sapientes, revera tamen non esse. Hinc et invisus factus sum et cognovi illis me esse sapienterem, quod quae nescirem ne scire quidem me putarem. Omnino quo quis magis sibi videbatur sapere, eo minus sapiens erat. Post viros civiles cum experirer poetas, cognovi alios de eorum carminibus melius dicere, quam eos ipsos, ita ut non sapientia quadam, sed natura, quae pepigerunt, viderentur pepigisse. Denique opifices in iis artibus, quas exercebant, me sane erant peritiores, sed propter illam peritiam etiam omnia alia se optime scire arbitrabantur, quae nesciebant. Itaque praestare mihi videbatur me esse talem, qualis essem²⁾.

Factis autem his de hominibus judiciis ortae mihi sunt multae simultates gravissimae nomenque sapientis. Revera autem deus est sapiens et oraculum significavit eum jure haberi sapientem, qui, sicuti Socrates, quam vilis sit hominum sapientia vel potius nulla, perspectum habeat. Itaque etiam nunc id ago, ut alios vana sapientiae opinione completos arguam. Cujus rei quoniam multi adulescentes non modo testes, verum etiam imitatores fuerunt, inde vulgo adulescentes a me corrumpi dictitabant. Illi vero calumniatores si interrogantur, quid docendo Socrates ita peccet, nihil aliud proferre solent, quam vulgare illud, quod omnibus philosophis opprobrium datur non deos esse me credere et causam inferiorem me reddere superiorem.

1) c. III—IV. p. 19A—20C. 2) c. V—VIII. p. 20C—22E.

Ex clandestinorum autem illorum calumniatorum turba extiterunt, qui publice me accusaverunt, Meletus Anytus Lyco¹).

Atque haec quidem hactenus; videamus nunc de altero accusatorum genere. Hi enim Socratem dicunt injuste facere, quod et adulescentes corrumpat et deos esse neget, quos civitas colat, sed alia daemonia nova esse doceat²).

Sed primum Meletus ludit, cum me dicit corrumpere adulescentes. Nam nunquam ei cordi erat quaerere, quis meliores eos reddat; omnes enim homines id facere posse existimat. Sed e contrario pauci idonei sunt ad pueros educandos. Deinde quoniam omnes certe malunt inter cives bene moratos, quam inter improbos vivere, hominis stulti est corrumpere adulescentes, cum ab iis injuria afficiatur. Quamobrem ego si eorum mores depravarem, certe invitus hoc facerem, ita ut privatim admonendus, non publice accusandus essem³).

Jam vero Meletus adulescentes me corrumpere dicit docendo non esse deos. Sed primum quod solem dicit me habere lapidem, terram lunam, mihi tribuit, quod Anaxagoras docet. Deinde pugnantia affert. Negat enim me credere deos esse, tamen me credere esse daemonia concedit. Sed quemadmodum humana nemo potest ponere, nisi qui homines esse credit, ita ne daemonia quidem possunt poni nisi ab eo, qui daemones et deos esse putet⁴).

Sed non verendum est, ne me perdant, qui me publice accusaverunt, sed ne multitudinis odio opprimar. Mea enim vivendi ratio periculum moriendi affert; sed vitae anteponenda est honestas. Eodem mortis contemptu clari facti sunt cum alii heroes tum Achilles. Cuique enim is retinendus est locus, in quo deus ipse eum collocavit. A deo autem munus mihi esse injunctum existimo philosophandi et me aliosque cognoscendi. Quod mihi non licet detrectare metu mortis. Nam mortem si metuerem, aliquid me putarem scire, quod revera nescio. Nescio enim, utrum mors sit in malis an in bonis. Non parere autem meliori sive deo sive homini malum et turpe esse satis scio. Prae malis autem manifestis ea, quae fortasse bona sunt, non metuo. Itaque si hac me condicione absolventur iudices, ut in posterum alios explorare desinere, non id committerem, ut munus mihi a deo man-

1) c. IX—X. p. 22E—24B. 2) c. XI. p. 24B—C. 3) c. XII—XIII. p. 24C—26A. 4) c. XIV—XV. p. 26A—28A.

datum derelinquerem, sed vos docere pergerem omnia bona externa posthabenda esse virtuti atque, si quis sibi videretur bonus esse, revera autem non esset, eum convincerem. Hoc enim me facere deus ipse jussit, hoc faciendo utilem me esse existimo civitati¹).

Deinde damnatio mea non mihi detrimento erit, sed Atheniensium civitati. Ea enim mala, quibus me potestis afficere, supplicium exilium ignominia non vera sunt mala, sed malum est injuste aliquem velle interficere. Quapropter vobis consuletis, si me liberabitis. Vobis enim a deo datus sum, ut vos doceam et castigem; non facile alter monitor eiusmodi vobis obtinget. Divinitus vero me urbi missum esse vel ex eo apparet, quod neglecta re familiari in maxima paupertate vivo hoc unum agens, ut cives ad virtutem colendam excitem²).

Sed mirum fortasse multis videbitur esse, quod, cum singulis prodesse studeam, tamen publice civitati consulere nolo. Cujus rei causa divina quaedam est vox, qua semper a negotiorum publicorum administratione deterreor. Et revera si olim ad rem publicam accessissem, nulli utilis dudum morte essem multatus; nemo enim, qui justus tenax multitudini resistit, in libera civitate salvus esse potest. Semper autem justum me esse secutum, inde intellegitur, quod, cum summum imperium penes plebem esset, senatorum unus restiti vulgi suffragio injusto, cum penes paucos esset, ne eorum quidem mandata exsecutus sum³).

Itaque si ad rem publicam adissem, salvus jam non essem; semper enim justitiae opitulatus essem. Hanc enim violare cum aliis tum iis, quos dicunt discipulos meos, nunquam permisi. Revera autem nullius fui magister, sed cuique copiam feci mecum colloquendi. Quapropter si inter eos, qui me audiverunt, extiterunt, qui improbi facti sunt, ejus rei culpa injuria in me confertur. Privatim autem neminem docui. Expetiverunt autem adulescentes meam familiaritatem propterea, quod libenter me audire homines examinantem. Eorum si quemquam corrupissem, aut ipsi adulti me jam accusarent aut eorum propinqui. Familiarium autem meorum multi in iudicio adsunt. Sed tantum abest, ut Meleto se quisquam eorum testem praebeat, ut omnes mei defendendi causa huc convenerint⁴).

1) c. XVI—XVII. p. 28A—30B. 2) c. XVIII. p. 30C—31C. 3) c. XIX—XX. p. 31C—32D. 4) c. XXI—XXII. p. 32E—34B.

Fortasse tamen quispiam mihi irascatur, quod in vitae discrimine versans nihil facio ad movendos iudicum animos. Quamquam enim cum alii mihi sunt cognati, tum liberi tres, tamen eorum obtestationibus nolo flectere iudices non contumacia quadam inflatus, sed pudore impeditus. Ferunt enim sapientia quadam ceteris hominibus me excellere. Talem igitur habens famam si indigna facerem, ne summo afficiar supplicio, ignominiam huic urbi injungerem maximam. Praeterea ne justum quidem est iudices precibus mitigare. Juraverunt enim secundum leges se iudicia facturos esse; quare nullus est gratiae locus. Quam si peterem, justo jure in impietatis crimen incurrerem¹⁾.

Haec igitur Socrates sui defendendi causa. Sequuntur ea, quae dixit, postquam primis iudicum sententiis damnatus litem suam aestimare jussus est.

Non miror, inquit, quod condemnatus sum, sed illud mirum est, quod Meletus vix justum suffragiorum numerum tulit²⁾.

Actor capitis hanc litem aestimat. Quid ego? Quidnam eo merui, quod meis rebus neglectis per totam vitam cives meos studui reddere sapientiores et meliores? Nempe dignus videor esse, cui publice victus in prytaneo praebeatur³⁾.

Hoc fortasse contumaciter videtur dictum esse. Sed cum aliis nunquam injuriam intulerim, malo me afficiendum esse nego. Mortem in malis non duco. Quamnam autem aliam me commeruisse dicam poenam? Carcerem? Sed nolo servire undecimviris. Multam? Sed solvere non possum. Exilium? Sed in peregrinatione idem me fiet atque in hac urbe⁴⁾.

De vitae autem consuetudine nihil mutare mihi licet; alioquin deo non parerem. Si tamen aliqua poena irroganda est, argenti minam aut amicis hortantibus et sponsoribus triginta minas poenae loco solvam⁵⁾.

Socrates postquam secundis sententiis capite damnatus est, haec dixit.

Doleo, o Athenienses, quod me senem capitis condemnastis; nam summa vobis inde nascetur ignominia. Supplicium enim extremum fortasse effugere potui; sed nolui me indigna facere. Ita contumeliis illis non afficiar, quibus adversarii mei onerabuntur. Huc accedet, quod

1) c. XXIII—XXIV. p. 34B—35D. 2) c. XXV. p. 35E—36B.

3) c. XXVI. p. 36B—E. 4) c. XXVII. p. 37A—E. 5) c. XXVIII. p. 37E—38B.

nihil iis conducet mors mea. Me enim necato acriores existent morum vituperatores. Omnino non ita recte remouentur castigatores molesti, ut e medio tollantur, sed ita, ut homines meliores fiant¹⁾.

Vos vero, qui me absolvistis, jam doceam, quam vim id habeat, quod modo factum est. Daemonium enim mihi tota in hac causa nunquam adversatum est, unde divinari posse mihi videor mortem non esse in malis mihi ducendam. Mors enim si omnes sensus aufert, somno altissimo comparanda est, si in alium nos locum traducet, magnopere juvabit convenire iudices optimos et viros sapientissimos et cum iis disputare²⁾.

Omnino autem, iudices, viro honesto malum non potest accidere, quod omnes ejus res a diis benevole gubernantur. Opto autem, ut in filios meos ita vindicetis, ut, si divitias anteponant virtuti aut inani sapientiae opinione inflati sint, similiter eos castigetis atque ego Atheniensibus facere consuevi³⁾.

II. De apologiae dispositione.

Julius Deuschle, Dispositionen von Dialogen des Platon.

I. Apologie des Sokrates. Mützells Zeitschr. f. d. Gymnasialw. 1860. p. 353—76. Repetita est haec dissertatio in libello: J. Deuschle, Dispositionen der Apol. und des Gorg. Leipzig. 1867. p. 1—23.

Prima oratio⁴⁾.

Exordium⁵⁾.

1. Socrates suam dicendi rationem excusat. Non utetur iisdem artibus, quibus accusatores, sed vera dicet cotidiano sermone⁶⁾.
2. Socrates ab Atheniensibus petit, ut, priusquam Meleti criminibus respondeat, se defendere sibi liceat contra adversarios quosdam gravissimos, qui ex longo tempore se calumniati sint⁷⁾.

1) c. XXIX—XXX. p. 38C—39D. 2) c. XXXI—XXXII. p. 39E—41C. 3) c. XXXIII. p. 41C—42. 4) c. I—XXIV.

5) c. I—II. 6) c. I. 7) c. II. Transitus ad sequentia fit his verbis: *Εἶεν. ἀπολογητέον δὴ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελεῖσθαι τὴν διαβολὴν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ* (p. 18E).

A. Socrates contra priores accusatores se defendit¹⁾.

I. Socrates accusatus erat,

1. quod res vanas et periculosas tractaret,
2. quod eas doceret alios²⁾.

Contra Socrates demonstrat

1. tales artes se non exercere,
2. nunquam se professum esse pueros se docere³⁾.

II. Harum calumniarum origo⁴⁾ repetenda est a Socratis ipsius sapientia, qua et ipse nihil se scire putat et hominibus, qui sapere videntur et sibi et aliis, demonstrat eos revera nihil scire. Demonstrat id autem viris civilibus poetis opificibus⁵⁾.Hac sapientia⁶⁾

1. Socrates ipse invisus factus est et illis hominibus insipientibus et audientium magno numero⁷⁾,
2. eos, qui ejus familiaritate utebantur, corrumpere dicebatur⁸⁾.

B. Socrates contra Meletum se defendit⁹⁾.Accusatus est Socrates, quod adulescentes corrumpat, quod non civitatis deos, sed novos colat¹⁰⁾.Horum criminum defensio¹¹⁾.I. Socratem accusare, quod adulescentes depravet, non licet Meleto¹²⁾; nam

1. adulescentium educatio nunquam ei curae erat¹³⁾,
2. accusat eum, qui admonendus est; nam Socrates si peccasset, peccasset invitus¹⁴⁾.

1) c. III—X. p. 19 A Ἀναλάβομεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία ἐστίν, ἐξ ἧς ἢ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν. 2) c. III. p. 19 A—C.

3) c. III—IV. p. 19 C—20 C. 4) p. 20 C Ἐπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως ἄλλ', ὃ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστι πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοι αὐταὶ γέγονασιν; 5) c. V—VIII. 6) P. 22 E Ἐν ταυτησί δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλὰ μὲν ἀπέχθεται μοι γέγονασι καὶ οἶα χαλεπώτατα καὶ βαρύτερα, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γέγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφὸς εἶναι.

7) c. IX. 8) c. X. 9) c. XI—XV. p. 24 B Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρόωτοί μου κατηγοροὶ κατηγοροῦν αὕτη ἐστὶν ἰκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς· πρὸς δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθὸν τε καὶ φιλόπολιν, ὡς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι. Socratis defensiones contra priores illos accusatores et contra praesentes unam vult orationis efficere partem Deuschleius p. 8—9.

10) c. XI. 11) c. XII—XV. 12) p. 24 C φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δὲ γε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον. 13) c. XII. p. 25 C ἀλλὰ γάρ, ὃ Μέλητε, ἰκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδέποτε ἐφρόντισας τῶν νέων.

14) c. XIII. p. 26 A σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ διδάξαι ἐφυγες—

II. Injuria Meletus Socratem accusat, quod deos esse neget¹⁾; nam

1. tribuit Socrati, quae Anaxagoras docet²⁾,
2. concedit Socratem credere esse daemonia. Sed qui credit esse daemonia, eum necesse est credere esse deos³⁾.

C. Socrates contra vulgus se defendit⁴⁾.a. Socrates vulgo propterea videtur peccare, quod ejus ratio vitae cum mortis periculo conjuncta est⁵⁾. Sed

I. mortis metu Socrati non licet suam vitae rationem mutare; nam

1. morte magis timenda est turpitudine, quae cum officii intermissione conjuncta est⁶⁾,
2. philosophandi munus detrectare malum est; mors autem utrum malum sit necne, dubium est; dubia mala nemo praefert non dubiis⁷⁾.

II. Socratem si Athenienses propter ejus doctrinam interficerent, non ei nocerent, sed sibi ipsis⁸⁾.b. Socrates vulgo vituperandus esse videbatur, quod in negotio esse noluit⁹⁾.Sed eo abstinuit, quod divina quaedam vox id dissuasit. Et recte quidem id videtur fecisse; nam paene periit, cum negotia publica administraret¹⁰⁾.

δεῦρο δὲ εἰσάγεις, οἱ νόμος ἐστὶν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.

1) p. 26 A Ἀλλὰ γάρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν δῆλον ἤδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μέλητω τούτων οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πάποτε ἐμέλησεν. ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φησ διαφθείρειν, ὃ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ, ὅτι κατὰ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὐδ' ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; 2) c. XIV. 3) c. XV. 4) c. XVI—XXII. p. 28 A Ἀλλὰ γάρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὖν ἀδικῶ κατὰ τὴν Μέλητον γραφήν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλὰ ἰκανῶς καὶ ταῦτα. ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλῆ μοι ἀπέχθεια γέγονεν καὶ πρὸς πολλοὺς, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθὲς ἐστίν. καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ ἐμὲ αἰρήσει, εἴπερ αἰρή, οὐ Μέλητος οὐδέ ἄνυτος, ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολὴ τε καὶ φθόνος. 5) c. XVI—XVIII. p. 28 B Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις· εἴτ' οὖν αἰσχύνει, ὃ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; 6) c. XVI. 7) c. XVII. 8) c. XVIII. p. 30 C εὖ γὰρ ἴστε, εἴαν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. 9) c. XIX—XX. p. 31 C Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄποπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδία μὲν ταῦτα ξυμβουλευῶ περικῶν καὶ πολυπραγμονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον ξυμβουλευεῖν τῇ πόλει. 10) c. XIX—XX.

e. Socrati vituperationi erat, quod ex ejus disciplina homines quidam perniciosissimi profecti erant¹⁾. Sed

1. Socrates privatim se quemquam docuisse negat²⁾;

2. ejus discipuli si ab eo corrupti essent, aut ipsi aut eorum propinqui existerent accusatores³⁾.

Peroratio⁴⁾.

Socrates non conatur iudicum misericordiam commovere.

Nam hoc facere est

1. turpe⁵⁾,

2. injustum⁶⁾.

Altera oratio⁷⁾.

Exordium. Socrates miratur paucorum suffragiorum discrimine se esse damnatum⁸⁾.

Litis aestimatio⁹⁾.

I. Socrates se dignum habet, cui victus in prytaneo praebetur¹⁰⁾.

II. Malo se afficiendum esse Socrates negat; nam injuriam non sua sponte fecit. Quare vinculis multa exilio se puniendum esse non concedit¹¹⁾.

III. Socrates, quoniam ei non licet ab officio discedere, poenam luere vult, quam poenam non habet; tantum pecuniae solvere vult, quantum aut ipse habet aut amici offerunt¹²⁾.

Tertia oratio¹³⁾.

I. Ii iudices, qui Socratem damnaverunt¹⁴⁾,

1. ignominiam urbi intulerunt¹⁵⁾,

2. se ipsos a morum vituperatoribus non liberaverunt¹⁶⁾.

1) c. XXI—XXII. p. 33A ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δημοσία τε, εἴ ποῦ τι ἐπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτός οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ἐνγλωσσίας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλα οὔτε τούτων οὐδενί, οὐς οἱ διαβάλλοντες ἐμέ φασιν ἐμούς μαθητὰς εἶναι. 2) c. XXI. 3) c. XXII. 4) c. XXIII—XXIV. p. 34B Εἴεν δὴ, ὦ ἄνδρες, ἂ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἐστὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα. 5) c. XXIII. 6) c. XXIV. p. 35B Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιον μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. 7) c. XXV—XXVIII. 8) c. XXV. 9) c. XXVI—XXVIII. p. 36B Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θάνατον. εἴεν. ἐγὼ δὲ δὴ τίνας ὑμῖν ἀντιτιμῆσομαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; 10) c. XXVI. 11) c. XXVII. 12) c. XXVIII. 13) c. XXIX—XXXIII. 14) p. 38C λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμὸν καταψηφισαμένους θάνατον. 15) c. XXIX. 16) c. XXX.

II. Iis iudicibus, qui eum absolverunt¹⁾, Socrates demonstrat mortem sibi non esse malum. Nam

1. daemonium in tota hac causa sibi nunquam restitisse²⁾,

2. mortem ipsam non esse malum, sive sensus tollat sive migratio sit in alium locum³⁾.

Peroratio⁴⁾. Socrates hortatur

1. eos iudices, qui eum absolverunt, ut bono sint animo,

2. eos iudices, qui eum damnaverunt, ut eodem modo filios suos reprehendant, quo ipse eos reprehendisset.

III. Quo consilio Socratis apologia a Platone scripta sit.

Socratem coram iudicibus se defendisse satis constat. Accusati enim cujusque erat suam causam dicere⁵⁾. Cui officio si Socrates non satisfacisset, id certe commemoratum esset a scriptoribus aequalibus. Hi⁶⁾ autem testantur Socratem pro se ipsum dixisse. Quare reicienda erit scriptorum multo posteriorum⁷⁾ opinio, qui id factum esse negant.

Jam Plato si Socratis apologiam composuit, id eo consilio potuit facere, ut coram iudicibus Socrates ea uteretur. Sed hoc et per se non est verisimile⁸⁾ et a nullo scriptore traditur.

Apologia igitur si non Socratis publice defendendi causa scripta est, ita orta esse potest, ut Plato eam orationem, quam Socrates ipse habuit, litteris mandaret. Adfuit enim in iudicio⁹⁾ et Socratem causam dicentem et pro se orantem audivit. Qua erat in magistrum

1) p. 39E Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἠδέως ἂν διαλεχθεῖην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτοῦ πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγονσι καὶ οὐπω ἐργουσι, οἱ ἐλθόντα με δεῖ τεθνᾶναι. 2) c. XXXI. 3) c. XXXII. p. 40C Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε, ὡς πολλὴ ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. 4) c. XXXIII. 5) ap. 19A τῶ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον. 6) Pl. Phaed. 63B πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογῆσθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστὰς. ib. 69E εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογία ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχοι. Xen. mem. IV 8, 1 τὴν τε δίκην πάντων ἀνθρώπων ἀληθέστατα καὶ ἐλευθεριώτατα καὶ δικαιοτάτα εἰπών. Cf. [Xen.] apol. 22. Cic. de orat. I 54. Tusc. I 29. 7) Maxim. Tyr. diss. 9 εἰ καλῶς ἐποίησε Σωκράτης μὴ ἀπολογησάμενος. 8) Munk p. 458. 9) Cf. apol. 34A 38B.

pietate, in ejus orationem animum intendit eamque memoriae infixit. Itaque facile eam potuit memoriae prode: Haec de Socratis apologia senserunt Schleiermacherus¹⁾ et Ueberwegius²⁾, quibus maximam partem assensus est Zellerus³⁾.

Sed fieri sane etiam potuit, ut Plato Socratis defensionem scriberet ratione non diligenter habita orationis Socraticae. Potuit sibi animo fingere rationem quandam hominis sapientissimi defendendi, quae suae ipsius arti responderet neque abhorreret ab illius moribus, talem potuit componere defensionem, qualem philosophus dignam haberet magistro clarissimo quamque ejus laudationem recte dixeris. Hanc de apologia opinionem habuerunt Socherus⁴⁾ Hermannus⁵⁾ Steinhartus⁶⁾.

Hac de re iudicium facere difficile sane est. Non ita multum enim eorum⁷⁾ tribuerim opinioni, qui quaedam inesse dicunt in Platonis apologia, quae ad Socratem ipsum non verisimiliter referri possint. Utique enim vituperandus videretur esse Plato, si in illa oratione Socratem fecisset dicentem, quae nulla ratione ab eo profecta esse potuissent. Verisimilitudinem quandam nisi secutus esset, quonam jure apologiam dixisset Socratis? Omnia certe, quae in ea exposuit, si a Socrate non dicta erant, tamen ejusmodi esse necesse erat, ut ab eo dici potuissent.

Sed unum maxime obstat, quominus ad Schleiermacheri sententiam accedam. Plato enim si nihil aliud molitus esset, quam ut Socratis orationem litteris consignaret, haec una scriptio non esset Platonis ipsius, diversa esset ejus condicio a ceteris omnibus⁸⁾. Sed primum qui vel leviter eam cognoverit, non aliam inveniet in ea esse mentem, non aliam artem atque in ceteris Platonis libris. Deinde quo consilio Plato scripsisset hanc apologiam? Scilicet ut monumento esset. Quod si revera voluisset, historicus fuisset, non philosophus. Sed histo-

1) p. 185 sq. Schleiermacherus eo mihi videtur errasse, quod apologiam aut totam Socraticam aut totam non Socraticam esse voluit. Tertium certe datur. Cur dialogi formam hac in re tractanda Plato non usus sit, docent Schleiermacherus p. 187 et Hermannus p. 631 n. 374. 2) p. 237 sq. 3) Philos. der Griech. II 1 p. 163 n. 1. 4) p. 70. 5) p. 630 n. 369. 6) p. 235 sq. In eorum numero, qui Socraticam esse apologiam negant, habendus est etiam L. Georgii (Platons Apologie und Kriton übersetzt. 2. Aufl. Stuttgart 1863). Sed ejus rationes rectissime refutavit Zellerus l. l.

7) Steinhartus p. 235, Susemihlius I p. 90. Recte contra eos disputat Ueberwegius p. 238 sq. 8) Steinhartus p. 236.

riae fidei eum nunquam consuluisse satis constat. Quid, quod ab omni historia prorsus alienus fuit.

Neque illud mihi quisquam recte obiecerit, orationem ipsam colorem quendam habere Socraticum¹⁾. Potuitne Plato imitari in scribendo Socratis dicendi rationem? Nonne eodem modo sophistarum artibus usus est in non nullis dialogis? Nonne ubique orationes accommodavit ad dicentium mores?

Platonis igitur si dico esse apologiam²⁾, hoc tamen non nego, in ea scribenda eum respexisse orationem a magistro ipso habitam. Quid enim impedit, quominus eodem modo, quo in aliis dialogis aliorum rationes et doctrinas respexerit et explicaverit, in apologia eum existimemus eorum, quae Socrates se defendens dixerit, rationem habuisse? Sed sua arte eum verisimile est omnia composuisse eademque libertate, qua in omnibus aliis libris usus sit. Quare si quis³⁾ ejus apologiam Socratis comparat cum iis orationibus, quae historiis insertae sunt, cum eo non dissentio. Sed hoc addere liceat, si jam rerum scriptores veteres in illis orationibus libertate quadam utebantur, quanto majore probabile est in re simili usum esse philosophum!

Quodsi ex Platonica scribendi ratione verisimiliter concludimus ab eo ipso compositam esse apologiam Socratis, ex hujus libri natura idem nos putamus conficere posse. Diligenter enim eum legenti ortus esse videbitur, postquam, non antequam Socrates damnatus est; nam magis eo docetur, cur damnatus sit Socrates, quam cur non damnandus sit. Socratem autem reum recte putant Hermannus⁴⁾ et Steinhartus⁵⁾ accusantium criminibus magis respondisse, in Platonis autem apologia magis explicari, quatenus Socratis persona et doctrina ab aequalium diversa fuerit. Quattuor autem in rebus Steinhartus⁶⁾ docet positam esse hanc discrepantiam. Primum enim Socrates nihil se scire dicens opponitur hominum multi-

1) Schleiermacherus p. 186. 2) Hoc de apologia iudicium jam veteres quidam fecisse videntur. Cic. Tusc. I 40 97 *oratio, qua fecit eum (Socratem) Plato usum apud iudices*. Appian. de rebus Syr. c. 41 *Σωκράτους εἰπόντος (in iudicio), ἃ δοκεῖ Πλάτων*. Diog. La. II 45 *Πλάτων ἐν τῇ ἀπολογίᾳ — περὶ τούτων (τῶν φησικῶν αὐτὸς λέγει καίπερ ἀνατιθεὶς πάντα Σωκράτει*. Cf. Heffter in Dietschi annal. 1856 p. 335. 3) Steinhartus p. 236. Ei ex parte adstipulatur Zellerus l. l. p. 164 n. 4) p. 470. 5) p. 235 sq. 6) p. 240 sq.

tudini, quae scientiam se habere falso arbitratur, deinde usus, quem Socrates cum civibus suis habuit, sophistarum institutionibus, tum philosophus principibus civitatis, denique homo vere pius aequalibus aut superstitiosis aut impiis.

Sed haec utut sunt, hoc sane dubium non est, quid Plato in apologia scribenda secutus sit. Scilicet magistri imaginem exprimere voluit in summo discrimine versantis. Nullo enim tempore magis admirabilis erat Socrates, quam quo accusatus erat et causam agebat. Illa autem animi magnitudo, illa dignitas sapientis, illa tranquillitas discipulum ejus amantissimum tam vehementer potuit permovere, ut laudem ejus scribere constitueret.

Hoc fuisse Platonis consilium in apologia scribenda jam antiquitus cognitum est. Testem hujus rei affero locupletissimum Dionysium Halicarnassensem. Hic¹⁾: *δικανικὸς μὲν οὖν λόγος εἷς ἐστὶ Πλάτωνι Σωκράτους ἀπολογία δικαστηρίου μὲν ἢ ἀγορᾶς οὐδὲ θύρας ἰδῶν, κατ' ἄλλην δὲ τινα βουλήσιν γεγραμμένος οὐτ' ἐν λόγοις τόπον ἔχων οὐτ' ἐν διαλόγοις. Idemque²⁾: λαβὲ καὶ παρὰ Πλάτωνος παραδείγματα ἀγῶνων πλειόνων συμπεπλεγμένων καὶ τρόπων τινὰ πάντων μερῶν τῆς ὀητορικῆς συναγομένων. ἡ Σωκράτους ἀπολογία τὴν μὲν πρότασιν ἔχει, ὡς τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ, ἀπολογία, ἐστὶ δὲ καὶ Ἀθηναίων κατηγορία, εἰ τοιοῦτον ἄνδρα εἰς δίκην ὑπήγαγον. καὶ κέκρυπται τὸ πικρὸν τῆς κατηγορίας τῷ ἐπιεικεῖ τῆς ἀπολογίας· ἃ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖται, Ἀθηναίων κατηγορεῖ. δύο μὲν αὐταὶ συμπλοκαί. τρίτη δὲ ὁ λόγος ἐστὶ Σωκράτους ἐγκώμιον, καὶ τὸ ἐπαχθὲς τοῦ λόγου ἐπεσκιάσται τῷ ἀναγκαίῳ τῆς ἀπολογίας. τρίτη αὐτὴ συμπλοκή. καὶ γέγονασι δύο μὲν δικανικαὶ ὑποθέσεις συνημμένα, ἡ ἀπολογία καὶ ἡ κατηγορία, μία δ' ἐγκωμιαστικὴ ὁ ἔπαινος ὁ Σωκράτους. τετάρτη συμπλοκή, ἥπερ μεγίστη ὑπόθεσις τῷ Πλάτωνι, ἔχουσα συμβουλευτικὴν ἰδέαν δύναμιν, φιλόσοφον δὲ τὴν θεωρίαν. ἐστὶ γὰρ τὸ βιβλίον παράγγελμα, ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν φιλόσοφον. τοῦτο, ὡς μὲν ἐν ὀητορικῇ, συμβουλευτικὴ ἰδέα· ὡς δ' ἐν φιλοσοφίᾳ, δόγμα παραδιδόμενον· τοιοῦτον γὰρ εἶναι τὸν φιλόσοφον, ὁποῖος ἐν τῇ ἀπολογία φαίνεται Σωκράτους. Post Dionysium Socratis apologiam habuerunt ἐγκώμιον ἐν ἀπολογίᾳ σχήματι Socherus Stallbaumius Steinhartus alii.*

1) de admir. vi Demosth. c. 23. p. 1026 R. 2) ars rhetorica c. 8 p. 295 R.

Ad hoc consilium Socratis laudandi alterum videtur accessisse. In principio enim apologiae Socrates aliter se dicturum ait atque oratores¹⁾. Inde fortasse collegeris Platonem apologia scribenda exemplum voluisse praebere ejus eloquentiae, quam unice veram et philosopho dignam habuit, diversae ab eloquentia vulgari. Quam ob rem non dissimile est veri, quod Boeckhius²⁾ de apologia suspicatus est. Putat enim oppositam eam esse ei defensionem, quam Lysias pro Socrate scripsisse satis certum est³⁾. Etiam in Menexeno et Phaedro Plato se ostendit adversarium eloquentiae Lysianae⁴⁾.

Iam Plato si apologia scribenda docere voluit, quomodo philosophus causam agat, facile est judicare, quid tribuendum sit vituperio Cassii Severi oratoris procacissimi⁵⁾: *eloquentissimi viri Platonis oratio quoque pro Socrate scripta nec patrono nec reo digna est. Causidicum rem longe aliter gesturum fuisse, facile concedi potest; sed neque in Socratem illud vituperium cadit neque in Platonem, quod causidicorum more causam dicere noluerunt. Et si Socrates ut causidicus se defendisset, Plato certe, qui illam eloquentiam contempsit, ejus orationem posteritati non tradidisset.*

Restat, ut de aliis apologiis Socratis quaedam dicam. Et primum quidem Plato ipse Socrati in judicio adfuisse dicitur, sed pro eo dicere incipiens adversariorum clamoribus interpellatus et de suggestu deturbatus esse⁶⁾. Deinde causam Socraticam a rhetoribus multifariam tractatam esse satis constat. Iam unus ex aequalibus Polycrates⁷⁾ *κατηγορίαν Σωκράτους* scripsisse fertur. Lysiam modo commemoravi. E posteriorum numero nominandi videntur Zeno Stoicus Theon Antiochiensis Demetrius Phalereus Plutarchus Galenus Libanius⁸⁾.

1) p. 17B sq. 2) in Minoem p. 182. Aliter Stallbaumius p. 42. 3) Cic. de orat. I 54, Quint. II 15, 30, Valer. Max. VI 4, 2, Plut. vit. X orat. p. 836B, Diog. La. II 40. 4) Steinhartus p. 237. 5) apud Senec. controv. exc. III praef. 8 p. 361 ed. Burs. cf. Tac. an. I 72; IV 21. Fr. Thiersch, Wiener Jahrb. d. Liter. 1818. III p. 70. 6) Diog. La. II 41 *κοινομένον δ' αὐτοῦ (Σωκράτους) φησὶν Ἰουστός ὁ Τιβερίους ἐν τῷ στέμματι Πλάτωνα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ εἰπεῖν· νεώτατος ὢν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβάντων, τοὺς δὲ δικαστὰς ἐκβοῆσαι· κατάβα, κατάβα. Olympiodor. in Gorg. (supplement. annal. Jahn. XIV p. 392 sq.). cf. Heffter in Dietschi annal. 1856 p. 379 sq. 7) Hermannus p. 629. 8) Steinhartus p. 280, Menagius ad Diog. La. II 40.*

IV. De Socrate reo.

Socrates septuaginta annos natus erat, cum accusatus est; antea nunquam in jus vocatus erat¹⁾. Eum autem insimulaverunt adulescentes corrumpere, non eosdem deos colere atque civitatem, sed nova daemonia inducere²⁾.

Et primum quod Socrates adulescentium mores corrumpere dicebatur, discipulos quidem se habere negavit. Quod ita demonstravit, ut sophistarum institutiones respiceret, qui ejus aetate praeceptores habebantur clarissimi. Illos enim satis constabat non publice docuisse, sed solos eos admisisse, qui mercedem quandam solvissent³⁾. Eorum sane morem Socrates non secutus est, sed tribus in rebus cum iis discrepuit. Primum enim nemo ei in disciplinam datus est⁴⁾, sed publice habuit colloquia, quibus interesse cuique licuit summo infimo diviti pauperi⁵⁾. Civibus igitur suis eadem ratione usus est, qua civi cuique permissum erat. Deinde ab iis, qui aut ipsi cum eo disputabant aut eum audiebant cum aliis disputantem, mercedem non exegit⁶⁾, quamquam per totam vitam pauper erat⁷⁾. Quid quod sua causa illa colloquia habere videbatur et tanti facere, ut prae iis omnem rem familiarem negligeret⁸⁾. Denique non artem quandam Socrates professus est, quam alios doceret⁹⁾. Quamobrem summo jure negavit se cuiquam quidquam clam praecepisse, quod aliis audire non licuisset¹⁰⁾, et magnam hominum multitudinem testem producere potuit et ejus rationis, qua in docendo usus erat, et earum rerum, de quibus disputaverat.

Deinde Socrates eorum, qui familiariter se usu essent, neminem a se corruptum esse, inde dicit intellegi, quod nemo eorum accusator exstiterit¹¹⁾. Quid quod sibi ipsum se nociturum fuisse profitetur, si adulescentes corrupisset; ita enim malos habuisset familiares¹²⁾. At eorum, quibus usus erat cum Socrate, non nulli civitati magnum detrimentum importaverant. Satis est afferre nomina Alcibiadis et Critiae, quorum facinora erant qui Socrati crimini verterent. Sed jure Socrates suos sermones audiendo hos viros malos factos esse negare et ejus rei culpam a se amovere potuit¹³⁾.

1) ap. 17D. 2) ap. 24B. 3) ap. 19D. 4) ap. 19D 20C 33A. 5) ap. 33B. 6) ap. 19D 31B 33A. 7) ap. 23B. 8) ap. 31B. 9) ap. 33B. 10) ap. 33B. 11) ap. 33D. 12) ap. 25C. 13) ap. 33A. Cf. Stallbaumium p. 31 sq.

Tum Socratem accusaverunt, quod deos publicos esse negaret¹⁾. Sed quod solem lunam alios deos publicos ab eo numina divina non haberi dicebatur, id injuria factum erat. Haec opinio inde fortasse nata erat, quod in philosophorum numero habebatur, philosophi autem, imprimis Anaxagoras, talia docebant. Tributum igitur Socrati est, quod alii praeceperant²⁾. Deinde Socrates hujus rei falso se esse accusatum, inde dicit satis cognosci, quod adversarii ipsi daemonia quaedam se colere concederent. Eum autem, qui daemonia, i. e. divina quaedam, esse credat, necesse esse etiam deos esse credere, ita ut accusantes secum ipsi pugnent³⁾.

Denique quod accusatores Socratem dixerunt nova daemonia induxisse, dolose sane egerunt. Primum enim numero plurali usi Socratem voluerunt multa daemonia nova finxisse. Quod eos fecisse putandum est, quo magis expulsis diis publice sancitis novos in civitatem deos videretur introduxisse. Deinde *δαιμόνιον* substantive de numine divino acceperunt, quod propria vi sua esset⁴⁾. Utrumque falso posuerunt. Nam nunquam Socrates de multis daemoniis verba fecerat et *δαιμόνιον* adjectivi vi et potestate usurpaverat, ita ut non deum, sed divinum quiddam significaret⁵⁾.

Illud autem daemonium Socrates ipse oraculo comparavit⁶⁾ et signum quoddam esse dixit a deo sibi datum⁷⁾. Quod ubi factum est, vocem sibi visus est audire⁸⁾. Ei jam puero illud factum est et per totam vitam frequens erat. Solebat autem eum nunquam impellere ad agendum, sed ei adversari, ubi quid non bene facturus erat in rebus non solum gravissimis, sed etiam levissimis⁹⁾. Itaque rectissime Cicero¹⁰⁾ daemonium interpretatus est *divinum quiddam, cui semper ipse paruit nunquam impellenti, saepe revocanti*. Illi autem daemonio paruit Socrates, cum a rebus publicis gerendis abstinere consti-

1) ap. 26B. 2) ap. 26D. 3) p. 27A sq. 4) cf. Stallbaumius p. 23. 5) ap. 27C. cf. Zeller, Philos. der Griechen II 1 p. 73 n. 6. 6) ap. 40A ἡ εἰσθνιά μοι μαντική ἢ τοῦ δαιμονίου. 7) ap. 40B τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον. 8) ap. 31D φωνή τις γιγνομένη. 9) ap. 40A ἡ εἰσθνιά μοι μαντική ἢ τοῦ δαιμονίου ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάντῃ πονηρῇ αἰεὶ ἦν καὶ πάντῃ ἐπὶ μικροῖς ἐναντιούμενη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν, ib. 31D ἐμοὶ δὲ τοῦτό ἐστιν ἐκ παιδὸς ἀρχόμενον φωνή τις γιγνομένη, ἢ ὅταν γένηται αἰεὶ ἀποτρέπει με τοῦτον ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε. 10) de div. I 54 122.

tueret¹⁾, illud dixit signum, cum causam ageret, neque domo egredienti neque suggestum ascendenti sibi a deo datum esse²⁾.

Daemonii igitur Socratici natura posita esse videtur in sensu quodam ejus, quod ei conveniens erat³⁾. Cujus quatenus rationem sibi reddere non potuit, auctorem deum quendam esse credidit. Sibi autem daemonium existimavit consulere in rebus et obscuris et incertis, in quibus mentis acies parum valet. Praesagitione igitur divina saepe impeditus erat, quominus quidquam faceret. Cum autem quaereret, cur revocaretur, inveniebat id, quod facturus esset, periculosum sibi futurum fuisse⁴⁾. Itaque a re publica capessenda propterea deterritum se esse putavit, quod, si eam capessivisset, mox interisset nec cuiquam utilitatem attulisset⁵⁾. Item quod daemonium in causa agenda ei nunquam adversatum est, ideo speravit eventum ejus sibi prosperum fore⁶⁾.

Quodsi satis docuerimus inanes fuisse accusantium criminationes, non propter eas Socratem damnatum esse quisque concedet, sed propter rumores, quos calumniatores de eo sparserant⁷⁾. Illae autem calumniae non tantum valuissent, quantum valebant, si ortae essent e singulis quibusdam rebus, si non pertinuisent ad totam vitae degendae rationem.

Quamnam autem vitam Socrates degebat? Nimirum philosophiam tractabat et homines examinabat⁸⁾. Hoc autem munus se sustinere existimavit jussu divino⁹⁾. Huc referendum est illud oraculum Chaerephonti datum,

1) ap. 31D τούτ' ἔστιν ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικά πράττειν.

2) ap. 40A ἔμοι δὲ οὔτε ἐξιόντι ἑωθεν οἰκοθεν ἤναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἤνικα ἀνέβαινον ἐνανθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτ' ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχού δή με ἐπέσχε λέγοντα μεταξὺ. 3) Hermannus p. 236 daemonium interpretatus est *die innere Stimme des individuellen Tactes*. 4) Zellerus l. l. p. 76. 5) ap. 31D sq.

6) ap. 40B κινδυνεύει γὰρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἴομεθα κερδὸν εἶναι τὸ τεθνῆναι. μέγα μοι τεμῆριον τούτου γέγονεν. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἤναντιώθη ἂν μοι τὸ εἰσθὸς σημεῖον, εἰ μὴ τι ἐμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν. 7) annot. ad ap. 19A.

8) ap. 28E φιλοσοφούντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἐμάντων καὶ τοὺς ἄλλους. Cf. p. 38A. 9) ap. 23B ταῦτ' οὐκ ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιμῶν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἂν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδὴν μοι μὴ δοκῆ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐπιδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. Ib. 33C ἔμοι δὲ τοῦτο, ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ

quo Socrates omnium sapientissimus declaratus est¹⁾. Quamquam enim propter id demum hominum examina eum instituisse vix jure dixeris, tamen valde eo confirmatum esse in opere suscepto verisimile est²⁾.

In philosophia autem Socrates non ita versatus est, ut iisdem rebus studeret perscrutandis atque qui et ante eum et ejus aetate in eam incubuerunt. Quos constat maximam operam dedisse rebus physicis aperiendis. Eorum studia Socrates quamquam non parvi fecit, tamen non fovit³⁾. Negavit quoque sequi se Anaxagoram⁴⁾, qui illis temporibus summa auctoritate fuisse videtur. Atque revera non jure discipulus ejus dici⁵⁾ videtur, quamquam ejus libros et praecepta eum cognovisse verisimile est⁶⁾. Suam vero ipsius sapientiam appellat humanam quandam i. e. talem, qualis ad hominem pertineat.⁷⁾ Rectissime igitur Cicero⁸⁾: *Socrates, inquit, primus philosophiam devocavit de caelo et in urbibus collocavit et in domus etiam introduxit et coegit de vita et moribus rebusque bonis et malis quaerere*.

Sed qualis est philosophia illa Socratica? Qua in re recte aestimanda ratio habenda erit vitae, quam Socrates degebat. Cotidie enim in publico erat cum civibus disputans⁹⁾. In hominum autem coetu facile erat cognoscere, quantum nocerent opiniones inanes, quibus maxima hominum pars ad agendum adduceretur¹⁰⁾. Ea enim, quae peccarentur, peccari ei videbantur, quod certa agendi consilia deessent. Quid quod tota plurimorum hominum vita ideo perversa ei videbatur esse, quod non satis intellegerent, quid sibi sequendum esset, quid fugiendum¹¹⁾. Plerique enim non in virtute colenda, sed in divitiis aut

ἐν μαρτυρίῳ καὶ ἐξ ἐννοιῶν καὶ παντὶ τρόπῳ, ὅπερ τις ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὀτιοῦν προσέταξε πράττειν. Cf. p. 28D sq.

1) ap. 20E sq. Illud oraculum post Platonem innumerabiles fere scriptores commemoraverunt. Quamquam autem facile largimur illos versus, qui leguntur apud Diog. La. II 37 aut apud schol. ad Arist. nub. 145, posterioribus temporibus ortos esse, tamen non est, cur cum non nullis (Plut. adv. Colot. 17 p. 1116E Athen. V 218E) revera illud oraculum Socrati datum esse negemus.

2) Zellerus l. l. p. 50 n. 1. 3) ap. 19E. 4) ap. 26B.

5) Diog. La. II 19 45. 6) Zellerus l. l. p. 47 n. 2. 7) ap. 20D ἐγὼ — δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχημα. ποίαν δὲ σοφίαν ταύτην; ἤπερ ἔστιν ἰσως ἀνθρώπινη σοφία· τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός. 8) Tusc. V 4 10.

9) ap. 17C. 10) ap. 21C sq. 22A. 11) ap. 38A ἐάν τ' αὐ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὃν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων,

parandis aut augendis et in honoribus adipiscendis beatitudinem arbitrati sunt positam esse¹⁾.

Quae cum ita essent, profecto mirum non erat, quod omnium vitiorum causam Socrates positam esse existimavit in ignorantia quadam. Minus enim homines peccarent, si satis intellexissent, quid omnino faciendum esset, et si eorum, quae facerent, rationes reddere possent. Quamobrem summum putavit esse homines docere propterea eos perverse agere, quod opinionibus, quae et verae et falsae esse possent, ducerentur, quod non sequerentur certam scientiam²⁾. Alios autem homines cum doceret ignorantia errare et peccare, ipse videbatur iis sapiens esse. Sed qua erat cognitione rerum humanarum, sapientiam sibi ipse non tribuit, sed dei esse iudicavit; uno se sapientiae studio se dedisse³⁾.

Omnes autem generis humani praeceptores summi, qui docent futiles et vanas esse eas res, quas multitudo sectetur, a paucis eo studio afficiuntur, quo digni sunt, a plurimis non satis intelleguntur et, quod molesti sunt, facile in odium incurrunt. Plerique enim aegre ferunt, quod videntur stulti esse et perversi. Quare non mirum est, quod multi exstiterunt, qui Socratem calumniati sunt, multi exstiterunt, qui eos libenter audiverunt⁴⁾.

περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγόμενον καὶ ἐμάντων καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπων, ταῦτα δ' ἔτι ἤτιον πείσεσθέ μοι λέγοντι.

1) ap. 29D ἔωσπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἶός τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακλεινόμενος τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτι ἂν αἰεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν λέγων οἷάπερ εἶπα, ὅτι ὦ ἄριστε ἀνθρώπων Ἀθηναῖος ὦν πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκίμοιτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχυρὰν χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχυρεῖ ἐπιμελούμενος, ὅπως σοὶ ἔσται ὡς πλείστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; Cf. p. 30B. 2) Quamquam non est verisimile illud discrimen, quod dialectici inter δόξαν et ἐπιστήμην esse voluerunt, jam a Socrate factum esse, id tamen fundamentum quoddam esse totius philosophiae ejus concedendum erit. Cf. Zeller. I. I. p. 94 n.2.

3) ap. 23A οἴονται γὰρ με ἐκαστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἢ ἄν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τοῦτο τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγον τινὸς ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός, καὶ φαίνεται τοῦτο λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρησθῆναι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἶποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἐγνωκεν, ὅτι οὐδενός ἀξίος ἐστὶ τῆ ἀληθείας πρὸς σοφίαν. 4) ap. 22E Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως — πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαι μοι γέγονασι καὶ οἶα χαλεπώταται καὶ βαρύνταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφὸς εἶναι.

Socrates igitur quoniam nihil habuit antiquius, quam ut homines examinaret et perversitatis convinceret, non iis rebus vacabat, quibus plerique studebant, rem publicam non attigit. Eos enim, qui negotia publica gererent, plerumque longe aliis rebus duci intellexit, quam sapientiae et virtutis amore. Recte igitur sensit, si ea tractasset, brevi se periturum fuisse¹⁾. Contra sperare certe potuit, ubi primum homines fierent meliores, etiam rationem civitatis gubernandae futuram esse meliorem. Nam quod singulis civibus prosit, id etiam civitati universae prodesse necesse est²⁾.

Socrates autem quamquam in rebus publicis gerendis non versatus est, tamen civis officia non deseruit. Legibus enim patriis semper erat oboediens³⁾. Quare primum militiam non detrectavit; intererat tribus expeditionibus. Strenuum autem eum fuisse militem jam ex eo loco confeceris, quo in pugnis anno CCCCXXXII apud Potidaeam, anno CCCCXXIV apud Amphipolim, anno CCCCXXII apud Delium commissis vel cum vitae periculo se hostium impetum sustinuisse dicit. Quocum plane consentiunt, quae aliis quoque locis de Socratis fortitudine tradita sunt. In proelio enim apud Potidaeam facto Alcibiadem vulneratum servasse dicitur adeoque effecisse, ut hic, quo ipse dignus esset virtutis praemio, donaretur⁴⁾. In pugna ad Delium commissa constantia, quam in fuga praebuit, summis laudibus affecta est⁵⁾.

Deinde Socrates civis boni officii satisfecit etiam cum senator esset. Accidit enim illo ipso tempore, quo ejus tribus Antiochis senatui praesidebat, ipse autem princeps erat ejus, ut causa illa famosa ageretur decem ducum, qui anno CCCCIV apud Arginussas insulas Lacedaemonios superaverant, sed accusabantur, quod mortuos non sepelivissent⁶⁾. Qua in re Socrates satis demonstravit, quam diversa fuerit sua agendi ratio a ceterorum rationibus. Unus enim restitit omnibus senatoribus, qui contra legem suffragia tulerant. Jure autem eum restitisse postea satis cognitum est; poenituit enim Athenienses illius iudicii.

1) ap. 31D. 2) Senec. de tranq. an. 3 *Nec is solus rei publicae prodest, qui candidatos extrahit et tuetur reos et de pace belloque censet, sed qui juventutem exhortatur, qui in tanta bonorum praeceptorum inopia virtutem instillat animis etc.* 3) ap. 28E sq. 4) symp. 220DE Charm. 153A. 5) symp. 221AB Lach. 181B. 6) ap. 32A sq.

Eandem fortitudinem et constantiam Socrates iis temporibus ostendit, quibus Athenienses triginta tyrannorum dominatione opprimebantur¹⁾. Jussus enim erat cum quattuor aliis civibus Leontem hominem divitissimum e Salamina insula arcessere, ut occideretur. Sed illorum imperio non oboedivit, quare paullum aberat, quin morte multaretur.

Jam satis nobis videtur ostendisse Socratis et vivendi rationem et agendi consilia non multitudini potuisse probari, sed paucis, ita ut non difficile sit cognoscere, cur in magnam invidiam venerit et injuste damnatus sit. Huc accessit, quod longe aliter se defendit atque alii, qui causam orabant. Optime hoc ipse sensit²⁾. Non usus est enim ea et dicendi et docendi ratione, qua caudici. Nimirum hi plerumque omnia sibi licere putant moliri, quibus culpam a reo demovere se posse putant. Socrates ne defendere quidem se visus est, sed ea satis duxit explicare, quae ad litem recte aestimandam pertinere et vera esse videbantur, ita ut iudices, si veritatis studio incensi fuissent, facile potuissent omnia juste iudicare³⁾. Praeterea nihil fecit ad animos iudicum flectendos. Non descendit ad preces, non liberos et propinquos in iudicium produxit⁴⁾. Hanc liberam sapientis contumaciam a magnitudine animi ductam, non a superbia⁵⁾ Cicero⁶⁾ admiratus haec de eo dixit: *Imitatus est homo Romanus et consularis veterem illum Socratem, qui cum omnium sapientissimus esset sanctissimeque vicisset, ita in iudicio capitis pro se ipse dixit, ut non supplex aut reus, sed magister aut dominus videretur esse iudicium*.

Illa et vivendi et causam dicendi ratione non nulli⁷⁾ inducti sunt, ut suspicarentur noluisse Socratem absolvi, libenter mortem petivisse. Sed se velle absolvi ipse dicit⁸⁾

1) ap. 32C sq. 2) ap. 17B sq. 3) ap. 18A τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως εἶναι — ἴσως μὲν γὰρ χεῖρον, ἴσως δὲ βελτίον ἂν εἴη — αὐτὰ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ τούτω τὸν νοῦν προσεχεῖν, εἰ δίκαια λέγω ἢ μὴ δίκαστοῦ μὲν γὰρ αὐτῆ ἀρετῆ, ἧτορος δὲ τάληθ' ἔλεγειν. 4) ap. 34C. 5) Cic. Tusc. I 29 71. 6) de or. I 54 231. 7) Köchly, Sokrates und sein Volk (akadem. Vortr. u. Reden I p. 362) Sokrates hat nicht nur nichts gethan und alles unterlassen, um seine Freisprechung zu bewirken, er hat vielmehr alles aufgeboden, um seine Verurtheilung durchzusetzen. Cf. Grote, hist. of Greece VIII p. 654 sq. Cf. Zeller l. l. p. 162 n. 1. 8) ap. 19A ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελεσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ βουλομένη μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτω

et, ut absolveretur, se defendit; alioquin non homo verus, sed vanus fuisset. Illa autem tranquillitas et constantia admirabilis posita erat in ejus et natura et doctrina. Nihil enim sibi accidere ei persuasum erat, quod non divinitus sibi missum ideoque bonum et fortunatum esset¹⁾.

Quid autem erat malum illud extremum, quod ei minabantur damnato? Scilicet ei moriendum erat. Sed tantum aberat, ut mortem duceret in malis, ut neminem scire diceret, num sit summum bonum. Quapropter timere mortem insipientis esse existimavit²⁾. Talia autem qui sentit, is profecto non omnia experitur, ut liberetur.

V. De Socratis accusatoribus.

C. F. Hermanni disputatio de Socratis accusatoribus. Gottingae. 1854.

Meletus e Pitthensium pago oriundus³⁾ a Platone ipso eo tempore, quo Socratem accusavit admodum adulescens dicitur paeneque imberbis⁴⁾ atque adeo obscurus, ut Socrates⁵⁾ fateatur vix se eum noscere. Quare mirum non est, quod talis homo parum intellexit senem illum sapientissimum, quem accusavit, atque hinc factum est, ut omnes loci, quibus Meletum Socrates commemorat, ironiae pleni sint. Irridetur enim Meletus, quod juvenili licentia res gravissimas se curasse simulet, quod satis sibi videatur perspexisse, qua ratione pueri sint educandi⁶⁾ atque omnino unde potissimum civitatis emendandae initium faciendum sit⁷⁾. Quamobrem ironice appellatur civis bonus et patriae amans⁸⁾. Turpi autem ignorantia peccat, quod quae Anaxagoras docuit, tribuit Socrati⁹⁾ atque omnino Socrates inde cognosci dicit ejus superbiam et petulantiam, quod sui tentandi causa se videatur accusavisse ideoque in re seria jocatus esse¹⁰⁾.

Meletum Plato¹¹⁾ dicit accusatoris nomen sustinuisse poetas ulturum, quippe quos Socrates sicuti rei publicae administratores et opifices inscientiae arguisset. Quod quorsus pertineat, non satis liquet. Meletus sane a Pla-

γενέσθαι, εἰ τι ἀμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογουμένων.

1) ap. 30D 35D. 2) ap. 29A sq. 3) Euthyphr. 2B. 4) Euthyphr. l. l. apol. 25D 26E. 5) Euthyphr. 2B. 6) ap. 24D. 7) Euthyphr. 2C. 8) ap. 24B. 9) ap. 26D. 10) ap. 26E 27E. 11) ap. 23E.

tonis scholiasta τραγωδίας φανῶλος ποιητής nominatur¹⁾ et cum eo consentit scholion Aristophaneum²⁾. Sed quae scholiasta Platonicus de Socratis accusatoribus tradit, ea omnia esse incredibilia satis docuit C. F. Hermannus³⁾. Ac primum quidem dubium non est, quin Meletus tragicus, qui apud Aristophanem exagitur, a scholiastis temere confusus sit cum Meleto Socratis accusatore. Nam tragicus ille a comicis aliter describitur, quam Socratis ille accusator a Platone, deinde aetate major erat et, cum Socrates capitis damnaretur, clarus erat, non obscurus⁴⁾. Sed fieri sane potest, ut qui Socratem accusavit filius fuerit Meleti tragici. Quod ideo est verisimile, quia in accusationis libello, quem Phavorinus etiam sua aetate in metroo publico Atheniensium tabulario servatum invenit, appellatus est *Μέλητος Μελήτου Πιθεύς*⁵⁾.

Fuerunt quoque, qui Meletum Socratis adversarium eundem esse putarent atque Meletum illum, qui anno CCCCXV. cum Alcibiade et Niciade mysteria evulgavisset, anno CCCCIV. a triginta viris Salamina missus Leontem quendam ad supplicium adduxisset, anno CCCC. Andocidem impietatis reum⁶⁾ apud populum fecisset⁷⁾. Sed primum hunc Meletum apparet non dici potuisse admodum adolescentem, quo tempore Socrates accusatus sit, deinde Socratem, si adversarius ejus inter eos fuisset, qui Leontem Athenis arcessiverunt, verisimile est, ubi se ipsum hoc ministerium recusasse narrat⁸⁾, eum commemorasse, denique Anytus, quem alter Meletus in Socrate accusando socium habebat, in Andocidis causa huic potius contra Meletum patrocinatus est⁹⁾.

Anytus filius Athemionis¹⁰⁾ artem coriariam fecisse traditur¹¹⁾. Pater ejus propter modestiam et comitatem

1) ad apol. 18B *Μέλητος δὲ τραγωδίας φανῶλος ποιητής Θραξ γένος ὡς Ἀριστοφάνης βατραχίαις, Πελαργοῖς Λαῖον υἱὸν αὐτὸν λέγων, ἐπεὶ ὡς ἔπει οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔδθηκεν, ὡς Ἀριστοτέλης διδασκαλίαις ἐν δὲ γεωργοῖς ὡς Καλλιαν περαινόντος αὐτοῦ μέμνηται. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Ἀνσίας ἐν Σωκράτους ἀπολογία.* 2) ad ran. 1302 προείρηται ὅτι τραγικὸς ποιητὴς ὁ Μέλητος· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ Σωκράτην γραψάμενος. κωμωδεῖται δὲ καὶ ὡς ψυχρὸς ἐν τῇ ποιήσει καὶ ὡς πονηρὸς τὸν τρόπον.

3) l. l. p. 5 sq. 4) C. F. Hermann. p. 6 sq. 5) Diog. La. II 40. Hermannus p. 9. 6) Zellerus, Phil. der Griech. II 1 p. 160 n. 6 accusatorem Socratis diversum esse putat ab Alcibiadis socio. 7) Andoc. de myster. 12 35 63 94. 8) apol. 32C. 9) Hermannus p. 4 sq. 10) Men. 90A. 11) schol. ad apol. 18B οὗτος ὁ Ἄνυτος Ἀνθεμίωνος ἦν υἱὸς Ἀθηναῖος γένος Ἀλκιβιάδου ἑραστὴς πλούσιος ἐκ βυρσοδεψικῆς, ὅθεν καὶ σκωπτόμενος

ideo a Platone videtur laudatus esse, ut filii notaretur insolentia et superbia, qui hoc nomine ab illius virtutibus maxime degeneravisset¹⁾. Ut Atheniensium tum erant opiniones, bene educatus erat, itaque summos magistratus obtinuit²⁾. Nihilominus non magnam fuisse ejus sapientiam satis cognoscitur ex illo sermone, quem Plato eum in Menone cum Socrate habuisse finxit. Facile igitur fieri potuit, ut odium in Socratem haberet, quod hic de virorum civilium laudibus detrahere videbatur³⁾. Atque revera Plato⁴⁾ Anytum non ita obscure minantem facit, se oblata opportunitate injuriam rei publicae rectoribus illatam ulturum esse.

Praeterea Anyti arrogantia, qua homo communis eruditionis satis sibi sapere videbatur, etiam inde cognoscitur, quod, etsi sophistas se ipse ignorare confiteatur, tamen eorum odio se ardere dicit⁵⁾. Talem virum non mirum est non operam dedisse, ut filius ad politioem humanitatem informaretur. Quamobrem credibile est eum a Socrate esse reprehensum⁶⁾ atque idcirco majus in eum odium concepisse. Eodem referendum esse videtur, quod Plato in apologia ipsa⁷⁾ commemorat ab Anyto Socratem accusatum esse, quod sua doctrina adolescentes corrumperet.

Haec si ita sunt, perspicere sane possumus, quo jure Plato⁸⁾ dicat Anytum in crimen vocasse Socratem, quod opifices et viros civiles vindicare voluisset.

Anytum, cum accusationem instituisset, positus quibusdam condicionibus in gratiam cum Socrate redire voluisse Libanius tradit⁹⁾. Sed fidem haec narratio habet nullam. Nam in causis publicis accusatori re ad magistratus jam delata cum adversario de lite componenda

ὑπὸ Σωκράτους διὰ τοῦτο — ἐπεισε μισθῶ Μέλητον ἀσεβείας γραφὴν δοῦναι κατὰ Σωκράτους. μέμνηται Ἀνσίας ἐν Σωκράτους ἀπολογία καὶ Ξενοφῶν ὁμοίως (apol. 29—31) καὶ Ἀριστοξένος ἐν τῷ Σωκράτους βίῳ — Θεόπομπος δὲ Στρατιώτισιν Ἐμβάδαυ αὐτὸν εἶπε παρὰ τὰς ἑμβάδαυ, ἐπεὶ καὶ Ἀρχιππος Ἰχθύσιν εἰς σκντία αὐτὸν σκῶπτει.

1) Cf. Stallbaumius ad Men. 90A. 2) Men. 90AB. 3) Men. 93D sq. Diog. La. II 38 οὗτος γὰρ (sc. Ἄνυτος) οὐ φέρων τὸν ὑπὸ Σωκράτους χλευασμὸν. 4) Men. 94E. 5) Men. 92AB.

6) Xen. apol. 29 λέγεται δὲ καὶ Ἄνυτον παριόντα ἰδὼν εἰπεῖν· ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὄδε κνδρός, ὡς μέγα τι καὶ καλὸν διαπεπραγμένος, εἰ ἀπέκτονέ με, ὅτι αὐτὸν τῶν μεγίστων ὑπὸ τῆς πόλεως ὀρίων ἀξιούμενον οὐκ ἔφηνη χεῖναι τὸν υἱὸν περὶ βυρσας παιδεύειν.

7) p. 29C. 8) apol. 23E. 9) I p. 644.

agere non amplius licuit¹⁾. Facile tamen est ad coniciendum, unde orta sit haec fabella. Legitur enim in Platonis apologia²⁾: *Ἀνὺτῳ ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τε εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναι με.* Sed Anytus si revera sibi reconciliare voluisset Socratis animum, certe non publice dixisset impediri potuisse, quominus illa causa ad iudicium deferretur.

Lycō quis fuerit, parum constat. Ex apologia ipsa³⁾ cognoscimus in Socratis iudicio eum pro oratoribus causam egisse. Quare verisimile est causidicum quendam eum fuisse eaque arte auctoritatem quendam inter cives suos nactum esse⁴⁾. Nam in Socratis lite non exiguas fuisse ejus partes, inde probabiliter concludas, quod ejus et Anyti gratia Socrates factum esse dicit, ut damnaretur⁵⁾. Plura sane affert scholiasta Platonius⁶⁾. Sed ut in Meleto tres homines inter se confudit, ita etiam in Lycone omnia miscuisse videtur Cobeto⁷⁾ et C. F. Hermanno⁸⁾.

E Socratis adversariis accusationem videtur instruxisse Meletus⁹⁾. Quare plerumque solus vocatur Socratis accusator¹⁰⁾ atque tota fere Socratis defensio in eo refutando versatur. Meleti *συνήγοροι* sive *σύννοικοι* erant Anytus et Lyco. Ex his apud populum gratia plurimum potuisse Anytum Socrates ipse declarat; accusatores enim suos appellat *τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον*¹¹⁾. Non nullis tamen locis¹²⁾ ejus nomen conjunctum invenitur cum Meleti.

Cum iis, quae e Platonis libris de causa Socratica cognosci possunt, maxima ex parte discrepant, quae ab aliis scriptoribus de muneribus, quibus singuli accusatores hac in re functi sunt, memoriae traduntur. Atque Diogenes quidem Laertius¹³⁾ haec narrat: *ἀπηνέγκατο μὲν*

1) Hudtwalcker, über die Diaeteten in Athen p. 159 sq., Meier u. Schoemann, Att. Process. p. 702. Cf. Stallbaumius ad Crit. 45 E.
2) p. 29 BC. 3) p. 24 A. 4) Stallbaumius ad apol. 23 E.
5) ap. 36 A. 6) ad ap. 23 E. Ἄνυτος μὲν καὶ Μέλητος εἰρηνοῦται τίνες, ὅτι ὁ μὲν πλούσιος ἐν συντοδεψικῆς, Μέλητος δὲ τραγωδιοποιὸς φαῦλος. Ἀνύτων μὲντοι πατὴρ ἦν Ἀντολύκων Ἴων γένος δήμων Θεορίσιος πένης, ὡς Κρατίνος Πυτίνῃ Ἀριστοφάνης Σφηξίν (v. 1301). Εὐπόλις δ' ἐν Φίλοις καὶ ἐπὶ τῇ γυναικὶ Ῥοδίᾳ κωμῶδει αὐτόν, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ Ἀντολύκῳ εἰς ξένον, Μεταγένης δ' Ὀμήρω εἰς προδοτήν. — καὶ Ἀνύτων ἐνταῦθα πον — προδοτὸς Ναύπακτον ἀργύριον λαβὼν ἀγορὰς ἀγαλμα ξενικὸν ἐμπορεύεται. 7) prosogr. Xenoph. p. 56. 8) p. 12 sq. 9) Diog. La. II 40 τάδε ἐγράφατο καὶ ἀντιώσατο Μέλητος Μελήτων Πιτθεύς. 10) ap. 19 BC 26 B Euthyphr. 2 B Theaet. 210 D. 11) ap. 18 B. Cf. p. 29 C 36 A. 12) ap. 25 B 28 A 30 C. 13) II 38.

οὐν τὴν γραφὴν ὁ Μέλητος, εἶπε δὲ τὴν δίκην Πολύενκτος, ὡς φησὶ Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ: *συνέγραψε δὲ τὸν λόγον Πολυκράτης ὁ σοφιστής, ὡς φησὶ Ἐρμιππος, ἢ Ἄνυτος, ὡς τινες προητοίμασε δὲ πάντα Ἀνύτων ὁ δημαγωγός.* Cum Platone igitur Diogenes consentit Meletum dicens causam instruxisse, praeparasse omnia Lyconem. Cetera obscura sunt et impedita. Has difficultates ut tolleret, Hermannus¹⁾ legendum censuit: *εἶπε δὲ τὴν δίκην Ἄνυτος, ὡς φησὶ Φαβωρίνος — συνέγραψε δὲ τὸν λόγον Πολυκράτης ὁ σοφιστής, ὡς φησὶ Ἐρμιππος, ἢ Πολύενκτος, ὡς τινες.* Atque haec conjectura verisimilis visa est Zellero²⁾. Anyti sane orationem composuisse dicitur Polycrates rhetor³⁾. Sed quamquam ab eo accusationem in Socratem scriptam esse satis constat⁴⁾, manifesto tamen id post Socratis demum obitum factum esse apparet⁵⁾. Multo minus autem, quam Diogeni Laertio Maximi Tyrii⁶⁾ testimonio tribuendum esse docuit C. F. Hermannus⁷⁾.

Athenienses tanto in Socratis accusatores odio incensos fuisse, ut eos capitis damnarent, multorum sane firmatur testimoniis. Sed magis illi scriptores quod optimi cujusque sensibus responderet significasse videntur, quam tradidisse, quod revera factum est. Primum enim Atheniensium civitas si Socratis damnatione maximopere percussa fuisset, cur per magnum illud tempus, quod inter iudicium factum et supplicium erat, nihil fecit ad eum liberandum? Deinde quinam sunt illi testes, qui poenituisse Athenienses illius necis perhibent? Xenophon hac de re tacet. Plato autem quod in Critone⁸⁾ dicit: *μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὧ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν τῷ τούτων τῶν πολλῶν,* indignabundus videtur dixisse summam notans Atheniensium levitatem. Deinde

1) p. 14. 2) Philos. d. Griech. II 1 p. 161. 3) Themist. or. XXIII p. 296 Quintil. II 17 4 Aeschin. Soer. ep. XIV Suidas s. v. Πολυκράτης. 4) Isocr. Bus. 5; Aelian. var. hist. XI 10.
5) Zellerus, Phil. d. Gr. I. l. Aliter C. F. Hermannus p. 15, Geschichte u. System d. Plat. Phil. p. 629. 6) diss. IX 2 Σακράτην ταῦτον Μέλητος μὲν ἐγράφατο, Ἄνυτος δὲ εἰσῆγαγε, Ἀνύτων δὲ ἐδίωκε, κατεδίωσαν δὲ Ἀθηναῖοι, ἔδησαν δὲ οἱ ἑνδεκα, ἀπέκτεινε δὲ ὁ ὑπηρέτης καὶ Μελήτου γραφομένου ὑπερέσρα καὶ Ἄνυτον εἰσάγοντος κατεφρόνει καὶ Ἀνύτωνος λέγοντος κατεγέλα κ. τ. λ.
7) p. 13—14. 8) p. 48 C. Cf. Jacobs ad h. l. Ullrich, Anmerk. zu den Plat. Gesp. Meno Krit. Alk. p. 45.

Isocrates¹⁾ rem tecte significasse dicitur. Sed eadem profecto ejus est obscuritas atque Platonis. Non satis enim perspicitur, quo jure ad Socratem referantur, quae sive omnino de plebis inconstantia sive de ducibus apud Arginussas victoribus dicta esse possunt. Testes igitur amplissimi tacent atque eo magis mirum eorum est silentium, quo minus cognosci potest, cur hanc rem plerisque gratissimam silentio obruerint.

Qua igitur aetate exstiterunt, qui Athenienses Socratis damnationem ultos esse narrent? Nempe aliquot saeculis post Socratem mortuum. Eorum enim primus Diodorus Siculus videtur fuisse. Neque illi eorum, quae narrant, testes afferunt, quibus tribuenda sit fides. Quid quod ea ipsa, quae tradunt, ab aliis aliter memoriae traduntur. Alii²⁾ enim accusatores vel indicta causa interfectos esse volunt, alii³⁾ in exilium missos esse, alii⁴⁾ tantopere a civibus contemptos esse, ut mortem sibi ipsi consciscerent. Quae cum ita sint, non multum iis videtur tribuendum esse, qui Socratis necem a civibus ultam esse narrent⁵⁾.

His Socratis accusatoribus liceat addere Aristophanem comicum, non quasi cum iis societatem inisset⁶⁾, sed quod Socrates ipse eum dicit fuisse inter eos, qui falsa de se vulgo tradiderint⁷⁾. Quod imprimis factum esse in nubibus inter omnes constat, in comoedia illa, quae circiter quattuor et viginti annis ante Socratis obitum acta erat. In hac fabula Aristophanes Socratem describit talem, qualis a vulgo habitus est; obicit enim ei eadem fere, propter quae in apologia⁸⁾ a plerisque correptus esse dicitur. Aristophanes quoque eum perscrutari putavit res absconditas, negare deos esse, quos esse civitas credebat, causam inferiorem reddere superiorem, ita ut simillimus videretur esse sophistis doctoribus illis perniciosissimis⁹⁾.

1) de permut. 19 οἶμαι δ' ὑμᾶς οὐκ ἀγνοεῖν, ὅτι τῇ πόλει πολλὰ κίς οὐτως ἤδη μετεμέλησε τῶν κρίσεων τῶν μετ' ὀργῆς καὶ μὴ μετ' ἐλέγχου γενομένων, ὥστ' οὐ πολὺν χρόνον διαλιποῦσα παρὰ μὲν τῶν ἑξαπατησάντων δίκην λαβεῖν ἐπεθύμησε, τοὺς δὲ διαβληθέντας ἠδέως ἂν εἶδεν ἄμεινον ἢ πρότερον πραττόντας. Cf. Zeller, Phil. d. Griech. II 1 p. 168 n. 2. 2) Diod. Sic. XIV 37. Suidas s. v. Μέλιτος. Anytum ab Heracleotis lapidibus injectis necatum esse memorat Themist. or. XX p. 239. Augustin. de civ. dei VIII 3.

3) Diog. Laert. II 43. 4) Plut. de invid. et odio. c. 6 p. 538. 5) Hanc sententiam defendit Hermannus p. 8—9. Aliter sensit Forchhammer, Die Athener und Sokrates p. 66. 6) Zellerus l. l. p. 169. 172, 2. 7) apol. 19 C. 8) p. 18 BC. 9) Zellerus l. l. p. 179—81.

VI. Quo tempore Socratis apologia scripta sit.

Non verisimile esse Schleiermacherus¹⁾ docuit Platonis apologiam Socratis ante ejus causam actam scriptam esse et editam.

Plurimis²⁾ videtur illa defensio non ita multo post Socratis obitum orta esse. Et profecto quae melior occasio hujus orationis scribendae reperiri potest, quam illud tempus, quo recens Platonis dolor erat ex magistri morte acceptus recensque indignatio, quam illa injuria exciterat? Quando magis necessarium erat civium de Socrate opiniones corrigere, quam eo tempore, quo mortuus est? Sapientis autem illius virtus si ita in luce clarissima collocatur, ut imago ejus et se defendentis et capite damnati depingatur, verisimiliter colligere licet, eum librum, quo ea continetur, etiam circa illa tempora scriptis mandatum esse.

Huc accedit, quod omnia, quae in apologia exponuntur, doctrinae Socraticae respondent, quod omnia, quae Plato eum facit pro se orantem, jure ei tribui potuerunt³⁾. Hanc rationem posterioribus temporibus Plato non secutus est, quandoquidem iis Socratem finxit virum sapientissimum suam ipsius philosophiam explicantem. Deinde cui credibile est Platonem jam aetate provectum Socratem dubitanter loquentem fecisse de animi immortalitate, philosophiam omnino non attigisse⁴⁾?

Munkius⁵⁾ tamen Socratis apologiam una cum Critone et Phaedone referendam esse putat inter ultima Platonis scripta.

VII. Num jure Platoni Socratis apologia adscribatur.

Chr. G. Koenig, Socratis apologiam non satis idoneis de causis Platoni fuisse abjudicatam. Misena. 1822. Repetitus est hic libellus in: Koenigi opuscula Latina. Ed. Oertel. Misena. 1833. p. 292—312.

Fridericus Astius⁶⁾ vir ceteroquin de studiis Platonis optime meritis praejudicata quadam opinione ductus

1) p. 182 sq. 2) Cf. Schleiermacherus p. 182 sq. Hermannus p. 470 sq. Stallbaumius p. 41 sq. Zellerus, Phil. d. Griech. II 1 p. 451 n. 2. 3) cf. prol. p. 12. 4) Zellerus l. l. p. 448 sq. 5) p. 465—71. 6) Beckii comment. societ. philol. Lips. IV 1 p. 27 sq., Plat. Leben und Schriften p. 474 sq.

Socratis apologiam et Platonis ingenio et Socratis persona non dignam habuit. Sed propter hoc iudicium acriter impugnatus est. Defenderunt enim apologiae fidem Schleiermacherus Socherus Thierschius¹⁾ Koenigius alii. Ab his viris non dubium est quin effectum sit, ut Astii dubitationes prorsus sublatae esse videantur. Quid quod ne Schaarschmidtus quidem, quo nemo plures libros Platonicos subditicios habuit, apologiam non prorsus abjudicandam esse duxit a Platone. Et revera licet illa defensio inter cetera Platonis scripta singularem locum teneat, licet propter mores ejus viri, cujus defendendi causa scripta est, multum differat ab aliis orationibus ejusdem generis, tamen quisque idem iudicium faciet quod Schleiermacherus²⁾, qui dicendi genus, quod in Socratis apologia reperitur, satis ostendere existimavit eam a nullo alio scriptam esse posse nisi a Platone.

Jam antiquitus autem Socratis apologiam habitam esse Platonis librum satis cognoscitur ex iis locis, quibus addito Platonis nomine laudatur. Haec scriptorum testimonia Dionysii Halicarnassensis Themistii Procli Diogenis Laertii Origenis Aristidis aliorum congescit Fischerus³⁾.

Aristoteli apologia jam nota erat. Bis enim ea respexit, quae p. 27B sq. leguntur: rhetor. II 23 p. 1398a 15 ἄλλος (ἐλεγχος) ἐξ ὁρισμοῦ, οἷον ὅτι τὸ δαιμόνιον οὐδὲν ἐστὶν ἄλλ' ἢ θεὸς ἢ θεοῦ ἔργον. καίτοι ὅστις οἰεῖται θεοῦ ἔργον εἶναι, τοῦτον ἀνάγκη οἰεσθαι καὶ θεοῦ εἶναι, ib. III 18 p. 1419a 7 πυθόμενον γὰρ δεῖ τὴν μίαν πρότασιν μὴ προσερατῆν τὸ φανερόν ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα εἰπεῖν, οἷον Σωκράτης Μελήτου οὐ φάσκοντος αὐτὸν θεοῦ νομίζειν εἰρηκεν, εἰ δαιμόνιον τι λέγοι, ὁμολογήσαντος δὲ ἤρετο, εἰ οὐχ οἱ δαίμονες ἦτοι θεῶν παῖδες εἶεν ἢ θεῖόν τι, φησαντος δὲ ἔστιν οὐκ, ἔφη, ὅστις θεῶν μὲν παῖδας οἰεῖται εἶναι, θεοῦ δὲ οὐ;

Isocratatis exstat oratio de permutatione, in qua apologiam Platoniam sibi imitandam proposuit. Ea enim non tam trierarchiam, quae ei subeunda erat, a se studuit amoliri, quam crimina a Lysimacho adversario sibi intentata ita refutare, ut omnis vitae superioris rationem redderet suamque iudicibus integritatem probaret⁴⁾.

1) Jahrb. der Literatur. Wien. 1818. III p. 70—92. 2) p. 186.

3) Plat. Euth. apol. Crit. Phaed. p. 66. 4) Koenig l. l. p. 17—18.

VIII. De apologiae emendandae et explicandae praesidiis.

Platonis dialogi. Ex recensione J. Bekkeri. part. I. vol. I. p. VII—XIV. Comment. crit. I. p. V—X.

Platonis quae supersunt opera. Textum ad fidem cod. Flor. Paris. Vind. al. recognovit G. Stallbaum. tom. XII. Lipsiae. Weigel. 1825. p. III—X.

Martinus Schanz, novae commentationes Platonicae. Wirceburgi. 1871.

Martin Schanz, Studien zur Geschichte des platonischen Textes. Würzburg. 1874.

Albrecht Jordan, de codicum Platoniorum auctoritate. Annal. philolog. suppl. VII. 1874. p. 609—40¹⁾.

Martin Wohlrab, Ueber die neueste Behandlung des Platon-textes. Fleckeisens Jahrb. f. Philol. 1876. p. 117—30.

Codices plures quam triginta magis minusve diligenter collati sunt, in quibus apologia Socratis invenitur.

A Thoma Gaisfordio²⁾ James Riddellio Martino Schanzio³⁾ collatus est

Α codex Bodlejanus membranaceus anno DCCCXCVI. scriptus a Schanzio⁴⁾ diligenter enarratus. Quas lectiones Gaisfordius solus notavit, significavi Α^g, quas Schanzius solus, a quo liber dictus est B, Β^g.

Ab Immanuele Bekkero⁵⁾ Jacobo Bastio⁶⁾ Martino Schanzio comparatus est

Π codex Venetus n. 185 membranaceus saeculi circiter XII a Stallbaumio Ven. b a Schanzio D dictus. In hoc libro quae a p. 35D τε γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι usque ad p. 38C ἄνδρα σοφόν φη || σουσι leguntur, manu recentiori scripta esse docet Schanzius⁷⁾.

A Bekkero et Schanzio comparatus est

Ξ codex Venetus n. 184 membranaceus Schanzio E dictus⁸⁾.

Et Bekkeri et Bastii opera collati sunt hi libri tres

1) Idem de Platonis operum a Schanzio editorum vol. I iudicium fecit in Fleckeisens annal. 1876. p. 769—83. 2) Lectiones Platonicae. Oxonii. 1830. p. 5—10. 3) Platonis opera. Ad codices denuo collatos ed. M. Schanz. vol. I. Lipsiae. 1875. 4) nov. com. p. 105 sq. 5) Librorum sedecim a Bekkero collatorum scripturae leguntur in ejus commentariis criticis I p. 123—37.

6) Bastii de Furiae Rudolphi Creuzeri collationes G. Stallbaumius in editione Platonis Weigeliana tom. IX p. 33—86 cum viris doctis communicavit. 7) Stud. p. 5. 8) Stud. p. 4. Jordan, Hermes XII p. 170 sq.

T codex Vindobonensis 31 (Nessel. philos. et philol. XXI) membranaceus a Stallbaumio Vind. 2 dictus

Φ codex Vindobonensis 32 (Nessel. philos. et philol. CIX) chartaceus Vind. 6 Stallbaumii¹⁾

B codex Parisiensis 1808 bombycinus a Stallbaumio Par. nominatus saeculi XIII²⁾.

In his libris si quam lectionem Bastius solus commemorat, addito ^a (II^a), si Bekkerus solus, addito ^e (IIe), si Schanzius solus, addito ^s (II^s) significavi.

A Francisco de Furia et Davide Peipersio collatus est

b codex bibliothecae Laurentianae plut. 85, 6 membranaceus saeculi XII³⁾.

Ab Immanuele Bekkero collati sunt hi libri

Γ codex Coislinianus 155 bombycinus bibliothecae imperialis Parisiensis

A codex Venetus 8 membranaceus saeculi XIII⁴⁾

C " Parisiensis 1809 membranaceus⁵⁾

D " " 1810 bombycinus⁶⁾

E " " 1811 chartaceus

H " " 1814 "

S " " 2010 "

T " " 2011 "

g " Ricardianus 65 membranaceus⁷⁾

u " Angelicus C 1, 4 bombycinus⁸⁾.

A Bastio comparati sunt hi libri

Δ codex Vaticanus n. 225 membranaceus saeculi circiter XII⁹⁾

Σ codex Venetus n. 189 a Stallbaumio Ven. a dictus¹⁰⁾

1 " Vindobonensis n. 54¹¹⁾

3 " " n. 80

4 " " n. 89¹²⁾

5 " " n. 116.

1) Cf. Schneideri praef. ad civ. I p. XVII sq. 2) Schanz, Hermes XI p. 104—9. 3) Schanz, Stud. p. 8. Jordan, Fleck-eisens Jahrb. 1876 p. 783. 4) Schanz, Hermes X p. 175 sq.

5) Schanz, Stud. p. 2, Hermes XI p. 109 sq. 6) Cf. Schneider. praef. ad. civ. I p. XXXI—II. Schanz, Hermes XI p. 112.

7) Bekkerus ipse scribit g. Sed g a Bekkero liber Parisiensis 2900 membranaceus dictus est, qui locos ex epistula secunda excerptos duos continet (ind. cod. p. X in Plat. dialog. I 1). Quare rectissime Stallbaumius p. 45 errasse Bekkerum dicit; voluisse enim eum significare g librum Ricardianum, in quo apologia legitur. Bekkeri com. crit. I p. VII. 8) Schanz, Stud. 7, Hermes X p. 172 sq.

9) Ibid. p. 2 sq. 49 sq. 10) Jordan, Hermes XII p. 170 sq.

11) Bast, Krit. Versuch über den Text des Gastm. p. XIII—XVIII. Schneideri praef. ad civ. I p. XVI sq. 12) Schneider l. l. p. XVII.

A Francisco de Furia libri Florentini comparati sunt a codex bibliothecae Laurentianae plut. 59, 1 bombycinus¹⁾ Bekkero 3 dictus

c codex bibliothecae Laurentianae plut. 85, 9 membranaceus¹⁾ Bekkero c dictus

d codex bibliothecae Laurentianae plut. 85, 17 saeculi XIV

e codex bibliothecae Laurentianae plut. 87, 17 saeculi XIV

g codex abbatiae Florentinae n. 2643

h " " " n. 2759

i " " " n. 2795.

A Martino Schanzio collatus est

r codex Vaticanus n. 1029 a Schanzio F vocatus²⁾.

Ab Albrechto Jordano comparatus est

t codex Venetus append. class. IV 1 membranaceus saeculi XII³⁾.

A. F. W. Rudolphus contulit

Z^r librum Zittaviensem⁴⁾.

Fridericus Creuzerus comparavit

P^c librum Palatinum n. 129⁵⁾.

¹⁾ signis librorum additum primam vel alteram manum,

^m " " " marginem significat.

Codicis instar est Ficini interpretatio Latina. Ex ea, quae notatu digna videbantur, sic excerpti, quemadmodum in Bekkeri editione leguntur.

Eorum librorum, qui ad apologiam collati sunt, facile duo discernuntur genera. Alterum idque praestantius constat ex his libris ΑΔΠΦr14DSTdgh, alterum idque deterius ex reliquis omnibus. Illud liceat vocare familiam a, hoc familiam b, ita tamen, ut neque omnibus locis, quibus in a scripturam quandam esse significabimus, omnes libri illius familiae eam habeant, nec vero non nunquam alterius familiae hic et ille liber ad eos accedat. Neque ubi b ponemus, omnes ejus familiae libri intellegendi erunt, sed plurimi. Hac enim in re et librorum multitudo et conferentium minor diligentia quaedam impedit, quominus omnia accuratissime possint significari.

Nullus exstat locus, quo omnes libri familiae b eandem lectionem habeant soli. Sed aliquot sane loci possunt

1) Schanz, Stud. p. 8, Hermes X p. 173 sq. 2) Schanz, Stud. p. 8. 3) Schneider. praef. ad civ. I p. XXXI. 4) Beckii comment. societ. philol. Lipsiens. III 1 p. 120 sq. 5) meletem, I p. 98 sq.

afferri, quibus eorum plurimi inter se congruunt. Omittunt enim p. 29E ΣΤ5 BCEHguabceiZ^r *αὐτόν*, p. 33B ΛΣBCHguabceiZ^rΞ¹ *καὶ* post *ὁμοίως*, p. 33D ΓΑΤ3 BCEHgtuabceiZ^r *καὶ* *τιμωρεῖσθαι*, p. 38C ΓΑΞΣΤΡΕΗ uet¹b^{1p}B^{1e} *δὴ* post *ὁρᾶτε γάρ*. P. 40C ΓΞΣΤ35 BCtuacZ^r habent *τεθνεῖατα*, p. 40E ΓΑΞΣΤ35 BCEHtuabceiZ^r *τεθνεῖατας*, p. 24A ΓΑΞΤ^oBCHuabceiZ^r *τάληθῆ*, p. 33E ΓΑΞΣΤ3 CEHtuabceiB^{1d}2 *θεοσδοτίδου*, p. 24E ΓΑΞΣΤ35 EHubeiB^{1e} *ἂν πάντες* pro *ἅπαντες*, p. 30A ΓΑΞΣΤ35gtubeZ^r *ποιήσεται* pro *ποιεῖται*, p. 32A ΓΑΞ3 E HtubeiΓ^{1e}(Γ^a)B^{1e} *ἅμα καὶ* pro *ἅμα καὶ ἅμ' ἂν*, p. 38A ΓΤ345 BCEHgtubceiZ^rA¹ *τὰντα* pro *τ' αὖ*, p. 41B ΓΑΞΣΤ5 B^aCEHtu *ἀηδῆς* pro *ἀηδῆς*, p. 38C ΓΑBCE gtub^p add. *ἐμὲ τεθνήνααι*.

Libros Γ¹) Σ²) Υ³) familiae *b* esse etiam Schanzius pervidit. De aliorum codicum deteriorum necessitudinibus haec docet, cognatos esse *Ab*⁴), ortum esse *H ex u*⁵), *a ex e*⁶), *C ex B*⁷), *g ex u*⁸). Librum *t* autem una cum Jordano⁹) principem vult esse familiae *b*¹⁰).

Hos libros deteriores Bekkerus secutus scripsit p. 24A *τάληθῆ*, p. 33E *θεοσδοτίδου*, delevit p. 33D *καὶ τιμωρεῖσθαι*. Sed jure Turicenses restituerunt, quae in fam. *a* sunt, p. 24A *ἀληθῆ* et p. 33E *θεοσοτίδου*. *θεοσοτίδου* legitur in Φ^er, in ΑΠΦ^a1 DSTgh *θεοσοτίδου*, in vulgata *ζωτίδου*, quod etiam in margine BCac invenitur. *g* habet *θεοσιτίδου*. Nomen autem *θεοσοτίδου* etiam Demostheni XXI 59 e Σ redditum est et *θεόσοτος* in corp. inscript. Gr. IV p. 197 n. 8211 invenitur.

Quinque sunt loci, quibus Bekkerus libros quosdam familiae *b* secutus est, sed qui post eum Platonem ediderunt, ab eo discrepant. P. 19E add. *δέ* (*ἰππίας δὲ ὁ*) cum Γ, p. 22C *αὐτῶν* cum Hgtu, p. 37D *πόλιν* cum g, p. 32D om. *ἦν* cum E, p. 27C scripsit *ἐμὲ* pro *με* cum ΑΕΗb.

Uno loco Bekkerus ex Γ3b^{cor. p} restituit, quod omnibus placuit. Scripsit enim p. 36D *εἰ δεῖ γε — τιμᾶσθαι* loco vulgatae *εἰ δὴ γε — τιμᾶσθε*. In optimis autem libris est scriptura, quae verae valde similis est. Invenitur enim in ΑΔΦr1 Π^{ro} *εἰ δὲ γε* idemque superscripto *εἶγε*

1) Philolog. XXXV p. 662. 2) ib. p. 656. 3) ib. 661.

4) Hermes X p. 114. 5) Stud. p. 86, Hermes X p. 172.

6) Stud. p. 66, Hermes X p. 173. 7) Hermes XI p. 109, Philol. XXXV p. 655. 8) Philol. l. l. p. 669. 9) Fleckeisens Jahrb. 1876 p. 773. 10) Philol. l. l. p. 669.

in S. ΞZ^r habent *εἰ δὴγγ*. In *t* legitur *εἰ δεῖ γε*, ita ut acutus a prima manu, *εἰ* a recenti manu positum sit.

P. 41B *ἀηδῆς* Madvigius¹) praeferendum censuit vulgatae *ἀηδῆς*.

C. F. Hermannus p. 23E *ξυντεταμένως* scripsit, quod est in ΞΤ5Z^r. In Σ legitur *ξυντεταμμένως*.

Uno igitur duobusve locis correctae est editio vulgata i. e. Stephaniana ope librorum deteriorum. Quam si quis comparabit cum editione nostra — quamquam nobis non ita multa relicta erant corrigenda —, pluribus locis quam ducentis inveniet eam mutatam esse. Ex hac re satis cognoscitur vulgatam cum familia *b* ita consentire, ut ejus auctoritas eadem sit atque libri deterioris. Confirmatur hoc judicium eo, quod, ubi vulgata ab omnibus fere aliis libris differt, socios plerumque habet unum et alterum codicem familiae *b*, nullum fideliorum, quam E, aliquoties etiam ΞΑΤΣ, duobus locis Φ, uno 4.

Vulgatae igitur emendationes maximam partem debentur familiae *a*, quamquam locorum corruptorum tertia fere pars etiam e plerisque libris familiae *b* corrigi potest atque reliquis quoque duabus partibus non nulli libri deteriores, sed alii aliis locis, cum praestantioribus congruunt. Ji autem codices, quibus constat familia *a*²), cognoscuntur his locis, quibus omnes eadem habent et praeter eos nullus. ΑΔΠΦr14 DSTdgh igitur omittunt p. 23C *τῶν*, p. 26E *μέν*, p. 27D *εἶναι*, p. 28D *τήν*, p. 29B *τό*, p. 30B *ἦ, ἄνδρες, μέ*, p. 33A *δὴ*, p. 38B *που*, p. 38C *εἰς*, p. 38D *μή*, addunt p. 21A *δέ*, p. 30B *ἀφίετε*, p. 38A *ὄν*, p. 38D *τε*, transponunt verba p. 24A *ἀρχόμενος ἐγὼ* (pro *ἐγὼ ἀρχόμενος*), p. 31A *ὁ θεὸς ὑμῖν* (pro *ὕμῖν ὁ θεός*), p. 31B *ἀναισχύντως οὕτως* (pro *οὕτως ἀναισχύντως*), p. 34B *ἔχουσι λόγον* (pro *λόγον ἔχουσι*), p. 41C *ἐκεῖ διαλέγεσθαι* (pro *διαλέγεσθαι ἐκεῖ*), habent p. 21B et p. 27C *μόγισ* pro *μόλις*³), p. 24C *πολλοῦ* pro *πλείστου*, p. 25B *πάντες* pro *ἅπαντες*, p. 25D *νεωτέρους* pro *νέους*, contra p. 33C *νέων* pro *νεωτέρων*, p. 27A *ἐαυτῶ* pro *αὐτῶ*, p. 39D *ἐαυτὸν* pro *αὐτόν*, p. 40B *αὐτήν* pro *ταύτην*, p. 30D *οὗτος νυνὶ* pro *οὗτοσὶ νῦν*, p. 32B *ἐβούλεσθε* pro *ἐβουλεύσασθε*, p. 33B *τι* pro *ἦ*, p. 33C *εὐέλεγκτα* pro *εὐεξέλεγκτα*, *ἐγῶγε* pro *ἐγὼ*, p. 33D *ξυνέβη* pro *συνέβη*,

1) adv. crit. I p. 368. 2) Libros ΑΠΦ1DST in apologia familiam praestantiorum dicit Schanzius, Philol. XXXV p. 654.

3) Cf. proleg. mea ad Theaet. p. 41.

p. 35C ἄλλως τε μέντοι νῆ δια πάντως pro μάλιστα νῆ δια μέντοι, p. 38C οὖν pro γοῦν, p. 40A ποτε νοεὶ pro ποτ' ἐννοεὶ. Haec fere omnia, quae praebuit familia *a*, justo jure recipienda visa sunt viris doctis.

Familiae autem *a* iterum duae sunt partes, una (*a*¹) $\mathcal{A}ΠDSTh$, altera (*a*²) $\Delta\Phi r14dg$.

Quo plus tribuerunt editores libro $\mathcal{A}$, eo magis et eum et libros ei cognatos existimaverunt sequendos esse. Itaque Turicenses cum *a*¹ p. 30B ὅτι uncis incluserunt — Schanzius id delevit —, p. 18C Schanzius ἀκούσαντες maluit legere, quam ἀκούοντες. Sed has lectiones editores, puto, non praetulissent, nisi praestantissimis libris obtemperandum duxissent; per se enim aliorum scripturas meliores esse quisque facile concesserit. Sed dubitationes de illius familiae praestantia oriuntur, si ceteras scripturas, quas habet sola, consideramus. Nempe omittit p. 33B πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα. εἰ δέ τις φησι παρ' ἐμοῦ, quae verba in $\mathcal{A}ΠS$ postea addita sunt, habet p. 22E ἔξεως, in quod ἐξετάσεως facile potuit depravari, falso p. 40E πλείω, p. 42 πλήν εἰ. Recte tamen Bekkerus cum *a*¹ p. 18C addidit δ', p. 32A legit μου τὰ ἐμοί (*a*² μου τὰ, ⁵ μοι τὰ).

Libri autem $\Delta\Phi r14dg$ (= *a*²) addunt p. 18D μή (εἰ μή τις). Iterum in duo genera possunt dividi, quorum alterum constat ex $\Phi r1g$, alterum ex $\Delta d4$.

Codices enim $\Phi r1g$ ¹ soli omittunt p. 19E τ', p. 26E ταύτην, p. 30B ἄν, p. 34D δῆ, transponunt verba p. 30A ἀστῶ καὶ ξένῳ (pro ξένῳ καὶ ἀστῶ), p. 26C γε οὐσπερ pro οὐσπερ γε, habent p. 20A γὰρ pro οὖν, p. 23A καὶ pro δέ, p. 30D ἐξαμαρτήσῃ τις pro τι ἐξαμαρτήσῃ, p. 31C τε pro τι.

Codices $\Delta d4$ raro soli inter se consentiunt. Sequendos tamen eos duxerim p. 18D, ubi pro πάντες in iis est πάντων, quod jam Vigerus ad Euseb. praep. ev. IV 224 p. 20 not. et Astius legendum esse bene conjecerant. Et revera illud πάντες supervacaneum est, πάντων non item; dicendum enim est omnium, qui Socratem calumniati sint, eos esse difficillimum convincere, qui quod ipsis persuasum fuerit aliis persuadere conarentur. Minus probandum ἄλλω, quod p. 33C illi libri pro ἄλλῃ habent. Omnino autem 4 varie discrepat cum Δd , qui plurimis

1) Differentiam inter Φ et τ parvam esse jam docuit Schneider. praef. ad civ. I p. XVIII sq. Cf. Schanz, Phil. XXXV p. 647.

locis inter se congruunt¹). Omittunt enim p. 34D οὖν, addunt p. 26E ὡς (δοκῶ ὡς οὐδένα), p. 33E τε ὁ (νικόστρατος τε ὁ θεοζοτίδου), p. 37E τὸ (πάντων τὸ χαλεπώτατον), transponunt verba p. 23A (ποιούμενος παράδειγμα pro παράδειγμα ποιούμενος), habent p. 21A ἀνέφυγε pro ξυνέφυγε, p. 21D καὶ ἀγαθόν pro κἀγαθόν, p. 27D καὶ pro γε, p. 32D ἐδειξάμην pro ἐνεδειξάμην, p. 33C δέ pro γὰρ, p. 38C τῇ πόλει pro τὴν πόλιν, p. 39C ἄξειν pro ἤξειν, p. 39D κωλύειν pro κολούειν, p. 42 πλήν δῆ pro πλήν εἰ.

Familia *a*¹ autem dividitur in $\mathcal{A}ΠT$ et DS^h .

Libri DS^h inter se consentiunt his locis. Omittunt p. 19A ἄν, p. 27D γε, p. 38D ἄλλ', legunt p. 21A ἑταῖρός γε pro ἑταῖρός τε, p. 22E ταυτησί δέ pro ταυτησί δῆ, p. 23C ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς pro ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς, p. 25C βέλτιστε pro μέλητε, p. 26A οὐ pro οἶ, p. 27D δῆ pro ἄν, p. 28C κατεφρόνησε pro ὠλιγόρησε, p. 28D εἰ pro ἦ, p. 29D εἶη pro ἔσται, p. 33D τοὺς pro τῶν, p. 36A πολλῶν pro πολὺ (ante DS ὀλίγων pro ὀλίγον). Uno loco duobus ex his Dh solis debetur vera lectio; eos enim secutus Bekkerus p. 25E addidit τὸ (τοῦτο τὸ τοσοῦτον).

Libri $\mathcal{A}ΠT$ falso habent p. 22C τὸ αὐτὸ pro τῷ αὐτῷ, falso omittunt p. 27D ἄν ante ἀνθρώπων. Quare dubito, num recte Cronus iis parens p. 32B omiserit ὑμῖν post ἠναντιώσθην μηδέν.

Magnum esse consensum librorum $ΠT$ satis jam ostendit Schanzius²). In utroque enim olim deerat locus p. 35D γὰρ, ὃ ἄνδρες usque ad p. 37E τῷ θεῷ ἀπειθεῖν. Praeterea male omittunt p. 26B δέ, p. 35A τῇ, p. 39B ὑφ' ἡμῶν. Recte tamen Schanzius negat T ex $Π$ descriptum esse; nam non raro a $Π$ multum discrepat. Omittit enim verba p. 18B καὶ κατηγοροῦν usque ad p. 20C τις ὑμῶν ἰσως, p. 41E ἢ χορημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς καὶ ἐὰν δοκῶσι, quae sunt in $Π$.

$Π$ propius accedit ad $\mathcal{A}$, quam ad T . $\mathcal{A}$ et $Π$ p. 25C male inferciunt ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ($Π$ haec verba bis ponit), p. 35D habent ὁμωμοκότης.

1) Codicem Δ Schanzius (Stud. p. 49 sq. Philol. XXXV p. 645.) quod dicit in prima tetralogia non ex eodem libro descriptum esse atque $\mathcal{A}$, ei assentior, non concedo eum in numero librorum deteriorum habendum esse. 2) Schanzius (Hermes XI p. 112 sq. Philol. XXXV p. 646) D ortum esse dicit ex $Π$, S ex D. 3) Hermes. X p. 171 sq. Philol. XXXV p. 647.

Clarissimi autem facti sunt hi libri, quod in iis fere solis formae illae Atticae reperiuntur, quas Fischerus Wolfius Bekkerus alii grammaticos maximam partem secuti Platoni reddiderunt. Et primum quidem secunda persona singularis medii et passivi¹⁾ in $\mathcal{A}$ ubique in $\epsilon\iota$ exit, ita tamen, ut p. 27C ($\acute{\alpha}\rho\kappa\omicron\upsilon\eta\iota$) et p. 28B ($\acute{\alpha}\iota\sigma\chi\upsilon\eta\iota$) supra ultimam erasam illud $\epsilon\iota$ positum sit. Π habet $\epsilon\iota$ a prima manu p. 28B, p. 28C et p. 29C ($\acute{\alpha}\rho\theta\alpha\nu\epsilon\iota$), p. 29D ($\acute{\alpha}\iota\sigma\chi\upsilon\eta\iota$), sed η adscriptum est atque in eo p. 27C et p. 29E ($\acute{\epsilon}\pi\iota\mu\epsilon\lambda\epsilon\iota$) ultima erasa et η supra positum est. Solus Γ p. 28B cum Π consentit. Terminationem $\epsilon\iota$ jam Fischerus restituit.

Deinde plusquamperfecti activi prima singularis²⁾ in $\mathcal{A}$ tribus, duobus locis in Π in η exit. P. 31D ($\acute{\alpha}\rho\lambda\omega\lambda\eta$, $\acute{\omega}\phi\epsilon\lambda\eta\eta$), p. 36A ($\acute{\alpha}\rho\pi\epsilon\phi\epsilon\upsilon\gamma\eta$) formas Atticas superscripta terminatione vulgari habet $\mathcal{A}$. In Π , qui p. 36A cum ceteris libris fere omnibus habet $\acute{\alpha}\rho\pi\epsilon\phi\epsilon\upsilon\gamma\epsilon\upsilon$, p. 31D ultima syllaba erasa et $\epsilon\iota\nu$ superpositum ostendunt antea eo loco terminationem η fuisse. Idem non traditum est de $\xi\nu\eta\delta\eta$ (p. 22C) et $\eta\delta\eta$ (p. 22D). Nihilominus ibi quoque formas Atticas revocare non dubitavi, primum quod jam Panaetius³⁾ codices antestatus Platonem illa terminatione usum esse affirmat, deinde quod cognoveram dedita opera a scribis formas vetustiores mutatas esse in recentiores, ita ut illae nisi in libris antiquissimis omnino non compareant et ne in illis quidem vix aliter quam addita altera forma⁴⁾. Primus F. A. Wolfius hanc plusquamperfecti terminationem in Platone restituit.

Obiter commemoro p. 36A cum Bekkero in $\acute{\alpha}\rho\pi\epsilon\phi\epsilon\upsilon\gamma\eta$ augmentum esse omissum, quod in omnibus libris optimis desit. Sed p. 22B Bekkerum sequi nolui cum uno S¹ scribentem $\pi\epsilon\pi\omicron\iota\eta\kappa\epsilon\sigma\alpha\nu$. P. 33D in omnibus libris et editionibus est $\acute{\epsilon}\pi\epsilon\pi\omicron\eta\theta\epsilon\sigma\alpha\nu$.

Tum $\mathcal{A}\Pi$ ¹ p. 29B futurum habent $\phi\omicron\beta\eta\theta\eta\sigma\omicron\mu\alpha\iota$, quod

1) Cf. Schneideri praef. ad civ. I p. L sq. 2) Cf. A. Jordan, Fleckeisens Jahrb. 1876 p. 775. 3) Eustath. in Od. Ψ 220 (II p. 305 ed. Lips.) $\pi\alpha\rho\alpha\delta\acute{\iota}\delta\omega\sigma\iota$ γὰρ Ἡρακλείδης, ὅτι Ἄττιοὶ τοὺς τοιοῦτους ὑπερσυντελείουσι ἐν τῷ ἤτα μόνον περατοῦσιν, ἤδη λέγοντες καὶ ἐνενοήμη καὶ ἐπεποιήμη. καὶ οὕτω φησὶ Παναίτιος ἔχειν τὰς γραφὰς παρὰ Πλάτωνι. Cf. L. Sommer, Allgem. Schulz. 1830. p. 1039 sq. 4) Aliter judicat de hac re Schneider. praef. ad civ. I p. XXXII sq. Errat autem Cobetus (mnemos. nov. ser. III 3. 1875 p. 282) satis constare dicens etiam plurimis codicum nostrorum testimoniis plusquamperfecta apud Platonem in η exire.

Bekkerus cum $\Delta\Phi$ 14DSdegh Π ² in $\phi\omicron\beta\eta\theta\eta\sigma\omicron\mu\alpha\iota$ mutaverat¹⁾.

Deinde non puto praetermittendum illud $\kappa\omicron\sigma\omega\nu\eta\eta\sigma\iota\nu$ ²⁾,

quod p. 28D in utroque libro ($\mathcal{A}$ $\kappa\omicron\sigma\omega\nu\eta\eta\sigma\iota\nu$, Π $\kappa\omicron\sigma\omega\nu\eta\sigma\iota\nu$, 14 $\kappa\omicron\sigma\omega\nu\eta\sigma\iota\nu$) legitur loco Homeric illius $\kappa\omicron\sigma\omega\nu\iota\sigma\iota\nu$. Formam $\kappa\omicron\sigma\omega\nu\eta\eta\sigma\iota\nu$ nescio quo jure respuant, qui alias formas raras ex $\mathcal{A}\Pi$ recipiunt. Homérica sane non est; at Platonem in Homero laudando satis constat licentia quadam usum esse³⁾.

Restat, ut de libro Bodleiano dicam. In eo aestimando primum hoc tenendum est, ei soli in apologia emendanda unum deberi, quod ad sententiam pertineat. P. 37C eum secuti Turicenses pro $\tau\iota\mu\eta\sigma\omicron\mu\alpha\iota$ scripserunt $\tau\iota\mu\eta\sigma\omega\mu\alpha\iota$. Ceteris locis omnibus, quibus germanam Platonis manum exhibet, socios habet libros bonos aut omnes aut non nullos.

Deinde non pauci sunt loci, quibus Bodleiani prima manus habet, quae aperte falsa sunt rectis manu vetusta

supra scriptis. Habet p. 18A $\kappa\alpha\iota$ $\nu\tilde{\nu}\nu$ γάρ, p. 19C $\mu\eta\text{-}\rho\omicron\tau\text{'}$ $\tau\acute{\alpha}\lambda\lambda\alpha$ $\pi\omega\varsigma$, p. 19D $\pi\omicron\lambda\lambda\acute{\alpha}$, p. 24A $\acute{\epsilon}\sigma\tau\iota\nu$, p. 29B $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron$, p. 30D $\tau\omicron\tilde{\nu}$ $\theta\epsilon\omega\tilde{\nu}$ al. His locis omnibus recipienda erant, quae inter versus leguntur. Itaque mirum est p. 38A, ubi

legitur $\rho\acute{\alpha}\delta\iota\omicron\nu$ — α manu satis vetusta addito —, editores relicto illo $\rho\acute{\alpha}\delta\iota\omicron\nu$, quod habent libri ceteri fam. α , nondum revertisse ad $\rho\acute{\alpha}\delta\iota\alpha$, quod idem est in τ . Praeter manum antiquam etiam recens mutavit librum $\mathcal{A}$, sed minus est respicienda. Ut in aliis libris, ita in $\mathcal{A}$ non nunquam falsa punctis notata (p. 28A $\acute{\alpha}\iota\sigma\chi\eta\sigma\iota\nu$) aut ordo verborum supra positus litteris mutatus (p. 41E $\mu\acute{\epsilon}\nu\tau\omicron\iota$ $\delta\acute{\epsilon}\omicron\mu\alpha\iota$).

Denique non desunt loci, quibus in $\mathcal{A}$ inveniuntur falsa, recta in ceteris libris bonis. Male enim omittit p. 27C alterum $\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota$, p. 38C $\mu\epsilon$, male addit p. 17C $\kappa\alpha\iota$ ($\acute{\alpha}\rho\omicron\rho\acute{\alpha}$ $\kappa\alpha\iota$ $\acute{\epsilon}\pi\iota$), male habet p. 20C optativum $\acute{\epsilon}\chi\omicron\iota$, p. 21A medium $\theta\omicron\sigma\upsilon\beta\epsilon\iota\sigma\theta\epsilon$. Quae cum ita sint, quis

1) Schneider. ad civ. V 470 A. A. Jordan. p. 615. 2) Lobeck. pathol. p. 230. 3) Schneider. ad civ. III 405 E.

miratur, quod Bekkerus, antequam librum Bodleianum cognovit, Platonem ita edidit, ut, postquam lectiones ejus a Gaisfordio enotatas cognovit, nihil fere ei videretur mutandum esse?

In omnibus igitur, quae ad scriptoris sententiam pertinent, cum libri A praesidio possimus carere, tamen maxime celebratus est in rebus orthographicis, in quibus summa est ejus auctoritas. Oratio enim, quam exhibet, antiquitatis vestigia quaedam manifesta habere videtur. De formis quibusdam Atticis, quae in eo sunt, jam supra dixi. Sed etiam in addendis et demendis litteris finalibus, in crasi aliis constantiam quandam ei esse negari non potest. Haec postquam Schanzius cum in aliis libellis tractavit tum in editione sua satis respexit, retractare longum est. Tantum dico, ubique in his rebus me secutum esse librum A. Cujus cum in verbis recte scribendis tanta sit auctoritas, nescio an temere coniciatur librum A et qui ei maxime sint cognati descriptos esse ex archetypo, qui a grammatico quodam ita correctus esset, ut leges, quas sibi scripsisset, omnino viderentur probandae esse¹⁾. Quamquam iis temporibus, quibus constituta sunt illa, ne inter grammaticos quidem in omnibus erat consensus et quae ab iis constituta sunt adeo dubitationem non habent, ut iudicium in iis non sit adhibendum.

Quae cum ita sint, contextum Platonis praestabit talem exhibere, qualis est in familia a atque in rebus orthographicis et grammaticis librum A omnibus reliquis praeferre. Quamquam per se concedi potest etiam in familia b non nulla posse conservata esse, quae non negligenda sint. Librorum autem optimorum cum tantus sit numerus, quantus vix in alio quoquam scriptore reperiatur, non opus est Platonis textum quem vocant tot conjecturis tentare, quot visum est Hirschigio et Schanzio²⁾.

His positus jam ita disseramus de rebus quibusdam grammaticis, ut simul librorum et grammaticorum testimonia respiciamus. Librorum enim scripturas varias legentes non nunquam nobis videmur audire grammaticos litigantes. Jam ubi de plusquamperfecti terminatione in η diximus, satis cognovimus discrepantiam de ea fuisse inter grammaticos. Nunc venio ad alia.

1) Cf. Lehrs, Schades wissenschaftl. Montagsbl. 1876 p. 134.

2) Cf. quae disserui l. l. p. 122 sq.

Ap. 18D *κωμωδοποιός* prima in Forsteri editione legitur, sed, ut ait ipse, 'male, operarum vitio'. Nihilominus hanc formam Fischerus retinuit ut Atticam. Moeris enim: *κωμωδοποιοὶ Ἀττικῶς, κωμωδοποιοὶ Ἑλληνικῶς*. Sed Moeridem fortasse corrigens Thomas magister: *καὶ κωμωδοποιός καὶ κωμωδοποιός*. Eadem dissensio, quae est inter grammaticos, invenitur in libris. Ap. 18D *κωμωδοποιός* est in A P¹, *κωμωδοποιός* in ΔΞΣΦτ P15d ghZ¹P²B². *κωμωδοποιός* habent Phaed. 70C ΑΔΠΞ ΣΤ5BCHcdimP^cA^{cor}.T^{1st}. (T^{2a}), symp. 223D ΑΓΔΤD EKwzcp³tu¹. Alc. I 121D utrum sit in libris, non constat, in editionibus est *κωμωδοποιός*. De rep. X 605D Par. A habet *τραγωδοποιῶν*¹⁾. Rebus sic se habentibus libris optimis et Thomae parere malui Turicenses secutus quam Phrynicho, praesertim cum forma *κωμωδοποιός* rationibus etymologicis una commendetur²⁾. Quamquam res per se dubia est. Aristophanes³⁾ enim scripsit *κωμωδοποιητής*. Quidni Plato *κωμωδοποιός*? Fieri enim potuit, ut Attici ipsi eadem ducti falsa etymologia, qua Piersonus⁴⁾ opinabatur propter *κωμωδοδιδάσκαλος* etiam *κωμωδοποιός* dicendum esse — et fieri id quidem facile potuit, si illud nomen ante hoc aut magis in hominum ore erat — aut dicendi neglegentia quadam *κωμωδοποιός* usurparent.

Eveni nominis accentus et in prima syllaba et in ultima invenitur. Ap. 20B ΑΠτ b^pΞ^{1s} habent *εὔηνος*, ΠτΞ^{2s} *εὔηνος*, Γ¹Ξ^{2s} *εὔηνον*, *εὔηνον* t accentu in *ev* m. rec. addito. Etiam grammatici non de poeta illo quidem, sed de flumine cognomine diversa tradunt. Herodianus⁵⁾ enim *εὔηνος*, Stephanus Byzantius *εὔηνος* scribendum duxit. Hunc secutus sum, quod ejus iudicium librorum optimorum testimonio confirmatur⁶⁾.

Ap. 29D Stallbaumius *ἐπιμελούμενος*⁷⁾ scripsit cum familia a exceptis Δ, qui etiam Phaed. 62B *ἐπιμελούμενος*, ib. 62D *ἐπιμελούμενον* habet, Dd, sed accedentibus γεΖ'. Antea legebatur *ἐπιμελόμενος*, quae forma Atticistis deberi videtur. Nam Moeris: *ἐπιμέλον παροξυτόνως Ἀττικῶς, περισπωμένως Ἑλληνικῶς*, Thom. mag.: *ἐπιμέλομαι κάλλιον ἢ ἐπιμελοῦμαι καὶ μεταμέλομαι ἢ μεταμελοῦμαι*. Sed hoc apologiae loco verendum est, ne nimio constan-

1) Cf. Schneider. additam. ad civ. Plat. libr. p. 79. 2) Lo-
beck. ad Phryn. p. 644. 3) ran. 734. 4) ad Moerid. s. h. v.
5) pros. cath. I p. 181, 26 ed. Lentz. 6) cf. prol. mea ad
Phaed. p. 40. 7) cf. eadem prol. p. 42.

tiae studio in errorem inducti fuerint, qui ἐπιμελούμενος mutarent in ἐπιμελούμενος. Paulo post enim legitur ἐπιμελεῖ¹⁾.

P. 32A ὑπείκοιμι est in Ξς, ὑπεικάθοιμι Fischerus scripsit cum ceteris libris omnibus excepto e, qui habet ὑπεικάθειμι. Has formas Moeris ita discrevit, ut εἰκάθοιμι Ἀττικῶς, εἰκοιμι Ἑλληνικῶς dictum vellet. Sed utramque formam bonis scriptoribus fuisse usitatam recte statuit Engelhardtus ad l. l.

In negatione addenda aut omittenda diversam rationem p. 18D sequuntur a¹ et a²; nam a² habet πλὴν εἰ μὴ τις, a¹ cum b πλὴν εἰ τις. Sed οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν πλὴν εἰ μὴ τις κωμωδιοποιὸς τυγχάνει ὧν eodem jure dici potuisse quisque concedet atque polit. 286D οὐδὲν προσδεησόμεθα πλὴν εἰ μὴ πάροργόν τι. Et inveniri illa πλὴν εἰ μὴ apud Demosthenem Isocratē Aristotelem exemplis a Graevio²⁾ et Lobeckio³⁾ congestis satis confirmatur. Sed his de rebus apparet grammaticos inter se dissensisse. Phrynichus⁴⁾ enim: Χωρὶς εἰ μὴ δοίῃ ἀδόκιμον. τὸ γὰρ μὴ καὶ τὸ χωρὶς ἀμφοτέρω ἀρνητικὰ ὄντα ὁμοῦ πίπτειν οὐ δύναται, ἀλλὰ τὸ ἕτερον ἢ τὸ μὴ ἢ τὸ χωρὶς. Contra Thomas: ἀμφοτέρω λέγει, καὶ χωρὶς εἰ μὴ τότε καὶ χωρὶς εἰ τότε, εἰ καὶ Φρύνιχος ἀδόκιμον εἶναι λέγει τιθέμενον μετὰ τοῦ μὴ. ὥσπερ γὰρ φαμεν πλὴν εἰ τότε καὶ πλὴν εἰ μὴ τότε καὶ ἐκτὸς εἰ μὴ τότε καὶ ἐκτὸς εἰ τότε, οὕτω καὶ χωρὶς εἰ μὴ τότε δεῖ λέγειν, οὐ μόνον χωρὶς εἰ τότε· τὸ γὰρ πλὴν καὶ τὸ ἐκτὸς τὸ χωρὶς δηλοῦσι.

Similiter tota familia a p. 38D μὴ in τοῦ ἐθέλειν omittit: ἀλλ' ἀπορία μὲν ἐάλωκα οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ' ἂν ὑμῖν ἤδιστα ἦν ἀκούειν. Sed negationem vix carueris, si contuleris Thuc. II 49 4 ἰ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν. Nec desunt exempla Platonica⁵⁾: polit. 279C τὰ δὲ τοῦ μὴ πάσχειν ἀμυντήρια, de leg. VIII 832B ἐμπόδιος γίνεταί τοῦ μὴ καλῶς ἀσκεῖν.

Sed missis his grammaticorum controversiis nos convertamus ad ea, quae una ex librorum auctoritate pendent.

Nolo retractare, quae de Meleti nomine scripta sunt⁶⁾. Formam Μέλιτος in apologia habent ΑΠΙDgubeiΞ²⁾,

1) Lobeck. pathol. II p. 351 not. 2) ad Lucian. IX p. 478.
3) ad Phryn. p. 459 not. 4) p. 459 ed. Lob. 5) cf. Kuehner, ausf. Gram. § 516 5 n. 10 o. 6) Hermann, de Socrat. accusat. p. 4. Stallbaum. ad ap. 19B.

reliqui Μέλιτος. Inde cognoscas, quam recte ii judicaverint, qui ex hujus nominis forma de librorum natura iudicium se facere posse arbitrati sunt. Ceterum Μέλιτος invenitur non solum in libris optimis Aristophanis¹⁾ Xenophontis²⁾ Aristotelis³⁾ Luciani⁴⁾ Libanii⁵⁾ Theodoretis⁶⁾, sed etiam in inscriptionibus⁷⁾. Quamquam Eustathius⁸⁾ Μέλιτος defendit a nomine μέλι deducens ejusque opinioni accessit Welckerus⁹⁾.

Omnibus apologiae locis nominis Socratici accusativus est Σωκράτη¹⁰⁾. Haec forma ubique in libris familiae a legitur et p. 24B jam a Bekkero, ceteris locis a Turicensibus restituta est.

P. 41B Παλαμήδει legendum esse jam Heindorfus perspexerat. Forma Παλαμήδη nisi in tribus libris pejoribus (AEG^{ro}) non invenitur.

Difficile est iudicium facere de compellationibus. Quae cum plerumque compendiis scriberentur, facile aut corrumpi aut abici potuerunt. Saepissime occurrit ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι¹¹⁾; legitur enim in omnibus fere libris triginta sex locis. Brevior appellatio ὧ ἄνδρες¹²⁾ undeviginti locis invenitur. Minus frequenter iudices appellantur ὧ Ἀθηναῖοι. Turicenses illud cum a sex locis¹³⁾ Platoni reddiderunt, quibus ante eos ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι legebatur. Denique ὧ omisso ἄνδρες Ἀθηναῖοι Turicenses cum a scripserunt p. 29D et 30C.

Ap. 24D ἴδι δὴ νῦν pro ἴδι δὴ νῦν scribendum jam vidit Φ in Wiener allgem. Literaturz.¹⁴⁾. De hac re Astius¹⁵⁾: 'ubi δὴ νῦν, inquit, cohaerent, ita ut νῦν non tempus, sed conclusionem indicet (igitur, quo circa) vide, ne rectius scribatur δὴ νῦν, ut τοῖνυν.' Eleganter de hoc discrimine scripsit A. Boeckhius¹⁶⁾.

Atque haec quidem hactenus; enumeremus nunc eos libros, qui praeter eos, quos jam supra commemoravi, in

1) ran. 1302. 2) mem. IV 4 4. 3) rhet. III 18 p. 1419 a 9.
4) Jup. conf. 16 pisc. 20 bis accus. 6 Demon. 11. 5) apol. Socr. p. 201. 6) IV p. 603C. 7) Bentlei. resp. ad Boyl. p. 167, Dawes. misc. p. 488 ed. Kidd., Dobree ad Arist. ran. 1336.
8) ad Odyss. II p. 42 ed. Lips. 9) Griech. Trag. p. 973.
10) cf. prol. mea ad Theaet. p. 43. 11) cf. ad ap. 17A.
12) cf. ad ap. 17C. 13) p. 30B 32A 33C 34D 37AD.
14) 1814. p. 1595. 15) lex. Plat. II p. 400. Cf. ejusdem animadv. in leg. p. 25. 16) Jenaische allg. Literaturz. 1808 p. 191 sq. (Kl. Schrift. VII p. 65 sq.) Cf. quae ego disserui in Fleckeiseni annal. 1873 p. 34.

- apologia aut emendanda aut explicanda usui mihi erant. Sunt autem hi:
- Platonis dialogi V. Recensuit notisque illustravit Nath. Forster. Ed. II. Oxon. 1752.
- Platonis Euthyphro apologia Socratis Crito Phaedo. Recensuit emendavit explicavit Joh. Frider. Fischerus. (Ed. III.) Lipsiae. 1783.
- Jo. Jacobus Hottingerus, loca nonnulla e Platonis apologia Socratis vel explicantur vel emendantur. Turici. 1792.
- Platonis libri quatuor Gorgias apologia Socratis Charmides Hippias major. Scholarum in usum edidit L. F. Heindorfius. Praefixa est annotatio critica in apologiam Socratis. Berolini. 1805.
- Platonis dialogorum delectus. Pars I. Euthyphro apologia Socratis Crito. Ex recensione et cum Latina interpretatione Frid. Aug. Wolfii. Berolini. 1812.
- Platonis dialogi quattuor Laches Euthyphro apologia Socratis Menexenus. Adnotatione perpetua illustravit Frid. Guil. Engelhardt. Berolini. 1825.
- Friedrich Jacobs, Elementarbuch der griechischen Sprache. III. Thl. Sokrates. 4. Aufl. Jena. 1828. (VII Aus der Vertheidigungsrede des Sokrates c. 3—10. 29—33).
- Platonis apologia Socratis et Crito. Edidit et in scholarum maxime usum interpretatus est Car. Guil. Elberling. Havniae. 1837.
- Platonis apologia Socratis. In usum scholarum edidit J. C. Held. Solisbaci. 1844.
- Platonis apologia Socratis Crito et Phaedo. Accedit emendationis specimen in nonnullis reliquorum dialogorum. Edidit R. B. Hirschig. Trajecti ad Rhen. 1853.
- Christian Cron, kritische und exegetische Bemerkungen zu Platons Apologie Kriton und Laches. Jahrb. für classische Philologie. 5. Supplementband. Leipzig. 1864.
- Notae editorum aliorumque virorum doctorum, qui frequentius mihi sunt laudandi, hae sunt:
- Ast.*: Platonis quae exstant opera. Recensuit Fridericus Astius. Tom. VIII. Lipsiae. 1825.
- Bkk.*: Platonis dialogi Graece et Latine. Ex recensione Immanuelis Bekkeri. Part. I vol. II. Berolini. 1816.
- Cr.*: Christianus Cronus. Cf. p. 2.
- Fsch.*: Johannes Fridericus Fischerus.
- Fstr.*: Nathanael Forsterus.
- Hdf.*: Ludovicus Fridericus Heindorfius.

- Hrm.*: Platonis dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi. Ex recognitione Caroli Friderici Hermanni. Vol. I. Lipsiae. 1856.
- Hsch.*: Platonis opera ex recensione R. B. Hirschigii. Graece et Latine. Vol. I. Parisiis. 1856.
- Sch.*: Platonis opera quae feruntur omnia. Ad codices denuo collatos edidit Martinus Schanz. Vol. I. Lipsiae. 1875.
- Stb.*: Godofredus Stallbaumius. Cf. p. 1.
- Tur.*: Platonis opera quae feruntur omnia. Recognoverunt Jo. Georgius Baiterus Jo. Caspar Orellius Aug. Guilielmus Winckelmannus. Turici. 1839.
- Wb.*: Martinus Wohlrabius.
- ς: Editio Stephaniana.
- *ς: " " cum codicibus reliquis.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ed. Forster.

Ed. Steph. I.

cap. I. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόν- p. 17
θατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν

πλάτωνος σωκράτους ἀπολογία ΔΣΖ', σωκράτους ἀπολογία Πι
B^a a b c d e g h i, ἀπολογία σωκράτους. ἡθικός Α, sed ἡθικός manu,
ut videtur, recentiori. Sch. nov. com. p. 113. 2 ἐγὼ δ' a Bkk.,
ἐγὼ γ' 5.

1 ὅτι μὲν ὑμεῖς — ἐγὼ δ' οὖν.
Non pronomina, sed enuntiata
sibi opponuntur. Euthyphr. 14 B
τόδε μέντοι σοι ἀπλῶς λέγω, ὅτι
ἐάν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστη-
ται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ
πράττειν εὐχόμενος τε καὶ θύων,
ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια, — τὰ δ'
ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ.
Cf. Cron. Bem. p. 78 not.

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι et in apo-
logia et in aliis orationibus judi-
cialibus haud raro appellantur
judices, quod populi Atheniensis
vices sustinuerunt. Cf. ad p. 32 B.
Utuntur autem oratores illa com-
pellatione, quo magis attentos
sibi faciant judices. Quare suam
sedem habet in partium orationis
singularum initiis et conclu-
sionibus. Itaque legitur in ex-
ordiis trium orationum, quas
Socrates se defendens habet
(p. 17 A 35 E 38 C), legitur in
initiis trium illarum partium,
e quibus constat defensio ipsa
(p. 18 E 24 C 28 A), legitur in
multorum capitum initiis, quae
particularis, in quas illae partes
dividuntur, bene respondent
(c. II IX XIV XVI XVII XVIII
al.). In sententiarum conclu-
sionibus invenitur p. 20 C 24 A
28 D 35 D. Praeterea hanc appel-
lationem consentaneum est inve-
niri in obsecrationibus (p. 20 E),

in affirmationibus (p. 17 BC 18 B
19 C 22 A 24 A), denique omnibus
iis locis, quibus magna vi aliquid
enuntiatur (p. 26 E 30 D 37 C).
Cur Socrates judices noluerit
appellare ὦ ἄνδρες δικασταί,
intellegitur ex p. 40 A ἐμοὶ γάρ,
ὦ ἄνδρες δικασταί — ὑμᾶς γάρ
δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἀν καλοῖην
— θανατάσιόν τι γέγονεν. Solos
igitur eos iudicium nomine dignos
habet, qui se absolverint. Cf.
p. 26 D.

πεπόνθατε. πάσχειν dictum de
animi commotione, quam orato-
res efficiunt. Phaed. 89 A ὁ πεπόν-
θειμεν ὑπὸ τῶν λόγων. Symp.
215 D οἶα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ
τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἐτι
καὶ νυνί. De rep. V 451 B ἐάν τι πά-
θωμεν πλημμελεῖς ὑπὸ τοῦ λόγου.

2 ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν,
ut p. 42 δίκαια πεπονθῶς ἐγὼ
ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν. Similiter
p. 19 C μή πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτων
τοσαύτας δίνας φύγοιμι, p. 38 C
ὄνομα ἔξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ
τῶν βουλομένων τὴν πόλιν
λοιδορεῖν.

δ' οὖν incertis opponuntur
quae certa sunt. P. 34 E ἀλλ'
εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς
θάνατον ἢ μή, ἄλλος λόγος. πρὸς
δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν
καὶ ὅλη τῇ πόλει οὐ μοι δοκεῖ
καλὸν εἶναι.

17 καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγον ἔμαντοῦ ἐπελαθόμεν' οὕτω
πιθανῶς ἔλεγον. καίτοι ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν
εἰρήκασιν. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἐν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν
ῶν ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ ἔλεγον, ὡς χρὴ ὑμᾶς εὐλα-
B βεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν. 5
τὸ γὰρ μὴ αἰσχυρῆσθαι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθή-
σονται ἔργω, ἐπειδὴν μὴδ' ὀπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς
λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυρτότατον εἶναι,
εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τάληθῆ λέ-
γοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοῖν ἂν ἔργω 10
οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ ἐγὼ

1 δεινὸν post ὀλίγον om. a et pars b Bkk. 4 χρὴ ΔΦrdC5
χcor. s Bcor. e (B^a) Tur. suadente Heindorfio ad Prot. 320 D, χρὴν 4,
χρὴν* 5. 5 ἐξαπατηθεῖθ' Hsch. de Heindorfii conjectura. 6 ὁ τι
Fstr. probante Heindorfio. 9 οὗτοι a Bkk., αὐτοὶ 5. Cf. Jenaer
allg. Literaturz. 1832. N. 135 p. 113—14. 11 οὐ omittendum
putavit Muret. var. lect. III 16. Cf. Cr. in Fleckeiseni annal. 1866
p. 118 sq. et Bem. p. 79 sq. γοῦν Π^aΦr14Dgh²³(²⁴) Cr., γὰρ Δd,
οὖν Π^sΞ¹⁸ cum 5, om. S. Cf. Heller. Philol. Anz. VI. 1874 p. 538.

2 πιθανῶς λέγειν, ut p. 23 E
συντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέ-
γοντες. πιθανὸν autem est τὸ
πίστιν παρεχόμενον ἄνευ τοῦ
εἰδέναι (Gorg. 454 E).

ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν, ut
p. 22 B ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλί-
γον αὐτῶν ἅπαντες, p. 22 D οὐ-
δὲν ἐπισταμένω, ὡς ἔπος εἰπεῖν.

3 αὐτῶν ἐν. Eodem modo
mox τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν
ἀναισχυρτότατον εἶναι. STALLB.

4 ἔλεγον, ὡς χρὴ, ut p. 21 B
καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν,
τί ποτε λέγει. Euthyphr. 4 C
9 A. Cf. Φ in Wiener allg.
Literaturz. 1814 p. 1591. Qui
imperfectum tenent, id accom-
modatum volunt imperfecto ἔλε-
γον. At ejus accommodationis
non afferunt exempla.

7 μὴδ' ὀπωστιοῦν. 'Sic οὐδ'
ὀπωστιοῦν p. 26 E.' STALLB.

δεινὸς λέγειν. Non raro qui
causam dicebant, ἀδυναμίαν τοῦ
λέγειν de se praedicabant. Cf.
Frohberger. ad Lys. XII 3.
Socrates quamquam erat elo-

quentissimus, tamen genus di-
cendi forense nunquam tractavit.

9 εἰ μὴ ἄρα, 'nisi forte,
dicitur ironice.' STALLB. P. 38 B
νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα
ὅσον ἂν ἐγὼ δυνάμην ἐκτίσαι
τοσοῦτον βούλεσθε μοι τιμῆαι.

10 εἰ—τοῦτο λέγουσιν, ὁμολο-
γοῖν ἂν. Si in apodosi opta-
tivus cum ἂν invenitur, in
protasi εἰ cum indicativo prae-
sentis quod revera non fit solet
significare. P. 25 B πολλὴ γὰρ
ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοῦς
νέους, εἰ εἰς μὲν μόνος αὐτοῦς
διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελούσιν.

ὁμολογοῖν ἂν—εἶναι ῥήτωρ.
Aliter ὁμολογεῖν constructum
Crit. 50 A ἐμμένονεν οἷς ὠμο-
λογήσαμεν δικαίοις οὖσιν.

11 οὐ κατὰ τούτους 'me di-
versum ab illis oratorem
esse fatear.' STEPH. Her. I 121
ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ πατέρα τε καὶ
μητέρα ἐνόησας οὐ κατὰ Mi-
τραδάτην τε τὸν βουκόλον καὶ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.' RIDD. Cf.
Baumlein in Fleckeiseni annal.
1866 p. 115 sq.

λέγω, ἢ τι ἢ οὐδὲν ἀληθές εἰρήκασιν· ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκού-
σεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. οὐ μέντοι μὰ Δία, ὧ ἄνδρες
'Αθηναῖοι, κεκαλλιπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων,
ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλὰ ἀκού-
5 σεσθε εἰκῆ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασιν· πιστεύω
γὰρ δίκαια εἶναι ἃ λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω
ἄλλως. οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρόποι, ὧ ἄνδρες, τῆδε τῆ

1 ἢ τι ἢ οὐδὲν a Bkk., ἢ τι ἢ οὐδὲν Cr. Bem. p. 81., οὐδὲν 5.
δ' ἐμοῦ Hdj., δέ μου 5.

1 ἢ τι ἢ οὐδὲν. De rep. VI
496 C ἢ γὰρ πού τι ἀλλῶ ἢ
οὐδενὶ τῶν ἐμπροσθεν γεγνε.
Cf. ad p. 23 A.

2 πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ut
p. 33 C πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλή-
θειαν ἐγὼ εἶπον.

3 κεκαλλιπημένους γε λόγους.
Hipparch. 225 C τῶν σοφῶν
ῥημάτων, ἂν οἱ δεξιοὶ περὶ τὰς
δικὰς καλλιπῶνται. Cf. Krue-
ger. ad Thuc. VI 83.

ὥσπερ οἱ τούτων. 'Ne quis
ὥσπερ τοῦς τούτων requirat, v.
de hoc genere loquendi ann.
ad Phaed. 111 A.' STALLB.

4 ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν.
Scite Cronus comparat symp.
198 B. Ibi Socrates de Agathonis
oratione ironice: τοῦ κάλλους
τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων τίς
οὐκ ἂν ἐξεπλάγη ἀκούων, de suo
dicendi genere: ὅρα οὖν—εἰ
τι καὶ τοιοῦτον λόγον δεῖ, περὶ
'Ἐρωτος τάληθῆ λεγόμενα ἀκού-
ειν, ὀνόμασιν τε καὶ θέσει
ῥημάτων τοιαύτη, ὅποια δὲ ἂν
τίς τύχη ἐπελθοῦσα (p. 199 B).

κεκοσμημένους, 'orationes
ornatas tropis figuris, etiam
numero.' FISCHER.

ἀκούσεσθε 'in secundo enun-
tiati membro post ἀλλὰ positum.
Eadem verbi collocatio est de
leg. XII 951 E ἕκαστος δὲ τούτων
μὴ μόνος, ἀλλ' ἴτω μετὰ νέου
κτλ.' STALLB.

5 εἰκῆ λεγόμενα. In Xen.
mem. IV 8 5 Socrates de se
hoc: ἤδη μὲν ἐπιχειροῦντος
φροντίσαι τῆς πρὸς τοῦς δικα-
στὰς ἀπολογίας, ἠναντιώθη τὸ
δαιμόνιον. Cf. Zeller, Phil. d.
Griech. II 1 p. 79 n. 1.

εἰκῆ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυ-
χοῦσιν ὀνόμασιν. σχῆμα ἐν
παράλληλον. Cron. Cf. p. 18 B
πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη, p. 24 B
αὐτίς γὰρ δὴ—λάβωμεν αὐ,
p. 27 D αὐ—πάλιν, p. 36 C
οὕτως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.
Cf. ad Crit. 46 D.

πιστεύω γὰρ, 'nam credo
justa esse, quae dico.' WOLF.
Cf. Cron. Bem. p. 81 sq.

6 μηδεὶς προσδοκησάτω. Tertia
persona imperativi aoristi cum
negatione. Crit. 45 B μήτε—
δυσχερὲς σοι γενέσθω.

7 ὧ ἄνδρες eodem fere modo,
sed paullo rarius usurpatur,
quam appellatio illa gravior
ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (cf. ad 17 A).
In singularum igitur partium
initii legitur c. XV XXIII
XXIV p. 29 A 39 C, in obse-
rationibus p. 21 A 27 B, in
affirmationibus p. 29 A B. Cf.
ad p. 26 C.

τῆδε τῆ ἡλικία. 'Cum τῆδε
τῆ ἡλικία significet seni ea aetate,
qua ego sum, recte cum nomine
abstracto potuit componi nomen
concretum μειρανίω.' HELD. Cf.
Cron. Bem. p. 82.

ἡλικία ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσεῖναι. καὶ μέντοι καὶ πάνν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι· ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧν περ εἰώθα λέγειν καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μῆτε θανατάζειν μῆτε θορυβεῖν τούτου ἕνεκα. ἔχει γὰρ οὕτως. νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀνα-

5 ἀγορᾷ ἐπὶ Β^a Γ^a Φ^a 13 bei Bkk. suadente Heindorfio, ἀγορᾷ καὶ ἐπὶ ΑΛΞΠΦ^e Β^e C E H us. πολλοὶ a Tur., οἱ πολλοὶ 5.

1 πλάττοντι λόγους. 'Cum dicendum fuerit οὐδ' ἂν πρόποι τῆδε τῆ ἡλικία ὥσπερ μειρακίῳ πλαττουση λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσεῖναι, per attractionem quandam participium iunctum est cum altero nomine μειρακίῳ, quod loquendi genus eo magis convenit huic sententiae, quia senectus h. l. non omnibus ex partibus comparatur cum adulescentia, sed tantum quatenus oratione haec uti solet comata atque ornata.' HELD.

εἰς ὑμᾶς εἰσεῖναι. 'Similiter p. 31C δημοσίᾳ δὲ οὐ τοιμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον ἐμβουλεύειν τῇ πόλει.' STALLB.

3 παρίεμαι 'precor, deprecor, quod ipse Plato per παραιτοῦμαι explicat p. 27A ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ' ἀρχάς ὑμᾶς παρητησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν.' RÜHNKEN. ad Tim. p. 207.

τῶν αὐτῶν λόγων. His recte Riddellius dicit Socratem eam dicendi rationem significare, qua utatur p. 27B sq. cum Meleto se colloqui fingens.

4 ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν. 'Respondent sibi καὶ ἐν ἀγορᾷ et καὶ ἄλλοθι. ἐπὶ τῶν τραπεζῶν accuratius definit verba ἐν ἀγορᾷ, ut p. 18B legimus πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη et innumera alia.' ENGELH. 'Plane eodem modo in Hippia min. 368B ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις. Quoniam

autem ad illas mensas versabantur fere homines nobiles divites et opulenti, facile est ad intellegendum, cur Socrates dicat se a iudicibus ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν auditum esse. Nam iudices non erant homines infimae sortis.' STALLB.

5 πολλοί. P. 19D ἀξιώ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμὸν πόποτε ἀκηκόατε διαλεγόμενον. πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσι. Sed paullo ante μάρτυρας δ' αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι.

6 ἄλλοθι. Xen. mem. I 1 10 'Ἄλλὰ μὴν ἐκεῖνός γε (Σωκράτης) αἰεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανεροῦ. πρῶτε γὰρ εἰς τοὺς περιπάτους καὶ τὰ γυμνάσια ἦει καὶ πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ φανερός ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ τῆς ἡμέρας ἦν ὅπου πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι. καὶ ἔλεγε μὲν ὡς τὸ πολὺ, τοῖς δὲ βουλομένοις ἐξῆν ἀκούειν.

μῆτε θορυβεῖν. Dicturus est, quae audientibus displiceant. Quae qualia fuerint, cognoscitur ex iis locis, quibus hoc repetit: p. 20E μὴ θορυβήσητε, μὴδὲ ἂν δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν, p. 27A ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ' ἀρχάς ὑμᾶς παρητησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότι τρόπῳ τοὺς λόγους ποιούμαι, p. 21A 30C. Eodem modo p. 30C βοῶν usurpatum: μέλλω γὰρ οὖν ἅττα ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε. 7 ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα.

βέβηκα ἔτη γεγονὼς ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἂν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ἂν, ξυνεργινώσκετε δήπου ἂν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷσπερ ἐτεθράμμην, 18 καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως εἶναι — ἴσως μὲν γὰρ χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη — αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω ἢ μὴ δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετὴ, ῥήτορος δὲ τάληθ' ἔχειν.

1 ἑβδομήκοντα ΑΛ14DSTdghP^r1B^{ma}a^mb^mc^m Tur., πλείω ἢ ἑβδομήκοντα ΦΠ^{ro}r^{ro}, πλείω ἑβδομήκοντα* 5. 5 γ' ἐμοὶ Bkk., γέ μοι 5. 6 τι post γὰρ om. a cum parte b Tur. 9 αὕτη ἢ ἀρετὴ a praeter Α.

P. 40B ἀνέβαινον ἐντανθοῖ ἀναβαίνειν absolute p. 33D 36A. P. 34C παιδία τε αὐτοῦ ἀναβιβάσάμενος, p. 34D δεῦρο ἀναβιβάσάμενος.

1 ἑβδομήκοντα. Crit. 52E ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα. Socrates numerum non subtiliter exsequitur. Stallbaumio ad vim oratoriam πλείω utique requiri videbatur. At Socrates non erat orator. Sed HERMANNUS: 'πλείω, inquit, vel contra Oxon. retinere, quam cum Turic. omittere malui, quia doctius additamentum est, quam quod ad interpolatorem referamus. Immo facile eici poterat propter Crit. 52E videturque jam Apollodoro ignotum fuisse, qui apud Diog. La. II 44 ipso septuagesimo ante mortem anno natum statuit. At duos ut minimum annos adiciendos esse scite Boeckhius, corp. inser. II p. 321 probavit nosque mox comparato Synes. calv. encom. 17 confirmavimus. Cf. de theor. Deliac. p. 7.'

ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. Haud raro causam dicentes fori iudiciorumque insolentiam excusabant.

2 ὥσπερ οὖν ἂν εἰ — καὶ δὴ καὶ νῦν. 'Non accurate quidem haec sibi respondent; dicendum enim erat ὥσπερ οὖν ἂν εἰ —

οὕτω καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι; sed amant Graeci non nimis diligentes in his reperiri.' ENGELH. ὥσπερ οὖν ἂν — δήπου ἂν. ἂν repetitum bis p. 35D 41A, ter 31AD 40D.

ξένος. 'Non est dubium, quin peregrinis concessum fuerit, ut suas ipsi causas in iudicio agerent. Vd. Meier u. Schoemann, Att. Proc. p. 561.' ENGELH.

4 φωνῇ, dialectus. Phaed. 62A.

ἐν οἷσπερ ἐτεθράμμην. Plusquamperfecto continuatur ea orationis forma ac structura, quae inchoata est verbis ξυνεργινώσκετε — ἂν, ut p. 20A ὅς ἐμελλεν post εἰγόμεν ἂν. Crit. 44D Theaet. 165E Prot. 327C Charm. 171E. Cf. Aken, Jahrb. f. Philol. LXXVI (1857) p. 185.

5 τοῦτο — δίκαιον. 'Ut infra p. 20D ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ λέγων.' HEIND. 'P. 41C χρη — τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές.' RIDD.

6 εἶναι. 'Infinitivi εἶναι et σκοπεῖν per epexegetin pronomini τοῦτο additi. Heindorf. ad Phaed. 74A.' STALLB. Crit. 45C οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πράγμα, σαρτὸν προδοῦναι.

9 αὕτη ἀρετὴ. P. 24B αὕτη ἔστω ἰκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς. Crit. 47E ἔστι δὲ πού τοῦτο

18 Π. Πρωτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῆ κατηγορημένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγοροὺς, ἔπειτα δὲ πρὸς Βτὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους. ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ κατήγοροι γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη καὶ οὐδὲν 5 ἀληθές λέγοντες· οὐς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον καίπερ ὄντας καὶ τούτους δεινούς. ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι, ὡς ἄνδρες, οἱ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες ἐπειθόν τε καὶ κατηγοροῦν ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθές, ὡς ἔστι τις Σωκράτης σοφὸς ἀνὴρ τὰ τε μετέωρα 10

2 [ψευδῆ] Hsch. 3 καὶ τοὺς a cum plerisque b Bkk., καὶ

ἐμοῦ γὰρ πρὸς τοὺς 5. 4 ὕστερα a Bkk., ὕστερον 5. καὶ τὴν γὰρ A. 9 ἐμοῦ μᾶλλον οὐδὲν a Tur. coll. p. 18E., ἐμοῦ μὰ τὸν — οὐδὲν Sch., ἐμοῦ οὐδὲν* 5. [μᾶλλον οὐδὲν ἀληθές] Hrm. 10 σωκράτης σοφὸς ἀνὴρ a Bkk., σωκράτης ἀνὴρ σοφὸς 5.

σῶμα. Aliter p. 24A αὐτὴ ἔστιν ἢ διαβολὴ ἢ ἐμὴ καὶ τὰ αἷτια ταῦτά ἐστιν.

1 δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι. Crit. 45A ἡμεῖς — δίκαιοι ἐσμεν σώσαντες σε κινδυνεύειν τούτων τὸν κίνδυνον. FISCHER. Cf. Crit. 46D. 'Quod propterea addit Socrates, quia defendens se contra superioris temporis accusatores videri poterat facere, quod extra causam, quae tum agebatur, positum esset.' HELD.

5 πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη. Cf. ad p. 17C. 'Sic p. 23E καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς διαβάλλοντες.' STALLB. 'Anni enim ad minimum viginti quattuor elapsi erant, ex quo eum in nubibus vulgo deridendum primo exhibuerat Aristophanes.' FORSTER. 'Fabulam enim hanc suam docuisse perhibetur Aristophanes Ol. 89, 2, mortuus autem esse Socrates Ol. 95, 1.' ENGELH.

6 οὐς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι. In initiis orationum plerumque exponuntur, quae dicentibus adversa sunt. Cf. Rauchenstein. ad Lys. XIX 3.

τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον. Eodem modo Horatius sat. II 4 3 So-

cratem dicit Anyti reum. Cf. prol. p. 26.

9 παραλαμβάνοντες 'tamquam in disciplinam recipientes.' STALLB. Cf. ad Phaed. 82D.

10 ὡς ἔστι τις Σωκράτης, ut p. 23C ὡς Σωκράτης τίς ἐστιν.

σοφὸς ἀνὴρ. 'σοφοὶ dicebantur cum omnino philosophi tum maxime sophistae. Insigni autem cum εἰρωνείᾳ Socrates a calumniatoribus commemorat id sibi obiectum esse, quod sophistarum erat proprium in eorumque hominum dicit se positum esse numero, quibus veritatis virtutisque amore incensus acerrime semper adversatus fuerat.' HELD.

τὰ τε μετέωρα φροντιστής. Accusativus ex substantivo pendens, ut Xen. Cyr. III 3 9 ἐπιστήμονες ἦσαν τὰ προσήκοντα et dativus p. 30A τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπερεσίαν. Contra Xen. symp. VI 6 εἰ μὴ γε ἐδόκεις τῶν μετεώρων φροντιστής εἶναι.

'Ita passim apud antiquos appellatur philosophi ac physici praesertim, quippe qui de coelo et mundo disputare soliti revera sublimia curabant. Hinc Socrates, licet aliud omnino agebat

φροντιστής καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεξήτηκώς καὶ τὸν ἤττω λόγον κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτην τὴν φήμην κατασκευάσαντες οἱ δεινοὶ εἰδὶν μου C κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἠγοῦνται τοὺς ταῦτα ζη- 5 τοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰδὶν οὗτοι οἱ κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγορηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ἧ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε παῖδες ὄντες, ἐπινοῖ δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγοροῦντες ἀπολογου- f. a!

1 φροντιστής delendum censet A. de Bamberg. in Fleckeiseni annal. 1876. p. 666. γῆς Fsch. cum libris omnibus praeter ET, qui cum 5 γῆν habent. ἅπαντα a Bkk., πάντα 5. 3 οἱ ante ταύτην add. Hdf. 4 ἀκούσαντες a¹ Sch. 6 χρόνον ἤδη a Stb., ἤδη χρόνον 5. 8 δ' add. a¹ Bkk. 9 [ἀπολογουμένου οὐδενός] Hsch.

de rebus nimirum, quae ad mores spectant, praecipue disserens, hoc tamen nomine et non nunquam simpliciter φροντιστής dicitur et schola, quam ei comice tribuit Aristophanes, φροντιστήριον appellatur.' FORSTER.

τὰ τε μετ. φροντ. καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα. P. 19B Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τὰ τε ὑπὸ γῆς καὶ οὐράνια. Haec sapientia p. 20E dicitur μείζων τις ἢ κατ' ἀνθρώπων.

1 τὸν ἤττω λόγον κρείττω ποιῶν. 'Haec de Socrate et Chae-rephonte Aristoph. nub. 112 εἶναι παρ' αὐτοῖς φασὶν ἄμφω τῷ λόγῳ, τὸν κρείττον', ὅστις ἐστὶ, καὶ τὸν ἤττωνα. τούτων τὸν ἕτερον τοῖν λόγων τὸν ἤττωνα νικᾶν λέγοντά φασὶ τὰδικιώτερα.' FORSTER. 'Cic. Brut. VIII 30 docere, quem ad modum causa inferior dicendo fieri superior possit. Sophistis hoc proprium fuisse cum aliunde, tum ex Gellio constat, qui noct. Att. V 3 de Protagora: Pecuniam quippe, inquit, ingentem cum a discipulis acciperet annuam, pollicebatur se id docere, quam industria inferior fieret fortior, quam rem Graece ita dicebat: τὸν ἤττω λόγον κρείττω ποιεῖν.

Conf. Aristot. rhet. II 24 extr.' STALLB. Cf. Zeller, Phil. der Griech. II 1 p. 181 not. 1.

2 οὗτοι. 'hi quod eam famam sparserunt, graves illi sunt accusatores mei.' WOLF. Cf. Stallbaum. in Jahni annal. 1840 XXVIII p. 368.

5 οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. Cf. p. 23D.

6 πολὺν χρόνον ἤδη. 'πολὺν ἤδη χρόνον vulgaris est verborum collocatio, ut p. 18B πολλὰ ἤδη ἔτη, p. 31B τσαῦτα ἤδη ἔτη. Tamen quod codices suppeditarunt, nolui aspernari, praesertim cum non careat idonea ratione. Nimirum πολὺν χρόνον unam efficit notionem. Cf. de rep. II 363D τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη.' STALLB.

7 ἐν ἧ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε, 'qua iis facillime credidissetis, siquidem vobis potuissent persuadere, quod tamen non potuerunt.' STALLB. 'Gorg. 516C ἀγριωτέρους — ἀπέφηεν — καὶ ταῦτ' εἰς αὐτόν, ὃν ἤμιστ' ἂν ἐβούλετο.' HEIND.

9 ἀτεχνῶς 'in comparationibus solemne. v. ad p. 30E.' STALLB. Cf. p. 18D Phaed. 90C. ἐρήμην κατηγοροῦντες. Bek-

μένου οὐδενός. ὁ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ
 D οὐνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν εἰ μὴ
 τις κωμωδιοποιὸς τυγχάνει ὦν. ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ δια-
 βολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπει-
 σμένοι ἄλλους πείθοντες, οὗτοι πάντων ἀπορώτατοί εἰσιν.⁵
 οὐδὲ γὰρ ἀναβιβάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ
 οὐδ' ἐλέγξαι οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκια-
 μαχεῖν ἀπολογούμενον τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινο-
 μένου. ἀξιῶσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττούς

2 εἰ μὴ τις α² Wb., εἴ τις α¹ b. cf. prol. p. 42. 5 πάντων Ad 4
 Wb., πάντες* s. Cf. prol. p. 36. 8 ἐλέγχοντα Γ^{cor}. Stephanus.

ker. anecd. p. 245 ἔρημος δίκη,
 ὅταν μὴ παρόντων ἀμφοτέρων
 ὁ δικαστὴς τὴν ψήφον ἐπενέγκῃ
 κατὰ τοῦ ἀπόντος. Cf. Hermann,
 Staatsalterth. § 144, 10.

2 πλὴν εἴ μὴ τις κωμωδιοποιός.
 'Nam comici cum omnino phi-
 losophis essent infesti, tum etiam
 Socratem ludibrio habuerunt.
 Quod quidem praeter Aristophanem
 fecisse narrantur Cratinus in
 panoptis, Amipsias in Conno,
 quae fabula una cum nubibus
 Aristophanis commissa est, Eupolis,
 a quo schol. ad Arist. nub. 97
 auctor est Socratem hic et illic
 vehementissime fuisse correptum,
 alii. Schol. ad nub. l. c. etiam
 Diphilum nominat, quem tamen
 Meinekius, hist. crit. com. p. 449
 censet non comicum fuisse poetam,
 sed potius iambicum et ipso
 Aristophane antiquiorem. Conf.
 Diog. Laërt. II 16 Olymp. ad
 Phaed. p. 70 B et quae testimonia
 protulit Fritschius, quaest. Aristoph.
 de Socrate veterum comicorum
 p. 196 sqq.' STALLB.

3 φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμε-
 νοί i. e. φθονοῦντες καὶ δια-
 βάλλοντες. De verbo χρῆσθαι
 cum substantivis ita conjuncto,
 ut alius verbi periphrasin faciat,
 vide Hemsterhusium ad Calli-
 mach. hymn. in Dian. 69.' STALLB.

4 οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι

ἄλλους πείθοντες 'respondent
 praecedenti participio χρώμενοι,
 ubi omissum est οἱ μὲν, quod
 et saepe fit et hic addi non
 poterat propter ὅσοι, positum
 orationis initio, unde verbum
 finitum pendet.' ENGELH. Cf.
 Prot. 331 B.

5 ἀπορώτατοί i. e. difficil-
 limi. Raro haec vox sensu pas-
 sivo de hominibus usurpatur;
 sed ut ποταμός, ὄρος alia ἀπορα
 dicuntur, sic etiam homines
 ἀποροι vocantur, qui superari
 nequeunt. Plerumque sensu ac-
 tivo hominem auxilii consiliique
 inopem signat.' ENGELH. 'Sic
 Lys. 223 B ἀποροι προσφέρεσθαι
 dicuntur quibuscum colloqui et
 agere difficile est. conf. Thuc.
 IV 32 ibiq. schol.' STALLB.

7 ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπολογού-
 μένον τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς
 ἀποκρινομένου. 'Stephanus in
 hoc loco anacoluthon agnoscit,
 ut καὶ ἐλέγχειν scriptum sit pro
 καὶ ἐλέγχοντα. Rectius Fische-
 rus καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀπολο-
 γούμενον respondere ait τῷ
 σκιαμαχεῖν tanquam epexegesis.
 Collocatio τοῦ τε καὶ nihil habet,
 quod offendat, modo teneas σκια-
 μαχεῖν ἀπολογούμενον arctissime
 esse conjungenda.' ENGELH.

9 διττούς μὲν τοὺς κατηγοροῦς.
 'Gorg. 500 D εἰ ἐστὶ τούτω διττῷ
 τῷ βίῳ.' HEIND.

μου τοὺς κατηγοροῦς γεγονέναι, ἑτέρους μὲν τοὺς ἄρτι
 κατηγορήσαντας, ἑτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω, E
 καὶ οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με ἀπολογήσα-
 σθαι· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατη-
 5 γορούντων καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον.

Εἶεν. ἀπολογητέον δὴ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπι-
 χειρητέον ὑμῶν ἐξελεῖσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν 19
 πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ.
 βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτως γενέσθαι, εἴ τι ἄμει-
 10 νον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολο-
 γούμενον· οἶμαι δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι, καὶ οὐ πάνυ με
 λανθάνει, οἷόν ἐστιν. ὅμως τοῦτο μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ
 φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

III. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία

1 τοὺς om. Es, ex ceteris add. Wlf. suadente Heindorfio.
 7 ἐν οὕτω πολλῷ Hsch. 8 ἔσχετε a Bkk. cum Heindorfio,
 ἔχετε* s. 12 δὲ post ὅμως om. a Stb. ἴτω ΔΣΞΤε5 ed Z',
 ἔστω Hsch.

3 καὶ οἰήθητε. Socrates cum
 se contra calumniatores defendit,
 videri potuit extra causam lo-
 qui, quod non licuit. Theaet.
 172 E οὐκ ἔγχωρεῖ περὶ οὗ ἂν
 ἐπιθυμήσωσι τοὺς λόγους ποιῆ-
 σθαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἔχον ὁ ἀν-
 τίδικος ἐφέστηκε καὶ ὑπογραφὴν
 παραναγινωσκόμενην, ὧν ἕκτος
 οὗ ὄητεον.

7 τὴν διαβολήν 'malam de
 me opinionem, ut p. 24 A 28 A
 20 D 21 B. Nimirum διαβολή
 h. l. est mala opinio suspi-
 cio, quatenus falsis crimi-
 nationibus excitata est.
 Hesych.: Διαβολή· ὑπόπτεισις
 ἢ ὑπόληψις.' STALLB.

8 ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ.
 P. 24 A θανατόζοι' ἂν, εἰ οἶός
 τ' εἶην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν
 διαβολήν ἐξελεῖσθαι ἐν οὕτως
 ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεγο-
 ννίαν, p. 37 B νῦν δ' οὐ βράδιον
 ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβο-
 λὰς ἀπολύεσθαι. 'Est autem
 ὀλίγος χρόνος clepsydra defini-

tus. v. Schoemann, antiq. p. 282.'
 STALLB.

ταύτην. 'Sic non raro pro-
 nomen demonstrativum cum vi
 quadam infertur. Infra p. 35 B
 post participium οἱ διαφερόντες
 sequitur οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν
 διαφερόνσι.' ELBERL.

9 ἄμεινον. P. 41 D ἦδη τεθνή-
 ναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων
 βέλτιον ἦν μοι. Crit. 54 B οὕτε
 γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα
 πρᾶττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ
 δικαιοτέρον οὐδὲ ὀσιώτερον οὐδὲ
 ἄλλῳ τῶν σῶν οὐδενὶ οὕτε ἐκείσε
 ἀφικόμενον ἄμεινον ἔσται.

12 ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον. Crit.
 43 D εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον,
 ταύτη ἔστω, ib. 54 E καὶ πρᾶτ-
 τωμεν ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ
 θεὸς ὑφηγεῖται. Cf. Muret. var.
 lect. II 12.

14 ἀναλάβωμεν — ἐξ ἀρχῆς.
 Gorg. 506 C Ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς
 ἐμοῦ ἀναλαβόντος τὸν λόγον.
 Cf. Crit. 46 C.

19 B ἐστίν, ἐξ ἧς ἰ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ἢ δὴ καὶ πιστεύων
Μέλῆτος με ἐγράφατο τὴν γραφὴν ταύτην· εἶεν. τί δὴ
λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥσπερ οὖν κατη-
γόρων τὴν ἀνωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν· Σωκρά-
της ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τὰ τε ὑπὸ
γῆς καὶ οὐράνια καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω
C ποιῶν καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκων. τοι-
αύτη τις ἐστίν· ταῦτα γὰρ ἐώρατε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀρι-
στοφάνους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον
φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν 10

1 ἐστίν om. T⁵, add. Wlf. cum ceteris. 6 γῆς a cum parte
b Bkk., γῆν 5. τὰ post καὶ om. a Tur. οὐράνια a Tur.,
ἐπουράνια 5. 7 τὰ αὐτὰ ταῦτα a¹ Cr., ταῦτα 5. 8 ταῦτα a
Stb., τοιαῦτα 5. ἐώρακατε Cobet. mnemos. nov. ser. III 3 (1875)
p. 282.

1 ἢ δὴ καὶ πιστεύων Μέλῆτος.
Ex illis calumniis accusationem
ortam esse Socrates dicit etiam
p. 23 E ἐν τούτων (τῶν διαβα-
λόντων) καὶ Μέλῆτος μοι ἐπέθετο
καὶ Ἄνυτος καὶ Ἀνκων, iis se
oppressum iri auguratur p. 28 A.
3 διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες.
P. 34 D ἐπιεικῆ ἂν μοι δοῶ —
λέγειν λέγων, p. 36 A οὐκ ἀνέλ-
πιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονός
τούτο. Riddell, digest of id.
§ 262.

ὥσπερ οὖν κατηγόρων. Plene
dicendum erat: δεῖ οὖν τὴν δια-
βολὴν αὐτῶν ἀναγνῶναι ὥσπερ
κατηγόρων τὴν ἀνωμοσίαν εἰ-
σθαι ἀναγνῶναι. HELD.

4 τὴν ἀνωμοσίαν. ἀνωμοσία,
ἐπειδὴ ἀνώμνηνον οἱ διάκοντες
καὶ οἱ φεύγοντες, οἱ μὲν ἀληθῆ
κατηγοροῦσιν, οἱ δὲ ἀληθῆ ἀπο-
λογήσασθαι. HAPPOCR. p. 31.
ἀνωμοσία· γραφὴ κατὰ τινος
ἐνορκος περὶ ὧν ἡδυνῆσθαι φησι.
TIM., ubi v. Ruhnken. Erat igitur
ἀνωμοσία non solum iusiuran-
dum, quo et accusator et reus
calumniam iurabant, sed etiam
ipse libellus. Quare h. l. reci-
tari dicitur et p. 24 C idem esse
apparet atque ἐγκλημα. Cf.

Meier u. Schömann, Att. Pro-
cess p. 624 sq.

5 περιεργάζεται. 'P. 20 C οὐ
γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον
πραγματενομένου.' CRON.

7 τοιαύτη τις, ungefähr der-
art. Talium accusatorum verba
ipsa afferri non possunt. P. 21 B
ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ
ἐτραπόμην. Similiter p. 24 B ἔχει
δὲ πὼς ὧδε. Cf. ad Phaed. 59 A.

8 Ἀριστοφάνους. Cf. prol. p. 28.

9 ἐκεῖ περιφερόμενον. Nam
Socrates in scena ostenditur
spectatoribus sublimis in corbe
pensili, qui et κρεμάθρα et
ταρῶς a poeta vocatur. Ille
corbis cum deferretur modo huc,
modo illuc atque adeo ipse So-
crates, qui in eo erat, propterea
dicitur ἐκεῖ περιφερόμενος.
FISCHER.

10 ἀεροβατεῖν· εἰς τὸν ἀέρα
περιπατεῖν. HESYCH. Arist. nub.
225 ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ
τὸν ἥλιον.

ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυα-
ροῦντα. 'Ridicula quaedam de
coelo ac nubibus statuentem,
ut alia etiam ipsius de pulicis
saltu et culice commenta taceam.'
FORSTER.

φλυαροῦντα, ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πέρι
ἐπαίω. καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστή-
μην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστιν· μή πως ἐγὼ
ὑπὸ Μελῆτου τσαύτας δίκας φύγοιμι! ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ
5 τούτων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν μέτεστιν· μάρτυρας
δὲ αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς D
ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε
ἀκηκόατε διαλεγομένου· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσιν.

1 οὐδὲν delet Cobet. var. lect. p. 299. 3 Wlf. post ἐστιν
colon, post φύγοιμι exclamandi signum posuit, ante eum post ἐστιν
comma, post φύγοιμι punctum erat. μή πως — φύγοιμι inclusit

Sch. μήπως W, μήποτε b, μήπω Δ14 C d B^{cor-e} (B^a), μήπον Γ^a Φ^e g.
4 φύγοιμι a Wlf., φεύγοιμι 5. ἐμοὶ a¹ (τούτων ἐμοὶ a²)
Wlf., μοι* 5. 5 τούτων a Stb., τῶν τοιούτων* 5. 6 αὐτοὺς
a Bkk., αὐ 5. [τοὺς] Hrm.

1 ὧν 'sensu refertur ad ἄλλην
πολλὴν φλυαρίαν ita, ut cogi-
tentur res, de quibus nugetur
Socrates Aristophaneus.' HELD.
ὧν — πέρι ἐπαίω. Phaedr.
259 E ὧν ἂν ἐρεῖν πέρι μέλλη.
Cf. Hug ad symp. 181 E.

οὐδὲν οὔτε — οὔτε. 'Phil.
33 B μηδὲν δεῖν μήτε μέγα μήτε
σμικρὸν χαιρῖν.' STALLB.

οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν 'dictio
est fere proverbialis, etiam in
comparativo οὔτε μείζον οὔτε
ἐλάττων vel affirmative ἢ σμι-
κρὸν ἢ μέγα. Cf. p. 21 B 24 A.'
ENGELH. Cf. p. 19 A 26 B.

3 μή πως — φύγοιμι, 'uti-
nam nullo modo tantis cri-
minibus a Meleto accuser,
ut timore permotus ejusmodi
scientiam a me contemni simu-
lem; verum enim vero ex-
pers sum hujus scientiae.'
ELBERL. Disseruit de hoc loco
Cronus, Bem. p. 83 sq.

4 τσαύτας 'sc. quot sunt, qui
talium rerum scientiam profi-
tentur. Velut Socrates dicit p.
23 E Μέλῆτος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιη-
τῶν ἀχθόμενος (ἐμοὶ ἐπέθετο),
Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν
καὶ τῶν πολιτικῶν, Ἀνκων δὲ
ὑπὲρ τῶν ῥητόρων.' HEIND.

ἀλλὰ γὰρ 'sic interpretanda
sunt: ἀλλ' ἐκεῖνο οὐχ οὕτως ἔχει·
οὐ γὰρ ἐμοὶ τούτων οὐδὲν μέτε-
στι. De re audi Xen. mem. I 1
11 οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν πάν-
των φύσεως, ἢ περὶ τῶν ἄλλων οἱ
πλείστοι, διελέγετο σκοπῶν, ὅπως
ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν
κόσμος ἔφην καὶ τίσιν ἀνάγκαις
ἐκαστα γίνεται τῶν οὐρανίων,
ἀλλὰ καὶ τοὺς φροντίζοντας τὰ
τοιαῦτα μαθαίνοντας ἀπεδεί-
κνυεν.' STALLB. Cf. p. 20 C.

5 μάρτυρας δὲ αὐτοὺς ὑμῶν
τοὺς πολλοὺς παρέχομαι, ut Lys.
XII 74 καὶ τούτων ὑμᾶς αὐτοὺς
μάρτυρας παρέξομαι. Talibus
oratores haud raro utuntur, ut
omnem dubitationem tollant.

6 τοὺς πολλοὺς. Hermannus
τοὺς circumscipit, quia p. 17 C
simpliciter legatur ὑμῶν πολλοί.
Neglexit ibi de alia re Socratem
verba facere atque hoc loco.

7 πώποτε post ὅσοι, ut Phaedr.
258 D καὶ ἄλλον, ὅστις πώποτε
τι γέγραπεν ἢ γράψει. Cf. Krue-
ger ad Xen. an. V 4 6.

8 πολλοὶ praedicatum, sub-
iectum ὑμῶν οἱ τοιοῦτοι, ut Lys.
XII 74 ἐπειδὴ πολλοὺς μὲν Ἀθη-
ναίων εἰδείη τοὺς τὰ ὅμοια πράτ-
τοντας αὐτῷ, ubi v. Frohberger.

φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πώποτε ἢ μικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγόμενου· καὶ ἐκ τούτων γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶν καὶ τὰλλα περὶ ἐμοῦ ἢ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

IV. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστίν, οὐδέ γ' εἴ τις ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττωμαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· ἐπεὶ καὶ τούτο γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὡςπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντίνος καὶ Πρόδικος

3 τούτων a Stb., τούτων ε. οἱ Cobet. mnemos. 1860 p. 361. Sch. Stud. p. 34. οὐ τέ γ' Bkk. 9 τε add. a Wlf.
 τὰλλα πολλά A. τὰλλ' ἢ περὶ ἐμοῦ 5 γὰρ οὐδὲ Fsch. [ἐστίν] 8 γ' ἐμοὶ Π*ΣΒ*SZ^r Bkk.

Cf. Muenscher. in Fleckeiseni annal. 1864 p. 470 sq.

2 ἐκ τούτων. 'Videlicet ἐκ τοῦ ἀλλήλοις φράζειν κτλ. Prorsus eodem modo Phaed. 62D ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἀνθρώπος τάχ' ἂν οἴηθείη τὰντα, φενηκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου.' STALLB. Cf. Crit. 48E 52B.

5 οὔτε — οὐδέ. 'Quamvis regula poscat οὔτε — οὔτε, tamen per anacoluthiam quandam saepissime τέ — δέ, μήτε — δέ, οὔτε — δέ, οὔτε — οὐδέ sibi respondere ad Lach. 182B ostendi.' ENGELH. 'Cf. infra p. 30B 33D.' STB. Cf. Crit. 52B.

ἐστίν. 'Ad ἐστίν pertinet, quod deinde infertur, ἀληθές.' HEIND.

6 παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρ. 'Hoc etiam de Socrate et Chae-rephonte comicus iste: οὔτοι διδάσκουσ', ἀργύριον ἦν τις διδῶ, λέγοντα νικᾶν καὶ δίκαια τὰδικα (nub. 98. 99), ubi recte schol. καὶ τοῦτο ψεύδος διαβολῆς χάριν, οὐδεὶς γὰρ μισθὸν ἐτέλει Σωκρά-τει. Similiter idem de se ipso in Xen. apol. 16 παρ' οὐδενὸς οὔτε δῶρα οὔτε μισθὸν δέχομαι et fusius apud ejusdem mem. I 2 3 et alibi.' FORSTER.

7 ἐπεὶ, quamquam. Cf. ad Theaet. 142C.

8 δοκεῖ — εἶναι, εἰ — εἴη. δοκεῖ εἶναι idem est atque εἴη ἂν.

9 ὡςπερ Γοργίας κτλ. 'Hi omnes sapientiam suam venalem circumtulērunt, cum Socrates familiaribus suis nulla mercede sui copiam impertiret. Primus a discipulis suis mercedem institutionis exegisse narratur Protagoras Abderites, qui etiam primus sophistam se appellari voluit; is enim dicitur non minus didactrum ab auditoribus postulavisse quam centum minas. Diog. Laert. IX 52 Quintil III 1. Huius vero exemplum secuti sunt alii, in his maxime Gorgias Leontinus dicendi arte et facultate clarissimus, qui ipse quoque a singulis discipulis centenas minas exigebat. Diodor. Sic. XII 53 Suid. h. v. Ac simile quid fecit sine dubio etiam Prodicus Ceus, quem etsi Plato ceteris sophistis pluris aestimavit (Gorg. 459B), tamen item propter avaritiam carpit Protag. 315C, sicuti fecit etiam Xenoph. symp. IV 62. Hippias autem Eleus vanus doctrinae suae ostentator (Plat. Prot. 315C Hipp. mai. 285B Hipp. min. 367E) quis dubitabit, quaeso, quin item marsupio suo bene

ὁ Κεῖος καὶ Ἰππίας ὁ Ἡλείος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὧ ἀνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἐκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἕξει τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ὧ ἂν βούλωνται, τούτους πείδουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολι- 20 πόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα δίδοντας καὶ χάριν προσ- ειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνήρ ἐστι Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἡσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον γὰρ προσελθῶν ἀνδρὶ, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλία τῷ Ἰππονίκου. τούτον οὖν ἀνηρόμην 10 — ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε — 'ὦ Καλλία', ἦν δ' ἐγώ, 'εἰ μὲν σου τῶ υἱέε πάλω ἢ μόσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν

1 Ἰππίας δὲ ὁ Γ Bkk. 2 οἷός τ' ἐστίν inclusit Hsch. cum anonymo in ephem. Jenen. 1832 n. 135 p. 116. 4 πείθειν Stephanus. 5 πρὸς εἰδέναι Cobet nov. lect. p. 465. (Cf. Franke, Philol. 1858 p. 615), προσειδότης Hsch. 8 τετέλεκε a Bkk., τετελέκει ε. 9 οὖν] γὰρ Φ^a 1g.

prospexerit? Enimvero fuerunt sophistae omnes mercis suae avari caupones, qui maxime divitum hominum gratiam et favorem venati sunt imprimisque adulescentium; quo nomine eos praeter Platonem etiam Xenophon Isocrates Aristoteles alii perstrinxerunt. v. Plat. Prot. 313D Hipp. mai. 282D al. Xenophon. symp. I 5 Isocr. adv. soph. et in Hel. encom. 1 Arist. sophist. elench. I. Quibus addas Cicer. acad. II 23 72 At quis est hic? num sophistes? — sic enim appellabantur ii, qui ostentationis aut quaestus causa philosophabantur. De institutionis mercede a sophistis exacta v. Boeckh, Staatsh. der Athen. I² p. 134.' STALLB.

4 πείδουσι. 'Plato scripsit πείδουσι, ac si verba οἷός τ' ἐστίν non praecederent.' FISCHER. 'Lectio vulgata non invenustum τῶν εἰρημῶν λεγομένων vel subitanei istius dicendi generis, quo se usurum dixerat Socrates, exemplum praebet.' FORSTER.

5 ξυνεῖναι et ξυνουσία refer-

tur ad disciplinam et institutionem, ut saepe, unde discipuli et auditores saepe vocantur οἱ ξυρόντες.' STALLB.

χάριν προσεἰδέναι. 'Crat. 391B μετὰ τῶν ἐπισταμένων χρήματα ἐκείνοις τελούντα καὶ χάριτας κατατιθέμενον. εἰσὶ δὲ οὔτοι οἱ σοφισταί, οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήματα σοφός δοκεῖ εἶναι.' JACOBS.

6 ἐπεὶ καί. 'Prot. 334B sophista in rerum utilium enumeratione: ἐπεὶ καὶ τὸ ἔλαιον — πολεμιώτατον ταῖς τῶν ἄλλων ζώων πλην ταῖς τοῦ ἀνθρώπου.' STALLB.

8 τετέλεκε. 'Recte Bekkerus perfectum dedit pro plusquamperfecto τετελέκει: qui solverat plus pecuniae etc. Cui non concinunt quae sequuntur; tum enim, ubi Socrates colloquebatur cum Callia, nondum solverat omnibus, sed soluturus erat Eveno scilicet.' ENGELH.

9 Καλλία τῷ Ἰππονίκου. 'Gens Calliarum et Hipponicorum facile ditissima fuit Athenis. Vide

20 ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἐμελλεν
 Β αὐτῷ καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ποιήσειν τὴν προσήκουσαν
 ἀρετήν· ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἰππικῶν τις ἢ τῶν γεωρ-
 γικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστὶν, τίνα αὐτοῖν ἐν
 νῶ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς τῆς 5
 ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γὰρ
 σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν νύκτων κτήσιν. ἔστιν τις, ἔφη
 ἐγώ, 'ἢ οὐ'; 'πάνν γε', ἢ δ' ὅς. 'τίς', ἦν δ' ἐγώ, 'καὶ
 8 C Lach. ποδαπὸς καὶ πόσον διδάσκει'; 'Εὐνήνος', ἔφη, 'ὦ Σώκρα-
 τες, Πάριος πέντε μνῶν'. καὶ ἐγὼ τὸν Εὐνήνον ἐμακάρισα, 10
 C εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς
 διδάσκει. ἐγὼ οὖν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἤβρον-
 νόμην ἂν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

2 τε add. a Bkk. 5 τῆς post ἀρετῆς om. ΞΠ^aΓ^aΦ^r14agZ^r.
 11 ἔχει DSD Bkk., ἔχοι* s. 12 διδάσκει ΑΠ³DSe^{gh}Z^r
 Bkk., διδάσκει* s. ἐγὼ οὖν ΑΠ³Φ^r14dg Tur., ἐγὼ γοῦν DS
 Bkk., ἐγωγ' οὖν* s. Cf. Schneider. ad civ. I 335 E.

praeter veteriores (J. Fr. Gronov. obs. IV 7 et Perizon. ad Aelian. v. h. XIV 16) praecipue Boeckh, Staatshaush. d. Athen. II p. 14. Plato initio dialogi Protagorae nomine inscripti domum huius Calliae tamquam commune sophistarum hospitium describit. ENGELH.

9 Εὐνήνος. Δύο ἀναγράφουσι Εὐνήνους ἐλεγείων ποιητὰς ὁμώνυμους ἀλλήλους, καθάπερ Ἐρατοσθένους ἐν τῷ περὶ χρονογραφίων ἀμφοτέρους λέγων Παρίους εἶναι. γνωρίζεσθαι δέ φησι τὸν νεώτερον μόνον. μὲνηται δὲ πατέρον αὐτῶν καὶ Πλάτων. HARPOCR. in voc. Cf. Heindorf. ad Phaed. 60 D.

10 πέντε μνῶν. Parvula sane haec Eveni erat merces, si quae Protagoras et Gorgias a discipulis suis exegerunt, spectes. FORSTER. Cf. ad p. 19 E.

ἐμακάρισα, εἰ — ἔχει — διδάσκει. Ut enuntiata hypo-

thetica Plato raro ad justam normam conformat, sic etiam in narrando temporum consecutionis non nimis studiosus est et quamquam hic praeteritum praecedens optativum poscere videatur, in orationem directam transit, quae hoc modo optime mihi explicari videtur: εἰπον· μακάριος Εὐνήνος, εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην. ENGELH.

11 οὕτως ἐμμελῶς videntur per dilogiam intellegenda esse et de apta concinnaque docendi ratione et de modico pretio τῶν πέντε μνῶν. Nam ἐμμελές dicitur quidquid a recto modo non recedit. Metaphora enim sumta est a musicis, qui servant praescriptum canendi modum atque numerum. STALLB. Cf. ad Crit. 43 B.

13 ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, at enim non teneo. ENGELH. Cf. p. 19 C.

V. Ὑπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως· ἀλλ', ὦ Σώ-
 κρατες, τὸ σὸν τί ἐστὶ πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοὶ
 αὐταὶ γέγονασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων
 περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τοσαύτη φήμη τε
 5 καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μὴ τι ἔπραττες ἄλλοιου ἢ οἱ πολλοί.
 λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστίν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχε-
 διάζωμεν. ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ λέγων, κἀγὼ D
 ὑμῖν πειράσομαι ἀποδείξαι, τί ποτ' ἐστὶν τοῦτο, ὃ ἐμοὶ
 πεποιήμεν τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δή.

1 οὖν ἂν ΓΦΠ² Bkk. ὑμῶν add. a et pars b Fsch., ὑμῖν
 Wlf. 5 εἰ μὴ — πολλοί delet Hrm. cum Cobeto, de arte
 interpr. p. 142. cf. var. lect. p. 299. 6 μὴ ἡμεῖς a et maxima
 pars b Bkk., μὴ καὶ ἡμεῖς s.

1 ὑμῶν. ὕμῖν minus placet; non enim auditoribus, sed Socrati sequentia opponuntur. ENGELH.

2 τὸ σὸν τί ἐστὶ πρᾶγμα; 'Wie steht es mit dir?' Hipp. maj. 286 E φαῦλον γὰρ ἂν εἴη τὸ ἐμὸν πρᾶγμα. Ast. Cf. Crit. 53 D.

3 οὐ γὰρ δήπου — γε. P. 21 B οὐ γὰρ δήπου ψευδεταί γε. JACOBS. P. 41 C οὐ δήπου τούτου γε ἔνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι, Gorg. 455 A, de rep. VI 509 A οὐ γὰρ δήπου σὺ γε ἡδονὴν λέγεις. Euthyphr. 13 A. STALLB.

οὐ γὰρ — πραγματευομένου — εἰ μὴ τι ἔπραττες. Hypothesis bis posita saepius reperitur. Charm. 176 B εἰ δρᾶς τοῦτο, ἐμοίγ' ἔσται τοῦτο τεκμήριον, ὅτι σαφρονεῖς, ἦν ἐπάδειν παρέχης Σωκράτει, Jon. 538 D σκέψαι δή σου ἐρομένου, εἰ ἐροῖό με. Non absimilis est repetitio ap. 27 D. ENGELH. Cf. p. 28 A. Tales sententiarum iterationes Platoni admodum frequentatae sunt; iis potissimum in sermone cotidiano sententiarum vis augetur. Hujus iterationis exempla Heindorfius congressit ad Phaed. 67 E Charm. 176 B.

4 ἔπειτα h. l. est tamen.

HEIND. Cf. Engelhardt. ad Lach. 192 B.

5 γέγονεν. Stallbaumius post Popponem (prol. ad Thuc. I p. 152) recte monuit ideo perfectum positum esse, quod fama illa revera orta est, ut plene dici potuerit: λόγος γέγονεν, ὃς οὐκ ἂν ἐγένετο, εἰ μὴ τι ἔπραττες. ELBERL.

6 αὐτοσχεδιάζωμεν. αὐτοσχεδιάζειν cum proprie dicatur de iis, qui subito et ex tempore aliquid faciunt dicuntve, h. l. de iudicibus ponitur, qui temere statuunt atque decernunt. Dixi de hoc verbo ad Euthyphr. 16 A. STALLB.

9 τὸ τε ὄνομα. P. 23 A πολλὰ μὲν ἀπέχθεται μοι γέγονασιν καὶ οἶαι χαλεπώταται καὶ βαρύνταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφὸς εἶναι. De iudicibus, qui Socratem capitis damnaverunt: ὄνομα ἔξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λουδογεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπειτόνατε ἄνδρα σοφόν (p. 38 C).

ἀκούετε δή. P. 32 A ἀκούσατε δή μου. TIM. ad Procl. 25 C ἀκουε παροιμιώδης ἐστὶ καὶ ἐπὶ τούτων λεγόμενον, ἐφ' ᾧ ἐκκαλέσασθαι βουλόμεθα τὴν τοῦ ἀκούοντος προσοχὴν. Cf. Phaed. 96 A.

καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν παιζειν, εὖ μὲντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γάρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὲ σοφίαν ταύτην; ἢπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρωπίνῃ σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι⁵ σοφός· οὗτοι δὲ τάχ' ἄν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μεῖζω τινὰ ἢ κατ' ἀνθρώπου σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω, τί λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἐγώ γε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καί μοι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἂν δόξω τι ὑμῖν¹⁰ μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ

3 ἀλλ' Ἄς Ξ Φ ε ρ Π ἱ ὲ Γ ἱ Bkk., ἀλλ' ε. 5 [σοφία] Hsch.
7 ἢ] ἦν conj. Fstr. τί a Stb., ὅτι ε. 10 μηδὲ ἂν a Stb.,
μηδ' ἂν, Bkk., μηδέν, ἂν ε.

1 εὖ μὲντοι ἴστε, πᾶσαν — ἐρῶ. Crit. 54 D ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἂν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. Infra p. 30 A ταῦτα γὰρ κελεύει — εὖ ἴστε. Multa id genus collegit Jacobs ad Athen. p. 271. STALLB.

3 οὐδὲν ἄλλ' ἢ, ut p. 34 B τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθῶντες ἐμοὶ ἄλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον; Similiter dictum p. 42 ἀθλον παντὶ πλην ἢ τῷ θεῷ.

4 ποίαν δὲ σοφίαν ταύτην; Primum omissa est praepositio διὰ. Cf. polit. 283 C Περὶ δὲ τούτων αὐτῶν ὁ λόγος ἡμῖν — ὀρθῶς ἂν γίγνοιτο. — Τίνων; Deinde ταύτην cum pronomine interrogante ποίαν est conjunctum, ut Crit. 43 C Ἀγγελίαν φέρων χαλεπήν. — Τίνα ταύτην; HELD.

5 ταύτην εἶναι σοφός. P. 22 E μήτε τι σοφός ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν μήτε ἀμαθῆς τὴν ἀμαθίαν. HELD.

6 οὓς ἄρτι ἔλεγον: p. 19 E.

7 ἢ οὐκ ἔχω, τί λέγω, alioqui non habeo, quod de ea dicam. STEPHAN.

9 τῇ ἐμῇ 'genetivi objecti loco. P. 24 A αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολῇ ἢ ἐμῇ. Gorg. 486 A εὐνοία γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ. ELBERL.

11 μέγα λέγειν, magnaloqui, gloriari. Phaed. 95 B μὴ μέγα λέγε, μὴ τις ἡμῶν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα λέγεσθαι. ELBERL.

οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, quae ad amovendam invidiam interponuntur. cf. Eurip. fragm. Melanippes ap. Valckenaer. diatrib. p. 46 Οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα. Helen. 513 Λόγος γὰρ ἐστὶν οὐκ ἐμός, σοφῶν δ' ἔπος. Pl. Alcib. 124 C τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἄρα ξυμβαίνει, ὡς Ἀλκιβιάδῃ, τοῦ ταδε κινδυνεύεις, ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ ἀκηροῦμαι, οὐδ' ἐγὼ εἶμι ὁ ταῦτα λέγων, ἀλλὰ σύ. Symp. 177 A ibique ann. STALLB. Cf. p. 31 C.

12 ἀξιόχρεων. Hesych.: ἀξιόχρεως· ἀξιόπιστος. Suid.: ἀξιόχρεως· ἱκανός, ἐχέγγυος, ἀξιόπιστος. FISCHER. Cf. p. 38 B.

ἀνοίσω. Hic ad ἀνοίσω facile suppleas τὸν λόγον ex praecedentibus. ENGELH. Cf. Heindorf. ad Theaet. 175 A.

τῆς γὰρ ἐμῆς 'h. e. παρέξομαι

ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστὶν σοφία καὶ οἷα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε πον. οὗτος ἐμὸς τε ἐταῖρος ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῷ²¹ πλήθει ἐταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατήλθε. καὶ ἴστε δὴ, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅτι ὀρμήσειεν. καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς

3 πον a et pars b Bkk., δῆπον ε. ἐμὸς τε a et pars b Wlf., ἐμὸς ε. 4 ἐταῖρός γε DSh, ἐταῖρος g, om. Φ3¹ Cobet var. lect. p. 299. ἐταῖρός τε καὶ delevit Ludwig.

γὰρ ὑμῖν τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς μάρτυρα τῆς ἐμῆς σοφίας, εἰ δὴ τίς ἐστὶν, καὶ οἷα ἐστίν. STALLB.

2 Χαιρεφῶντα. Chaerephon inter familiarissimos Socratis saepius commemoratur. Ex hoc loco discimus, eum sub dominatione triginta tyrannorum Athenis fugisse et cum Thrasybulo revertisse; videmus etiam eum ante Socratem mortuum esse. ELBERL. Cf. prol. p. 18.

3 ὑμῶν τῷ πλήθει, ut Men. 90 B Ἀθηναίων τῷ πλήθει i. e. plebi Atheniensium. P. 31 C δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαλῶν εἰς τὸ πλήθος τὸ ὑμέτερον ξυμβουλεύειν τῇ πόλει.

ὑμῶν τῷ πλήθει ἐταῖρος. Gorg. 510 A τῆς ὑπαρχούσης πολιτείας ἐταῖρον εἶναι. CRON.

4 ἐταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε. ἐταῖρος dupliciter positum, ut symp. 184 A οὕτω δὲ ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας πρῶτον μὲν τὸ ἀλλοκεσθαι ταχὺ αἰσχρὸν νερόμισται. — ἔπειτα τὸ ὑπὸ χρημάτων καὶ ὑπὸ πολιτικῶν δυνάμεων ἀλῶναι αἰσχρὸν, Prot. 344 D καὶ τὸν κυβερνήτην μέγας χειμῶν ἐπιπεσῶν ἀμύχανον ἂν ποιήσειε καὶ γεωργὸν χαλεπὴ ὥρα ἐπελθούσα ἀμύχανον ἂν θελή, Enthyd. 307 C εἰάν μὲν σοὶ φαίνεται φαῖλον ὄν — εἰάν δὲ φαίνεται οἷον οἶμαι αὐτὸ ἐγὼ εἶναι. Post ἐταῖρός τε repetendum est ἦν. Cf. Theaet. 158 B ὅταν οἱ μὲν θεοὶ αὐτῶν οἴονται εἶναι, οἱ δὲ πτηνοὶ τε καὶ ὡς πετόμενοι

ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται. Phaed. 69 B μὴ σκιαγραφία τις ἢ ἢ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ἕγιες οὐδ' ἀληθῆς ἔχη. Cf. J. Vahlen, Zeitschr. f. d. österr. Gymnas. 1872 p. 522.

ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην 'cum Athenis a Lysandro captis οἱ τριάνοντα tyrannidem ibi exercere coepissent. Horum imperium exosi Atheniensium quam plurimi Thebas et Megara sese contulerunt, unde brevi postea ad evertendam duce Thrasybulo tyrannidem Athenas reverterunt. Hic autem Platonis locus inter varia de tempore mortis Socraticae testimonia non immerito numerandus est. Socrates enim hic de ista Atheniensium fuga et reditu tamquam de rebus, quae a iudicio suo non longo temporis intervallo aberant, plane loquitur. FORSTER.

5 μεθ' ὑμῶν. Iudices igitur Socratis aequae atque Anytus accusator viri populares erant, una cum Anyto in exilio fuerant et ex eo redierant. Cf. Zellerus, Phil. d. Griech. II 1 p. 176 n. 4.

κατήλθε. Schol. ad Arist. ran. 1196 ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χροῶνται τῷ κατέρχεται.

ὡς σφοδρός. Non obscura fervidi hujusce ac vehementis ingenii exhibent iudicia, quae frater ipsius Chaerecrates de eo dicit Xen. mem. II 3. Et quanto quoque ardore philoso-

21 ἔλθων ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι, — καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες. ἤρτο γὰρ δὴ, εἴ τις ἰμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνείλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὐτοσί μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.

B VI. Σκέψασθε δέ, ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγρονε. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὕτως· τί ποτε λέγει ὁ θεὸς καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξύνοίδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὢν· τί οὖν ποτε λέγει 10 φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεται γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει, ἔπειτα μόγις πάννυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύ-

2 θορυβεῖτε ΔΠ15CDSH Wlf. suadente Heindorfio, θορυβεῖσθε A, θορυβηθήτε g3 θορυβήτε* 5. 6 δέ a praeter A¹ Bkk., δῆ* 5.

phiae studium prosecutus sit, hi Aristophanis versus ostendunt: ΣΤΡ. ἦν ἐπιμελής ὦ καὶ προθύμως μανθάνω, τῷ τῶν μαθητῶν ἐμφερῆς γενήσομαι; ΣΩ. οὐδὲν διοίσεις Χαιρεφώντος τὴν φύσιν. ΣΤΡ. οἴμοι κακοδαίμων, ἡμιθνής γενήσομαι, ubi schol. de Chaerephonte: ἐπεὶ ἰσχνὸς καὶ ἀχνὸς τὴν ἰδέαν ὁ Χαιρεφῶν ἄτε φιλοσοφία συντημιῶς. παρὸ (inquit idem ad alia Aristophanis de eo loca alludens) ἐκαλεῖτο νυκτερίς καὶ πύξιμος. nub. 501 sq. FORSTER.

1 ὅπερ λέγω, wie gesagt. Respicit ad p. 17C. Crit. 45B Phaed. 58C. Sed p. 29D ὅπερ εἶπον. Falso F. A. Wolfius: 'sed propter id, quod dicam, ne tumultuemini.' Cf. Φ in Wiener allg. Literaturz. 1814 p. 1592.

3 ἀνείλεν οὖν ἡ Πυθία. 'Oraculum ipsum perhibetur fuisse hoc: σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος δ' Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δὲ πάντων Σωκράτης σοφώτατος auctore schol. ad Arist. nub. 144. Sed Diog. La. II 37 habet tantum versiculum alterum ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Unde Socrates a Cicerone Cat. maj. XXI 78 vocatur is, qui est omnium sapientissimus Apollinis oraculo iudicatus. FISCHER. Rem vero hanc paullo aliter narrat Socrates in Xen. ap. 14; nempe ἀνείλεν ὁ Ἀπόλλων μηδένα εἶναι ἀνθρώπων ἐμοῦ μήτε ἐλευθεριώτερον μήτε δικαιοτέρων μήτε σοφρονέστερον. FORSTER. Cf. prol. p. 18.

4 ὁ ἀδελφός. 'Frater Chaerephontis fuit Chaerecrates. Xen. mem. II 3. FISCHER.

10 ξύνοίδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὢν. 'Alio modo infra p. 22D ἐμαυτῷ ξυνήδειν οὐδὲν ἐπισταμένῳ et p. 34B. STALLB.

λέγει φάσκων. 'Patet in his λέγειν referendum esse ad dicatorum sententiam, φάσκειν ad verba. HELD.

12 οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ, 'non enim id per naturam et leges divinas hoc ipsi licet facere. Cf. p. 30D. Frequens sententia est Apollinem mentiri nefas esse. V. de rep. II 383B. Aeschyl. Prom. 1032. Pindar. Pyth. III 29. IX 44 sqq. ed. Boeckh. STALLB.

την τινὰ ἐτραπόμην. ἦλθον ἐπὶ τινὰ τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἶπερ που, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι οὐτοσί ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα. διασκοπῶν οὖν τοῦτον 5 — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ ἔδοξέ μοι οὕτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐ. κἄπειτα 10 ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὐ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων. πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιῶν ἐλογίζομην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν 15 εἰδέναι, ἀλλ' οὕτος μὲν οἶεται τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ

3 οὐτοσί ἐμοῦ AΠΦ14degh Wlf., οὐτοσί ἐμοῦ DS, οὐτοσί ἐμοῦ T, οὕτος γ' ἐμοῦ CB²⁶ Hdf., οὕτος γέ μου* 5. 4 ἐστι add. a Bkk. 6 τοιοῦτόν a Bkk., τοιοντοῖ 5. 7 ἀθηναῖοι, καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ — ἔδοξέ Wex. in Fleckeiseni annal. 1856 p. 670. καὶ delevit Schleiermacherus. καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ inclusit Sch. Stud. p. 34. 14 κἀγαθὸν a et maior pars b Bkk., οὐδ' ἀγαθόν 5.

2 ἐνταῦθα, εἶπερ που. Theaet. 171E ἀλλὰ ἐνταῦθα δὴ ἄλλον ἄλλον διαφέρειν, εἶπερ που. Ibid. 172A ἐνταῦθ', εἶπερ που, αὐὸμολογήσει, al. STALLB.

τὸ μαντεῖον 'hoc loco propriam suam obtinet significationem, qua oraculum ipsum significat, non oraculi responsum; id enim sequenti χρησμῷ exprimitur. ENGELH.

5 ὀνόματι. Dem. XXIV 132 ἀηδὲς ἴσως ἐστὶν ὀνομαστικῶς περὶ τινῶν μεμνησθαι.

οὐδὲν δέομαι λέγειν, 'non habeo necesse. Sic de rep. II 376B οὐδὲν γὰρ σε δέομαι ἀποκρῖναι. ENGELH.

6 πρὸς ὃν — τοιοῦτόν τι ἔπαθον. 'Gorg. 485B ὁμοίωτον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφούντας ὡς περ πρὸς τοὺς παίζοντας. CRON.

σκοπῶν. Participio σκοπῶν iteratum esse διασκοπῶν Schleier-

macherus putavit. Sed totum hoc membrum relativum πρὸς ὃν — ἔπαθον unice cohaeret cum ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν.

7 διαλεγόμενος αὐτῷ ἔδοξέ μοι. 'Anacoluthi hujus de multis, quae obvia sunt, exemplis unum satis est afferre de leg. III 686 D ἀποβλέψας γὰρ πρὸς τοῦτον τὸν στόλον, οὐ πέρι διαλεγόμεθα, ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι. HEIND.

12 πρὸς ἐμαυτὸν — ἐλογίζομην. 'Phaed. 85 D πρὸς ἐμαυτὸν — σκοπῶν, Euthyphr. 9C πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ. STALLB.

14 οὐδὲν καλὸν κἀγαθόν. 'Semper fere καλὸν κἀγαθόν tamquam unam quandam notionem exprimentia conjunguntur, quamquam Forsterus probavit καλόν et ἀγαθόν interdum etiam se-jungi particulis negantibus v. c. Crit. 49A τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθόν οὔτε καλόν. ENGELH.

δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἶμαι. εἶκα γοῦν τούτου γε σμικρῶ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἂ μὴ οἶδα οὐδὲ οἶμαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἤα τῶν E ἐκείνου δοκοῦντων σοφωτέρων εἶναι, καὶ μοι ταῦτα ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα ἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπη-⁵ χθόμην.

VII. Μετὰ ταῦτ' οὖν ἴδη ἐφεξῆς ἤα αἰσθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιώς, ὅτι ἀπηχθάνομην, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἔδοκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιῆσθαι· ἰτέον οὖν σκοποῦντι τὸν χρησμόν, τί λέγει, ¹⁰ ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δοκοῦντας εἰδέναι. καὶ νῆ τὸν κύνα, ²² ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τάληθ' ἰλέγειν

1 οὖν delet Cobet. var. lect. p. 299. γ' οὖν Cr. et Baumelein, Part. p. 188. 7 ἐφεξῆς ἐφ' ἅπαντας ἤα Hsch. 8 καὶ ante λυπούμενος delet Cobet. var. lect. p. 191. 10 ἰτέον οὖν M^p 14 D Sgh Bkk., λέναι T, καὶ λέναι* 5.

1 ὥσπερ οὖν. Phaedr. 242 E εἰ ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἔστιν.

2 ὅτι ἂ μὴ οἶδα. Cic. acad. I 4 15 Socrates — ita disputat, ut nihil se scire dicat nisi id ipsum eoque praestare ceteris, quod illi, quae nesciant scire se putent, ipse se nihil scire id unum sciat; ob eamque rem se arbitrari ab Apolline omnium sapientissimum esse dictum, quod haec esset una hominis sapientia, non arbitrari sese scire quod nesciat.

8 δεδιώς, ὅτι ἀπηχθάνομην. ὅτι, dass, non weil, significat id quod timetur. Crat. 403 B φοβοῦνται, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ γυμνὴ τοῦ σώματος παρ' ἐκείνον ἀπέρχεται, καὶ τοῦτο πεφόβηται. Aken, Jahrb. f. Phil. LXXVI (1857) p. 228.

ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἔδοκει εἶναι. Participii usus vertit in verbum finitum, quandoquidem proprie perendum fuit: ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἠγοούμενος εἶναι κτλ. STALLB. Cf. p. 29 D χρημάτων μὲν οὐκ αἰσθύνει ἐπιμελούμενος — φρονήσεως δὲ — οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζει;

10 ἰτέον οὖν se. εἶναι pendens

ex ἔδοκει. Similiter Phaed. 61 A ἔδοξε γρηῃται, εἰ ἄρα πολλὰς μοι προσιάττοι τὸ ἐνὸπριον ταύτην τὴν δημόδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπειναί, πρὶν ἀφοσιώσασθαι, ubi ἀσφαλέστερον εἶναι e verbo ἔδοξε pendet. Crat. 401 D ὅσοι δ' αὖ ὄσιαν, σχεδόν τι αὖ οὗτοι καθ' Ἡράκλειτον ἂν ἠγοῖντο τὰ ὄντα λέναι τε πάντα καὶ μένειν οὐδέν· τὸ οὖν αἴτιον καὶ τὸ ἀρχηγόν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν, ubi ex priore membro supplendum est ἂν ἠγοῖντο. Cf. J. Vahlen, Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1872 p. 521.

11 νῆ τὸν κύνα. Ραδαμάνθους ὄρκος οὗτος ὁ κατὰ κυνὸς ἢ χηνὸς ἢ πλατάνου ἢ κριοῦ ἢ τινος ἄλλου τοιοῦτον· οἷς ἦν μέγιστος ὄρκος ἅπαντι λόγῳ κύων, ἔπειτα χῆν· θεοὺς δ' ἑσίων. Κρατίνος Χείρωσι. κατὰ τούτων δὲ νόμος ὁμνῆσαι, ἵνα μὴ κατὰ θεῶν οἱ ὄρκοι γίνωνται. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ Σωκράτους ὄρκοι. SCHOL. Gorg. 482 B μὰ τὸν κύνα τὸν Ἀγνπίων θεόν. Cf. infra p. 24 E.

— ἢ μὲν ἐγὼ ἐπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα ἐνδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φαν-⁵ λότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὲ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδειξαι ὥσπερ πόνους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἢ μαν-¹⁰ τεία γένοιτο. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικούς ἤα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν τραγωδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ κατα-¹⁰ ληψόμενος ἐμαντὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμ-¹⁰ βάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἔδοκει μάλιστα

6 μοι] μὴ Ag^{Sm}, μὴ μοι conj. Stephanus et Madvigius, adv. crit. I p. 368. ἔμοιγ' ἂν ἐλεγκτός J. H. Voss, μοι κἂν ἐλεγκτός Hrm. 11 κάλλιστα conj. Sch. Philol. 1869 p. 556.

1 ἐπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα. Solent eae sententiae, quae aliis subiciuntur explanationis causa, ita addi, ut particularum et conjunctionum vincula omittantur. STALLB. P. 22 D ταῦτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἀμάχημα — διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἡξίον καὶ τὰλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι. P. 25 A ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δὲ τις ὁ διαφθεῖραν;

3 ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν. P. 23 B ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν.

4 ἐπιεικέστεροι. Οἱ ἐπιεικεῖς ut h. l. opponuntur τοῖς φανλοῖς (p. 36 B), ita Crit. 44 C τοῖς πολλοῖς.

6 πόνους τινὰς πονοῦντος, tamquam alterius Herculis, ad quem alludere videtur. FORSTER.

ἵνα μοι καὶ ἀνέλ., 'ut mihi denique a nemine posthac argui oraculum posset.' WOLF. Recte hunc locum Schleiermacherus explicavit. Quod revera factum est, ironice Socrates membro finali ita potuit si-

gnificare, quasi id fieri voluisset. Quare qui μὴ inferciunt, ironiae Socraticae vim infringunt. De καὶ conf. Theaet. 184 A, Engelhardt. ad Lach. 194 A et J. Vahlen. l. l.

7 τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν τραγ. Hipp. min. 368 D Plato commemorat καὶ ἔπη καὶ τραγωδίας καὶ διθυράμβους. Quomodo haec carminum genera inter se differant, cognoscitur ex rep. III 394 B τῆς ποιήσεως τε καὶ μυθολογίας ἢ μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἔστιν, ὥσπερ σὺ λέγεις, τραγωδία τε καὶ κωμωδία, ἢ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ — εὐροῖς δ' ἂν αὐτὴν μάλιστα πον ἐν διθυράμβοις — ἢ δ' αὖ δι' ἀμφοτέρων ἐν τε τῇ τῶν ἔπων ποιήσει. Imprimis poetae dithyrambici Socratis aetate oratione utebantur commotiore ideoque obscuriore et verbis licenter compositis. Quapropter in Phaedr. 238 D Socrates lymphaticus: τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόρρω διθυράμβων φθέγγομαι. Fortasse ex hoc loco prior ille versiculus ortus est, quo Socrates Sophocli et Euripidi tragicis illius aetatis clarissimis praeponitur. Cf. p. 21 A.

22 πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτούς, τί λέγοιεν, ἴν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. εἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὧ ἄνδρες, τάληθ' ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνω οὖν καὶ περὶ 5 τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφία ποιοῖεν ἢ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τιμὴ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντιες καὶ οἱ χρησμοδοί. καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλά, ἴσασιν δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι. τοιοῦτόν 10 τί μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες. καὶ ἅμα ἡσθόμην αὐτῶν διὰ τὴν ποιήσιν οἰομένων καὶ τὰλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων, ἢ οὐκ ἦσαν. ἀπῆρα οὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι ὥσπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

5 αὐ post οὖν om. a Stb. 6 ἐν ὀλίγῳ] ἐνὶ λόγῳ Herm. ἢ ποιοῖεν om s. 12 [ἀνθρώπων] Hsch. 13 αὐτῶν post αὐτῷ add. Hgut Bkk.

1 διηρώτων ἂν. 'Imperfectum cum ἂν conjunctum indicat rem pro rerum condicione repetitam.' STALLB. Paulo post ἂν — ἔλεγον.

4 οἱ παρόντες, 'omnes, qui aderant, melius istis de carminibus solebant judicare, quae illi ipsi composuerant. Non sine vi repetitum est pronomen αὐτοί, quo graviter significatur poetas ipsos de suis ipsorum carminibus peius judicasse quam alios homines, qui illos carmina recitantes audierint. Minus recte Wolfius: Nam prope dixerim, omnes pae-ne, qui hic adsunt, istis melius dicerent de iis, quae isti composuerant.' STALLB.

5 ἐπεποιήκεσαν. 'ποιεῖν, carmina facere, canere, ut Phaed. 61 B.' FISCHER.

6 ἐν ὀλίγῳ. 'Sophist. 234 A ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ.' STALLB. 'Symp. 217 A ἐν βραχεῖ.' RIDD.

7 ὥσπερ οἱ θεομάντιες καὶ οἱ χρησμοδοί. 'Jon. 533 E πάντες γὰρ οἱ τε τῶν ἔπων ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης, ἀλλ' ἐνθεοὶ ὄντες καὶ κατεχομενοὶ πάντα τὰ

καλὰ λέγουσι ποιήματα, καὶ οἱ μελοποιοὶ οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως. — καὶ οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν (ὁ ποιητής), πρὶν ἂν ἐνθεὸς τε γένηται καὶ ἔκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῆ. ἕως δ' ἂν τοῦτο ἔχη τὸ κτήμα, ἀδύνατος πᾶς ποιεῖν ἐστὶν ἀνθρώπος καὶ χρησμοδεῖν. Menon. 99 CD leg. IV 719.' FORSTER.

11 ἡσθόμην αὐτῶν — οἰομένων. 'Contra p. 20 A ἀνῆρ ἐστὶ Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἡσθόμην ἐπιδημοῦντα.' CRON. 'P. 27 A ἄρα γνώσεται Σωκράτης ὁ σοφός δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένον;' HELD.

12 ἀνθρώπων 'Hirschigius delevit, quia scriptum esse oportuerit τῶν ἀνθρώπων. Quasi vero non dicatur ἀριστὰ γ' ἀνθρώπων Theaet. 148 B, κάλλιστ' ἀνθρώπων leg. I 636 E, ἥμιστ' ἀνθρώπων Phaed. 67 E, φθονερός ἥμιστ' ἀνθρώπων Protag. 361 E, τὸν ἀριστον ἐν ἀνθρώποις Lys. 211 E.' STALLB.

ἢ οὐκ ἦσαν sc. σοφοί.

13 τῷ αὐτῷ. 'Quamvis maluerit aliquis τῷ αὐτῷ αὐτῶν vel po-

VIII. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνους ἢ αὐτῶν γὰρ ξυνήδειν οὐδὲν ἐπισταμένῳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τούτους D δὲ γ' ἤδειν ὅτι εἰρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπίσταντο ἢ ἐγὼ 5 οὐκ ἠπιστάμην καὶ μου ταύτη σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταυτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρτημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταὶ, καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί· διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἡξίου καὶ τὰλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν αὕτη ἢ πλημ- 10 μέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ ἔμαν- (αὐδύνηται) τὸν ἀνερωτῶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξιὰμην ἂν E οὕτω ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὧν τὴν ἐκείνων σοφίαν μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρω ἢ ἐκεῖνοι ἔχουσι εἶναι. ἀπεκρινάμην οὖν ἔμαντῷ καὶ τῷ χρησμῷ, 15 ὅτι μοι λυσιτελοῦ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

IX. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὧ ἄνδρες Ἀθη-

3 δὲ γ' δ' ἐν Cobet. mnemos. nov. ser. III 3 (1875) p. 282.

7 καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοὶ inclusit Hsch. 10 ἀποκρύπτει ἈΠΦ^a 14 DSTh, ἀποκρύπτειν Φ^{eg} Riddell. ὥστ' ἐμὲ Hdf., ὥστε με s. ἔμαντῶν ἢ Bkk., καὶ αὐτῶν s. 15 λυσιτελοῦ ἈΠ¹ et aliquot ὁ Bkk., λυσιτελεῖ s. 16 ταυτησὶ δὴ ἢ Bkk., ταυτησὶ ἢ δὴ s. ἐξετάσεως] ἔξεως ἢ.

tius τῷ αὐτῷ τούτων, facile tamen genetivo hoc carere possumus, cum significatio ejus aliqua insit in praecedente ἐντεῦθεν i. e. ἀπὸ τούτων.' HEIND.

2 τούτους δὲ γ' ἤδειν, ut p. 24 C φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δὲ γε — ἀδικεῖν φημι Μέλητρον.

7 ὅπερ καὶ — καὶ. 'Phaed. 64 C σέψαι δὴ, ὧ ἀγαθὲ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῆ ἄπερ καὶ ἐμοί. Phileb. 61 B.' STALLB.

διὰ τό. Cf. ad p. 22 A.

8 τὰλλα τὰ μέγιστα. 'Non solum in aliis artibus et scientiis, sed etiam in rei publicae praesertim administratione. Athenis enim Socratis tempore ditissimi quique ex artificum grege tantum non omnia in civitate potuerunt. Hinc istorum aliqui classium non numquam et exer-

cituum imperia ambiebant aliaque negotia publica tractabant, qui artes ad haec munera obeunda necessarias minime callebant. Stultam vero hanc eorum ambitionem frequenter ridet Socrates. Et similiter comici, uti ex Aristophane caeterorumque fragmentis satis liquet.' FORSTER.

11 πότερα — ἢ, ut p. 23 B. Phaedr. 276 B.

13 ἀμφοτέρω, 'intell. σοφίαν et ἀμαθίαν. Euthyphron. 9D ὡς ὁ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν ἀνόσιόν ἐστιν, ὁ δ' ἂν φιλῶσιν ὄσιον· ὁ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερον ἢ ἀμφοτέρω; Gorg. 524 B οἷον εἴ τις ἄλλος ἦν τὸ σῶμα φύσει ἢ τροφή ἢ ἀμφοτέρω ζῶντος. Cf. ibid. 469 B Phileb. 45 D Phaedr. 228 A Lysid. 218 E de rep. VIII 555 D.' STALLB.

23 ναῖοι, πολλὰ μὲν ἀπέχθεται μοι γερόνασι καὶ οἶαι χαλεπώταται καὶ βαρύνεται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γερονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφὸς εἶναι. οἴονται γὰρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἢ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὡς ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τοῦτω τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη,

3 ὄνομα τε Hsch. 5 ἀθηναῖοι post ἄνδρες om. a Sch.
8 τοῦτ' οἱ Wlf., τοῦτον ΜΑΛΞΠΣΤΦ1345 BCEHTuabe eiZ^r Ast., τοῦτο dgD^{cor}. Stb., τοῦτον s cum Schaefero ad Lamb. Bos. p. 705.

1 πολλὰ μὲν — ὄνομα δέ. 'Ex particulis μὲν — δέ intellegitur hanc esse debuisse orationis formam: ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως πολλὰ μὲν ἀπέχθεται μοι γερόνασι, ὄνομα δὲ τοῦτο καλοῦμαι σοφὸς εἶναι.' HELD. οἶαι χαλεπώταται, longe gravissimae. 'Symp. 220 B καὶ ποτε ὄντος πάγον οἶον δεινοτάτου — ἐξήκει ἔχων ἰατίον.' JACOBS.

2 ἀπ' αὐτῶν. Cf. ad p. 25 E.

3 ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφὸς εἶναι. 'Expectat quisque accusativum σοφόν; potest tamen nominativus quodam modo explicari. Primum εἶναι abundat, ut saepissime apud ὀνομάζειν et similes dictiones, cujus usus sat multa exempla Heindorfius adfert ad Theaet. 160 B. Restat ergo ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφός, in quibus ὄνομα τοῦτο nominativus appositionis est ad σοφός. Jam λέγεσθαι σοφός, quod relinquitur, recte pendet ab ὥστε et bene habet nominativus, idem enim infinitivi subjectum est, quod in iis, quae illud ὥστε praecedunt, non grammaticum quidem illud, sed sententiae; nam ἀπέχθεται μοι γερόνασι idem valet atque ἀπεχθῆς γέγονα.' ENGELH.

5 τὸ δέ, 'cum tamen. Theaet. 157 A ὥστε ἐξ ἀπάντων τούτων — οὐδὲν εἶναι ἐν αὐτῷ καθ'

αὐτό, ἀλλὰ τι αἰεὶ γίνεσθαι — τὸ δ' οὐ δεῖ κ. τ. λ., ubi Heindorf. de hoc genere loquendi monuit. Pro τὸ δέ interdum plenius dicitur τὸ δὲ ἀληθές. De rep. IV 443 C τὸ δὲ γε ἀληθές τοιοῦτον μὲν τι ἦν — ἡ δικαιοσύνη. Tim. 86 D τὸ δὲ ἀληθές ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκολασία — νόσος ψυχῆς γέγονε. Hoc loco post τὸ δέ infertur τῷ ὄντι, quo vis illius formulae τὸ δὲ augeatur magisque sentiatur. Sic leg. V 731 E τὸ δὲ ἀληθεία γε.' STALLB. Cf. p. 37 A 39 C.

8 καὶ οὐδενός. 'In his καὶ ante οὐδενός auget atque corrigit verba ὀλίγου τινός hoc sensu: et vero sive immo nullius pretii. Loquendi genus copiosius illustravit Fritschius, quaestio. Lucian. p. 11. Eodem modo capiendum Theaet. 173 E ταῦτα πάντα ἡγησαμένη μικρὰ καὶ οὐδέν, politic. 298 A ὧν μικρὰ μὲν εἰς τὸν κάμνοντα καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι.' STALLB. Cf. p. 23 C εἰδότες δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν, p. 21 B οὔτε μέγα οὔτε μικρόν. Cf. ad p. 17 B.

τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, 'ac videtur is non de Socrate hoc dicere, quod dicit, sed usus tantum esse meo nomine, me aliis exemplo proponens.' WOLF. verm. Schriften p. 94 sq. probante

προσκεχρησθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἶποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὡς ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἐγνώκεν, ὅτι οὐδενός ἀξίός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιεὼν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ ξένων ἂν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως πράξαι μοι σχολὴ γέγονεν ἀξιον λόγου οὔτε τῶν οἰκείων, ἀλλ' ἐν περιᾷ μυρία εἰμι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

2 εἰ add. s, deest libris. 5 ζητῶ a et magna pars b Wlf., ἐπιζητῶ s. 6 τῶν ante ξένων om. a Cr.

G. Hermanno, mus. ant. stud. p. 149. 'τοῦτο λέγειν τὸν Σωκρ., 'manifesto hoc de me (Socrate) dicit (nam est sane mea sapientia nulla); sed meo utitur exemplo (ut alii quoque intellegant se omni carere sapientia). De constructione cf. Criton 48 A φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς. Menon 77 A ὅπερ φασὶ τοὺς συντρέφοντάς τι. Phileb. 54 B. Astius, Zeitschr. für Wissensch. u. Kunst I 2 p. 104 defendere conatus est lectionem plurimorum codicum τοῦτον λέγειν τὸν Σωκράτη ita, ut τοῦτον τὸν Σωκράτη accipi vellet δεικτικῶς pro ἐμέ.' STALLB. Cum Astio consentit Φ in Wiener allg. Literaturz. 1814 p. 1594.

2 ὥσπερ ἂν εἰ, ut p. 27 D.

4 ταῦτ' Jacobsius recte interpretatus est deshalb.

5 κατὰ τὸν θεόν. Cf. p. 22 A.

6 τῶν ἀστῶν καὶ ξένων. Cf. p. 30 A.

7 τῷ θεῷ βοηθῶν 'i.e. id agens, ut appareat responsum Apollinis esse verum.' STALLB. 'P. 32 E πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐβοηθῶν τοῖς δικαίοις.' JACOBS.

8 ἐνδείκνυμαι. 'Verbum activum ἐνδεικνύμαι terminus forensis est, de quo vid. not. ad p. 32 B. Medium significat demonstra-

re, probare, sive id ad subjectum verbirefertur v.c. εὐνοίαν ἐνδείκνυσθαι, ἐνδεικνύμενοι ὅτι σφόδρα πεῖθοντο (Xen. Cyr. VIII 3 10) sive ad objectum quoddam aliud, ut nostro loco. Quod enim hic ostenditur, in alio est, non in ostendente. Videtur tamen usus formae mediae ex priori significatione, quae etiam multo frequentior est, profectus esse.' ENGELH. Cf. p. 29 D 32 D.

10 ἐν περιᾷ μυρία εἰμι. P. 37 C οὐ γὰρ ἔστι μοι χρημάτα, ὁπόθεν ἐπίσω, p. 38 B ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐπίσαι ὑμῖν μὲν ἀγγυρίον. De rep. I 338 B χρημάτα γὰρ οὐκ ἔχω. 'Suarum Socrates facultatum summam Critobulo ita describit: ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ ἀγαθοῦ ὀνητοῦ ἐπιτύχοιμι, ἐρεῖν ἂν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὄντα πάντα πάνν ἑαδίως πέντε μᾶς Xen. oec. II 3.' FORSTER. 'Unde etiam vulgo πένης dictus est, ut intellegitur e Xenoph. oecon. II 3. Paupertatem hominis risit Eupolis versibus ab Olympiodoro ad Phaedon. 44 servatis: Μισῶ δ' ἐγωγε Σωκράτην τὸν πτωχὸν ἀδολέσχην, ὃς τὰλλα μὲν πεφρόντικεν, ὁπόθεν καταφαγεῖν ἔχοι, τούτου κατημέληκεν.' STALLB.

11 διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

23 X. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολή ἐστίν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων αὐτόματοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ πολλὰκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἶτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν· κἄπειτα, οἶμαι, εὐρίσκουσι πολλὴν ἀφθο-
5 νίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδότες δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν, ὡς Σω-
D κράτης τίς ἐστὶ μαρώτατος καὶ διαφθείρει τοὺς νέους, καὶ ἐπειδὴν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅτι ποιῶν καὶ ὅτι δι-
10

3 ἐξεταζομένων a Wlf., ἐξελεγγόμενων s. 4 μιμούμενοι conj. Fsch. 6 τι ἀνθρώπων a Bkk., τι τῶν ἀνθρώπων s. ἢ post δὲ om. a Stb. 8 ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς DSh Wb., ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς AΠΦ14Tdeg Stb., οὐχ αὐτοῖς AΞΣΤ35BCEHucZΓ¹ Bkk., οὐκ αὐτοῖς* s.

'Similis ratio est in Phaedr. 244 E καταφυγούσα πρὸς θεῶν εὐχάς τε καὶ λατρείας.' HEIND.

4 εἶτα. 'Sexcenties ita εἶτα et ἔπειτα pro καὶ εἶτα et καὶ ἔπειτα inferuntur. Theaet. 151 C καὶ ἐὰν ἄρα σκοπούμενός τι ὡς ἂν λέγῃς ἠγήσασθαι εἰδῶλον καὶ μὴ ἀληθές, εἶτα ὑπεξαιρώμαι καὶ ἀποβάλλω, μὴ ἀγροῖαινε. Euthyd. 295 C ἂν σὺ μὲν ἄλλῃ ἐρωτᾷς διανοούμενος, ἐγὼ δὲ ἄλλῃ ὑπολάβω, ἔπειτα πρὸς τοῦτο ἀποκρίνωμαι, ἐξαρκῆσαι σοι, ἐὰν μηδὲν πρὸς ἔπος ἀποκρίνωμαι; εἶτα et ἔπειτα h. l. non tam deinde, post, quam atque tum, καὶ τότε significant. Nam μιμοῦνται hoc explicatur his ipsis εἶτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν. Eodem modo Crat. 411 B ὥσπερ καὶ τῶν νῦν οἱ πολλοὶ τῶν σοφῶν ὑπὸ τοῦ πικρῶν περιστερέφασθαι ζητοῦντες, ὅπῃ ἔχει τὰ ὄντα, αἰεὶ ἀλλοτριῶσι κἄπειτα αὐτοῖς φαίνεται περιφάρεσθαι τὰ πράγματα καὶ πάντως φάρεσθαι.' HEIND. Apol. 33 A ἡμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι — ῥαδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθενδόντες διατελοῖτε ἄν. Cf.

Cron. in Fleckeiseni annal. 1863 p. 857—60.

ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν. 'Hunc juvenum morem malamque exinde vulgi hominum de philosophia opinionem ita elegantissime depingit Socrates: οἶμαι γὰρ σε οὐ λεληθέναι, ὅτι οἱ μειρακίικοι, ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γένωνται, ὡς παιδιᾶ αὐτοῖς καταχρῶνται, αἰεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγγοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγγουσι χαίροντες ὥσπερ σκλάβια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον αἰεὶ. — καὶ ἐν τούτων δὴ αὐτοὶ τε καὶ τὸ ὄλον φιλοσοφίας περὶ εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται (de rep. VII 539 B).' FORSTER.

7 ὀλίγα ἢ οὐδέν. Cf. ad 17 B.

8 οὐκ αὐτοῖς. 'Praecedentia Socratem et juvenes opponunt, non Socratem et examinatos; quare hic quoque haec sententia requiri videtur: non illos culpant, sed me. Sibi ipsis irascendum esse, id, quamvis eos deceret, minus tamen huc pertinere videtur.' ENGELH.

δάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς, καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν, καὶ τὸν ἦττω λόγον
5 κρεῖττω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶομαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίνονται προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἄτε οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες E καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοὶ καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὄντα καὶ πάλαι
10 καὶ νῦν σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητος μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ

1 ἀλλ' ἀγνοοῦσιν delet Cobet. var. lect. p. 299. ἀμφιγνοοῦσιν Sch., ἀποροῦσιν conj. Ast. 4 γῆς καὶ a et major pars b Bkk., γῆς ζητεῖν καὶ s, γῆς ζητεῖν καὶ Hsch. cum Cornario, ecl. p. 5. νομίζειν a et plerique b Bkk., νομίζει s. 5 ποιεῖν a et plerique b Bkk., ποιεῖ s. 6 μὲν τι εἰδέναι conj. Hdf., εἰδέναι τι εἰδότες Cobet. mnemos. nov. ser. III 3 (1875) p. 282. 7 φιλότιμοι] φιλότιμοι vel φιλότιμοι conj. Stb. 8 ξυντεταγμένως ΣΞΤS Hrm. Cobet l. l. 10 νῦν om. a praeter A et plerique b Bkk.

3 ταῦτα contemptim dictum. Cf. Crit. 45 A.

ὅτι τὰ μετέωρα. 'Sane desideraretur verbum, quod ad structuram supplendam additum esse patet, nisi notus jam ex praecedentibus hominum sermo tangeretur, quem citatis non nullis verbis, non omnibus facile in memoriam revocare poterat Socrates. Ac praeterea levi hac et perfunctoria mentione ipsius accusationis contemnenda levitas egregie notatur.' ENGELH.

5 τὰ ἀληθῆ enuntiato sequente explicantur: ὅτι κατάδηλοι γίνονται. Cf. ad Phaed. 62 D.

οἶομαι, ut Theaet. 155 B. 6 εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. 'Ex οὐδέν supple τι ad εἰδέναι. Sic ex praecedente οὐδεὶς saepe supplendum est ἕκαστος, de quo usu vid. Heindorf. ad Gorg. 457 D.' ENGELH.

8 ξυντεταγμένως, composite

et meditate, qui mutari voluit in ξυντεταγμένως, non animadvertit, ξυντεταγμένως accusando omnem criminibus suis ipsos fidem detracturos fuisse istos accusatores.' HEIND.

9 ἐμπεπλήκασιν. 'Lys. 204 C ἡμῶν γοῦν ἐκκεκώφακε τὰ ὄντα καὶ ἐμπεπλήκμε Λύσιδος.' JACOBS.

καὶ πάλαι καὶ νῦν. 'Eodem modo Phil. 15 D καθ' ἕκαστον τῶν λεγομένων αἰεὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν, soph. 239 B καὶ γὰρ πάλαι καὶ τὰ νῦν ἠττημένον.' HOENE-BEEK HISSINK. animad. crit. p. 38.

10 Μέλητος. Cf. prol. p. 23.

11 ὑπὲρ τῶν ποιητῶν — ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν — ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. H. l. qui dicuntur Socrati infensi fuisse, respondent iis hominum generibus, quae antea ab eo examinata esse dicebantur, nisi quod rhetores non commemorati erant.

ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος.

τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, "Αὐτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργ-
24 γῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων.
ὥστε, ὅπερ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαναμάζοιμ' ἂν, εἰ οἴός
τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν
οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γερονυῖαν. ταῦτ' ἐστίν⁵
ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τάληθῆ, καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα
οὔτε μικρὸν ἀποκρουσάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλά-
μενος. καίτοι οἶδα σχεδόν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι.^{1. α.}
ὁ καὶ τεκμήριον, ὅτι ἀληθῆ λέγω καὶ ὅτι αὕτη ἐστίν ἡ
διαβολὴ ἢ ἐμὴ καὶ τὰ αἷτια ταῦτά ἐστιν. καὶ ἐάν τε νῦν¹⁰
B ἐάν τε αὐθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὐρήσετε.

XI. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι
κατηγόρουσαν αὕτη ἐστίν ἰκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς· πρὸς
δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθὸν τε καὶ φιλόπολι, ὧς φησι, καὶ
τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι. αὐθις¹⁵
γὰρ δὴ, ὥσπερ ἑτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν

2 καὶ τῶν πολιτικῶν spuria habent Menagius ad Diog. La.
II. 39 et Cobet. var. lect. p. 299. 3 ἀρχόμενος ἐγὼ a Bkk.,
ἐγὼ ἀρχόμενος s. 7 ἀποκρουσάμενος] ὑποστειλάμενος Naber.
οὐδ' ὑποστειλάμενος om. Naber. 8 ὅτι τούτοις αὐτοῖς Hsf.
9 τάληθῆ b Bkk., καὶ ἀληθῆ Δd. 10 [ἐστίν] Hsch. 11 εἰς-
αὐθις Hsch. οὕτως ἔχονθ' εὐρήσετε Hsch. 13 ἐστίν a Sch.
nov. com. p. 161, ἔστω* s. ἰκανὴ ἀπολογία a Bkk., ἰκανὴ ἢ ἀπο-
λογία s. 14 ἀγαθὸν τε a Bkk., ἀγαθὸν s. 15 ἀπολογεῖσθαι
a Sib., ἀπολογησάσθαι s. 16 ἑτέρων τούτων a Bkk., τούτων
ἑτέρων s.

'Gorg. 457D τοὺς παρόντας ἀχθε-
σθαι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν. Arist.
Lysist. 10 πολλ' ὑπὲρ ἡμῶν τῶν
γυναικῶν ἀχθόμενοι. Ac similiter
dicitur ἀσχύνεσθαι ὑπὲρ τινος,
ut Crit. 45E Theaet. 190E.'
STALLB.

3 ἀρχόμενος: p. 19A.

5 ταῦτ' ἐστίν — ἀληθῆ, 'Re-
spicit ad p. 17B ὑμεῖς δ' ἐμοῦ
ἀνούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.'
STALLB.

8 τοῖς αὐτοῖς 'mihī neutrum
esse videtur, ut hoc dicat
Socrates: tametsi propemo-

dum scio iisdem veris di-
cendis (sic Wolfius) me odium
hominum augere magis,
quam placere.' ENGELH.

10 νῦν — αὐθις. 'Charm. 169D
νῦν μὲν τοῦτο ξυγγωρήσωμεν —
αὐθις δὲ ἐπισκεψόμεθα, εἴτε
οὕτως ἔχει εἴτε μή.' HELD. De
leg. IV 711C μηδὲ νῦν γε ἄλλη
γίγνεσθαι μηδ' αὐθις ποτε γε-
νησεσθαι.

13 αὕτη — ἰκανὴ ἀπολογία. 'Cf.
ad p. 18A.' STB.

15 αὐθις — αὐ. Cf. ad p. 17C.
'Respice p. 19B.' ELBERL.

αὐτὴν τούτων ἀνωμοσίαν. ἔχει δὲ πῶς ᾧδε· Σωκράτη
φησὶν ἀδικεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ
θεοὺς οὓς ἡ πόλις νομίζει οὐ νομίζοντα, ἕτερα δὲ
δαιμόνια καινὰ. τὸ μὲν δὴ ἐγκλημα τοιοῦτόν ἐστιν· τού-
5 του δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἐν ἑκάστον ἐξετάσωμεν. φησὶ γὰρ
δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δὲ γε, ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῆ
χαριεντίζεται ῥαδίως εἰς ἀγῶνα καθιστάς ἀνθρώπους περὶ
πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν

1 πῶς ᾧδε a et plerique b Wlf., ᾧδε πῶς s. 4 τοιοῦτόν τι
ἐστὶ Hsch. 5 ἐγκλήματος καθ' ἐν Hsch. 6 γε add. a Wlf.
8 ἀγῶνα ἈΠ^s Cr., ἀγῶνας* s. 9 προσποιουμένους ἈΔ1 Sgh.

1 τὴν τούτων ἀνωμοσίαν.
'Exemplum ejus exstitit saec. II.
a. Chr. n. in μητροφῶ Athenien-
sium tabulario auctore Phavorino
Platonico philosopho apud Diog.
Laërt. II 40, cuius verba haec
sunt: ἡ δὲ ἀνωμοσία τῆς δίκης
τούτου εἶχε τὸν τρόπον· ἀνάκει-
ται γὰρ ἐτι καὶ νῦν, φησὶ Φα-
βωρίνος, ἐν τῷ μητροφῶ. 'τάδε
ἐγράψατο καὶ ἀνθωμολογήσατο
(Schoemann corr. ἀνωμόσατο)
Μέλητος Μέλητον Πιτθεὺς Σω-
κράτει Σωφρονίσκου Ἀλωπενή-
θεν· ἀδικεῖ Σωκράτης οὓς μὲν
ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομί-
ζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια
εἰσηγούμενος· ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς
νέους διαφθείρων. τίμημα θάνα-
τος.' FISCHER. Xen. mem. I 1 1
ἢ μὲν γὰρ γραφὴ κατ' αὐτοῦ
τοιαῦτε τις ἦν· ἀδικεῖ Σωκράτης
οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς
οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαι-
μόνια εἰσφέρων· ἀδικεῖ δὲ καὶ
τοὺς νέους διαφθείρων.

πῶς ᾧδε. Cf. ad p. 19C.

3 ἕτερα δὲ δαιμόνια καινὰ.
Cf. prol. p. 17.

7 ἀδικεῖν. Injuriam Socrates
docet non se facere, sed Mele-
tum. Ut enim qui causam pri-
vatam agebat, se ejus, quem ac-

cusaret, esse inimicum demon-
strare solebat, ita qui publice
aliquem accusabat, putabatur
eam rem curare, cujus eum ac-
cusabat; alioquin homo levis
habendus erat. Cf. Frohberger.
ad Lys. XII 2. Quapropter So-
crates iterum iterumque dicit
Meleto adulescentium educatio-
nem curae non esse (p. 24D
25C 26A) eumque ludere in re
seria. P. 26E ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ
οὕτως — πάντ' εἶναι ὑβριστῆς
καὶ ἀκόλαστος καὶ ἀτεχνῶς τὴν
γραφὴν ταύτην ὑβρεῖ τιμὴ καὶ
ἀκολασία καὶ νεότητι γράψασθαι,
p. 27A τοῦτό ἐστι παλίζοντος,
p. 27D τοῦτ' ἂν εἴη ὁ ἐγὼ φημί
σε ἀνίττεσθαι καὶ χαριεντίζε-
σθαι.

σπουδῆ χαριεντίζεται. 'σπου-
δῆ, serio, per oxymoron quod-
dam verbo χαριεντίζεσθαι adiec-
tum.' STALLB.

8 ῥαδίως temere. Crit. 48C
ῥαδίως — οὐδενὶ ξὺν νῶ.

εἰς ἀγῶνα καθιστάς. 'Xen.
reip. Lac. VIII 4 ἔφοροι — κύ-
ριοι καὶ ἀρχοντας μετὰξὺ κατα-
παῦσαι καὶ εἰσβαῖ γε καὶ περὶ
τῆς ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστή-
σαι.' CRON.

οὐδὲν τούτω πάποτε ἐμέλησεν. ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδείξαι.

XII. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ· ἄλλο τι ἢ D περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται; ἔγωγε. ἴδι δὴ νυν, εἰπέ τούτοις, τίς αὐτοὺς βελ- 5 τίους ποιεῖ; δῆλον γὰρ ὅτι οἶσθα μέλον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών, ὡς φῆς, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισί καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα ἴδι εἰπέ καὶ μῆνυσον αὐτοῖς, τίς ἐστίν. ὄρῳς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾶς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρὸν σοι 10 δοκεῖ εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι

1 τούτω πάποτε a¹ Bkk., πάποτε τούτω s. 2 καὶ delevit Cobet. var. lect. p. 299. ἐπιδείξαι Fstr. cum libris, ὑποδείξαι s. 3 ἢ om. Φ⁴ Bkk. 4 πολλοῦ a Bkk., πλείστον s. 5 δὴ νυν. cf. prol. p. 43. 8 τουτοισί Hsch. εἰς τουτουσί Sch. cum Cobeto, var. lect. p. 299. καὶ κατηγορεῖς delet Cobet. l. l.

2 ἐπιδείξαι 'codicum omnium est lectio, ὑποδείξαι plerumque est docere, non probare ostendere, quod hic requiritur.' ENGELH.

3 Καί μοι δεῦρο — εἰπέ, 'agedum, Melete, dic. Non aliter δεῦρο εἰπέ accipiendum ac quod paullo post legitur ἴδι εἰπέ. De rep. IV 445C Δεῦρο νῦν, ἣν δ' ἐγὼ, ἵνα καὶ ἴδης, ὅσα καὶ εἶδη ἔχει ἢ καὶ αἰτία.' HELD.

εἰπέ. Utrique litigantium ad ea, quae ab adversario interrogabatur, respondendum erat. Vid. p. 25D 27ABC. Cf. Froberger. ad Lys. XII 24. De hac lege ipsa cf. p. 25D.

ἄλλο τι ἢ. Crit. 50A ἄλλο τι ἢ τούτω τῷ ἔργῳ, ὃ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι, p. 52.

4 περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως. 'Euthyphr. 2D ὁρθῶς γὰρ ἐστὶ τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅτι ἀριστοί.' STALLB.

7 ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισί. 'εἰσάγειν εἰς τὸ δικαστήριον τὴν

δίκην vel τοὺς ἀντιδίκους proprie dicitur magistratus, qui ἡγεμονίαν causae habet (cf. not. ad Euthyphr. 2A), sed, ut etiam actor dicitur κρίνειν ζημιῶν ἀτιμῶν, quae proprie iudicium sunt, sic interdum εἰσάγειν quoque de actore usurpatur, ut hic. Cf. p. 25D.' ENGELH. 'P. 26A eodem modo quo alia verba accusandi cum genetivo jungitur et p. 29A adjunctum habet ὅτι.' ELBERL.

8 καὶ κατηγορεῖς eadem ratione ad εἰσάγεις additum, qua dictum est p. 25A οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταί, p. 26A τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, p. 37C δουλεύοντα τῇ αἰεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, τοῖς ἔνδεκα, p. 39C καὶ γὰρ εἰμι ἡδὴ ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησιμοδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθνεῖσθαι, p. 40B ἀνέβαινον ἐντανθοῖ, ἐπὶ τὸ δικαστήριον. Crit. 50D. Cf. Pl. symp. v. Hug p. 202 sq.

9 ὄρῳς, 'Irrisionem habet ὄρῳς ita praemissum. v. ad Gorg. 475E.' STALLB.

σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ, ὠγαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμεί- 5 νους ποιεῖ; 'οἱ νόμοι.' 'ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ὃ βέλτι- E στε, ἀλλὰ τίς ἄνθρωπος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους'. 'οὗτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί.' 5 'πῶς λέγεις, ὦ Μέλητε; οἶδε τοὺς νέους παιδεύειν οἷοί τέ εἶσι καὶ βελτίους ποιοῦσιν;' 'μάλιστα.' 'πότερον ἅπαν- 5 τες ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὐ;' 'ἅπαντες.' 'εὐ γε νη τὴν Ἥραν λέγεις καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων. τί δὲ δὴ; οἶδε οἱ ἀκροαταὶ βελτίους ποιοῦσιν ἢ οὐ;' 'καὶ 25 οὗτοι.' 'τί δὲ οἱ βουλευταί;' 'καὶ οἱ βουλευταί.' 'ἀλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταί, διαφθεί- 10 ρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ κἀκεῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαν- 15 τες;' 'κἀκεῖνοι.' 'πάντες ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω 15 λέγεις;' 'πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω.' 'πολλὴν γέ μου κατέγνω- 15 κας δυστυχίαν. καὶ μοι ἀπόκριται ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω

4 οὗτοιῖ verbis οἱ δικασταί deletis Cobet. var. lect. p. 299.

6 ποιοῦσι a¹ Tur., ποιεῖν s. 9 δαὶ ΓΦ³e Δ²η^m Bkk.

10 δαὶ ΓΦ³r3gh Δ² Stb. 11 οἱ ante ἐκκλησιασταί add. a et plerique b Bkk. οἱ ἐκκλησιασταί delet Hsch. cum Cobeto, var. lect. p. 299. 15 γ' ἐμοῦ Bkk. 16 δυστυχίαν a et pauci b Wlf., ἀτυχίαν s. οὕτωῖ Hsch.

3 αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους. 'Gorg. 449C καὶ μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ τούτου ποιῆσαι, τῆς βραχυλογίας.' HELD. Cf. ad Phaed. 98E.

7 εὐ — λέγεις. 'εὐ λέγειν, ut εὐ ἀγγέλλειν de iis non nunquam dicitur, qui laeta nuntiant.' HELD.

νῆ τὴν Ἥραν. 'Viros etiam per deas apud Graecos jurare solitos recte notavit Ernesti ad Xen. mem. I 5 5.' FORSTER. 'Apud Platonem illo utitur Socrates etiam Gorg. 449D Theaet. 154D Hipp. mai. 287A 291E. In Lachete 181A etiam Lysimachus ita iurat.' STALLB.

10 ἀλλ' ἄρα — μὴ. 'Prot. 312A ἀλλ' ἄρα, ὦ Ἰππόκρατες, μὴ οὐ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις; Euthyd. 290E ἀλλ' ἄρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών.' STALLB.

11 μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ —

διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ κἀκεῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες; non est interrogatio disjunctiva; nam idem duobus membris dicitur. Phaed. 78D τὸ ὄν μήποτε μεταβολὴν ἐνδέχεται; ἢ — οὐδεμίαν ἐνδέχεται; Aken, Lehre v. Temp. u. Mod. § 284. ἄρα γε μὴ legitur Crit. 44E.

οἱ ἐκκλησιασταί, 'omnes qui contioni intersunt. Nec alio sensu hic accipi posse ex sequentibus πάντες ἄρα — Ἀθηναῖοι facile patet.' FORSTER. Cf. ad p. 29D.

12 τοὺς νεωτέρους. Nemini licuit interesse contionibus, nisi qui natus erat annos viginti. Hermann, Staatsalterth. § 121, 11.

16 δυστυχίαν. 'Plerumque δυστυχία de infelicitate in universum, ἀτυχία de singulari quodam infortunio dicitur.' ENGELH.

25 B σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες
 ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθεύρων; ἢ τούναντίον
 τούτου πᾶν εἷς μὲν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ
 πᾶν ὀλίγοι, οἱ ἵππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἔάνπερ ξυνῶσι καὶ
 χρῶνται ἵπποις, διαφθεύρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέ- 5
 λητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων;
 πάντως δῆπου, ἔάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε, ἔάν τε
 φῆτε· πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους,
 εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελού-
 C σιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδε- 10
 πώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν
 σαντοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκεν περὶ ὧν ἐμὲ
 εἰσάγεις.

1 πάντες a Stb., ἅπαντες s. 2 ὁ om. E s, add. Fstr. cum
 ceteris libris. 3 βελτίους οἷός a et omnes fere b Bkk., βελτίους
 γε οἷός s. 7 οὐ a Bkk., μή s.

1 πάντες ἄνθρωποι. Ad πάν-
 τες ἄνθρωποι e superioribus in-
 tellegendum est δοκοῦσι, prorsus
 ut Hipp. min. p. 372D Lysid.
 p. 212D Jon. p. 541A Euthy-
 dem. p. 291C legg. II. p. 659DE,
 ubi v. ann. Continent autem
 haec verba explicationem ver-
 borum οὕτω δοκεῖ σοι ἔχειν,
 ideoque sine particularum vin-
 culo adiecta sunt. Gorg. p. 479B
 κινδυνεύουσι γὰρ — τοιοῦτόν
 τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύ-
 γοντες, ὦ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν
 αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέ-
 λιμον τυφλῶς ἔχειν καὶ ἀγνοεῖν.
 STALLB.

7 ἔάν τε οὐ φῆτε. Negationem
 οὐ G. Hermannus ad Viger.
 p. 831 n. 510 ita explicat,
 ut arctissime eam cum verbo
 sequenti conjungendam esse di-
 cat, ita ut cum eo conjuncta
 unam notionem constituat. Con-
 tra Aken, Lehre v. Temp. u.
 Mod. § 232 Socratem οὐ φῆτε
 dixisse docet quasi praecipientem
 et respicientem adversariorum
 responsum οὐ φάμεν. Crit. 45B

ἔπειτα εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ
 οἶει δεῖν ἀναλίσκεν τάμά, ξένοι
 εἴτι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκεν.
 8 ἂν — εἴη, εἰ — διαφθείρει
 h. e. εἰ διαφθείρει, ὅτι δια-
 φθείρει. P. 37C πολλὴ μὲν' ἂν
 με φιλοφυχία ἔχοι, εἰ οὕτως
 ἀλόγιστός εἰμι. Cf. p. 30B Phaed.
 69E. Aken in Fleckeiseni annal.
 1858 p. 6.

10 ὦ Μέλητε — ἀμέλειαν —
 μεμέληκεν. Videtur Socrates
 Meletum ludere nominis ejus
 vim respiciens. Cf. Heffter in
 Dietschi annal. 1856 p. 377. Cf.
 p. 26 A ὅτι Μελέτω τούτων οὐτε
 μέγα οὐτε μικρὸν πώποτε
 ἐμέλησεν. Alia exempla affert
 Riddell, dig. of idioms § 323:
 symp. 174B ὡς ἄρα καὶ ἁγᾶδων'
 ἐπὶ δαίτας ἱαίν αὐτόματοι ἁγα-
 θοί, ib. 185C Πανσανίου δὲ
 πανσαμένον.

11 τὴν σαντοῦ ἀμέλειαν. Mele-
 tus, si puerorum educatio cordi
 ei non erat, in crimen φιλονει-
 κίας vel φιλοπραγμοσύνης vocari
 poterat. Cf. Frohberger. ad
 Lys. XII 2.

XIII. Ἐτι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πό-
 τερον ἔστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολιταῖς χρηστοῖς ἢ πονη-
 ροῖς; ὦ τᾶν, ἀπόκριναί· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ.
 οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω
 5 ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθὸν τι; πάνν γε. ἔστιν
 οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων βλάπτεσθαι μάλ- D
 λον ἢ ὠφελείσθαι; ἀπόκριναί, ὦ ἀγαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος
 κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι;
 'οὐ δῆτα.' φέρε δῆ, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὡς
 10 διαφθεύροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα
 ἐκόντα ἢ ἄκοντα; ἐκόντα ἐρωγε. τί δῆτα, ὦ Μέλητε;
 τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος τηλι-
 κόσδε ὦν, ὥστε σὺ μὲν ἐγνωκας, ὅτι οἱ μὲν κακοὶ κακὸν
 τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἑαυτῶν, οἱ δὲ E
 15 ἀγαθοὶ ἀγαθὸν· ἐγὼ δὲ δῆ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκα,
 ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι, ἔάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω
 τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ,

3 ἀποκρίνον^{αι} A. 4 πονηροὶ κακὸν a¹ Bkk., πονηροὶ ἀεὶ

κακὸν s. 7 ἀποκρίνον^{αι} A, ἀποκρίνον T et, ut videtur, II Cr.
 10 νεωτέρους a Stb., νέους s. καὶ Wlf. cum libris, καὶ
 τούτους s. 11 δῆτα a Wlf., δῆποτ' s. 12 τοσοῦτω Hsch.
 13 σὺ a Wlf. suadente Hdf., ἐν s. 15 τι post ἀγαθὸν om.
 a Bkk. 17 ἀπ' a Bkk., ὑπ' s cum Cobeto, var. lect. p. 342,
 mnemos. nov. ser. III 3 (1875) p. 282.

1 ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε. Men.
 71D σὺ δὲ αὐτός, ὦ πρὸς θεῶν
 Μένων, τί φῆς ἀρετὴν εἶναι;
 Cf. ad p. 26E.

3 ὦ τᾶν. πρόσρημα τιμητικῆς
 λέξεως. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' εἰρω-
 νεία πολλάνις. HESYCH. ὦ τᾶν
 ὦ οὕτως. TIM.

4 ἀεὶ 'habet hic eundem sen-
 sum, quem alias, ubi cum parti-
 cipio conjunctum est: die ihnen
 jedesmal die nächsten sind.'
 ENGELH. P. 37C τῆ ἀεὶ καθιστα-
 μένη ἀρχῆ.

7 ὁ νόμος. 'Ipsa legis, ad
 quam hic respicit Socrates, verba
 exstant in [Dem.] XLVI 10 τοῖν
 ἀντιδίκουιν ἐπάναγες εἶναι ἀπο-

κρίνεσθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώ-
 μενον, μαρτυρεῖν δὲ μή.' FORSTER.
 Cf. Meier u. Schömann, Att.
 Proc. p. 717 sq. Cf. ad p. 24C.

12 τοσοῦτον eodem modo cum
 comparativo conjunctum, quo
 πολὺ ὀλίγον al. Dativus legitur
 p. 39D καὶ χαλεπότεροι ἔσονται
 ὄσω νεώτεροί εἰσι.

τηλικόσδε ὦν. Cf. prol. p. 16.
 13 σὺ μὲν. 'Sequens ἐγὼ δὲ ne-
 cessario requirit σὺ μὲν, quod
 ex antecedentibus non potest
 suppleri.' ENGELH. Cf. p. 26E.

17 κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ.
 'Steph. ὑπ' αὐτοῦ. Utrumque
 dici posse nemo negabit; cum
 enim sensum passivum haec dic-

ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἕκων ποιῶ, ὡς φῆς σύ; ταῦτα ἐγὼ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ διαφθείρω ἢ, εἰ 26 διαφθείρω, ἕκων, ὥστε σύ γε κατ' ἀμφοτέρω φεύδει. εἰ δὲ ἕκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἀμαρ-⁵τημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλὰ ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν· δῆλον γάρ, ὅτι, ἐὰν μάθω, παύσομαι ὃ γε ἕκων ποιῶ. σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ διδάξαι ἔφηνες καὶ οὐκ ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις, οἷ νόμος ἐστίν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' 10 οὐ μαθήσεως.

XIV. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν Β δῆλον ἦδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελήτω τούτων οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πώποτε ἐμέλησεν. ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φῆς διαφθεῖρην, ὦ Μέλητε, τοὺς νεωτέ- 15

1 τὸ add. Dh. Bkk. 3 ἄλλον a et non nulli b Hdf., ἄλλων ε. ἢ εἰ a et non nulli b Wlf., ἢ ε. ἢ εἰ διαφθείρω, διαφθείρω Naber. obs. crit. p. 14. 5 τοιούτων ἔνεκα ἀμαρτημάτων Cobet. var. lect. p. 300. καὶ ἀκουσίων delent Tur. 8 δ] οὐ Sch. ποιῶ, ποιῶν conj. Hdf. 9 καὶ οὐκ ἠθέλησας futile emblemata habet Cobet. mnemos. nov. ser. III 3 (1875) p. 283. 13 δ a et multi b Fstr., οὐ ε. τούτων H⁶ Hdf., τούτω ε.

tio habeat, praepositio ὑπό poni poterat. Sed etiam ἀπό locum habet, quia non vere passiva est structura. Bekkerum igitur secutus sum, cum vel in passivis saepe haec praepositio loco praepositionis ὑπό reperiatur, praecipue ubi res aliqua non tam ab ipso aliquo effici, sed auctoritate suasu iussu hortatu alicuius fieri, ut ait Fischerus ad Weller. III 2 p. 117, et omnino ab aliquo proficisci significatur. Cf. Euthyphr. 15 A τοὺς θεοὺς ἀφελείσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν. ENGELH. Cf. quae disserui in Fleckeiseni annal. 1876 p. 128 sq.

3 ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα, 'ut Phaedr. 234 E τιν' ἔχειν εἰπεῖν ἄλλον τῶν Ἑλλήνων.' HEIND.

5 τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων. 'Graviter urgetur notio facinoris non voluntarii, unde post ἕκων διαφθείρω denuo additur καὶ ἀκουσίων, quo istud τῶν τοιούτων clarius explicatur atque declaratur.' STALLB.

6 οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν. Hyperbaton. Cf. p. 26 E.

8 παύσομαι ὃ γε ἕκων ποιῶ. 'Intellegendum est ποιῶν. Eodem modo Prot. 328 D ὅτι τῷ ὄντι πεπανμένος εἶη sc. λέγων, quod petendum ex antegresso τοῦ λόγον. Phaedr. 262 E παῦσαι sc. λέγων. Itaque nec assentendum est Engelhardto, qui παύσομαι interpretatur τὸ λοιπὸν οὐ ποιήσω.' STALLB.

13 οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν. Cf. ad p. 19 C.

ρους; ἢ δῆλον δὴ, ὅτι κατὰ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζεω, οὐς ἢ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινὰ; οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω; 'πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω.' 'πρὸς 5 αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἶπε ἔτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς C ἀνδράσιν τούτοις. ἐγὼ γάρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζεω εἶναι τινος θεοῦς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοῦς καὶ οὐκ εἶμι τὸ παράπαν 10 ἄθεος οὐδὲ ταύτη ἀδικῶ, οὐ μέντοι οὐσπερ γε ἢ πόλις, ἀλλὰ ἑτέρους, καὶ τοῦτ' ἐστίν, ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἑτέρους· ἢ παντάπασί με φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζεω θεοῦς τοὺς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν.' 'ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεοῦς.' 'ὦ θανατάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα

1 ἢ Hdf., ἢ ε. δὴ add. a Wlf. 6 τοῖς ἀνδράσιν delet Cobet. var. lect. p. 300. 7 τούτοις a¹ Sch., τουτοισί ΓΔΣΤΦ^ε BCHuiz^r Wlf., τουτοισί* ε.

1 ἢ δῆλον δὴ. 'Praecedens interrogatio retractatur quodam modo: vel potius quid quaero? nonne enim apertum est etc.' HEIND. 'Hac vi corrigendi ἢ usurpatum est infra p. 36 B ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; Cf. Crit. 43 C.' ELBERL.

3 ταῦτα 'ad διδάσκων pertinet, ut p. 38 A ταῦτα δ' ἔτι ἦττον πείσεσθέ μοι λέγοντι ad λέγοντι.' ELBERL.

5 ὧν ὁ λόγος ἐστίν. 'Genetivus ὧν est casus obiecti, nec intelligenda est praepositio περί. Nam cum non solum dicatur λέγειν περί τινος, sed etiam λέγειν τινά, de qua constructione monui ad p. 23 A, recte etiam dicitur λόγος περί τινος et λόγος τινός. Etenim dicere etiam poterat οὐς νῦν λέγομεν, quod quilibet videat huic loco etiam melius convenire quam alterum illud περί ὧν νῦν λέγομεν. Eadem ratio est Charm. 156 A οὐ γάρ τί σοι ὀλίγος λόγος ἐστίν.' STALLB. Cf. ad p. 20 C 40 C.

6 ὁ λόγος. 'Articulum additum reperimus, ubi ille ipse, in quo versantur, sermo intellegitur. Lach. 188 B ἠπιστάμην, ὅτι οὐ περί τῶν μειρακίων ἡμῖν ὁ λόγος ἔσοιτο. Prot. 334 D. Contra, ubi deest articulus, sermo nondum definitus intellegitur. Euthyphr. 5 C πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον περί ἐκείνου λόγος ἐγένετο ἐν τῷ διαστηρίῳ ἢ περί ἐμοῦ. Prot. 322 D.' ENGELH.

τοῖς ἀνδράσιν τούτοις. 'Non sine causa ἀνδράσιν addit; significat enim iudices esse, qui praesentes adsint et quibus ista dicere iubeatur.' STALLB. Cf. ad p. 17 C.

13 τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεοῦς. 'Idem innuere videtur Aristophanes in nub. 827 Soeratem Melium vocans, ubi schol. ἐπεὶ Διαγόρας Μήλιος ὧν διεβάλλετο ὡς θεουμάχος, καὶ τὸν Σωκράτη δὲ ὡς ἄθεον διαβάλλει, διὰ τοῦτο Μήλιον αὐτὸν ἔφη.' FORSTER.

14 ἵνα τί ταῦτα λέγεις. 'Ἰνα τί dicitur per ellipsin. Plene

26 D λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. Ἀναξαγόρου οἶε κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἶε αὐτοὺς ἀπίστους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἀ ἐξεστὶν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις

1 θεοὺς εἶναι a Bkk., εἶναι θεοὺς s. 4 [ἀναξαγόρου] Sch. Stud. p. 35, σωκράτους conj. Baiterus. καὶ] ἢ H. Sauppe in Jen. Litteraturz. 1875 p. 13. 7 λόγων καὶ Hdf. 9 ὀρχήστρας]

in constructione praesentis temporis ἵνα τί γένηται; in constructione praeteriti ἵνα τί γένοιτο; G. HERMANN. ad Viger. p. 847 n. 556.

1 οὐδέ — οὐδέ. 'Prius οὐδέ est ne — quidem; dein alterum recte et ex lege sequitur.' ENGELH.

οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην, 'quippe quos non solum ab Atheniensibus, sed etiam communi fere omnium gentium suffragio a primis usque idololatriae temporibus pro diis habitos fuisse constat.' FORSTER.

2 ὦ ἄνδρες δικασταί. Non Socrates, sed Meletus hac appellatione utitur. Cf. ad p. 17A.

4 Ἀναξαγόρου. 'Hunc solem μύθρον διάπυρον esse docuisse tradit Laert. II 8 alique passim, quod non nulli massam ferream ignitam interpretantur. At μύθρος teste Suid. et Hesych. tam de lapide quam de ferro accipi potest. Atque illud voluisse Anaxagoram cum hic locus testatur tum alius apud Xen. mem. IV 7 7. Altera quoque Anaxagorae, de qua hic agitur, sententia, lunam nempe terrae nostrae ad instar οἰκήσεις ἔχειν, ἀλλὰ καὶ λόφους καὶ φάραγγας a Laert. ibidem aliis-

que alibi comprobatur, qui eum ideo a Cleone impietatis accusatum et non obstante Periclis discipuli sui patrocinio ab Atheniensibus multa gravi et exilio damnatum fuisse memorat. At de hoc ejus judicio inter auctores a Laertio laudatos non convenit.' FORSTER. Cf. Zeller, Phil. d. Griech. I³ p. 816 n. 3 p. 820 n. 5.

6 ὥστε οὐκ εἰδέναι. οὐκ εἰδέναι dicit Socrates, quasi Meleti orationem respiciat οὐκ ἴσασιν dicentis. Cf. ad p. 25 B. Contra Heldius οὐκ εἰδέναι ita dictum vult, ut una efficiatur notio, tamquam si dictum fuerit ὥστε ἀγνοεῖν.

τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία. 'Is secundum Laert. II 11 philosophorum primus βιβλίον ἐξέδωκε συγγραφῆς, librum a se scriptum edidit. Hoc tamen de Anaximandro alii, alii de Pherecyde Syro dicunt.' FORSTER.

7 καὶ δὴ καί. 'Ironice (δὴ) proponit, quid discere a se putandi sint adulescentes, si vera est Meleti criminatio.' HELD. 'Heindorfius interpunctione ante καὶ δὴ καί sublata haec quoque pendere volebat a praegresso σι.' STALLB.

9 δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας. 'Dacierius haec ita intelligit, ac

Σωκράτους καταγελάω, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ', ὦ πρὸς Διός, οὕτωςί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι; οὐ μέντοι μὰ Δία, οὐδ' ὀπωστιοῦν. ἄπιστός γ' εἶ, ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαντῶ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ

ἀγορᾶς Hertlein, Conjectur. zu griech. Pros. 3. Sammlg. Wertheim 1873 p. 11.

3 [δοκῶ] Sch. νομίζω AΠ^s1 S^{cor}. Sch., νομίζων rD gS^m. 5 μέντοι add. Wlf. cum libris. ἐμοὶ γὰρ a Bkk., ἐμοὶ μὲν γὰρ s.

si libri hisce Anaxagorae placitis referti ex orchestra drachmae pretio emi potuerint, eique assentitur A. Boeckhius Staatsh. d. Athen. I. p. 68.' STALLB. Boeckhii opinionem novis argumentis firmare studuerunt Fr. Polle in Fleckeiseni annal. 1868 p. 770—72 et R. Schoene in iisdem annal. 1870 p. 802—3. 'Orchestrae theatri partem esse notissimum est; et ad ea, quae iuvenes ibi ex poetarum dramatis audiebant, non quae in libris philosophorum legerant, plane respicit Socrates. Athenis enim tam tragicis quam comicis scriptoribus solemne fuit philosophorum sententias in scaenam proferre. Immo tam multus in rebus hisce ac praesertim in Anaxagorae praeceptoris sui dogmatibus exprimendis erat Euripides, ut exinde ὁ σκηνηκὸς φιλόσοφος teste Origine contra Celsum aliisque diceretur. Et ipse, ni fallor, poetae hujusce locus, ad quem inter alios hic potissimum forsitan respicit Socrates, etiam nunc exstat Orest. 980 sq., ubi sub imagine lapidis Tantalos impendentis Anaxagorae de sole dogma expressisse dicitur poeta. (Vid. schol. ad h. l.). Notat item Laert. in vita Anaxagorae II 10 Εὐριπίδην μαθητὴν ὄντα αὐτοῦ χρυσεῖαν βῶλον εἰπεῖν τὸν ἥλιον ἐν τῷ Φαέθοντι. Denique haec drachmae ad summum pretio emi posse recte notat Socrates. Duobus enim obolis sedes in

theatro a redemptoribus plerumque locabantur. At non nunquam secundum Harpocr. et Suid. in voce θεωρικῶν non nisi drachma emi poterant. Nec aliquid amplius dari leges sinebant.' FORSTER. 'Recte haec omnia; a multis enim monente Boeckhio, Staatsh. I p. 239 drachma τὸ θεωρικὸν fuisse traditur, quamquam alias non nisi duo oboli fuisse dicuntur. Vere procul dubio Boeckhio hoc pretium in tres dies sequentes fuisse statuit, quare Socrates addit: εἰ πάνυ πολὺ.' ENGELH.

1 Σωκράτους καταγελάω, postquam antea dixit: οἱ νέοι παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν. Euthyphr. 4E.

2 καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. 'Atque hoc revera sensisse videtur Socrates. Ita enim is de Anaxagora apud Xen. mem. IV 7 7 φάσκων δὲ τὸν ἥλιον λίθον διάπυρον εἶναι καὶ τοῦτο ἠγνόει, ὅτι λίθος μὲν ἐν πυρὶ ὦν οὐτε λάμπει οὐτε πολὺν χρόνον ἀντέχει etc. Haec interim de luna et sole dogmata tacito auctoris nomine ἐν πως εἰς τὸ πιθανὸν περιπεπεμμένα esse fatetur Plato de leg. X 886E, at tamquam vulgo hominum perniciose reprehendit.' FORSTER.

ὦ πρὸς Διός. De rep. I 332C ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ. Euthyphr. 290E ἄλλ' ἄρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών. Cf. ad p. 25C.

οὔτοσί, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνν εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὑβρεῖ τιμὴ καὶ ἀκολασία καὶ νεότητι γράψασθαι. εἰκεν γὰρ ὡσπερ 27 αἰνίγμα ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ· ἄρα γινώσεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ ἐναντὶ ἐμαυτῶ 5 λέγοντος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἐαυτῶ ἐν τῇ γραφῇ, ὡσπερ ἂν εἰ εἶποι· ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτο 10 ἔστι παίζοντος.

XV. Ξυνεπισκέψασθε δὴ, ὃ ἄνδρες, ἢ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκρισαι, ὃ Μέλητε. ὑμεῖς B δέ, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμῶς παρητησάμεν, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότῳ τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι. 15

Ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὃ Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὃ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβεῖτω. ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει, ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ ἀύλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι, ἀύλητικὰ δὲ πράγματα; 20

4 Post ξυντιθέντι add. ἢ ΓΞΗΒ^mC^mη^ma^mb², καὶ 5, om. Stb cum libris reliquis. 7 οὕτως Meibomius in marg. Bas. II

11 δὴ a et pauci b Fsch., δέ 5. 17 νομίζει post οὐ inclusit Hsch. 20 [νομίζει] Hsch. εἶναι, quod errore, ut videtur, ante ἵππικὰ add. Stb., ante ἀύλητικὰ add. Sch. cum a.

3 εἰκεν — ξυντιθέντι. P. 31 B οὐ γὰρ ἀνθρώπινῳ εἰκε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἀπάντων ἡμεληκέναι. Phaed. 86 B.

4 ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ 'videtur enim ceu aenigma quoddam componere tentans, an Socrates.' Ficin. De hac participiorum cumulatione cf. p. 31 A ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι — κρούσαντες ἂν με — ἡαδῶς ἂν ἀποκτείναιτε, Crit. 50 A ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο. Stallbaum. ad Phil. 22 A.

γινώσεται — ἐμοῦ χαριεντιζομένου. Cf. ad p. 22 C.

5 ὁ σοφὸς δὴ, 'sapiens scilicet ille.' HELD.

13 κατ' ἀρχάς: p. 17 C.

17 οὐ νομίζει. 'Solemnis est in tali oppositione eiusdem verbi repetitio. Conf. Crit. 54 A.' STALLB.

18 ἄλλα καὶ ἄλλα. Euthyd. 273 B ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες, Phaedr. 235 A ὡς οἷός τε ἂν ταῦτ' ἑτέρως τε καὶ ἑτέρως λέγων ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἄριστα, ib. 271 D ἔστιν οὖν (εἰδῆ) τόσα καὶ τόσα καὶ τοῖα καὶ τοῖα.' RIDDELL.

οὐκ ἔστιν, ὃ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκρισαι. ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει C 2 πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οἱ νομίζει; 'οὐκ ἔστιν.' 5 ὡς ὤνησας, ὅτι μόγις ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῆς με καὶ νομίζεις καὶ διδάσκεις, εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιά· ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας 10 δῆπου πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν μέ ἐστιν. οὐχ οὕτως ἔχει ἔχει δὴ· τίθημι γὰρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀπο-

3 γε add. ADSTgh et multi b Wlf. 4 νομίζει post οὐ inclusit Hsch. 5 ὤνησας Fstr. cum libris, ὤνησας 5. 8 διωμόσω Fsch. cum libris, διομόσω 5. 9 δὲ Wlf. cum libris, δὲ καὶ 5. 10 ἐμὲ AEHb Bkk. 11 ἔχει om. A.

2 τὸ ἐπὶ τούτῳ — ἀποκρίνασθαι. Cf. Crit. 48 E.

3 δαιμόνια — δαίμονας. δαίμονες sunt numina divina, quorum vis et potestas plerumque in hominum vita cernitur. Symp. 202 E πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξὺ ἔστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ — ἐξηγητῶν καὶ διαποροθμεῶν θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν. Quare Socrates cum sentiret in se esse quiddam diversum a mentis acie, quod a rebus malis et periculosus se averteret, antequam malas et periculosas eas esse satis perspexisset, ad daemones id rettulit et δαιμόνιον appellavit, vim quandam divinam. Recte igitur Schleiermacher p. 432—35 δαιμόνιον substantivum esse et certum quendam deum significare negat. Cum enim ἵππικὰ πράγματα et ἵππους, ἀύλητικὰ πράγματα et ἀύλητὰς, δαιμόνια πράγματα et δαίμονας componat scriptor, satis apparet δαιμόνια pro adjectivo esse accipiendum. Adjectivi natura etiam ex his cognoscitur: ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται — ἐμοὶ

δὲ τοῦτ' ἔστιν ἐν παιδὸς ἀρχάμενον (p. 31 D). Cf. prol. p. 17.

5 ὡς ὤνησας, 'wie erfreust du mich, wie schön, dass du.' Φ in Wiener allg. Literaturzeit. 1814 p. 1595, qui exempla verbi ὤνησας absolute positi affert haec: Hipp. min. 373 A ὡσπερ δὲ ἄρτι εἰ θέλεις μοι ἀποκρίνεσθαι, πάνν ὀνήσεις, Lucian. Hermot. 59 ὡς ὀλισθηρὸς εἰ, ὃ Ἐρμότιμ, καὶ διδρασκεῖς ἐν τῶν χειρῶν. πλὴν ἀλλ' ὤνησάς γε, dial. deor. 26, 1 ὤνησας διδάξας τὰ γνωρίσματα.

ὑπὸ τουτωνὶ, a iudicibus. Cf. ad p. 26 C.

7 ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω. 'Referenda sunt haec verba ad ea, quae proxime praecedunt, εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιά.' STALLB.

9 ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. 'Bekker. anecd. p. 200, 12 κοινῶς δὲ ἔστιν ἀντιγραφὴ ἐν ταῖς δίκαις ταῖς δημοσίαις τὰ τῶν δικαζομένων γράμματα περὶ τοῦ πράγματος καὶ τοῦ φερόμενου καὶ τοῦ διώκοντος. Hoc loco idem est, quod ἀντιμοσία supra p. 19 B et 24 B.' ELBERL. Cf. Hermann, Staatsalterth. § 141, 2.

Δ κρίνει. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἦτοι θεοὺς γε ἠγοῦμεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῆς ἢ οὐ; 'πάνυ γε.' 'οὐκοῦν εἶπερ δαίμονας ἠγοῦμαι, ὡς σὺ φῆς, εἰ μὲν θεοὶ τινὲς εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἶη ὃ ἐγὼ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἠγοῦμενον φάναι ἐμὲ θε-
 5 οὺς αὖ ἠγείσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἠγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδες εἰσιν νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἐκ τινῶν ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἠγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μὴ; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἶη, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων
 10 Ἐ μὲν παῖδας ἠγοῖτο ἢ [καὶ] ὄνων [τοὺς ἡμίονους], ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἠγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μέλιτε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω

1 εἶναι post ἠγοῦμεθα om. a Bkk. 5 ἐμὲ a Wlf., με 5.
 11 ἢ ante καὶ inclusit Bkk. suadentibus Forstero Cobeto (var. lect. p. 93) aliis. ἢ ἵππων καὶ Winckelmannus. [καὶ] Cr. [τοὺς ἡμίονους] Hrm. 13 σὺ] οὐ ΠDhM. [ταῦτα] Sch. Stud. p. 35.

1 ἦτοι — γε — ἦ. 'Phaed. 76A ἦτοι ἐπιστάμενοι γε αὐτὰ γεγονάμεν — ἢ ὕστερον — ἀναμνησκονται. Gorg. 460 A ἦτοι πρότερον γε ἢ ὕστερον μαθόντα παρά σου.' STALLB.

2 οὐκοῦν εἶπερ. 'Condicioni primariae subiecta duplex secundaria condicio est, cui duplex respondet apodosis.' STALLB.

6 ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἠγοῦμαι. Cf. ad p. 28A.

8 ὧν δὴ καὶ λέγονται 'pro ἐξ ὧν. Heindorf. ad Phaed. 76A Gorg. 453E.' ENGELH.

τίς ἂν ἀνθρώπων. Cf. prol. p. 30.

11 τοὺς ἡμίονους recte Baeumleinus (in Jahni archivo VI p. 545 et in Fleckeiseni annal. 1866 p. 116), cui assensus est Cronus (Bem. p. 95 et in Fleckeiseni annal. 1866 p. 122), glossema habet. Nam notio liberorum nothorum h. l. nullo modo premenda est, sed omnis argu-

mentationis vis in his posita est: si alteruter parentum alicuius deus est, omnino deos esse necesse est. Fischerus, quem secuti sunt Stallbaumius et Muenschlerus (in Fleckeiseni annal. 1865 p. 473, 1866 p. 822) hunc locum sic explicat: 'ἡμίονοι dici possunt et ἵππων παῖδες et ὄνων παῖδες, cum non solum ex equo et asina, sed etiam ex asino et equa generentur et consilium dicentis declaret, eum genitores, non item genetrices mulorum commemorare velle ac debere.' Sed si recte ἡμίονοι exempli causa commemorantur, sine dubio, ut omnibus ex partibus exemplum respondeat ei, quod eo illustrandum erat, et genitores et genetrices significandi essent. Quamquam iam vetustum est hoc emblema; legitur enim iam in Arriani diss. Epict. II 5. Cf. Finckh, Zeitschr. f. d. Alterthumsw. 1854 p. 168.

[τὴν γραφὴν ταύτην] ἢ ἀπορῶν ὅτι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθῆς ἀδικημα' ὅπως δὲ σὺ τινα πείθοις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἔστιν καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἠγείσθαι, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε
 5 θεοὺς μήτε ἥρωας, οὐδεμία μηχανή ἐστιν. 28

XVI. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφὴν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλὰ ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέ-
 10 γονεν καὶ πρὸς πολλοὺς, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθῆς ἐστιν. καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ ἐμὲ αἰρήσει, ἐάνπερ αἰρή, οὐ Μέλιτος οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ' ἢ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος.

1 [τὴν γραφὴν ταύτην] Hrm. ταύτην delendum censet Muenschler. in Fleckeiseni annal. 1865 p. 472. 2 νοῦν] γοῦν Π¹, γοῦν νοῦν Π². 3 [ἀνθρώπων] Hsch. οὐ add. a et magna pars b Bkk. ἀνδρός post αὐτοῦ om. a Tur. 4 [τοῦ αὐτοῦ] Hsch. 5 [μήτε ἥρωας] Sch. cum Prammero, Zeitschr. f. d. österr. Gymnas. 1864 p. 469 et Hellero, Philol. Anz. 1874. (IV) p. 538 sq.

1 τὴν γραφὴν ταύτην qui retinent (Stallbaumius, Keckius in Fleckeiseni annal. 1860 p. 408) ταῦτα per hyperbaton quoddam ad ἀποπειρώμενος referendum putant.

3 ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἔστιν. 'Perturbatus quodam modo sermo est. Cum incepisset dicere: ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ, debebat pergere καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ δαίμονας τε καὶ θεοὺς καὶ ἥρωας hoc sensu: non esse eiusdem viri daemonia atque divina credere et rursus eiusdem daemones et deos et heroes credere; sed oblitus initio orationis se dixisset: ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἔστιν, quibus sane subiungendum erat: καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε ἥρωας.' ENGELH. οὐ, quod abesse posse dixerat Cronus (Bem. p. 96 sq.), recte defendit Muenschlerus in Fleckeiseni annal. 1865 p. 474 sq. Cf. Kraemer in iisdem annal. 1864 p. 87 sq.

5 μήτε ἥρωας. Heroes, qui ante non commemorati erant,

h. l. addit scriptor, quo plenius divina omnia significet. Cf. Muenschler. l. l. p. 476 sq.

6 ὡς μὲν — γραφὴν subiecti locum habet.

8 ἱκανὰ καὶ ταῦτα, vel haec satis sunt. Cf. Stallbaum. ad Phaed. 108 E.

9 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν: p. 20 C sq. Cf. Crit. 46 B.

11 αἰρήσει, 'perimet.' FICIN. 'Male. Vox enim haec in sensu forensi arguere vel efficere, ut quis condemnetur, significat. Nec de poenae adhuc genere, sed de simplici condemnatione iam agitur.' FORSTER. 'Cf. p. 38 D 39 B.' STALLB.

12 ἀλλ' ἢ τῶν πολλῶν διαβ. τε καὶ φθόν. 'Haec verba videntur recte abesse potuisse; nam res, quae illis significatur, iam pronomine τοῦτο continetur. Sed solent scriptores antiqui saepe addere verbis praecedentibus post interpositionem fere aliquam perspicuitatis causa alia, quibus vel explicentur magis

28 ἂ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἤρηκεν,
Βοίμαι δὲ καὶ αἰρήσειν· οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στή.

Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις· εἴτ' οὐκ αἰσχύνει, ὡς Σώ-
κρατες, τοιοῦτον ἐπιτηδεύμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυ-
νεύεις νυκτὶ ἀποθανεῖν; ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον 5
ἀντείποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὡς ἄνθρωπε, εἰ οἶει δεῖν
κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνῆναι ἄνδρα, ὅτου
τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκο-
πεῖν, ὅταν πράττη τι, πότερα δίκαια ἢ ἄδικα πράττει, καὶ
ἄνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φανῶ γὰρ ἂν τῷ γε σῶ 10
C λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήμασιν οἶ-
τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύ-
νου κατεφρόνησεν παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομείναι, ὥστε

1 καὶ ἄλλους] καλοὺς Hsch. ἄλλους ἀγαθοὺς Cobet. var.
lect. p. 300. 2 αἰρήσειν N. 7 τοῦ ζῆν ἢ τεθνῆναι delet Hsch.
9 ὅτι ἂν conj. Fstr. probante Heindorfio. τι add. Ad4S
Bkk. πότερα a¹ Sch., πότερον 5.

superiora vel revocentur in
memoriam lectori, ut p. 27D
ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἠγοῦ-
μαι, cum tamen praecedat iam
εἶπερ δαίμονας ἠγοῦμαι et Crit.
51E οὔτε πείθεται οὔτε πείθει
— τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.
FISCHER.

1 πολλοὺς καὶ ἄλλους, 'mul-
tos alios, in unam notionem
coarctatur, ut recte deinde
subiungatur καὶ ἀγαθοῦς.'
STALLB.

2 οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ
στή, 'neque adeo metuen-
dum erat, ne illa vis in me
deficeret.' WOLF. 'Phaed.
84B οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῆ.'
FISCHER.

3 εἴτ' οὐκ αἰσχύνει, 'et non
te pudet.' WOLF. 'Haec parti-
cula, quae quodam modo prota-
seos loco est aut, si praecedat,
ad eam respicit, plerumque cum
indignatione quadam vel admi-
ratione infertur.' ENGELH. Cf.
Crit. 43A.

7 ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός

ἐστιν. Crit. 46A 54A Euthyphr.
4E.

8 τι καὶ σμικρὸν. 'Soph. 247C
εἴ τι καὶ σμικρὸν ἐθέλοσα συγγω-
ρεῖν, ib. 261B θαρρεῖν χρῆ τὸν
καὶ σμικρὸν τι δυνάμενον.'
RIDDELL. dig. of idioms § 132A.

9 τι 'necessarium hic videtur,
quamvis alias πράττειν etiam
sine accusativo reperiat, prop-
ter sequentia δίκαια ἢ ἄδικα.'
ENGELH.

12 ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου
κατεφρόνησεν — ὥστε — ὁ δὲ
ταῦτα ἀκούσας κτλ. 'Ana-
coluthon, quod omissis verbis
ὁ δὲ tolleretur; nunc ne-
glecto illo ὥστε initio orationis
posito structura denuo incipit.
Cf. p. 29B ὥστε οὐδ' εἴ με νῦν
ὑμεῖς ἀφίετε — εἰ οὖν με, ὅπερ
εἶπον, ἐπιτόντους ἀφίετε, εἴποιμ'
ἂν ὑμῖν.' ENGELH.

13 παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεί-
ναι, 'prae turpitudinis macula et
opinione, ne quid turpe admit-
tere cogeret h. e. ne dicere-
tur mortem Patrocli amici ne-
glexisse.' FISCHER.

ἐπειδὴ εἶπεν ἢ μήτηρ αὐτῷ προθυμονμένῳ Ἐκτορα ἀπό-
κτεῖναι θεὸς οὐσα οὕτωσί πως, ὡς ἐγὼ οἶμαι· ὦ παῖ, εἰ
τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἐταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἐκτορα
ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· ἀντίκα γὰρ τοι, φησί, μεθ'
5 Ἐκτορα πότμος ἐτοιμός· ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας τοῦ μὲν
θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὠλιγόρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον D
δεῖσας τὸ ζῆν κακὸς ὦν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν
ἀντίκα, φησί, τεθναίνην δίκην ἐπιθεῖς τῷ ἀδικούντι, ἵνα
μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν
10 ἄχθος ἀρούρης. μὴ αὐτὸν οἶει φροντίσαι θανάτου καὶ
κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀλη-
θείᾳ· οὐδ' ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἠγρησάμενος βέλτιστον εἶναι
ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μέ-
νουτα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον
15 μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

XVII. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὡς ἂν-

2 ὦ παῖ om. A¹ P¹ Sch. 7 τιμωρῶν Hsch. cum Mudgio.
8 τὴν ante δίκην om. a Bkk. 10 οἶον Heusde, spec. crit.
p. 12. 12 ἢ post τάξῃ add. a Bkk., sed A punctis notavit.
Cf. Wex. in Jahni annal. 1856 p. 670. βέλτιον FrSg Bkk.
15 τι post ἄλλο om. a et pars b Bkk.

4 ἀντίκα γὰρ τοι. Π. Σ 96
ἀντίκα γὰρ τοι ἐπειτα μεθ'
Ἐκτορα πότμος ἐτοιμός. 'Haec
quasi παρενθέτως interponun-
tur.' STALLB.

8 ἀντίκα. 'Hi versus sunt
ex Π. Σ 98 104. Epitheton
κορωνίσιν autem ex aliis locis
Plato addidit; ille enim versus
ita habet: ἀλλ' ἡμεῖς παρὰ
νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης.'
ENGELH.

τεθναίνην. Optativus h. l. as-
severantis est, ut Her. VII 11
μὴ γὰρ εἶην ἐν Λαρείῳ — μὴ
τιμωρησάμενος Ἀθηναίους, IX 79
ἐγὼ δ' ἂν τούτου εἶνεκα μήτε
Ἀλγινήτησι ἄδοιμι. Cf. Aken,
Lehre von Temp. u. Mod.
§ 51.

10 μὴ αὐτὸν οἶει. 'μὴ interro-

gativum hic, ut plerumque,
negat, id est responsum ne-
gans ut exspectemus efficit.'
ENGELH.

15 πρὸ τοῦ αἰσχροῦ. P. 29B
πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα
ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ
ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐδέ
ποτε φοβήσομαι οὐδέ φεύξομαι,
Crit. 48D ἄλλο ὅτι οὖν πάσχειν
πρὸ τοῦ ἀδικεῖν. Cf. ad Crit.
54B.

16 εἰργασμένος. 'ἐργάζεσθαι,
quod proprie significat operari
laborare — oppositum enim
est τῷ ἀργεῖν — hic positum
est pro ποιεῖν, ut Heindorfius
monuit ad Gorg. 518E. Cf. etiam
Lach. 200B σὺ μὲν οὖν μοι
δοκεῖς ὡς ἀληθῶς ἀνθρώπειον
πράγμα ἐργάζεσθαι.' ENGELH.

Ἐδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον, οὐς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν, οὐ̄ ἐκείνοι ἔταττον, ἔμμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνεον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὡς ἐγὼ ῥήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεῖς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὅτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν τὰν εἶη, καὶ ὡς ἀληθῶς τὸτ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαντεία καὶ δεδιῶς θάνατον καὶ οἴομενος σοφὸς εἶναι οὐκ ἔσθ'. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὧ̄ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναί ἐστιν ἂ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχά-

8 [πρᾶγμα] Hsch. λίποιμι a Bkk., λείποιμι s. τ' ἂν a Cr., μὲντ' ἂν s. 9 εἰσαγάγοι Hsch. [εἰς δικαστήριον] Hsch.

10 ἀπειθῶν A.

1 εἰ, ὅτε μὲν με — τότε μὲν οὐ — τοῦ δὲ θεοῦ — ἐνταῦθα δέ. 'Quoties apud Atticos per duplex eiusmodi μὲν duplexque δέ incedit oratio, facile quivis sentiat graviolem fieri orationem.' BUTTMANN. ad Dem. Mid. p. 155. Isocr. Areopag. 47 παρ' οἷς μὲν γὰρ μήτε φυλακῆ μηδεμία τῶν τοιούτων καθέστηκε, μήθ' αἰ κρίσεις ἀκριβεῖς εἶσι, παρὰ τοῦτοις μὲν διαφθείρεσθαι καὶ τὰς ἐπεικειῖς τῶν φύσεων, ὅπου δὲ μήτε λαθεῖν τοῖς ἀδικούσι ῥᾶδιόν ἐστι, μήτε φανεροῖς γενομένοις συγγνώμης τυχεῖν, ἐνταῦθα δ' ἐξιτήλους γίνεσθαι τὰς κακοθηρίας.' STALLB. Cf. Crit. 50E 51A ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα — πρὸν δὲ τὴν πατρίδα κτλ. οἱ ἄρχοντες. 'Intelleguntur Callias Cleo Hippocrates, quorum quidem hic summam imperii habuit ad Delium oppidum Boeotiae, ubi Boeoti Athenienses fugarunt, ille imperator Atheniensium fuit ad Amphipolim oppidum Thraciae vel Macedoniae

ad Strymona fluvium, ubi Athenienses a Lacedaemoniis victi sunt, iste eorundem copiis praefuit ad Potidaeam, quae fuit urbs Thraciae ad mare Aegeum, quam Athenienses obsederunt, ita ut bellum inde Peloponnesiacum coortum sit.' FISCHER. Cf. prol. p. 21.

7 ἄλλο ὅτιοῦν πρᾶγμα. 'Gravius paullo est ὅτιοῦν πρᾶγμα quam simplex ὅτιοῦν, licet alibi etiam hoc usurpatum reperiat.' STALLB. Crit. 49C οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσῃ ὅπ' αὐτῶν.

8 (εἰ) λίποιμι τὴν τάξιν respondent his δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένοις. Quae interposita sunt (εἰ — ἔμμενον — καὶ ἐκινδύνεον), ex iis, quae revera facta sunt, afferunt ea, quae cum iis, quae fieri sane potuerunt, comparari possunt.

14 οἶδεν sc. τις; nam in infinitivo δοκεῖν latet pronomen τινα. P. 39D ἐαυτὸν παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. Crit. 43B 49C.

οἶδε — τὸν θάνατον οὐδ' εἰ.

νεὶ τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὄν τῶν ἀγαθῶν, δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὐτῆ ἢ ἐπονείδιστος B ἢ τοῦ οἰεσθαι εἰδέναί ἂ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δ', ὧ̄ ἄνδρες, 5 τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ σοφώτερός του φαίην εἶναι, τούτῳ ἂν, ὅτι οὐκ εἰδῶς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Αἴδου οὕτω καὶ οἴομαι οὐκ εἰδέναί. τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐστὶν, οἶδα. 10 πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστὶν, ἂ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι. ὥστε οὐδ' εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε Ἀνύτῳ ἀπιστή-C

3 καὶ] καίτοι conj. Hdf. 5 [ἀνθρώπων] Hsch. 8 καὶ ἀπειθεῖν a (καὶ ἀπειθεῖν A¹⁸) Stb., καὶ τὸ ἀπειθεῖν s. 11 εἰ καὶ ἀγαθὰ Fsch. cum Euseb. Stob. Theodoro. 12 ἀφίετε conj. Stephanus. ἀπιστήσαντες a et b (praeter ΞT) Fsch., ἀπειθεῖσαντες s.

Prolepsis, qualis p. 29 D χρημάτων οὐκ αἰσχρῶν ἐπιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα. Contra C. Mayhoff in Fleckeiseni annal. 1870 p. 803—4 post οὐδὲ repetendum putat οἶδε.

3 καὶ in initio interrogationis positum, in qua quis magnopere mirans alterius orationem respicit et refutat. Gorg. 519 C καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἶη πρᾶγμα;

καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὐτῆ ἢ ἐπον., 'atque hoc nonne manat ex probrosa ista inscitia.' WOLF. Phaed. 73D τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀνάμνησις. Contra ap. 24B αὐτῆ ἐστὶν ἱκανῆ ἀπολογία.

αὐτῆ ἢ ἐπονείδιστος, quae p. 21D valde vituperata erat.

5 τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. 'Eodem modo infra p. 35 A. Euthyphr. 4E οὐδὲ τῷ ἂν διαφέρω ἐν ἀνθρώπων τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. Phaed. 65A δοκεῖ γε δὴ πον — τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις.' STALLB.

6 τούτῳ ἂν sc. φαίην εἶναι. STB.

7 οὕτω 'respondet omisso ὥσπερ, quod inest participio εἰδῶς, pro quo dicere poterat: ὥσπερ οὐκ οἶδα.' ENGELH.

10 πρὸ. Cf. ad p. 28D.

12 ὥστε οὐδ'. 'Postquam initio dictum fuit οὐδέ, talis fere apodosis debebat sequi: πείσομαι ὑμῖν. Sed quae initio dicta fuere, cum multis interiectis e memoria quasi sint dimissa, apodosis facta est: εἴποιμι ἂν ὑμῖν nulla iam ratione habita particulae negantis οὐδέ.' HELD.

εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε. 'Protasis ter repetita est: εἰ — ἀφίετε, εἴ μοι — εἴποιτε, εἰ οὖν — ἀφίετε. Necessarium quodam modo erat transire in optativum propter interpositum εἴ μοι — εἴποιτε, quod non poterat esse indicativus; neque enim eadem, ut ita dicam, claritate ipsa iudicium verba animo fingere poterat Socrates, qua ipsius dimissionis imaginem.' ENGELH.

ἀπιστήσαντες. 'ἀπιστεῖν ἀπιστος ἀπιστία dicuntur etiam de iis, qui non parent aliis, qui

σαντες, ὃς ἔφη ἢ την ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναι με, λέγων πρὸς ὑμᾶς, ὡς, εἰ διαφευξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἂ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντά-
 πασι διαφθαρήσονται, — εἰ μοι πρὸς ταῦτα εἰποίτε· ὦ⁵ Σώκρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ὅτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν· ἐὰν δὲ ἀλῶς ἔτι τοῦτο πράτ-
 D τῶν, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις ἀφίετε, εἰποίμ' ἂν ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀσπά-
 10 ζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕωσπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἴος τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι

5 διαφθαρήσονται a et b praeter ET Bkk., διαφθαρήσονται s.

10 ὦ ante ἄνδρες om. a¹ Tur. 11 μᾶλλον τῷ θεῷ a et b praeter AEb Wlf., τῷ θεῷ μᾶλλον s. 12 παύσωμαι a Sib., παύσομαι s.

contumaces sunt. Valckenar. ad Her. VI 108. Suid. ἀπιστεῖν δοτικῇ τὸ ἀπειθεῖν. λέγουσι δὲ καὶ ἀπιστίαν τὴν ἀπειθειαν καὶ ἀπιστος ὁ μὴ πειθόμενος. οὕτω Πλάτων. FISCHER. Cf. Heindorf. ad Theaet. 146 C.

1 δεῦρο εἰσελθεῖν. Cf. Crit. 45 E.

2 οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸ μὴ ἀπ. Expectatur τὸ μὴ οὐκ ἀπ. Cf. Crit. 43 C. Sed cf. Krueger. 67 12 8.

ἀποκτεῖναι, 'ut infra p. 30 C DE 31 A 35 A 38 C 39 CD 41 C Crit. 48 C al., est sententiis damnare capitis, quo sensu ἀποκτεῖναι legitur etiam apud Xen. mem. IV 8 5, ubi opponitur verbo ἀπολύειν.' STALLB.

3 εἰ διαφευξοίμην, ἤδη ἂν — διαφθαρήσονται. Indicativus futuri cum ἂν apud Platonem his locis invenitur: Euthyd. 274 E κάλλιστ' ἂν προτρέψετε, ib. 287 D καὶ νῦν οὐδ' ἂν οἰοῦν ἀποκτενεῖ; symp. 222 A ἰδὼν ἂν τις εὐρήσει, de rep. X 615 D οὐχ ἤκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἤξει δεῦρο. Cf. ap. 30 B ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσαντος, Crit. 53 C καὶ οὐκ ἂν οἶε ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι

τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα, ubi BUTTMANN: 'etiam futuro, quoties certitudo deroganda est, addi hanc particulam satis hodie notum est. Vid. Heindorf. ad Phaed. 61 C.'

10 ἄνδρες Ἀθηναῖοι omissio ὦ, ut p. 30 C. Loquentis animum commotiorem esse quisque sentit.

ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ. 'ἀσπάζεσθαι est aliquem salutare ita, ut eum amplectaris, φιλεῖν salutare aliquem ita, ut eum osculeris. H. l. significant haec verba: grato laetoque animo vestram humanitatem et clementiam amplector atque veneror. Lys. 217 B ἀναγκάζεται δὲ γε σῶμα διὰ νόσον ἰατρικὴν ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν. De leg. III 689 A τὸ δὲ πονηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλή τε καὶ ἀσπάζεται.' STALLB.

11 πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν. 'Contulit cum voce Petri act. ap. V 29 παιδαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις Euseb. praep. evang. XIII p. 662.' FISCHER.

12 οὐ μὴ παύσωμαι. Cf. Crit. 44 B.

φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακελευόμενός τε καὶ ἐνδεικνύ-
 μενος, ὅτῳ ἂν αἰεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἴαπερ εἶωθα,
 ὅτι ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ἂν πόλεως τῆς μεγίστης
 καὶ εὐδοκίμοτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν
 5 οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλείστα,
 καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς E
 ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φρον-
 τίσεις; καὶ ἐὰν τις ὑμῶν ἀμφισβητῇ καὶ φῆ ἐπιμελεῖσθαι,
 οὐκ εὐθύς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι αὐ-
 10 τὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐὰν μοι μὴ δοκῇ κεκτῆ-
 σθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὄνειδιῶ, ὅτι τὰ πλείστου ἄξια
 περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φανλότερα περὶ πλείονος. 30
 ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω,
 ποιήσω καὶ ξένῳ καὶ ἀστῷ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ
 15 μου ἐγγυτέρῳ ἔστέ γένει. ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὐ

8 ἀμφισβητῇ a Tur., ἀμφισβητήση s. 11 τὰ μὲν πλεί-
 στον Hsch. 15 μου a Bkk., μοι s.

1 παρακελευόμενός τε καὶ ἐν-
 δεικνύμενος, 'vosque adhortari et admonere.' WOLF. 'Non sat accurate; ἐνδεικνύσθαι enim semper significat demonstrare et sic hic quoque; structura autem non est absoluta; non enim sequitur, quod sequi debebat, ὅτι ἀρετῆς οὐκ ἐπιμελεῖσθε vel simile aliquid; sed sequente participio λέγων oratio paullulum invertitur.' ENGELH. Cf. ad p. 23 B.

4 εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν. 'ισχύς h. l. accipi debet non de potentia, sed de animi magnitudine et fortitudine, quae in despicientia rerum humanarum et externarum posita est. Nam verba Socratis sequentia docent ἰσχύν opponi curae et studio divitiarum gloriae honoris et ad eam pertinere verba τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται. Accedit, quod infra p. 35 A tribuitur Atheniensibus laus σοφίας et ἀνδρείας.' FISCHER.

6 φρονήσεως δὲ — οὐκ ἐπι-
 μελεῖ. Cf. ad p. 21 E.

13 ταῦτα καὶ νεωτέρῳ — ποιή-
 σω. 'Charm. 157 C οὐκ ἂν ἐχοί-
 μεν, ὅτι ποιούμεν σοι.' HELD. 'Optime hanc Socratis in vitas omnium, quibuscum versatur, inquisitionem describit Nicias in Lach. 187 E sq.' FORSTER.

14 μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ
 μου ἐγγ. 'Eodem modo p. 39 D
 καὶ χαλεπότεροι ἔσονται, ὅσῳ
 νεώτεροί εἰσι, Gorg. 458 A μείζον
 γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἠγοῦμαι, ὅσῳ
 περ μείζον ἀγαθὸν ἔστιν αὐτὸν
 ἀπαλλαγῆναι κακοῦ τοῦ μεγίστου
 ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι.' STALLB.

15 μου ἐγγυτέρῳ ἔστέ γένει.
 'Non dicitur ἐγγύς εἶναι τινι
 γένει, sed aut ἐγγύς εἶναι τινος
 γένει aut ἐγγύς εἶναι τινι γένους.'
 ENGELH. 'Lach. 187 E ὃς ἂν ἐγ-
 γύτατα Σωκράτους ἢ λόγῳ ὥσπερ
 γένει. Contra Hipp. mai. 304 D
 καὶ γὰρ μοι τυγχάνει ἐγγύτατα
 γένους ἂν.' HEIND. ad soph. 264 E.
 Cf. p. 25 C κακὸν τι ἐργάζονται
 τοὺς αἰεὶ ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντας.

ἔστέ. 'Ad secundam perso-
 nam traducit Socrates oratio-

30 ἴστε. καὶ ἐγὼ οἶμαι οὐδέν πω ὑμῖν μείζον ἀγαθὸν
γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν.
οὐδὲν γὰρ ἄλλο πρῶτων ἐγὼ περιέρομαι ἢ πειθῶν ὑμῶν
καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωμάτων ἐπιμελεί-
B σθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα, ὡς 5
τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων, ὅτι οὐκ ἐκ χρη-
μάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ
ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δημοσία.
εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν
εἴη βλαβερά· εἰ δὲ τίς μὲ φησὶν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, 10
οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα, φαίην ἂν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἢ πεί-
θεσθε Ἀντύω ἢ μὴ, καὶ ἢ ἀφίετε ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ
C οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τε-
θνήναι.

2 ἐν] καὶ Heller. Philol. Anz. VI 1874 p. 540. 5 μηδὲ a
Bkk., μήτε s. ἄλλον τινὸς ante οὕτω om. a Bkk. 6 ὅπως
— ἔσται delet Hsch. ὅτι om. a¹ Sch., incluserunt Tur. 7 ἢ
ante ἀρετὴ om. a Bkk. ἀρετῆς τὰ χρήματα conj. Hdf. cum
Stobaeo, flor. V 125. 8 ἀγαθὰ a et b praeter E Hdf., τὰγαθὰ s.
11 ὦ Ἀθηναῖοι a Tur., ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι s. 12 ἢ ἀφίετε
a Stb., ἢ ἀφίετέ με s. μὴ ἀφίετε a Bkk., μὴ s. 13 ποιή-
σαντος Cobet. nov. lect. p. 694, mnemos. 1874 p. 248, 1875 p. 282.

nem, quia cives sunt ii ipsi, qui-
buscum haec agit.' HELD.

2 τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν.
'P. 30D περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν
ὑμῖν.' HELD. Cf. ad p. 18B et
Euthyphr. 13D.

5 μήτε — μηδέ. Cf. ad p. 19D.
οὕτω σφόδρα, ὡς. Cf. ad p. 36D.
9 ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά. 'Si-
militer fere de eo Xenophon, mem.
I 2 8 πῶς ἂν οὖν ὁ τοιοῦτος
ἀνὴρ διαφθείροι τοὺς νέους, εἰ
μὴ ἄρα ἢ τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλεια
διαφθορά ἐστίν;' FORSTER.

11 οὐδὲν λέγει. Crit. 46D τι
λέγειν. Cf. ap. p. 35A δοκοῦν-
τάς τι εἶναι.

πρὸς ταῦτα 'ad sequentem So-
cratis orationem referenda sunt,
φαίην ἂν autem interpositum
esse statuendum est non pro sim-
plici φημί, sed respondet priori
illi εἴποιμ' ἂν ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ

ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι κτλ. πρὸς
ταῦτα vero vertendum est: huius
rei ratione habita, in Bezug
hierauf, demgemäss, demnach, ut
paullo ante hunc locum εἰ μοι
πρὸς ταῦτα εἴποιτε, ὦ Σώκρατες
κτλ., ubi ad Anyti accusationem
respicit: wenn ihr mir nun in
Bezug hierauf sagtet.' ENGELH.

ὦ Ἀθηναῖοι omisso ἄνδρες
in ea defensionis parte invenitur,
qua vulgi accusationes Socrates
refutat (p. 32A 33C 34D) et in
iis orationis alterius partibus,
quibus vulgi opiniones respicit
(p. 37A coll. p. 34D et 37D).

12 ὡς. Cf. ad p. 35A.
13 οὐκ ἂν ποιήσοντος. Cf. ad
p. 29C.

πολλάκις τεθνήναι. P. 41A
ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις θέλω τε-
θνήναι. τεθνήναι est pro prae-
sentis, mortuum esse, todt sein.

XVIII. Μὴ θορυβεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐμ-
μείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν
λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γὰρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε
ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἅττα ὑμῖν εἶρεῖν καὶ ἄλλα,
5 ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὖ
γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ
λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν
γὰρ οὐδὲν ἂν βλάβειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος. οὐδὲ
γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνουσι D
10 ἀνδρὶ ὑπὸ χειρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνεις μὲντ' ἂν
ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμάσειεν. ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν
ἴσως οἶεται καὶ ἄλλος τίς πον μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ
οἶμαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἢ οὗτος νυνὶ ποιεῖ,
ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτείνουσαι. νῦν οὖν, ὦ ἄν-
15 δρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαντοῦ ἀπολο-
γεῖσθαι, ὡς τις ἂν οἶοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ τι

1 ἄνδρες a Tur., ὦ ἄνδρες s. 4 ὑμῖν εἶρεῖν a Bkk., εἶρεῖν
ὑμῖν s. 8 ἂν βλάβειεν a Fsch., βλάβει s. 9 δύναιτο a Bkk.,
δύναιτο s. 11 ἀτιμάσειεν Herm. cum Bastio ad Longin. rhetor.
p. 190 et Cobeto, nov. lect. p. 751. μὲν add. a Wlf. 13 οὗτος
νυνὶ a Bkk., οὗτοισι νῦν s. 14 ἐπιχειρῶν Hsch. 16 τι add.
a Wlf.

Utuntur Graeci, quamquam nos
dicere solemus: wenn ich auch
mehrmals sterben soll, semper
perfecto in hac dicendi formula.
Dem. Phil. III 65 τεθνήναι δὲ
μυριάκις κρείττον ἢ κολακεία τι
ποιῆσαι Φιλίππου.' ENGELH. Cf.
Buttmann, ansf. griech. Sprachl.
II² p. 199.

7 ἐμὲ μείζω βλάψετε. 'Sic in-
fra p. 41E ταῦτ' ἂν ταῦτα λυποῦν-
τες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπου.
Crit. 46C.' ELBERL.

9 οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι.
Crit. 44D νῦν δὲ (οἱ πολλοὶ)
οὐδέτερον οἶοί τε. οὔτε γὰρ φρό-
νιμον οὔτε ἀφρονα δυνατοὶ ποιῆ-
σαι. 'Nihil in philosophorum ore
frequentius quam celeberrimum
hoc Socratis dictum. Laudat
Epictetus in enchir. 52 et diss.
Arrian. I 29 Thræseas Stoic.
apud Dion. p. 696 Plutarchus

de tranq. p. 475E Origines contra
Cels. p. 383 aliique.' FORSTER.
θεμιτὸν εἶναι ἀμείνουσι ἂν-
δρὶ — βλάπτεσθαι, ut Phaed. 67B
μὴ καθαροῦ γὰρ καθαροῦ ἐφά-
πτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἢ. Ea-
dem ratione προσήκει Phaed.
88B cum dativo et infinitivo
junctum est. Cf. ad p. 21B.

11 ἀτιμάσειεν. ἀτιμάζειν recte
vertit FICINUS: ignominia
quadam afficere, quod latius
patet quam ἀτιμάσειεν. i. e. ἄτιμον
ποιήσειεν. Quidni Socrates extre-
mo supplicio et exilio verbum ad-
dere potuit, quod latissime patens
ceteras omnes contumelias am-
plexeretur? Quamquam legitur
de rep. VIII 553B ἢ ἀποθανόντα
ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ
τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα.

13 ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον. 'Intell.
οἶμαι μέγα κανόν.' STALLB.

ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφι-
 E θάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ θραδίως ἄλλον τοι-
 οῦτον εὐρήσετε ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελιοότερον εἰπεῖν, προσ-
 κείμενον τῇ πόλει [ὑπὸ τοῦ θεοῦ] ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ
 μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νοθεστέρῳ καὶ δεο-
 5 μένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος· οἷον δὴ μοι δοκεῖ
 ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς
 ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕναστον
 31 οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων.
 τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ θραδίως ὑμῖν γενήσεται, ὧ ἄνδρες,¹⁰
 ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου. ὑμεῖς δ' ἴσως
 τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι,
 κρούσαντες ἂν με πειθόμενοι Ἄνύτῳ θραδίως ἂν ἀποκτεί-
 ναιτε, εἴτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἂν,

2 ἐμὲ a Wlf., με ε. 4 [ὑπὸ τοῦ θεοῦ] Hsch. 5 νοθε-
 στέρῳ a Fsch., νοθεστέρῳ ε. 13 κρούσαντες Herm. ἀποκτεί-
 ναιτε a¹ Wlf., ἀποκτείνητε ε. 14 βίον a Bkk., χρόνον ε.

1 τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν.
 Cf. ad p. 30A.

3 εἰ καὶ γελιοότερον εἰπεῖν.
 Reticetur ἐστίν, ut Gorg. 486C
 εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρησθαι.
 Contra ap. 32D εἰ μὴ ἀγροικώ-
 τερον ἦν εἰπεῖν. Cf. ad p. 32A.
 εἰ καὶ, quamquam, quam-
 quam fortasse.

προσκείμενον ἰ. e. additum,
 datum, ut post προστεθεικέναι
 ὁ θεὸς dicitur. ENGELH.

4 [ὑπὸ τοῦ θεοῦ]. 'Importune
 interpositum videtur ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ, quod cum imaginis ele-
 gantiae mirum quantum officiat,
 tum etiam propterea otiosum
 est, quod deinde demum decla-
 rat se a deo civitati monitorem
 et instigatorem datum esse.'
 STALLB.

6 ὑπὸ μύωπός τινος. μύωπα
 Forsterus intellegit tabanum
 muscae quoddam genus. Cui se
 Socrates comparare non potest,
 quod ratione et consilio carens
 equum non solum ignavum, sed
 etiam alacrem lacessit. Recte

igitur Ficinus hanc vocem h. l.
 de calcari interpretatur, quo
 equus piger et tardus instigatur.
 Forsterum cum alii tum Stall-
 baumius secutus est. Contra eum
 disputat Koenighoff, critica et
 exeget. Muenstereifel. 1850 p.
 XXII sq.

οἷον δὴ μοι — τοιοῦτόν τινα,
 ὃς. 'τοιοῦτον abundat; additum
 est tantum, ut sequentia facilius
 adnecti possent. Heindorf. ad
 Gorg. 483A.' ENGELH.

12 τάχ' ἂν — κρούσαντες ἂν
 — θραδίως ἂν ἀποκτείναιτε. Cf.
 p. 17D. De participiis cumula-
 tis cf. ad p. 27A.

13 κρούσαντες. 'Hoc vocabulo
 propterea usus esse videtur, quod
 civitatem cum equo comparavit;
 nam κρούειν proprie de anima-
 libus usurpatur, quae cornibus
 petunt. Etym. magn. p. 541, 39
 κρούω κρούω ἐπὶ τῶν κερато-
 φόρων· κρούειν γὰρ τὸ τοῖς
 κέρασι παῖειν καὶ κατὰ συγκο-
 πῆν κρούειν.' ELBERL.

14 εἴτα. Cf. ad p. 23C.

εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειεν κηδόμενος
 ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ἂν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ τῇ πόλει δεδόςθαι, ἐνθένδε ἂν κατανοήσαιτε· οὐ B
 γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἀπάντων
 5 ἡμεληκέναι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων το-
 σαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν ἀεὶ, ἰδίᾳ ἐκάστῳ
 προσιόντα ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πεί-
 θοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μέντοι τι ἀπὸ τούτων
 ἀπέλανον καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμεν,
 10 εἶχον ἂν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾶτε δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ
 κατήγοροι τὰλλα πάντα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες
 τοῦτό γε οὐχ οἰοῖ τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι παρασχό-
 μενοι μάρτυρα, ὡς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν C
 ἢ ἤτησα. ἱκανὸν γὰρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα,
 15 ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

XIX. Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ
 ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα συμβουλεύω περιωὴν καὶ πολυπραγ-

1 ὁ θεὸς ὑμῖν a Wlf., ὑμῖν ὁ θεὸς ε. 2 ὑμῶν spurium
 habet Ludwig. 8 μέντοι] τοι Herm. cum Cobeto, var. lect. p. 300.
 10 εἶχον a Bkk., εἶχεν ε. 11 ἀναισχύντως οὕτω a Bkk.,
 οὕτως ἀναισχύντως ε. 12 ἐπαναισχυντῆσαι Cobet. mnemos. nov.
 ser. III 3 (1875) p. 283. Cf. Wb. in Fleckeiseni annal. 1876 p. 130.
 14 [τὸν] Hsch. 17 πολυπραγμονῶ a Tur., πολυπραγμονῶν ε.

2 τοιοῦτος, οἷος — δεδόςθαι.
 'Crit. 46 B ὡς ἐγὼ — ἀεὶ τοιοῦ-
 τος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ
 πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ. De rep.
 III 415E.' ELBERL.

3 οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε.
 'Nam homines quidem ipsi po-
 tius suas res quam alienas agunt,
 suae, non aliorum salutem con-
 sulere student, et negligentiam
 rei familiaris etiam apud Athe-
 nienses turpis ponebatur. Nep.
 Themist. 2.' FISCHER. Cf. p. 27A.

5 ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμ.
 De ἀνέχεσθαι cum genetivo con-
 structo vid. Stallbaum. ad remp.
 X 613C.

8 μέντοι. 'Bene habet hoc
 μέντοι. Lys. 222 B εἰ μέντοι τὸ

οἰκείον τοῦ ὁμοίου διαφέρει,
 λέγοιμι ἂν τι, ubi vid. not.'
 HEIND.

10 εἶχον ἂν τινα λόγον. 'P. 34B
 τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες
 et τίνα ἄλλον ἔχοιεν λόγον βο-
 θηθῶντες ἐμοί;' ELBERL.

11 ἀναισχύντως οὕτω. Adver-
 bium οὕτως postpositum ad ejus
 vim augendam. Cf. ad Theaet.
 177D.

14 τὸν μάρτυρα. 'Ad quod re-
 fertur articulus, sequitur, τὴν
 πενίαν videlicet.' ENGELH.

17 πολυπραγμονῶ. Oppositum
 est τὰ ἐμαυτοῦ πράττω. De rep.
 IV 433A τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν
 καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν. Cf. p.
 33A.

μονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τοῦ ἐμέτερον ξυμβουλευέειν τῇ πόλει. τούτου δὲ αἰτίον ἐστὶν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμωδῶν Μέλητος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ τούτ' ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη, ἢ ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε. τοῦτ' ἐστὶν ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εἰ γὰρ ἴσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχειρήσα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἔαπολώλη καὶ οὐτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήμη οὐδὲν οὐτ' ἂν ἐμαυτόν. καὶ μοι μὴ ἀχθεσθε λέγοντι τάληθῆ· οὐ γὰρ ἐστὶν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλω πλήθει οὐδενὶ γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα

4 φωνή delevit Wlf. secutus virum quendam doctum apud Forsterum. 7 τοῦτο a Cr., τούτου s. 9 γέ a et b praeter E Wlf., δέ s. 10 [πάλαι] Sch. cum Cobeto, var. lect. p. 300, nov. lect. p. 214. 13 μή μοι Hrm. coll. Phaed. 105B. 14 πλήθει οὐδενὶ a Wlf., οὐδενὶ πλήθει s.

1 ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλῆθος τοῦ ἐμέτερον, 'Lat. in contionem escendere (Liv. V 50 8).' CRON. Cf. ad p. 21A.

4 θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον. Cf. prolog. p. 17.

φωνή recte Schleiermacherus dicit importune hic intrusum esse, primum quod non sit, cur Socrates non iam hic ad vocem φωνῆς addiderit, quae deinceps addat, deinde quod, quae modo dicta essent, non pronomine τοῦτο comprehendisset neque de re, quam modo commemorasset, φωνή τις usurpasset.

5 ἐπικωμωδῶν. 'ἐπικωμωδεῖν est simul vel una ridere, deridere, ut κωμωδεῖν et διακωμωδεῖν idem valent, quod διασύρειν, quia praecipue in veteri comoedia vitia et mores hominum notabantur, ut recte monet Fischerus. Refero autem hanc cavillationem

ad ipsius accusationis eam partem, qua Socratem nova daemonia docere Meletus arguebat; quod has Socratis divinas affectiones ita detorquebat, ut nova daemonia eum docere diceret, id ipsum Socrates ἐπικωμωδεῖν vocat.' ENGELH.

7 τοῦτο pendet ex πράττειν, quod facile suppletur ad μέλλω. Cf. Keck. in Fleckeiseni annal. 1861 p. 409.

11 πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα. 'Gorg. 514A πράξαντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.' STB.

12 οὐτ' ἂν — οὐτ' ἂν. 'In disjunctione membrorum particulae ἂν repetitio est longe frequentissima.' STALLB. Symp. 196E οὐτ' ἂν ἐτέρω δοίη οὐτ' ἂν ἄλλον διδάξειε. Gorg. 475E οὐτ' ἂν ἐγὼ οὐτ' ἂν σὺ οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ' ἂν. Cf. ad p. 34E.

καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸν τῷ ὄντι μαχοῦμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

XX. Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα. ἀκούσατε δὴ μου τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐδ' ἂν ἐνὶ ὑπεικάδοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δειδῶς θάνατον, μὴ ὑπέικων δὲ αἴ' ἂν ἀπολοίμην. ἐγὼ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ. ἐγὼ γάρ, ὧ Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πάποτε ἤρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δὲ καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχίς προτανεύουσα,

2 τὸν add. a Fsch. 6 μου τὰ ἐμοὶ a¹ Bkk., μοι τὰ s.

7 ὑπεικάδοιμι a et b praeter Ee Fsch., ὑπέικοιμι s. δίκαιον a Bkk., δέον s. 8 αἴμα καὶ ΓΑΞΞΕΗtubei T¹B¹, καὶ αἴ' ἂν S, ἀλλὰ καὶ αἴ' ἂν Φ^erDgh, αἴμα (sed ἀλλὰ a m. rc.) καὶ αἴμα ἂν Π, αἴμα καὶ αἴ' ἂν* s, αἴμα Sch., αἴ' ἂν Bkk., αἴμα καὶ Riddellius, αἴμα καὶ ἂν Hdf., αἴ' ἂν καὶ Hrm., αἴμα ἂν καὶ vel καὶ αἴ' ἂν Stephanus, αἴμα αἴ' ἂν καὶ conj. Cr., ἄρα καὶ αἴ' ἂν Madvig. adv. I p. 368, ἀλλὰ καὶ ἀλλ' ἂν Campbellius. καὶ οὐ δικανικά Hrm.

9 ὧ Ἀθηναῖοι a Tur., ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι s. 11 φυλῆ] βουλή a¹. ἡ ἀντιοχίς Schaefer. ad Dem. app. crit. II p. 386. ἀντιοχίς delevit Hsch. cum Cobeto, var. lect. p. 300.

2 καὶ εἰ 'semper de incerta hypothesi usurpatur, quam sive ponit aliquis sive non ponit, tamen id fieri oportet, quod in apodosi ponitur. Sic nostro loco: etiam tum, si quis salvus esse vel brevi tempore velit. Cf. de rep. I 343E.' ENGELH.

5 οὐ λόγους, ἀλλ' — ἔργα. 'Dem. Ol. II 12 ἅπας λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.' CRON.

6 οὐδ' ἂν ἐνὶ 'majore vi positum quam οὐδενὶ ἂν. Gorg. 512E τὴν εἰμαρμένην οὐδ' ἂν εἰς ἐκφυγαί, ib. 521C.' CRON.

7 ὑπεικάδοιμι. 'Socrates graviter significat consiliorum suorum pertinaciam, qua ita futurum sit, ut nemini cuiquam concedat.' STALLB.

μη ὑπέικων δὲ αἴ' ἂν ἀπολ., ut Phaed. 60B καὶ τῶν αἴμα — ἔφη, ap. 40B πολλαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέγοντα μεταξὺ.

8 αἴ' ἂν. 'Vulgatam αἴμα καὶ

αἴ' ἂν ἀπολοίμην frustra aliorum locorum analogia Forsterus atque Fischerus tueri conati sunt. Quamvis enim in duobus enunciatis duplex αἴμα reperitur, ut in illo αἴ' ἔπος, αἴ' ἔργον, tamen in uno eodemque celeritatis indicandae causa, ut Latini dicunt iam iam, non reperitur, neque celeritatis notio huc pertinet.' ENGELH.

φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ. 'Gorg. 482E σὺ γὰρ τῷ ὄντι εἰς τοιαῦτα ἄγεις φορτικὰ καὶ δημηγορικὰ φάσκων τὴν ἀλήθειαν διώκειν.' CRON.

10 ἐβούλευσα. Cf. prolog. p. 21.

11 ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχίς. 'Menon. 70B οἱ τοῦ σοῦ ἐταίρου Ἀριστίππου πολῖται Λαρισσαῖοι. Phaed. 57A τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς, in quibus item nomen proprium sine articulo adicitur.' STALLB. Cf. symp. 172A Parm. 126A.

προτανεύουσα. Harpoer. p. 259

32 ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως,

2 ἐβούλεσθε a Stb., ἐβουλεύσασθε ε.

τὸ δέκατον μέρος τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων πενήτημοντα ἄνδρες ἀπὸ μιᾶς φυλῆς οἱ διοικούντες ἅπαντες τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς ταυτοόμενα πρυτάνεις ἐκαλοῦντο· ἐπρυτάνεον δὲ ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλαις αἱ δέκα φυλαὶ κληρῶ λαγοῦσαι. Cf. Hermann, Staatsalterth. § 127 4.

1 ὅτε. 'Victoriae apud Arginusas navalis et ducum Atheniensium, cum in patriam revertissent, capite damnatorum historiam vide apud Xen. hist. Gr. I 7.' FORSTER.

ὑμεῖς 'dicit Socrates, cum qui in iudicio sedeant iudices, totius populi loco habeantur.' ENGELH. Cf. ad p. 17 A.

τοὺς δέκα στρατηγούς. 'Eundem ducum damnatorum numerum memorat Laertius II 24 Aelianus var. hist. III 17. At hoc pro vulgari scriptorum more, qui integrum saepissime collegium, quod Athenis decem στρατηγούς constabat, pro maxima ipsius parte ponunt, recte ad Aelian. notavit Perizonius. Xenophon in hist. Gr. octo imperatores in navali ad Arginusas proelio enumerat et ex his duos Athenas nunquam revertisse, ceteros vero sex a populo morte multatos periisse.' FORSTER.

ἀνελομένους. 'ἀναιρεῖσθαι ponitur de iis, qui corpora mortuorum tollunt, ut sepeliantur.' FISCHER.

τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας 'Plato recte scripsit, cum verbum ἀναιρεῖσθαι praepositionem ἐκ poni iuberet. vid. ad Phaed. 76 D.' FISCHER. Menex. 243 C οὐκ ἀναιρεθέντες ἐκ τῆς θαλάττης. Eodem modo ap. 40 C μετοίχησις τῆ ψυχῆ τοῦ τόπου τοῦ ἐνδένδε εἰς ἄλλον τόπον.

2 ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν. 'Senatus decretum, ex quo contra leges haec facta sunt, Xenophon servavit hist. Gr. I 7 9. Duo in hoc senatus consulto insunt legibus contraria, primum, quod in priori ecclesia habitas breves orationes pro iusta accusatione et defensione senatus haberi voluit, alterum, quod de omnibus una suffragium ferri inssit. Quae enim Theramenem, qui eos accusabat, et ipsos reos in priori contione locutos esse Xenophon tradit l. c. 5 sq., prae-

via tantum erant, quibus accusator εἰσαγγελίαν suam probaret et suaderet, rei dissuaderent neque omnino quaestionem institui oportere ostenderent. Si tamen crimini obnoxii esse viderentur, quaestionis et iudicii dies tunc constituendus erat, quo uterque actor et reus, ille iustam accusationem, hic iustam ac praeparatam defensionem diceret et postremo populus suffragium ferret. Hunc legitimum ordinem fuisse et ad has duas res illud παρανόμως referri, ex Euryptolemi senatus decretum impugnantis verbis (l. c. 29) bene ostendit Schoemannus, de comit. Athen. p. 206. Verba Euryptolemi, quae alteram παρανομίαν declarant, haec sunt: κρινέσθωσαν οἱ ἄνδρες κατὰ ἕνα ἕναστον (ib. 23) et ἂν κατὰ τὸν νόμον κρινήτε, ἀλλ' οὐκ ἂν παρὰ τὸν νόμον, ὥσπερ Καλλίξενος τὴν βουλήν ἐπεισεν εἰς τὸν δῆμον εἰσενεγκεῖν μὴ ψήφῳ (ib. 26).'

ENGELH. παρανόμως 'per se seorsum accipiendum, iudicium significans de superioribus. Sic ἐλότως δινάως ἀδικως, de quibus v. ad Lachet. 183 B, leg. XII 948 B.' STALLB.

3 ἐναντία ἐψηφισάμην. Gorg. 473 E οὐκ εἰμί τῶν πολιτικῶν καὶ πέρσαι βουλεύειν λαχόν, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνεε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζεω, γέλωτα παρῆγον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζεω.

4 ἐνδεικνύμαι με καὶ ἀπάγειν 'i. e. accusare illa accusandi forma, quae ἐνδειξις vocabatur, ex qua reum aut vades sistere aut statim in vincula conici oportebat. Meier u. Schoemann, Att. Proc. p. 239 sq.' ENGELH.

τῶν ῥητόρων. 'ῥήτορες sunt oratores, qui, etsi non gerebant

ὡς ἐν τῷ ὑστέρω χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. | τότ' ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἐτοίμων ὄντων ἐνδεικνύμαι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητόρων καὶ ὑμῶν κελυόντων καὶ βοώντων μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου ὄμην μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως. ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ

2 ὑμῖν om. ΜΠ Cr. 3 [καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην] Herm. 4 ἀπάγειν a et b praeter E Bkk., ὑπάγειν ε. 9 δὲ ἡ ὀλιγαρχία Hdf.

1 ὡς ἐν τῷ ὑστέρω χρόνῳ — ἔδοξε. Xen. Hell. I 7 35 καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον μετέμειλε τοῖς Ἀθηναίοις.

ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάν. ἠναντιώθη. Xen. Hell. I 7 14 τῶν δὲ πρυτάνεων τινῶν οὐ φασκόντων προθήσειν τὴν διαψηφίσιον παρὰ τοὺς νόμους ἀνδρὶς Καλλίξενος ἀναβὰς κατηγορεῖ αὐτῶν τὰ αὐτά, οἱ δὲ ἐβόων καλεῖν τοὺς οὐ φάσκοντας. οἱ δὲ πρυτάνεις φοβηθέντες ὁμολόγουν πάντες προθήσειν πλὴν Σωκράτους τοῦ Σωφρονίσκου. οὗτος δ' οὐκ ἔφη ἀλλ' ἢ κατὰ νόμον πάντα ποιήσειν. Xen. mem. IV 4 2.

3 ἐναντία ἐψηφισάμην. Gorg. 473 E οὐκ εἰμί τῶν πολιτικῶν καὶ πέρσαι βουλεύειν λαχόν, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνεε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζεω, γέλωτα παρῆγον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζεω.

4 ἐνδεικνύμαι με καὶ ἀπάγειν 'i. e. accusare illa accusandi forma, quae ἐνδειξις vocabatur, ex qua reum aut vades sistere aut statim in vincula conici oportebat. Meier u. Schoemann, Att. Proc. p. 239 sq.' ENGELH. τῶν ῥητόρων. 'ῥήτορες sunt oratores, qui, etsi non gerebant

magistratum, tamen, quia populi libidinibus inserviebant, et poterant plurimum et omnia audebant. v. Hermann, Staatsalterth. 129, 6 et supra ad p. 23 E.' STALLB.

5 βοώντων. Xen. Hell. I 7 12 τὸ δὲ πλῆθος ἐβόα δεινὸν εἶναι, εἰ μὴ τις ἑάσει τὸν δῆμον πράττειν, ὃ ἂν βούληται.

9 ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο. 'Heindorffius articulum ἡ inseruit sermonis lege, ut ait. Sed haud necessarius articulus est; ut enim pro καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως dici poterat καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατίας ὄσης sine articulo, sic etiam ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο. Opponuntur enim diversae reipublicae administrandae formae; eas certas quasdam et notas esse ad rem nihil pertinet; opus non erat, ut id diserte articulo definiretur, cum quisque eorum, qui audiebant, sciret, quaenam res significarentur.' ENGELH. Cf. prol. p. 22.

οἱ τριάκοντα. 'Insignem hac in re Socratis fortitudinem celebrat noster in epist. VII 324 sq. Xen. in mem. IV 4 3.' FORSTER.

μεταπεμφάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμῖνιον, ἵνα ἀποθάνῃ· οἳ δὲ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέτατον βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν. **1** Τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ αὐ' ἐνεδειξάμην, ὅτι **5** ἐμοὶ θανάτου μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἢν εἰπεῖν, οὐδ' ὅτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μῆδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκεῖνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὕσα, ὥστε ἄδικόν τι ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν **10** τέτταρες ὄχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ ὀχόμεν ἀπίων οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτα ἀπέθαινον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη. καὶ τούτων ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

5 ἐδειξάμην Δd, ἐπεδειξάμην Hsch. **6** θανάτου μὲν a Wlf., μὲν θανάτου s. ἢν om. E Bkk. suadente Hdf. **9** ὥστε — ἐργάσασθαι delet Cobet. mnemos. 1875 p. 283. **13** ὑμῶν Hrm. coll. p. 17C et 19D.

1 πέμπτον αὐτόν. De Meleto illo, qui in eorum numero erat, v. prol. p. 24.

εἰς τὴν θόλον. Tim.: θόλος· οἶκος περιφερέης, ἐν ᾧ οἱ πρῶταις συνεισιτιῶντο.

2 Λέοντα. Xen. Hell. II 3 39, ubi de eo sic Theramenes: ἦδειν γὰρ, ὅτι ἀποθνήσκοντος μὲν Λέοντος τοῦ Σαλαμῖνίου ἀνδρὸς καὶ ὄντος καὶ δοκοῦντος ἱκανοῦ εἶναι, ἀδικοῦντος δ' οὐδὲ ἐν οἱ ὅμοιοι τούτω φοβήσονται, φοβούμενοι δὲ ἐναντίοι τῆδε τῆ πολιτεία ἔσονται. ENGELH. 'Vocatur a Laertio II 24 πλούσιος ἀνήρ.' FISCHER.

4 ὡς πλείστους. 'Immo tot hoc modo criminum suorum participes reddiderunt, ut restituta deinde a Thrasybulo republica ingens civium poenis obnoxiorum numerus celebri isti amnestiae occasionem dederit.' FORSTER.

ἀναπλῆσαι. Tim.: ἀνάπλεως· ἀναπεπλησμένως. χρῆται δὲ ἐπὶ τοῦ μεμολυσμένου, ubi RUHNKEN.: 'Eandem polluendi et foe-

dandi potestatem verbum ἀναπύπλωσθαι habet Phaed. 67 A μηδὲ ἀναπύπλωσθαι τῆς τούτου (sc. τοῦ σώματος) φύσεως, ἀλλὰ καθαρυνόμεν ἀπ' αὐτοῦ.'

6 εἰ μὴ ἀγροικότερον ἢν εἰπεῖν. 'Revera Socrates profitetur ἀγροικότερον εἰπεῖν esse, si quis dicat se mortem flocci facere. Euthyd. 283 E ὡ ἔξενε Θούριε, εἰ μὴ ἀγροικότερον, ἔφη, ἢν εἰπεῖν, εἶπον ἂν σοὶ εἰς τὴν κεφαλὴν, ὅτι μαθὼν ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει τοιοῦτο πρᾶγμα.' ENGELH.

7 τοῦ δὲ — τούτου δέ. Cf. p. 28E 38A.

8 τὸ πᾶν, 'prorsus, omnino. De leg. XII 959A ψυγῆν σώματος εἶναι τὸ πᾶν διαφύρουσαν.' AST.

13 ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη. 'Thrasybulus Olymp. 94, 1 patriam a triginta tyrannis liberavit, quorum imperium fere octo menses duraverat. v. Corn. Nep. Thrasyb. 1.' STALLB.

ὑμῖν. 'Hermannus scripsit

XXI. Ἀρ' οὖν ἂν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια καὶ πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καί, ὥσπερ χρὴ, τοῦτο περὶ πλείστον ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· **5** οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδεὶς. ἀλλ' ἐγὼ διὰ **38** παντὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε, εἰ ποῦ τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχαρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς οἱ διαβάλλοντες ἐμὲ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς **10** εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην· εἰ δὲ τίς μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαντοῦ πράττοντος ἐπιθυμῆι ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δὲ οὐ, ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ **B** **15** καὶ πέννητι παρέχω ἐμαντὸν ἐρωτᾶν, καὶ ἕαν τις βούληται

1 ἂν add. a Wlf. suadente Hdf. **9** οὓς a Stb., οὓς δὲ s. οἱ om. Π. ἐμὲ Ἀ⁹ Π⁸ Sch., με s. **11** μου a Tur., ἐμοῦ s. τὰ] τὸ Cobet. mnemos. 1875 p. 283. ἐπιθυμῆι a et aliquot b Stb., ἐπιθυμῆι Cobet. l. 1., ἐπιθυμοῖ s.

ὑμῶν. Atqui non iudices nunc testes citantur, sed iis affirmatur multos ipsis huius rei testes futuros esse.' STALLB.

1 ἂν με οἴεσθε — διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον. 'Ponit imperfectum, cum non solum de praeterito tempore, sed etiam de duranti praeteriti temporis actione cogitet.' STALLB.

6 τοιοῦτος φανοῦμαι — οὐδενὶ πώποτε ξυγχαρήσας. Cf. p. 35C οὐ γὰρ ἐπὶ τούτω κέθηται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κοίνειν τὰντα. Similiter p. 36C ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον [ἴαν] εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν — ἐνταῦθα ἦα.

10 ἐγὼ δὲ διδάσκαλος, 'cum tamen ego nullius unquam praeceptor fuerim. Vid. not. ad Gorg. 474A. Nam perperam haec in

edd. τελεία στιγμή a praegressis separantur.' HEIND.

11 εἰ δὲ τίς — ἐπιθυμῆι — οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα. 'Aoristus propter additam negationem; negatur enim non repetitum vel simplex factum, sed ne semel quidem se invidisse dicit Socrates.' ENGELH.

τὰ ἐμαντοῦ πράττοντος. 'Vocat Socrates τὰ ἐμαντοῦ id, quod sibi ab Apolline imperatum esse dictitabat, ut hominum errores convinceret et castigaret civesque suos ad virtutis studium cohortaretur. conf. p. 21E 23A sq. 28E 29D 30E 33D.' STALLB.

13 χρήματα μὲν λαμβάνων. 'His verbis soplistae petuntur, de quorum avaritia dictum est ad c. IV. De Socrate nihil mercedis accipiente conf. p. 19D.' STALLB.

33 ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω. καὶ τούτων ἐγώ, εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή, οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα. εἰ δὲ τίς φησὶ παρ' ἐμοῦ πώποτε τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅτι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, 5 εὖ ἴστε, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

XXII. Ἀλλὰ διὰ τί δὴ ποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί στινες πολὺν χρόνον διατρίβοντες; ἀκηκόατε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον· ὅτι

1 ἀκούειν a et pars b Bkk., ἀκούει s. 3 πώποτε — 4 ἐμοῦ om. a¹. 5 τι a Bkk., ἢ s. οἱ om. a Cr. 7 διὰ add. a et pars b Bkk. 8 διατρίβοντες, ἀκηκόατε Hdf.

1 ἀκούειν 'pro καὶ ἀκούειν ὧν ἂν λέγω ἕαν τις βούληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν. Lach. 179 A ἀνεῖναι αὐτοὺς ὅτι βούλονται ποιεῖν pro ἀνεῖναι αὐτοὺς ποιεῖν ὅτι βούλονται ποιεῖν.' ENGELH. Ullrichius, Anmerk. zu Plat. Men. Krit. Alk. II p. 9 lectionem vulgatam καὶ ἕαν τις βούληται (sc. ἀποκρινόμενος ἀκούειν), ἀποκρινόμενος ἀκούει ὧν λέγω ita defendit, ut dicat omnes iam esse significatos verbis πλοσίω καὶ πένητι, quapropter non addi posse καὶ ἕαν τις βούληται ut tertium quoddam genus.

ἀκούειν ὧν. Genetivus obiecti, ut Tim. 71 A ὡς λόγον μὲν οὔτε συνήσειν ἐμέλλεν.

2 εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή. 'Quid haec dicendo Socrates potissimum respiciat, e Xen. mem. I 2 12 optime discas: ἀλλ' ἔφη γὰρ ὁ κατήγορος Σωκράτει ὁμιλητὰ γενόμενω Κριτίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποίησάντην. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτιστάτος τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δὲ αὐτῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατος καὶ ὑβριστότατος καὶ βιαιότατος. Etiam Aeschines in Tim. 173 Socratis cum Critia in prima eius iuventute famili-

aritatem tamquam praecipuam condemnationis ipsius causam memorat.' FORSTER.

8 ἀκηκόατε: c. X.

9 ἐγὼ εἶπον· ὅτι ἀκούοντες. 'Gravius post εἶπον distinximus. Nam quod sequitur ὅτι ἀκούοντες κ. τ. λ., non ex εἶπον pendet, sed aptum est ex verbis: χαίρουσι μετ' ἐμοῦ διατρίβοντες, quae ex antegressis repetenda sunt. Hoc enim Socrates dicit: omnem rei rationem ego vobis iam antea indicavi: faciunt hoc, quia gaudent audientes, cum explorantur et inscitiae coarguntur, qui se sapientes esse putant. Ita ὅτι ex remotiore pendet sententia Euthyphr. 3 B μανθάνω, ὧ Σωκράτες· ὅτι δὴ σὺ δαιμόνιον φῆς σαντῶ ἐκαστοτε γίγνεσθαι, ubi ὅτι cohaeret cum antegresso: φησὶ σε ποιητὴν εἶναι θεῶν. De rep. I 332 A μανθάνω, ἣν δ' ἐγὼ ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδίδωσι sc. οἶεται τοῦτο. Ibid. III 402 E μανθάνω, ἣν δ' ἐγὼ ὅτι ἐστὶ σοὶ ἡ γέγονε παιδικὰ τοιαῦτα, ubi repetendum: ὑπομένειν ἐθέλεις. Ibid. 410 D Ἐγώγε, ἔφη· ὅτι οἱ μὲν γυμναστικῇ ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουσιν, ubi qui ad ὅτι nobiscum

ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σοφοῖς, οὔσι δ' οὐ· ἐστὶ γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ δὲ τοῦτο, ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, 5 ὥπέρ τις ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὅτιοῦν προσέταξε πράττειν. ταῦτα, ὧ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἐστὶν καὶ εὐλέγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω, τοὺς δὲ διέφθαρακα, χρῆν δῆπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν D πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσαν, ὅτι νέοις οὔσιν αὐτοῖς 10 ἐγὼ κακὸν πώποτε τι ξυμβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφούς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἴπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκείοι, νῦν με-

5 πώποτε a² cum CaeBr^oSm Hsch. 6 ὧ Ἀθηναῖοι ΑΠΦ^α Tur., ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι s. 7 εὐλέγκτα a Bkk., εὐελέγκτα s. ἔγωγε a Bkk., ἐγὼ s. νέων a Stb., νεωτέρων s. 8 εἴτε] εἴπερ E Hsch., εἴπερ Fsch. 11 [καὶ τιμωρεῖσθαι] Hrm. Cf. Wb. in Fleckeiseni annal. 1876 p. 122. 14 τι κακὸν a Bkk., κακὸν τι s. αὐτῶν οἱ οἰκείοι a Bkk., οἱ οἰκείοι αὐτῶν s. Post μεμνησθαι om. καὶ τιμωρεῖσθαι ΓΑΤΒCΕΗgtuabceiZ^r Bkk.

intellegerint ex antecedentibus ἐννοῶ, ii locum sanissimum non iam amplius sollicitabunt.' STALLB.

2 οὐκ ἀηδές. Cf. p. 41 B.

4 ἐκ μαντείων. Xen. mem. I 3 4 καὶ τῶν ἄλλων δὲ μορίαν κατηγόρει, οἵτινες παρὰ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαινόμενα ποιούσι τι φυλαττομενοι τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀδοξίαν. Cf. p. 21 B.

ἐξ ἐνυπνίων. 'Respicit forsan ad insomnium, ejus meminit in Phaed. 60 E πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνυπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· ὧ Σωκράτες, ἔφη, μουσικὴν ποιεῖ καὶ ἐργάζου.' FORSTER. Quantum Socrates tribuerit somniis, cognoscitur etiam e Crit. 44 A.

παντὶ τρόπῳ 'h. e. οἰανοῖς

θεσίαις φήμαις συμβόλοις. Xen. mem. I 1 3.' FISCHER.

7 εὐλέγκτα 'dicuntur plerumque quae facile possunt refelli et convinci, quorum vanitas sine ullo negotio ostendi potest. Sed h. l. intelleguntur ea, quae facile possunt explorari, utrum vera sint necne. Etenim ἐλέγχειν non solum significat redarguere, convincere, sed etiam explorare, examinare. Non male igitur Serranus: quae redargui possint, si non vera sint.' STALLB.

εἰ — διαφθείρω — χρῆν. Si verum esset, quod dicunt adolescentes me corrumpere, oporteret.

8 εἴτε τινὲς — εἰ δέ. 'Post εἴτε hoc infertur εἰ δέ, velut simplici τε sexcenties subicitur δέ.' HEIND. 'Infra p. 40 C καὶ

μνησθαι.) πάντως δὲ πάρεσιν αὐτῶν πολλοὶ ἐντανθοί, Εὐὸς ἐγὼ ὄρω, πρῶτον μὲν Κρίτων οὐτοσί ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης Κριτοβούλου τοῦδε πατῆρ, ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήττιος Αἰσχίνου τοῦδε πατῆρ, ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεύς οὐτοσί Ἐπιγένους πατῆρ, ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γεγόνασιν, Νικόστρατος Θεοδοτίδου ἀδελφὸς Θεοδότου — καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε οὐκ ἂν ἐκείνός γε αὐτοῦ καταδειχθεῖη — καὶ Πάραλος ὅδε ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης 34 ἀδελφός, ὅδε τε Ἀδείμαντος ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφός 10

1 αὐτῶν πολλοὶ a Bkk., πολλοὶ αὐτῶν s. ἐντανθοὶ a¹ praeter ΑΠ^s. 3 τοῦδε a Wlf., τόντον s. 4 δ' post ἔτι om. a Stb.
5 ἄλλοι τε ἐντανθοί, ὧν conj. Hdf. 6 ὁ post निकόστρατος om. a¹ Sch. 9 πάραδος a. 10 τε Δ4CaΠ^{2a}B^{cor.} e Hdf., om. S., δὲ* s.

εἴτε μηδεμία αἰσθησίς ἐστιν — εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημησάει ἐστὶν ὁ θάνατος. Eodem modo p. 19D οὐδὲ post οὔτε subicitur.' STALLB.

1 πάρεσιν — ἐντανθοί. Contra p. 36C ἐντανθοὶ μὲν οὐκ ἦν. Cf. Phaed. 57A.

πολλοί. Ex his Socratis amicis multi etiam in carcere aderant, cum cicutam biberet. Phaed. 59B commemorantur Apollodoros Phalereus, cuius tantum erat Socratis studium, ut ὁ μανικός appellaretur, Critobulus, qui ex variis locis in Xenoph. memor. notus est, pater eius Crito, cuius nomine inscriptus est clarissimus ille Platonis dialogus, Epigenes, qui apud Xen. mem. IV 12 cum Socrate de neglecto corporis cultu disputat, Aeschines, qui septem dialogos nobis non superstites de philosophia scripsit (Diog. Laert. II 60 sq.). Praeterea Critonem Critobulum Apollodorum una cum Platone Socratis fideiussores voluisse existere ap. 38D commemoratur.

3 Λυσανίας ὁ Σφήττιος. 'Huius alibi mentionem factam non

invenio. Sphettos erat pagus tribus Acamantidis.' ENGELH.

4 Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεύς. 'Antiphontes varii fuere. Hic aliunde notus esse non videtur.' ENGELH.

5 τοίνυν 'hoc loco est porro praeterea, ut saepe.' ENGELH. Cf. Stallbaum. ad remp. VIII 564E.

6 Νικόστρατος Πάραλος Αλαντόδαρος aliunde non videntur noti esse.

8 καταδειχθεῖη. 'καταδειχθαι est aliquem precibus vincere ac commovere. Nam sententia haec est: non potest Theodotus Nicostratum fratrem rogare, ne me accuset et contra me testetur.' STALLB.

9 Θεάγης 'notus est dialogo cognomine, qui inter Platonis scripta fertur; in eodem etiam pater Demodocus cum Socrate colloquitur.' ENGELH.

10 Ἀδείμαντος. 'Hic Platonis frater etiam initio primi libri de republica memoratur. Num vero ille initio Parmenidis nominatus pro Platonis fratre haberi possit, valde et merito dubitatur.' ENGELH.

οὐτοσί Πλάτων, καὶ Αλαντόδαρος, οὗ Ἀπολλόδαρος ὅδε ἀδελφός. καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινὰ ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθτετο, νῦν παρασχέσθω, 5 ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λεγέτω, εἰ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τούναντίον εὐρήσετε, ὧ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοιμοὺς τῷ διαφθείροντι τῷ κακῷ ἐργαζομένῳ 12 τοὺς οἰκίους αὐτῶν, ὧς φασι Μέλητος καὶ Ἄντος. αὐτοὶ B μὲν γὰρ οἱ διεφθαρυμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦν- 10 τες· οἱ δὲ ἀδιάφθαργοι πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες οἱ τούτων προσήκοντες τινὰ ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασι Με- 15 λήτω μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

1 ὅδε a Wlf., ὁ s. 2 ἐγὼ a Bkk., ἐγὼγ' s. 3 παρασχέσθαι a Bkk., παρέχεσθαι s. 11 ἔχουσι λόγον a Bkk., λόγον ἔχουσι s. 12 ὅτι a Fstr., ὄν s. ξυνίσασι Φ r1 A¹³. 13 ἀληθεύοντι a Bkk., ἀληθῆ λέγοντι s.

3 μάλιστα μὲν — εἰ δέ. 'Frequens est istud μάλιστα μὲν — εἰ δέ et εἰ δέ μὴ veletiam μάλιστα μὲν — δέ. De rep. VIII 564C μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐγγενήσεθον, ἂν δὲ ἐγγενήσεθον, ὅπως ὅτι τάχιστα — ἐπετεμήσεθον. Soph. 246D μάλιστα μὲν, εἰ πῃ δυνατόν ἦν, ἐργῶ βελτίους αὐτοὺς ποιεῖν, εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγγχωρεῖ, κ. τ. λ. De leg. VIII 830D. STALLB., quem vid. ad Euthyd. 304A.

5 ἐγὼ παραχωρῶ. 'Hoc dicit Socrates, quia testes et omnia, quae ad rem probandam necessaria erant, ante praeparavisse et, dum ipse verba faceret, adduxisse et protulisse accusatorem oportebat, non vero interpellare reum se defendentem. Tempus enim utrique clepsydra praescriptum et definitum erat. Inde explicandum, quod saepius apud oratores legitur: λεγέτω ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι, παραχωρῶ, similia, si reus, quo magis innocentiam et fiduciam sua in re positam demonstret, actorem hoc vel illud, quod sibi nocere possit, tempore ipsi ad

definitionem concessio afferre et probare iubet.' ENGELH. Cf. Meier u. Schömann, Att. Proc. p. 713 sq.

7 τῷ διαφθείροντι. 'Notabis hanc appositionem, quae ironiam dicentis indicat. Crit. 51A καὶ σὺ — φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενος; Euthyphr. 3A Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὧς φησι. Hipp. mai. 285B Hipp. min. 369E. Plura dabit Valken. ad Phoeniss. p. 572.' STALLB.

10 οἱ τούτων προσήκοντες. 'Participium instar substantivi cum genetivo iunctum, de qua ratione dixerunt Lobeck. ad Aiac. 358 Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 139. Sic leg. IX 868B προσήκοντες τοῦ τελευτήσαντος, ubi antecedit οἱ προσήκοντες τῷ τελευτήσαντι. Thucyd. I 128 βασιλέως προσήκοντες τινες.' STALLB.

12 ἀλλ' ἢ. Cf. ad p. 20D. ξυνίσασι Μελήτω μὲν ψευδο-

34 XXIII. Εἶεν δὴ, ὦ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἄν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἔστι ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα. C τὰχα δ' ἄν τις ὑμῶν ἀγανακτίσειεν ἀναμνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῖ τοῦ ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἰκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολ-⁵ λῶν δακρύων παιδία τε αὐτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθῆι, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλούς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας ἀνταδέστερον ἂν πρὸς με σχοίη¹⁰ καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς τούτοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν D ψῆφον. εἰ δὴ τις ὑμῶν οὕτως ἔχει — οὐκ ἀξιῶ μὲν γὰρ ἐγῶγε — εἰδ' οὖν, ἐπεικῆ ἂν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέ-

2 σχεδὸν τί ἐστι ΞΣΤς, σχεδὸν ἔστι Stb. cum libris reliquis.

5 ἐδεήθη a Bkk., δεδέχται s. 6 αὐτοῦ ΔΠΣτΒ^a abgh Fstr., αὐτοῦ s. [ἵνα — ἐλεηθῆι] Hsch. Cf. Deuschle in Fleck-eiseni annal. 1860 p. 500. 7 φίλων a Fstr., φίλους s. 9 Post τάχ' om. ἂν a Tur. 12 γὰρ add. a Bkk.

μῆνο. 'Locutionem ξυνειδέναι τινί τι ποιῶντι, aliquid de aliquo scire, illustravimus ad Phaed. 92D et symp. 196 E.' STALLB.

6 παιδία — ἀναβιβασάμενος. 'Produxisse reos Athenis in iudicium ad commovendam iudicium misericordiam liberos filios et filias, etiam uxores, intelligitur ex Aristoph. Plut. 383 vesp. 566 sq.' FISCHER. Cf. Meier u. Schömann, Att. Process. p. 719 sqq.

8 ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τ. π. 'ego vero, sicuti expectari debuit (ἀρα), nihil istorum faciam. Quo indicatur contrarium fieri praeter expectationem pro ratione eorum, quae ex prioribus colligere liceat. Exempla collegit Heindorf. ad Phaed. 68A. Infra p. 37C πολλὴ μὲντ' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστος εἰμι — ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσονται ῥαδίως.'

STALLB. Cf. ad Crit. 46D. 'Ita etiam de eo Xenophon. mem. IV 4 4 καὶ ὅτε τὴν ὑπὸ Μελέτων γραφὴν ἔφηνε, τῶν ἄλλων εἰωθότων ἐν τοῖς δικαστηρίοις πρὸς χάριν τε τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι καὶ κολακίζεσθαι καὶ δεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους καὶ διὰ ποιαῦτα πολλῶν πολλάνις ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀφιμένων, ἐκείνος οὐδὲν ἠθέλησε τῶν εἰωθότων ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρὰ τοὺς νόμους ποιῆσαι, ἀλλὰ ῥαδίως ἂν ἀφειθεὶς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ μετρίως τι τούτων ἐποίησε, προείλετο μᾶλλον τοῖς νόμοις ἐμμένον ἀποθανεῖν ἢ παρανομῶν ζῆν. Cic. de or. I 54 Tusc. I 29.' FORSTER.

οὐδὲν in protasi positum.

9 ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Extremum supplicium non in malis habitum esse a Socrate, cognoscitur ex p. 37B.

γειν λέγων, ὅτι ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἶσιν μὲν πού τινες καὶ οἰκείοι. καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὀμήρου· οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκείοί μοι εἰσι καὶ υἱεῖς γε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-⁵ ναῖοι, τρεῖς, εἷς μὲν μειράκιον ἦδη, δύο δὲ παιδία. ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; οὐκ ἀνταδιζόμενος, ὦ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων· ἀλλ' E εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μὴ, ἄλλος¹⁰ λόγος· πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλη τῇ πόλει οὗ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος, ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι

1 λέγων] λόγον a¹ praeter B Bkk. 3 ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων om. Cobet. mnemos. 1860 p. 359. 4 υἱεῖς a Tur., υἱεῖς γε s. 8 ἀνταδιζόμενος a Bkk., ἀνταδιαζόμενος s. ὦ ἀθηναῖοι a Tur., ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι s. 10 ὅλη a et b praeter ΞΤΨsch., ὅλως s. 13 εἴτε ψεῦδος Hsch.

2 τὸ τοῦ Ὀμήρου. 'Od. τ 163. Verba Homeri vel potius Penelope Ulyxem, quem non agnovisset, rogantis, ut genus recenseret suum, haec sunt: οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐσσι παλαιφάτων οὐδ' ἀπὸ πέτρης.' FISCHER. Proverbiū instar haec sunt. Antiquitus existimaverunt homines e quercubus aut saxis esse natos. Socrates igitur dicit se non, ut primos illos homines, e primis elementis ortum esse, sed ex hominibus; quapropter se habere cognatos. Nec aliter accipiendus est locus, qui legitur de rep. VIII 544 D ἢ οἶει ἐν δρυὸς ποθεν ἢ ἐν πέτρης τὰς πολιτείας γίνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῶν ἠθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν. Cf. L. Preller, Philol. VII p. 20 sq., Welcker, Götterl. I p. 782 sq.

4 καὶ — γε. Cf. Crit. 47B. υἱεῖς. 'Filiū Socratis tres fuere Lamprocles Sophroniscus Mene-xenus. Et Lamprocles quidem, qui hoc loco μειράκιον, adulescentulus, Phaed. 116B μέγας vocatur, fuit natu maximus (v. Xen.

mem. II 2 1), sed reliqui duo, quos pater hic nominat παιδία, a Platone Phaed. 116 B etiam μικροί dicuntur.' FISCHER.

5 ἀλλ' ὅμως — δεήσομαι. 'In his quae in οὐδένα continetur negatio, ea item ad δεήσομαι pertinet, perinde ac si scriptum sit: ἀλλ' ὅμως οὐ δεήσομαι τινα αὐτῶν κ. τ. λ. Cuius usus exempla attulimus ad Phileb. 17 B.' STALLB.

10 δ' οὖν. Cf. ad p. 17A.

12 τοῦτο τοῦνομα: p. 23A.

εἴτ' οὖν — εἴτ' οὖν. De leg. XI 934 D ἐάν τ' οὖν δοῦλον ἐάν τ' οὖν καὶ ἐλεύθερον περιορᾷ, symp. 180 E ἐπαινεῖν μὲν οὖν δεῖ πάντας θεούς, ἃ δ' οὖν ἐνά-τερος εἴληχε, πειρατέον εἰπεῖν.

13 ἀληθὲς — ψεῦδος. 'Crat. 385 C τὸ δὲ τοῦ ψευδοῦς μῦθον οὐ ψεῦδος, ib. 430 A ἢ τὸ μὲν τι αὐτῶν ἀληθὲς, τὸ δὲ ψεῦδος; Euthyd. 272 B ἐάν τε ψεῦδος ἐάν τε ἀληθὲς ἦ. Attuli haec, ne quis corrigat h. l. ψευδές.' HEIND.

14 δεδογμένον γέ ἐστι τῷ

35 τῷ Σωκράτει διαφέρειν τινὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ
οὖν ἡμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφία εἴτε ἀνδρεία
εἴτε ἄλλη ἡτιμιῶν ἀρετῇ τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν
εἴη· οἴουσπερ ἐγὼ πολλάκις ἑώρακά τινας, ὅταν κρίνων-
ται, δοκοῦντας μὲν τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους,⁵
ὡς δεινὸν τι οἰομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥσπερ
ἀθανάτων ἔσομένων, ἂν ἡμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε·
οἱ ἔμοι δοκοῦσιν αἰσχρὴν τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστ' ἂν
τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθη-
B ναίων εἰς ἀρετὴν, οὓς αὐτοὶ ἑαυτῶν ἐν τε ταῖς ἀρχαῖς¹⁰
καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὗτοι γυναικῶν
οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γὰρ, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ἡμᾶς

1 τῷ a¹ cum 14 Riddell., τὸ Φδg^{Cor.} S^{Cor.}, τὸν* 5. σωκρά-
τει a¹ cum 14 Riddell., σωκράτη ΓΔΦdZ^{Cor.} Ξ^{Cor.} Ψ², σωκράτης for-
tasse Π^e, σωκράτη* 5. διαφέρει Π¹. [ἀνθρώπων] Hsch.
3 αἰσχρὸν ἂν εἴη delet Cobet. mnemos. 1860 p. 359. 12 ἡμᾶς
AEd et post ποιεῖν Γ^{Cor.} Hdf. de Forsteri correctione, ἡμᾶς* 5.

Σωκράτει διαφέρειν. Expecta-
veris τὸν Σωκράτη. Sed non
rarus apud Platonem hic dativi
usus. Crit. 50 E. Cf. Bernhardt,
Synt. p. 94, Riddell. dig. of id.
§ 183.

5 δοκοῦντας μὲν τι εἶναι. 'Sic
p. 41 E καὶ ἐὰν δοκῶσι τι εἶναι
μηδὲν ὄντες et οἴονται τι εἶναι
ὄντες οὐδενὸς ἀξιοί. Crit. 46 D.'
ELBERL.

6 ὡς δεινὸν τι οἰομένους πεί-
σεσθαι. 'Non recte, opinor,
Heindorfius ὡς cum δεινὸν
connectit, ut haec vocula signi-
ficet perquam; cuius signi-
ficationis exempla, quae ad
Cratyl. 395 B et Phaed. 90 E
collegit, ea vereor ut probent
quod probandum erat. Hoc qui-
dem loco ὡς referendum est ad
οἰομένους hoc sensu: quippe
s. utpote putantes se indi-
gni quid esse passuros. Cohaerent autem haec verba
aretissime cum iis, quae proxime
praecedunt: θαυμάσια δὲ ἐργα-
ζομένους, hoc sensu: mira ta-
men facientes, quippe s.

utpote qui putarent etc.
Brevius dici potuit omisso verbo
putandi ὡς πεισομένων. STALLB.
Cf. p. 35 C.

ὥσπερ ἀθανάτων ἔσομένων.
Genetivus absolutus infertur post
accusativum. Cf. Stallbaum. ad
Phil. 44 C.

11 οὗτοι. Cf. ad p. 19 A.
γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι.
Cf. ad Crit. 49 B.

12 ἡμᾶς. 'Similiter p. 35 C
οὔτε ἡμᾶς ἐθίξειν ἡμᾶς ἐπιση-
κεῖν, οὔθ' ἡμᾶς ἐθίξεσθαι. Vul-
gatam tamen lectionem defendit
Morgensternus, symbol. crit. in
quaedam loca Plat. et Her.
(Dorpat. 1821.) p. IV. in Friede-
manni et Seebodii miscellan.
critt. I 1 p. 90. Putat enim ἡμᾶς
intellegi iudices eos, qui ipsi
quondam capitis rei facti iudices
suppliciter oraverint. Quod nec
sententiae nec iterationi pronomi-
nis satis convenit. Aliter
veterem scripturam nuper tuitus
est C. Fr. Hermannus, qui sensum
loci hunc esse putat: 'nec
plebem, modo aliquo loco

χρῆ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὅτιοῦν εἶναι, οὔτ',
ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ
ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφισθε τοῦ τὰ
ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν
5 πόλιν ποιούντος ἢ τοῖ ἡσυχίαν ἄγοντος.

XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὧ ἀνδρες, οὐδὲ δίκαιόν
μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀπο- C
φένγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ
κάθηται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια,
10 ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα καὶ ὁμῶμοκεν οὐ χαριεῖσθαι
οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους.
οὐκ οὖν χρῆ οὔτε ἡμᾶς ἐθίξειν ὑμᾶς ἐπισηκεῖν οὔθ' ὑμᾶς
ἐθίξεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῦεν. μὴ οὖν
ἀξιούτέ με, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς
15 πράττειν, ἢ μῆτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μῆτε δίκαια μῆτε

1 ὀπηρὸν τι Sch. de Heindorfii coniectura, ὀπητιοῦν τι Bkk.,
ὀτιοῦν Φε Stb., ὀπητιοῦν* 5. 3 ἐνδείκνυσθε Es, ἐνδείκνυσθαι
Bkk. cum ceteris. 5 ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος delet Cobet. mne-
mos. 1860 p. 359. 7 μοι δοκεῖ εἶναι a Bkk., δοκεῖ εἶναι μοι 5.
12 οὐκ οὖν Π^a Φ^a 14 DT Hdf., οὐκ οὖν* 5.

haberi velit, facere, nec
si singuli faciant, permit-
tere debere.' Cui interpreta-
tioni officit hoc, quod nec plebis
aut singulorum mentio inicitur
a Socrate, nec isto modo pronomi-
nis ὑμᾶς repetitio explicatur.
STALLB.

1 καὶ ὅτιοῦν εἶναι 'h. e.
qui vel tantillum virtutis
possidere videamur. Prorsus
ut h. l. de rep. IV 422 E καὶ
ὅτιοῦν ἢ. Ibid. VII 538 D τοὺς
καὶ ὀπηρὸν μετρίους.' STALLB.

3 τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα
εἰσάγοντος. 'ἐλεεινὰ δράματα
sunt fabulae ad commovendam
spectatorum misericordiam com-
positae, εἰσάγειν autem de fabulis
in scenam inducendis usurpatur.'
ELBERL. 'De leg. VIII 838 C
ὅταν ἢ Θυέστας ἢ τινας Οἰδι-
ποδας εἰσάγωσιν.' CRON.

6 χωρὶς. Cf. Crit. 44 B.

8 πείθειν. Cf. ad Crit. 48 E.

11 δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους.
'Iusiurandum iudicum vel Heli-
astarum servatum habemus in
Demosth. or. c. Timocr. 149 sq.
Verba κατὰ τοὺς νόμους non
insunt; sed cum vix ab ipso
Demosthene haec iurisiurandi
formula orationi intexta sit, de
integritate eius paullulum dubi-
tare licet. Nec respuenda sunt,
quae Pollux VIII 122 tradit: ὁ
δὲ ὄρκος ἦν τῶν δικαστῶν· περὶ
μὲν ὧν νόμοι εἰσὶ, κατὰ τοὺς
νόμους ψηφισθαι, περὶ δὲ ὧν
μὴ εἰσὶ, συν γνώμη δικαιοσύνη.'
ENGELH. Hermann, Staatsalterth.
§ 134, 9.

13 μὴ οὖν ἀξιούτέ με — δεῖν.
'δεῖν hic abundat, nam ἀξιούν
significat postulare.' ENGELH.
Cf. p. 35 A.

15 μῆτε ἡγοῦμαι καλὰ. 'Prius
μῆτε ad καλὰ referendum est,
non ad ἡγοῦμαι, iuxta quod
per hyperbaton positum est.'
ENGELH.

Δόσια, ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία [πάντως] καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτου τουτουῖ. σαφῶς γὰρ ἂν, εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὁμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἠγείσθαι ὑμᾶς εἶναι καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἂν ἑμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. ἄλλα πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν νομίζω τε γὰρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρίναι περὶ ἐμοῦ, ὅπῃ μέλλει ἐμοὶ τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

1 ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία πάντως ΑΔΠΦΤDST14 Wlf., ἄλλως τε πάντως νῆ Δία μέντοι B^o (ad ἄλλως τε adnotatum in mg. μάλιστα B^a) CE3bcein¹, ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία πάντως dgh, ἄλλως τε πάντως ἢ νῆ Δία μέντοι Γ, ἄλλα μάλιστα πάντως νῆ Δία μέντοι Η, μάλιστα πάντως νῆ Δία μέντοι* ζ, ἄλλως τε πάντως νῆ Δία μάλιστα μέντοι Bkk. [νῆ Δία πάντως] Stb. [πάντως] Sch. 2 ἂν add. a et plerique b Fsch. 6 δέω Cobet. mnemos. 1875 p. 284. γὰρ — 38C ἄνδρα σοφὸν φῆ habet P^o in pagina dimidia folioque inserto uno. Cf. Sch. Stud. p. 5, Hermes X p. 172.

1 ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία. 'Quod h. l. μέντοι νῆ Δία πάντως interpositum est formulae ἄλλως τε καί, conf. Arist. nub. 1267 ἄλλως τε μέντοι (sane) καὶ κακῶς πεπραγότε. Aesch. Pers. 659 Prom. 635 Eumen. 726 sq., ubi ἄλλως τε πάντως (omnino) καὶ dicitur. Itaque hoc loco μέντοι et πάντως consociatum habetur addito insuper etiam νῆ Δία. Quam copiam et ubertatem quis est quin ferat molestissime? Enimvero quid rei sit, arguit scriptura codicis Coisl. ἄλλως τε πάντως ἢ νῆ Δία μέντοι, unde apertum est iam olim hic exstitisse διττογραφίαν, postea a scribis in unum conflata. Quippe alii legerunt: ἄλλως τε μέντοι καὶ ἀσεβ. φ.; alii vero scripserunt: ἄλλως τε πάντως καὶ ἀσεβ. φ. Quod utrumque deinde adscripto etiam νῆ Δία mixtum est. Quippe alterutrum sine dubio debetur glossatoribus. De qua

re nobis ita videtur iudicandum, ut si optimos libros duces sequamur, genuinam scripturam hanc fuisse putare debeamus: ἄλλως τε μέντοι καὶ ἀσεβ. φ., cui lectioni ad voc. μέντοι interpretationis gratia adscriptum fuit: νῆ Δία, πάντως vel ἢ νῆ Δία, πάντως, quae verba uncis seclusimus.' STALLB. πάντως interpretationis gratia adscriptum esse verisimile est, non item νῆ Δία.

ἀσεβείας φεύγοντα. Euthyphron. 5C ὥστε ἀσεβείας ἐγράφωτο, ib. 12 E. Quae Socrati obiecta sunt (p. 24 B), ad impietatem veteres referebant.

2 σαφῶς γὰρ ἂν. 'ἂν cum Fischero revocavi, quod alioquin vocabulum σαφῶς iungi deberet cum sequente πείθοιμι, cum tamen manifesto pertineat ad verbum διδάσκοιμι.' HEIND. Cf. ad p. 17 D.

XXV. Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφίσασθε, ἄλλα 36 τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονεν 37 τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἐκατέρων 38 τῶν ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμὸν. οὐ γὰρ εὐόμην ἐργασθε 39 οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολὺ. νῦν δέ,

1 μὲν μὴ a et plerique b Bkk., μὲν οὖν μὴ ζ. 2 ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι abesse vult Baierus. ὅτι μου κατεψηφίσασθε delet Hsch. 4 τὸ γεγονὸς τοῦτο delet Cobet. mnemos. 1860 p. 360. τὸ γεγονὸς inclusit Sch.

'Verba, quae abhinc sequuntur, post damnationem Socrates locutus est, id est, postquam indices crimini, quo accusatus erat, obnoxium eum pronuntiaverunt. Cum enim duo essent causarum genera, alterum ἀτίμητον hoc est cuius poenas leges ipsae statuabant, alterum τιμητὸν, ubi a iudicibus poena statuabatur, causam Socratis τιμητὴν fuisse apertum est. Quare cum Meletus, ut mos erat, in libello ipse poenam, mortem nimirum, proposuisset, iam Socrati, postquam damnatum se vidit, contra aliam sibi poenam aestimare (ἀντιτιμᾶν) licebat; iudicibus vero deinde alterutra, ut videtur, erat statuenda. Plerumque reus minorem, quam actor, poenam sibi aestimabat, quae tamen crimini fere apta neque nimis levis videretur, ne, cum indices plerumque non nisi inter has duas eligere possent, graviolem actoris praeferrent. Hac igitur litis suae aestimatione, qua victum in prytaneo se commeruisse ait Socrates, indices in se exacerbasse et, cum semel damnato neque talem honorem decernere neque tam exiguam multam, qua ipsos et totam hanc causam suam irridere videretur, imponere vellent, eo adduxisse putandus est, ut mortis condemnarent. De discrimine causarum τιμητῶν et ἀτιμητῶν

quaeque singulae ad unum alterumve genus pertinuisse videantur, vide Meier und Schömann, Att. Proc. p. 171 sq., de ἀντιτιμήσει ib. p. 724 sq.' ENGELH. 1 Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν — ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται. 'De rep. I 331 B τὸ γὰρ μηδὲ ἀκοντῆα τινα ἐξαπατηῆσαι ἢ ψεύσασθαι — μέγα μέρος εἰς τούτο ἢ τῶν χρημάτων κτήσις συμβάλλεται.' HELD. Cf. Heindorf. ad Theaet. 144 A.

2 ἄλλα τε — καὶ οὐκ ἀνέλπ. Eadem breviloquentia Crit. 52 C καὶ ὁμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι τὰ τε ἄλλα καὶ παιδᾶς ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, symp. 220 A ἐν τ' αὐ ταῖς ἐνώχλαις μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἢ τὰ τ' ἄλλα καὶ πίπειν.

3 οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε, 'non accidit mihi praeter opinionem. Nam ἐλπίς, ἐλπίζειν et vocabula inde ducta dicuntur in utramque partem, et de spe et de metu. v. interp. ad Thom. Mag. p. 299 sqq. Ipse Plato leg. I 644 C πρὸς δὲ τούτοις ἀμφοῖν αὐ δόξας μελλόντων, οἷν κοινὸν ὄνομα ἐλπίς.' STALLB.

6 οὕτω παρ' ὀλίγον, ut p. 40 A πάντ' ἐπὶ μικροῖς.

οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, 'non putaram tam prope afore, sed aliquanto longius, vide de hac dicendi formula Viger. p. 647.' ENGELH.

36 ὡς ἔοικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων,

1 τριάκοντα X Δ Π Φ^a 1 C D S a c g h i B^m (B^a) r¹ Stb., τρεῖς* 5 cum Ficino.

1 τριάκοντα μόναι. Diog. Laert. Π 41 ὅτ' οὖν κατεδικάσθη, διακοσίαις ὀδοήκοντα μὲν πλείοσι ψήφοις (sc. κατεδικάσθη) τῶν ἀπολυουσῶν. Quae quomodo cum Platonis narratione concilianda sint, varie disputatum est. Rem expedire studuit Tychsen, über den Process des Socrates (Bibliothek der alten Literatur und Kunst II p. 40 sq.), Boeckh apud Süvern, über des Aristophanes Wolken p. 87 sqq. Enimvero difficultatem creavit quod vulgo apud Platonem legitur: εἰ τρεῖς μόναι μ. Nam haec lectio si vera esset itemque pro vero probandum, quod legitur apud Diogenem Laërtium, Heliastarum iudicium ex 556 iudicibus constituisse existimari oporteret. Etenim sic iudices numero 281 Socratem damnasse et 275 absoluisse putandi forent, ita ut, tres calculi si additi fuissent suffragiis absolutoriis, par fuisset damnantium et absolventium numerus, h. e. 278, eoque Socrates incolumis evasisset. At vero quominus hanc sententiam amplectamur, illud prohibet, quod Heliastarum iudicia numerum iudicum quingentorum non videntur isto modo excessisse, nisi si quando propter singularem quandam causarum gravitatem consociatis pluribus decuriis, mille vel mille quingenti vel etiam bis mille et plures iudicandi potestatem acciperent, quod subinde factum esse ex Poll. VIII 43 coll. 123, Lysia in Agor. 35 colligi licet. v. Meier u. Schoemann, Att. Process. p. 139. Apud Diogenem Laërtium pro ὀδοήκοντα si scribetur πεντήκοντα, res protenus salva erit. Sed apud Platonem praestantissimi libri habent τριάκοντα. Quod cur in τρεῖς abierit, causa

in promptu est. Visum enim bonis criticis est istum numerum cum addito μόναι minus bene convenire. Sed rectissime dictum est τριάκοντα μόναι, quoniam vel triginta indices pro numeri 500 amplitudine sane quam pauci fuerunt; efficiunt enim nondum partem eius septimam decimam. Sederunt enim, ut videtur, in causa Socratis indices quingenti et unus, quandoquidem ita institutum fuisse constat, ut pari numero fere unus adderetur, ne quando incertum videretur iudicium, si paria essent iudicum suffragia. v. Poll. VIII 48. Dem. in Timocr. 9 coll. Meier u. Schoemann l. l. p. 139 sq. Hoc autem si ita fuit, comparato hoc Platonis testimonio cum Diogenis narratione efficitur, ut iudices ducenti et octoginta unus eundem condemnasse existimandi sint. Nam ne statuamus constitutos fuisse 601, sed ex his alios, quia non liqueret, sententiam non tulisse, alios etiam abfuisse vel sero venisse (de quo v. Meier u. Schoemann l. l. p. 722 sq. not. 63 coll. p. 140.), certe illud magnopere impedit, quod nec de suffragio ancipiti iudicibus concessio quidquam memoriae proditum est, de qua re alia omnia narrat Poll. VIII 123. Nec verisimile videtur tam multos fuisse absentes, quandoquidem semper delecti fuerunt, qui, si qua opus esset, deficientium numerum supplerent. At vero si 281 iudices Socratem damnaverunt, sed 220 absolvent, profecto non triginta, sed sexaginta suffragia et quod excurrit necessaria fuerunt, quo vir sapientissimus absolveretur. Speciosa vero reprehensio, nec tamen vera. Nam demas quaeso 30 de 281 suffragiis, et remane-

ἀποπεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὡς ἔμοι δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα. καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἂν ὄφλε χιλίας δραχμῶν, οὐ μετα-
5 λαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

2 ἀλλὰ a et b praeter ΔΞ Wlf., ἀλλὰ καὶ ε. 3 ἀνέβησαν Hsch. auctore Cobeto. 4 δραχμῶν — ψήφων inclusit Hsch.

bunt non plus quam 251. Iam vero addas eadem illa 30 numero 220 suffragiorum, et habebis 250. Itaque liquidum est parem fere utrinque numerum evadere. Nam unius tantum suffragii damnatorii differentia emergit. At nimirum ita tamen futurum fuisset, ut una saltem sententia capitis condemnaretur. Recte vero. Nec tamen est, cur de ea re multum laboremus. Quid enim, si unus alterve iudicum casu fuit prohibitus, quominus in iudicio adesset, num id Platonem iudicabimus necessario indicare debuisse? Verum suppetit etiam alia eaque probabilior difficultatis istius tollendae ratio. Utitur enim Socrates numero rotundo pro eo, qui est triginta et unus, quoniam exacta ista diligentia ab oratoris persona aliena esse visa est. Huc accedit, quod Poll. VIII 123 narrat Heliaceam fere ex quingentis viris constituisse. Nimirum ita certe valuit calculus Minervae. De iudicio Heliastarum v. Hermann, Staatsalterth. § 134. STB.

3 ἀνέβη — κατηγορήσοντες. Pluralis κατηγορήσοντες ob nomina proxime antegressa. Quod ne quem permoveat, ut corrigendum putet ἀνέβησαν, eodem modo leg. V 729 E δύναται δὲ διαφερόντως ὁ ξένιος ἐνάστων δαίμων καὶ θεὸς τῶ ξενίῳ ξυνεπέμενοι Διί, Lys. in Eratosth. 12 ἐπιτηγάνει Μηλόβιος τε καὶ Μνησιθείδης ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου ἀπίοντες, Dem. Aristocr. 12 τὰ ὄπλα θήσεσθαι ἔμελλεν ὁ Σίμων οὐδ' ὁ Βιάνωρ, πολῖται γεγεννημένοι κτ.

Plura id genus v. apud Bernhardy, synt. Graec. p. 416 sq. STALLB. Ἄνυτος καὶ Λύκων. Meletus quidem actor erat, qui libellam tradiderat et totam rem agebat, Anytus et Lyco autem eum adiuvabant. Itaque post Meletum ipsi quoque contra Socratem verba fecerant. Qui mos cum tantopere pervulgatus esset, contra reo quoque licebat amicos suos aliosve συνηγόρους vocatos in auxilium suum arcessere, qui post ipsum dicerent. Inde explicandi sunt δεύτεροι et τρίτοι λόγοι, quos apud oratores reperimus. De συνηγόροις pluribusque unius causae actoribus vide Meier u. Schoemann, Att. Proc. p. 707 sq. ENGELH.

4 κἂν ὄφλε χιλίας δραχμῶν. Harpoc. s. v. δῶρων γραφή: ἰστέον ὅτι ἐάν τις γραφάμενος μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ὀφλισκάνει χιλίας καὶ προσέστιν ἀτιμία τις. Cf. Poll. VIII 41, 53. Meier u. Schoemann, Att. Proc. p. 734 sq. 'Dicit Socrates Meletum, nisi Anyti et Lyconis tanquam συνηγόρων auxilio gavisus esset, non fuisse laturum quintam partem suffragiorum, cum ipsius auctoritas et gratia non tanta esse videatur, quae efficere sola potuerit, ut iudices ipsum condemnarent. Locum recte interpretatus est Schleiermacher. p. 438. STALLB.

οὐ μεταλαβὼν. 'Dicitur Meletus revera non accepisse quintam suffragiorum partem hoc sensu: cum non acceperit partem.' STALLB.

μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος.

36 XXVI. Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. εἶεν.
 ἐγὼ δὲ δὴ τίνας ὑμῖν ἀντιτιμῆσομαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;
 ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἀξίος εἰμι παθεῖν ἢ
 ἀποτίσαι, ὅτι μαθῶν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἤγον ἄλλ'
 ἀμελήσας ὧν περ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας 5

2 ἀντιτιμῆσομαι Hsch. ἄνδρες om. Φr1DSghPr. 3 ἢ
 BCDSM² Bkk., om. Γ, ἢ* 5. οὖν ἀξίος ΔT^edZ^r Cobet. mne-
 mos. 1860 p. 360. 4 ὅ τι Hdf., ὅτι 5. παθῶν G. Hermann.
 ad Viger. p. 758. 5 ὧν περ οὐχ οἱ conl. Sch.

De accusativo vide Krueger 47
 15 1. Prot. 329 E μεταλαμβάνου-
 σιν — τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων
 οἱ μὲν ἄλλο, οἱ δὲ ἄλλο. CROX.

1 τιμᾶται. 'τιμᾶσθαι dicitur
 de actore, τιμᾶν de iudicibus.'
 ENGELH. Cf. p. 37 B 33 B. 'Gorg.
 486 B κατηγοροῦν τυχῶν πάνν
 φάλλον καὶ μοχθηροῦ ἀποθάνοις
 ἄν, εἰ βούλοιο θανάτου σοι
 τιμᾶσθαι.' HELD.

2 τίνας. 'Ad τίνας supple τιμῆς
 vel δίκης ut e sequente τῆς ἀξίας
 patet' ENGELH.

ὑμῖν, 'coram vobis. Qua-
 nam alia vobis iubentibus
 dicam me dignum esse
 poena?' HELD.

3 ἢ δῆλον. Cf. ad p. 26 B.

παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. 'παθεῖν
 referendum est ad poenam cor-
 poris i. e. vincula capitis demin-
 utionem exilium mortem, ἀπο-
 τίσαι ad multam.' ENGELH. Cf.
 Hermann, Staatsalterth. § 144 12.

4 ὅτι μαθῶν et ὅτι παθῶν pri-
 mus recte distinxit et explicavit
 F. A. WOLFIUS ad Dem. Lept.
 106: 'τί παθῶν, inquit, omnino
 est: quanam re affectus?
 quo casu? quibus intempe-
 riis agitated? qui fit, ut?
 et plane ad πάθος quoddam,
 quod aut volentes aut nolentes
 patimur, pertinet. Contra τί
 μαθῶν ne hic quidem oblitterata
 prima verbi potestate forma est
 exprobrantis inconsiderantiam tem-
 meritatem et pravum iudicium

ac pertinet, ut Aeschyleo verbo
 utar, ad μάθος quoddam, quod
 in nobis desiderari patimur, ver-
 tique debet: quo argumento?
 quid secutus? qua ratioeci-
 natione usus? Ceterum num-
 merarim hoc τί μαθῶν ad eu-
 phemismum Atticorum. Nam
 solum sensum si spectes, saepe
 id reddipotest: cur tam stulte,
 tam temere etc. Et in Arist.
 vesp. 251 additur etiam ὧ ἀνόητε.

Utrumque ergo si reddes: qua
 de causa, non male quidem
 Latine exprimas, sed pinguius nec
 satis presse.' Contra Boeckhius
 Heidelb. Jahrb. I 1808 p. 106 sq.
 (Kl. Schrift. VII p. 251) et Je-
 naische allgemeine Literaturz.
 1808 p. 194 sq. (Kl. Schr. VII
 p. 68) hoc apologiae loco illud

ὅτι μαθῶν eadem ratione ex-
 plicari posse negat atque aliis
 locis, μαθῶν enim censet con-
 iungendum esse cum ἡσυχίαν
 ἤγον et sic esse vertendum:
 was verdiene ich dafür zu leiden,
 dass ich nie aufhörte zu lernen,
 vor Lernen nie Ruhe hatte?
 Sed primum illa discendi notio
 nunquam in apologia ita pressa
 est, ut hic esset, deinde ἡσυχίαν
 ἤγον non idem est, quod ἐπανό-
 μην. Cf. Ast, Zeitschr. f. Wis-
 sensch. u. Kunst. II p. 107.

5 ὧν περ οἱ πολλοί. 'Post πολ-
 λοί ex praegresso ἀμελήσας mente
 supplendum est ἐπιμελοῦνται.'
 HEIND., quem vid. ad Gorg. 457 D.

καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν
 καὶ ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων,
 ἠγησάμενος ἑμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε
 εἰς ταῦτ' ἴοντα σφῆζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα, οἳ ἔλθων C
 5 μῆτε ὑμῖν μῆτε ἑμαυτῷ ἐμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ
 δὲ τὸ ἴδιόν ἐκαστον [ἴων] εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργε-
 σίαν, ὡς ἐγὼ φημι, ἐνταῦθα ἦα ἐπιχειρῶν ἐκαστον ὑμῶν
 πείθειν μὴ πρότερον μῆτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖ-
 σθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθεῖν, ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ
 10 φρονιμώτατος ἔσοιτο, μῆτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς
 τῆς πόλεως τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
 ἐπιμελεῖσθαι. τί οὖν εἰμι ἀξίος παθεῖν τοιοῦτος ὧν; D
 ἀγαθόν τι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν

1 δημηγοριῶν] δημοιογιῶν Fsch. 4 ὄντα a Cr. Bemerk.
 p. 109 sq. 6 ἴων inclusit Sch. Stud. p. 35. Cf. Sauppe, Jen.
 Literaturz. 1875 p. 13. 7 [ἐνταῦθα ἦα] Hrm. ἐπιχειρῶ
 Prammer, Zeitschr. f. österr. Gymnas. 1864 p. 470. 13 εἰ δεῖ
 εἶγε
 γε Γ3b Bkk., εἰ δὲ γε ΑΔΦr1Pr, εἰ δὲ γε S, εἰ δὴ γη Z^r,
 εἰ δὴ γε* 5.

1 δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων
 ἀρχῶν. 'δημηγορία etsi non
 fuit de numero magistratum,
 tamen recte additur τῶν ἄλλων
 ἀρχῶν. Nam sensus verborum
 hic est: contiones et prae-
 terea etiam magistratus.
 v. ad Phaed. 110 E.' STALLB.

2 ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων.
 'Harum recte meminit Socrates.
 Nullo enim tempore tot Athe-
 nis aut usquam fere alibi acci-
 derunt coniurationes et seditio-
 nes, quot Socratis aetate conti-
 gerunt.' FORSTER. Cf. Theaet.
 173 D. Hermann, Staatsalterth.
 § 70.

3 ἠγησάμενος ἑμαυτὸν — εἶναι.
 'Lach. 184 B εἰ μὲν δειλὸς τις
 ὧν οἴοιτο αὐτὸν ἐπίστασθαι,
 soph. 234 E.' WAGNER.

4 ἐνταῦθα — ἦα. 'Phil. 57 A
 δοκεῖ τοίνυν ἔμοιγε οὕτος ὁ λό-
 γος — ἐνταῦθα προβεβηέναι.
 De rep. IV 445 B ἐπειπερ ἐνταῦθα
 ἐληλύθαμεν. Ibid. C ἐπειδὴ ἐν-
 ταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου.

Plura dedi ad Gorg. 494 E. Con-
 traria ratio supra p. 33 D.' STB.
 5 ἐπὶ δὲ τὸ ἴδιόν ἐκαστον εὐ-
 εργετεῖν — ἐνταῦθα ἦα. Cf. ad
 p. 32 E.

8 μῆτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς
 ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπι-
 μεληθεῖν. P. 30 A οὐδὲν γὰρ
 ἄλλο πράττων ἐγὼ περιερχομαι
 ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους
 καὶ προεβυτέρους μῆτε σωμάτων
 ἐπιμελεῖσθαι μῆτε χρημάτων
 πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα, ὡς
 τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται,
 λέγων, ὅτι οὐκ ἐν χρημάτων ἀρετῇ
 γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρηματα.

10 αὐτῆς τῆς πόλεως. 'Intelle-
 git fortasse id, quod Gorg. 503 A
 pulchram esse dicit, τὸ παρα-
 σκευάζειν, ὅπως ὡς βέλτισται
 ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί,
 καὶ διαμαχεσθαι λέγοντα τὰ
 βέλτιστα, εἴτε ἠδῶ εἴτε ἀηδέστερα
 ἔσται τοῖς ἀκούουσιν.' ELBERL.

11 οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρό-
 πον. Cf. ad p. 17 C.

13 εἰ δεῖ γε — τιμᾶσθαι. 'Sic

τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅτι
 ἂν πρόποι ἐμοί. τί οὖν πρόπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτη
 δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρῃ παρακαλεύσει; οὐκ
 ἔσθ' ὅτι μᾶλλον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρόπει οὕτως, ὡς
 τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν προταναίῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε 5
 μᾶλλον ἢ εἰ τις ὑμῶν ἵπῳ ἢ ξυνορίδι ἢ ζεύγει νενί-
 κηκεν Ὀλυμπιάσιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας
 εἰ δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται,
 ἐγὼ δὲ δεόμεναι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας
 37 τιμᾶσθαι, τούτου τιμᾶμαι, ἐν προταναίῳ σιτήσεως. 10

XXVII. Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παρα-
 πλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς
 ἀντιβολήσεως, ἀπανθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὃ Ἀθη-
 ναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ

1 τιμᾶσθαι Γ Bkk., τιμᾶσθε* 5. 4 μᾶλλον delendum cen-
 suit Mudgius. 8 [εἶναι] Herm. 10 τιμᾶμαι ἐν a et plerique
 b Bkk., τιμᾶμαι τῆς ἐν 5. 13 ὃ Ἀθηναῖοι a Tur., ὃ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι* 5.

Bekkerus pro εἰ δὴ γε — τι-
 μᾶσθε. Recte; non enim de iu-
 dicium τιμᾶσει hic agitur, sed
 de Socratis ipsius. ENGELH.

2 εὐεργέτη. εὐεργέτης erat
 cognomen perquam honorificum,
 quo ornabantur ii, qui bene me-
 rerentur et meriti essent de civi-
 tate; comes ei fere addebatur
 σωτήρ. FISCHER. Cf. Hermann,
 Staatsalterth. § 116 6.

4 μᾶλλον — πρόπει οὕτως, ὡς.
 'Confusae hic sunt duae structu-
 rae: μᾶλλον ἢ et οὕτως ὡς. Aptis-
 simum locum parallelum attulit
 Forsterus de rep. VII 526 C καὶ
 μὴν, ὡς ἐγώμαι, ἃ γε μείζω πό-
 νον παρέχει μαιθάνοντι καὶ με-
 λετώντι, οὐκ ἂν ῥαδίως οὐδὲ πολλὰ
 ἂν εὐροῖς, ὡς τοῦτο. Defendit
 locum etiam Heusdeius, spec.
 crit. p. 12. Cf. etiam p. 30 A
 μήτε σωμάτων ἐπιμελεῖσθαι μήτε
 χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω
 σφόδρα, ὡς τῆς ψυχῆς.' ENGELH.

5 ἐν προταναίῳ σιτεῖσθαι.
 Poll. IX 40 προταναίῳ καὶ ἐστία

τῆς πόλεως, παρ' ᾧ ἔσιτοῦντο
 οἱ τε κατὰ δημοσίαν προσβείαν
 ἤκοντες καὶ οἱ διὰ πράξιν τινα
 σιτήσεως ἀξιοθέντες καὶ εἰ τις
 ἐν τιμῆς ἀείσιτος ἦν. Cf. Her-
 mann, l. l. § 127 17.

6 ἵπῳ ἢ ξυνορίδι ἢ ζεύγει.
 ἵππος est equus singularis,
 qui ab uno sessore regitur; di-
 citur etiam κέλης et ἵππος κέλης
 a Suetonio, Caes. 39 equus de-
 sultorius, ξυνορίς sunt bigae,
 ζεύγος autem trigae et qua-
 drigae. FISCHER.

8 ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται.
 'Equos, qui stadium currebant,
 a divitibus solis ali potuisse
 facile intellegitur.' ELBERI.

10 τούτου τιμᾶμαι. 'Hinc sua
 Cicero de or. I 54 232 et Laer-
 tius II 42, ubi ad hoc etiam
 respexisse Lucianum in Prom. 4
 recte notat Menagius.' FORSTER.

12 περὶ τοῦ οἴκτου. 'Respicit
 ad cap. XXIII.' STALLB.

13 τὸ δέ. 'V. ad p. 23 A.' STB.

ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ
 πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγεσθαι· ἐπεὶ,
 ὡς ἐγώμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώ-
 ποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν, ἀλλὰ B
 5 πολλές, ἐπέισθητε ἂν· νῦν δ' οὐ ῥαδίον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ
 μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὴ ἐγὼ μη-
 δένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἐμαυτὸν γε ἀδικήσειν καὶ κατ'
 ἐμαυτοῦ ἔρεῖν αὐτός, ὡς ἀξιός εἰμι του κακοῦ, καὶ τιμῆ-
 σεσθαι τοιοῦτον τινὸς ἐμαυτῷ. τί δείσας; ἢ μὴ πάθω
 10 τοῦτο, οὗ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὃ φημι οὐκ εἰδέναί, οὐτ'
 εἰ ἀγαθὸν οὐτ' εἰ κακὸν ἔστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι

3 ὥσπερ Fsch. cum libris, ὥσπερ 5. 4 ἡμέραν μόνον a
 (ἡμέραν μόνον DS Bkk.) et major pars b Stb., μόνον ἡμέραν* 5.
 6 δὴ a Bkk., δ'* 5. 8 εἰμί] εἶην Cobet. var. lect. p. 335.
 του Ἄ^s AS^{cor}. Hdf., τὸν* 5. 9 ἢ Ἄ^s Hdf., ἢ 5. 11 ἔλω-
 μαι a et plerique b Wlf., ἔλωμαι τι 5.

1 ἐκὼν εἶναι 'h. e. quantum
 quidem a mea pendebat
 voluntate. Non idem est,
 quod simplex ἐκὼν. v. Hermann.
 ad Viger. p. 880 et opusc. I
 p. 227 sq. Lobeck. ad Phrynich.
 p. 273 sq. docet Atticos hac for-
 mula potissimum in enuntiatio-
 nibus negantibus usos esse.' STB.
 3 ἄλλοις ἀνθρώποις, ut Lacedae-
 moniis, de quibus v. Thuc.
 I 132 9 Plut. Ages. 32 apophth.
 Lacon. p. 217 AB, ubi plura
 Wyttenbach. STALLB.

8 ἀξιός εἰμι του κακοῦ. 'του
 recte aliquis pro vulgato τοῦ
 substitui voluit. Nam quis ferat
 h. l. ὡς δεῖ με πάσχειν τὸ κακόν
 pro τὸ κακόν vel κακόν τι? Sane
 ut infra dicit p. 38 A οὐκ εἰδισμαι
 ἐμαυτὸν ἀξιὸν κακοῦ οὐδενός, ita
 hic opus est infinito pronomine
 τις, quod interdum substantivo
 suo praepositur, ut Prot. 314 A
 παρα τον καπήλον.' HEIND. 'Ra-
 rius quidem pronomen inde-
 finitum nomini suo praeponi
 videtur; quem enim ad hunc
 usum quodam modo confirman-
 dum Heindorfius locum attulit
 e Prot. 314 A, ibi Bekkerus rec-

tins dedit παρὰ τοῦ καπήλον.
 Rarior ergo quidem usus hic vi-
 detur, sed necessarium τὸν ita
 hic accipi; articulo enim nullus
 hic locus est.' ENGELH.

9 τί δείσας; ἢ μὴ πάθω. 'In-
 terrogandi notam cum Stephano
 post δείσας apposui et pro ἢ
 scripsi ἢ; quid metueus? se.
 hoc faciam. An forte ne illud
 mihi accidat?' HEIND.

11 ἔλωμαι ἂν ἐν οἴδ' ὅτι
 κακῶν ὄντων. 'Aut dicendum
 fuit ἔλωμαι τι τούτων ἢ ἐν οἴδα
 ὅτι κακὰ ἔστιν, aut ἔλωμαι τι
 τῶν, ἐν οἴδα, κακῶν ὄντων.
 Utramque structuram hic in
 unam conflata videmus. Simi-
 liter Gorg. 481 D αἰσθάνομαι
 οὐκ σου ἐνάστοτε καίπερ ὄντος
 δεινοῦ, ὅτι, ὅπως ἂν φῆ σου
 τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν φῆ
 ἔχειν, οὐ δυναμένον ἀντιλέγειν,
 ἀλλ' ἂνω καὶ κάτω μεταβαλλο-
 μένον, ubi v. Heindorf. Ceterum
 quod vulgo post ἔλωμαι insertum
 legebatur pronomen τι, gram-
 matico alicui deberi videtur,
 qui genetivi partitivi rationem
 explicare vellet.' STALLB. Cf.
 Hermann. ad Viger. p. 755.

37 ὅν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων τοῦ τιμησάμενος; πότερον C δεσμοῦ; καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμοτηρίῳ δουλεύοντα τῇ ἀεὶ καθισταμένη ἀρχῇ τοῖς ἔνδεκα; ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταυτόν μοι ἐστίν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἐστὶ μοι χρήματα, ὁπόθεν ἐκτίσω. 5 ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι; ἴσως γὰρ ἂν μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλὴ μὲν' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογιζέσθαι, ὅτι ὑμεῖς

1 τοῦ Sch. de coniectura Meiseri, mus. rhenan. 1868. p. 378*, τούτου ε. 3 [τοῖς ἔνδεκα] Hdf. 5 νῦν δὴ a et plerique b Wlf., δὴ νῦν ε. [χρημάτων] Hsch. 6 τιμήσωμαι A Tur., τιμήσωμαι* ε. τιμήσατε Γ^a Φ^a 34degh Π^{re}, τιμήσατε δθαι Φ^{er}, τιμήσεται Eb, τιμήσεται A, τιμήσαισθε g. 7 Post ἔχοι om. ὁ ἄνδρες ἀθηναῖοι a Tur. 8 εἰμι] εἶην Cobet. nov. lect. p. 335. μη delet Hottinger. p. 7.

1 πότερον δεσμοῦ. Ex hoc loco recte videtur concludi posse carcerem in poenarum numero habitum fuisse, quamquam id negant Schoemann, Griech. Alterth. I^o p. 506 et Hermann, Privatalterth. § 73 31. Cf. C. Meiser, Rhein. Mus. XXIII p. 378*.

2 δουλεύοντα. Revera civem, qui in carcere erat, servi loco habitum esse, inde intellegitur, quod ei non licuit testamentum facere. Cf. Crit. 44A et Ullrich, Anmerk. zu den Plat. Gespr. Men. Krit. Alk. p. 66 not. 2.

τῇ ἀεὶ καθισταμένη ἀρχῇ. 'De ἀεὶ i. e. ἐκαστοτε v. ad p. 25 C. Quippe undecimviri annum magistratum gerebant.' STALLB.

3 τοῖς ἔνδεκα. οἱ ἔνδεκα dicuntur Bekker. anecd. p. 250 προϊστάμενοι τοῦ δεσμοτηρίου, schol. ad Arist. vesp. 1108 Dem. Androt. 26 δεσμοφύλακες. 'οἱ ἔνδεκα dicuntur etiam Phaed. 59E, sed infra p. 39E et Phaed. 58C οἱ ἀρχοντες, ut hoc loco ἡ ἀεὶ καθισταμένη ἀρχῇ, quia penes eos erat summa potestas carceris et captivorum.' FISCHER. 'Fuerunt autem, qui haec verba pro glossemate haberent

prorsus importuno eaque delenda indicarent, quam sententiam nuper amplexi sunt Heindorfus Schleiermacher Bekkerus alii. Mihi non male retineri videntur, cum gravius significant molestam et invisam talis vitae condicionem.' STALLB.

4 δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσω. 'Ex hoc aliisque locis (Dem. Timocr. 63 ἂν ἀργυρίου τιμηθῆ, δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσῃ, Mid. 47 al.) elucere videtur unumquemque in vincula esse conjectum, qui ad multam esset damnatus, donec solvisset. Licebat tamen vadibus datis a vinculis liberum manere, nisi vincula quasi προστίμημα multae addita essent. Sic enim p. 38B Socrates ait: τιμῶμαι οὖν τοσούτον ἔγγυηται δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιοχρεῶ.' ENGELH. Cf. Ullrich. l. l. p. 61.

6 ἀλλὰ δὴ 'ut ἀλλὰ et ἀλλὰ γὰρ, at, at enim, occupandi seu obiciendi vi poni solet.' HEIND. ad Prot. 338C. Cf. Crit. 48A 54A.

7 ἂν — ἔχοι, εἰ — εἰμι. Cf. ad p. 25B.

8 ὥστε μὴ 'non ὥστε οὐ propterea hic positum esse

μὲν ὄντες πολῖταιί μου οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι D γεγόνασιν καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ῥαδίως; πολλοῦ 5 γε δεῖ, ὡς Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη ἐξελεθόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαννομένῳ ζῆν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε. κἂν μὲν τούτους ἀπελεύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξε- 10 λῶσι πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἂν δὲ μὴ ἀπελεύνω, E οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκείοι δι' αὐτοὺς τούτους.

4 ῥαδίως; Hoenebeek Hissink, animad. crit. p. 39. Antea punctum erat post ῥαδίως. 5 ὡς Ἀθηναῖοι a Tur., ὡς ἄνδρες ἀθηναῖοι ε. 6 ἄλλης πόλιν πόλεως g Bkk. ἄλλης πόλιν ἀμειβομένῳ Cobet. mnemos. 1875 p. 284. 7 ζῆν delet Cobet. l. l. ὅποι a et plerique b Hdf., ὅπη ε. 9 ἐμὲ a Wlf., με ε. 10 [ἀπελεύνω] Hsch.

videtur, quod oratio pendet ex enuntiato hypothetico, quod ni esset, sequeretur ὥστε οὐ. Eadem causa est p. 40D εἰ τινα ἐκλεξαμενον δεῖοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ἣ οὕτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν.' ENGELH.

2 βαρύτεραι recte Cronus pervidit positum esse, quod summa vis est in τὰς ἐμὰς διατριβὰς.

4 ἄλλοι δὲ ἄρα. 'Sermo anacoluthos est, ἄλλοι δὲ κτλ. enim non pendent ex ὅτι, ut debebant, sed oratio ironice accipienda denno incipit; si penderet ex ὅτι, sensus plane contrarius existeret.' ENGELH. De ἄρα conf. p. 34C.

πολλοῦ γε δεῖ. Socrates sibi ipse respondet, ut p. 32E Ἄσ' οὖν ἂν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια; — πολλοῦ γε δεῖ. Phaedr. 228A Phaed. 80C. Cf. Finekh, Philol. XV p. 344.

5 ἐξελεθόντι. 'Qui in exilium ibant, hi ab Atticis fere ἐξερχέσθαι dicebantur, non φεύγειν. v. Meursius, Them. Att. I 16.'

FISCHER. 'Eodem modo statim post p. 37E et Crit. 45B 54C al.' STALLB.

6 τηλικῶδε ἀνθρώπῳ 'dictum ut τηλικῶδε ἀνδρῶ Euthyd. 293B.' STALLB. Cf. Crit. 49A.

ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως. 'Xen. an. V 4 31 ἀναβοῶντων ἀλλήλων ξυνηκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐν τῆς ἑτέρας πόλεως.' CRON.

7 ζῆν. 'Infinitivus ζῆν per epexegetin additus est praecedentibus verbis καλὸς — ὁ βίος εἴη.' STALLB.

9 κἂν μὲν τούτους ἀπελεύνω. Haec discrepare Hertleinius in Fleckeiseni annal. 1872 p. 808 dicit cum iis, quae p. 33D—34B exposita sunt; ἀλλὰ τούτον πᾶν τούναντίον ἐνόησεν, ὡς ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοιμοὺς τῷ διαφθείροντι τῷ κακῷ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν. Sed recte R. Bobrik in iisdem annal. 1873 p. 712 haec omnia hypothetice accipienda esse cum ex ὅποι ἂν ἔλθω et κἂν — ἀπελεύνω, tum ex his: πολλὴ μὲν' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι cognosci

XXVIII. Ἴσως οὖν ἂν τις εἴποι· ὁσιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὃ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθῶν ξῆν;· τοῦτ' δὴ ἔστι πάντων χαλεπώτατον πείσαι τινὰς ὑμῶν. ἔάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἔστιν καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ 5
38 πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· ἔάν τ' αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὄν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιῆσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἑμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὃ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς 10
ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἤτιον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγὼ φημι, ὃ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥάδια. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἶδισμαι ἑμαυτὸν ἀξιῶν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην B ἂν χρημάτων ὅσα ἐμελλον ἐκτίσειν. οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλά- 15
βην· νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυ-

1 δὲ a Wlf. suadente Hdfl., τε 5. 6 αὐτὸ a Bkk., αὐθις 5.
7 ὄν add. a Fsch. 9 ἀκούετε a et plerique b Wlf., ἠκούετε 5.
13 ῥάδια rA²b5, ῥάδιον ceteri a. Cf. prol. p. 39.

demonstrat. Ceterum recte Hertleinus cum hoc loco comparat Isocr. de permut. 240.

10 ὃ δὲ ἀνεξέταστος—ἀνθρώπῳ. 'Wolfius haec ut parenthetice dicta accepit; minus recte, puto; est alterum membrum, quod respondet priori ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον κτλ.' ENGELH.

βίος βιωτός 'ab Ennio apud Cic. Lael. 6 vocatur *vita vitalis*.' FISCHER. Cf. Crit. 47D.

11 ταῦτα δ' ἔτι. Cf. ad p. 32B.

16 νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν. 'Formulam νῦν δὲ sequente γὰρ in enuntiato interposito Fischerus ad h. l. Heusdeius, spec. crit. p. 9 Heindorfus ad Theaet. 143D aposiopesi quadam explicuerunt. Thierschius, spec. edit. symp. Plat. p. 36 sq. νῦν δὲ cum verbo, quod post parenthesis sequitur, coniungendum esse ait. Sed cum saepe nihil sequatur, ad quod verba νῦν δὲ

referri possint, rectius videtur haec neque pro vera aposiopesi habere neque per parenthesis explicare, sed ellipticam dictionem existimare natam illam quidem ex aposiopesi, sed ita in usum receptam, ut non sentiat ommissio. Nihil vero miri habet aposiopesi (nisi potius ellipsis dicatur), cum in omni eiusmodi sententia ex antecedentibus pateat, quid sequi debeat post νῦν δὲ, videlicet contrarium eius, quod praecesserat, seu 'res aliter sese habet.' Tum statim additur causa, cur in praesenti rerum statu aliter res sese habeat, sequitur vero plerumque uberior quaedam explicatio τοῦ νῦν δὲ praecedentis. Quod vero haec explicatio illata fere per δὴ interdum non sequitur (Heindorf. ad Theaet. 143D), id maxime facere videtur pro iis, qui non paren-

ναίμην ἐκτίσαι τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτίσαι ὑμῖν μᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδομος κελεύουσί με 5
5 τριάκοντα μνῶν τιμῆσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσούτου· ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεοι.

XXIX. Οὐ πολλοῦ γ' ἔνεκα χρόνου, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἐξέτε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν 10
10 πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεκτόνατε ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δὴ με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμὶ οἱ βουλό-

2 ὑμῖν μᾶν a Stb., ὑμῖν που μᾶν 5. 10 ἀπεκτόνατε a Wlf., ἀπεκτονήκατε 5.

thesin agnoscunt, sed aposiopesin (sen ellipsin). Sed, ut jam dixi, non arbitrator sensisse Graecos omissionem, sed uno tenore pronuntiasse νῦν δὲ τὴν ἐναντίαν γὰρ κτλ. (Lach. 184D), ut nos: so aber hat ja Laches, wie du siehst, dem Nikias ganz entgegengestimmt, also usw. Propterea ubique una continua serie scripsi omni interpunctione deleta. Similis usus est in particulis αἰλλ' οὐ γὰρ, de quibus vide Hermann. ad Viger. p. 810. Pertinet huc etiam locus e Parm. 137A ὅμως δὲ δεῖ γὰρ χαρίζεσθαι, ἐπειδὴ καὶ, ὃ Ζήνων λέγει, αὐτοὶ γὰρ ἔσμεν. πόθεν οὖν δὴ ἀρξομεθα κτλ.' ENGELH.

5 ἐγγυᾶσθαι. 'Ex κελεύουσι supplē φασί vel simile verbum ad ἐγγυᾶσθαι, quod genus zeugmatis usitatissimum est. Valckenar. ad Her. VII 104 IX 2.' ENGELH.

τιμῶμαι οὖν τοσούτου. Varie haec tradunt alii. [Xen.] ap. 23 (πρῶτον μὲν γὰρ) κελεύομενος ὑποτιμᾶσθαι οὔτε αὐτὸς ὑπετιμῆσατο οὔτε τοὺς φίλους εἴασεν, ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν, ὅτι τὸ ὑποτι-

μᾶσθαι ὁμολογοῦντος εἰ ἄδικεῖν. Diog. Laert. II 41 καὶ τιμωμένων τῶν δικαστῶν, τί χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι, πέντε καὶ εἰκοσὶν ἔφη δραχμᾶς ἀποτίσειν. Εὐβουλίδης μὲν γὰρ φησὶν ἐναντίον ὁμολογῆσαι.

6 ἐγγυηταί. Bekker. anecd. p. 244 ἐγγυητῆς ὁ ἀναδεχόμενος δίκην.

'Tertia hinc incipit orationis pars, quae verba, postquam capitis damnatus erat, Socrates, ut ait ipse, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἀγούσιν, locutus est. Non multi tantum animi habuisse putandi sunt, ut vel post damnationem verba facere valerent; quare in aliis orationibus talem epilogum, quod sciam, nusquam reperimus.' ENGELH. De suffragiorum numero, quibus Socrates condemnatus est, Diog. Laert. II 42 haec tradit: καὶ οἱ θάνατον αὐτοῦ κατέγρασαν προσθέντες ἄλλας ψήφους ὀγδοήκοντα. Cf. ad p. 36A.

9 ὄνομα ἐξέτε. Cf. ad p. 23 A. ὑπό. Cf. ad p. 17A.

10 ἀπεκτόνατε. Cf. ad p. 29C.

μενοι ὑμῖν ὄνειδιζεν. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ δὴ τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον. λέγω δὲ καὶ 5 τὸδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους. ἴσως με οἴεσθε, ὦ ἄνδρες, ἀπορία λόγων ἐαλωμένοι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἐπεισα, εἰ ὄμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορία μὲν ἐάλωκα οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυρτίας 10 καὶ τοῦ μὴ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ ἂν ὑμῖν ἤδιστα ἦν ἀκούειν, θρηνοῦντός τ' ἐμοῦ καὶ ὀδυρομένου. καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγὼ φημι· οἷα δὴ καὶ εἰδισθε ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε φήθη δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου 15 πρᾶξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἰροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν· οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ

1 οὖν a Stb., γοῦν ε. 2 ἐγένετο· ὁρᾶτε A ΔΦτ14DSTab cdeghiP¹ Wlf., ἐγένετο, ἐμὲ καὶ τεθνάναι· ὁρᾶτε H, ἐγένετο, ἐμὲ τε τεθνάναι· ὁρᾶτε Ξ^s, ἐγένετο, ἐμὲ τεθνάναι· ὁρᾶτε ΓΑΒ^e C EδuΠ^m, ἐγένετο, ἐμὲ τεθνάναι δὴ· ὁρᾶτε* ε, ἐγένετο τὸ ἐμὲ τεθνάναι δὴ· ὁρᾶτε Hdf. 3 δὴ τὴν a Bkk., δὴ εἰς τὴν ε. 7 ἀθηναῖοι post ἄνδρες om. a Bkk. 9 [τὴν δίκην] Hsch. 11 τοῦ ἐθέλειν a Stb., τοῦ μὴ ἐθέλειν ε. οἷ ἂν — ἤδιστα ἦν a Bkk., οἷα — ἤδιστ' ἂν ἦν ε. ὑμῖν a Tur., ὑμῖν μὲν ε. 12 θρηνοῦντός τ' ἐμοῦ Bkk., θρηνοῦντός μου ε.

3 πόρρω τοῦ βίου. 'Gorg. 484 C ἐὰν πόρρω τῆς ἡλικίας φιλοσοφῇ.' STALLB.

7 ἀπορία λόγων, dicendi inscientia Cic. de or. 1 54 233.

τοιούτων, οἷς. Fortasse οἷοις, ut paullo post τοιαῦτα οἷ ἂν. Sed ὅς respondet τοιούτος etiam Crit. 45 C καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ πάντων γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιεν, Gorg. 473 E ὅταν τοιαῦτα λέγῃς, ἂ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων, Theaet. 191 C Tim. 42 A.

8 ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν. P. 39 A ἐὰν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν et ὅπως ἀπο-

φενέξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. Euthyphr. 8 C πάντα ποιῶσι καὶ λέγονσι φεγγοντες τὴν δίκην. Cf. Phaed. 114 C.

9 ἀπορία μὲν ἐάλωκα. Gorg. 522 C Socrates dese: εἰ δὲ κολακικῆς ὁητορικῆς ἐνδεία τελευτήσῃν ἐγώγε, εὐ οἶδα ὅτι ῥαδίως ἰδοῖς ἂν με φέροντα τὸν θάνατον. CROX. 10 τόλμης. Cf. ad p. 39 A.

11 τοῦ μὴ ἐθέλειν λέγειν, 'et quia talia apud vos dicere nolui.' FICIX. Cf. prol. p. 42.

18 τεθνάναι. Cf. ad p. 30 B. ἐκείνως. 'Ad ἐκείνως supple ἀπολογησάμενος. Ne conjungas ἐκείνως cum ζῆν.' ENGELH.

οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφενέξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ 39 γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἂν τις ἐκφύγοι καὶ ὄπλα ἀφείς καὶ ἐφ' ἰκετείαν 5 τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαὶ εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐὰν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπὸν, ὦ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· δάπττον γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ 10 νῦν ἐγὼ μὲν ἄτε βραδύς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ B βραδύτερον ἐάλων, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἄτε δεινοὶ καὶ ὄξεις ὄντες ὑπὸ τοῦ θάπτονος τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων, οὔτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὠφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν. καὶ 15 ἐγώγε τῷ τιμήματι ἐμμένω καὶ οὔτοι. ταῦτα μὲν που ἴσως οὔτως καὶ ἔδει σχεῖν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

XXX. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησιμ-

4 ἀποθανεῖν ἂν a et pars b Wlf., ἀποθανεῖν ἕξον ἂν ε. 5 τραπόμενος a et pars b Bkk., τραπίς ε. μηχαναὶ πολλαὶ a Bkk., πολλαὶ μηχαναὶ ε. 8 ὦ ἄνδρες a Bkk., ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ε. 11 δ' ἐμοὶ a Bkk., δέ μου ε. δεινοὶ νέοι vir doctus in Jenaische allg. Litteraturz. 1817 p. 153. 12 [τῆς κακίας] Hsch. νῦν ἐγὼ a Bkk., νῦν δὴ ἐγὼ ε. 13 ὑφ' a Fsch., ἀφ' ε. ὄφλων Cobet. Cf. Wb. in Fleckeiseni annal. 1876 p. 127. 15 ἐγὼ τε Hdf. ἐμμένω Hsch. μὲν που a Tur., μὲν οὖν που ε.

7 τολμᾷ. 'τολμᾷ Atticis idem est quod οὐκ αἰσχυρνεσθαι. Crit. 53 E ἐτόλμησας οὕτως αἰσχυρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν.' BUTTM., Plat. dial. IV p. 229.

μη οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπὸν. Crit. 48 D μη οὐ δέη ὑπολογίσεσθαι, 48 C μη ὡς ἀληθῶς ταῦτα — σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτιννόντων. Cf. ib. 49 C καὶ ὄρα — ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς.

10 ἄτε βραδύς ὢν. 'Alludit fortasse ad Odys. VIII 329, ubi poeta infert sententiam: Οὐκ ἀρετᾶ κακὰ ἔργα. κηράνει τοὶ βραδύς ὄνουν.' STALLB.

11 ἄτε δεινοὶ καὶ ὄξεις. 'Qui tardior erat (ὁ θάνατος), tardior sibi sumpsit persequendum, quod autem velocius erat (ἡ πονηρία, ἡ κακία), velocius; utrumque autem, quos volebat, consecutum est.' ELBERL.

15 τῷ τιμήματι ἐμμένω. 'Paratus sum poenam, qualis a vobis aestimata est, subire i. e. mori.' FISCHER.

καὶ οὔτοι, 'et his subeunda erit poena, quam veritas et justitia in eos constituerunt, ut improbi existimentur esse atque iniusti.' HELD.

16 μετρίως. Cf. ad Crit. 46 C.

C δῆσαι, ὃ καταψηφισάμενοι μου καὶ γὰρ εἰμι ἤδη ἐν-
ταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησιμωδοῦσιν, ὅταν
μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημί γάρ, ὃ ἄνδρες, οἱ ἐμὲ
ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἤξειν εὐθύς μετὰ τὸν ἐμὸν
θάνατον πολὺ χαλεπώτερον νῆ Δία ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτό-
νατε. νῦν γὰρ τοῦτο εἰργασθε οἴομενοι ἀπαλλάξεσθαι
τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου. τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον
ἀποβήσεται, ὡς ἐγὼ φημι. πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ
D ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἠσθάν-
εσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσῳ νεώτεροί εἰσιν, καὶ
ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες
ἀνθρώπους ἐπισχῆσειν τοῦ ὀνειδίσειν τινὰ ὑμῖν, ὅτι οὐκ
ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε· οὐ γὰρ ἐστὶ αὕτη
ἢ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ οὔτε καλὴ, ἀλλ' ἐκείνη
καὶ καλλίστη καὶ ῥάστη, μὴ τοὺς ἄλλους κολουεῖν, ἀλλ'
ἑαυτὸν παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. ταῦτα
μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπαλ-
E λάττομαι.

XXXI. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἠδέως ἂν δια-

2 [ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι] Hsch. 3 οἱ ἐμὲ ἀπεκτό-
νατε a Bkk., εἰ με ἀποκτενεῖτε s. 5 ἀπεκτόνατε a Wlf., ἀπε-
κτείνετε s. 6 εἰργάσασθε a Tur., ἄγασθε c. οἴομενοι με ἀπαλ.
PΦr14DSThi, in A rasura post οἴομενοι, οἴομενοί γε ἀπαλ. d,
με οἴομενοι ἀπαλ. Sch. cum Winckelmanno, οἴομενοι μὲν ἀπαλ.
Hrm., οἴομενοι ἀπαλ.* s. 11 ἀποκτείνοντες Hdf. cum libris,
ἀποκτείναντες s. 13 οὐκ ὀρθῶς διαν. a et pars b Stb., οὐ καλῶς
διαν. s. οὐ a Wlf., οὔτε s. 16 ἑαυτὸν a Wlf., αὐτὸν s.

2 ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι
χρησιμωδοῦσιν. "Ἔστι δὲ δόγμα
παλαιόν, ὡς ὅτι ἀπαλαττομένη
σώματος ἢ ψυχῆ καὶ θεῖα φύσει
ἐγγίζουσα ἔχει τι μαντικῆς κτλ.
Eustath. in ll. Π 1089, ubi etiam
hunc Platonis locum laudat.
Alia veterum loca ad hanc opi-
nionem spectantia vide apud
Davis. ad Cic. de div. I 30.
FORSTER. Cf. Phaed. 84E.

5 ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε,
'poenam longe graviozem
illam, quam qua me mul-
tivistis capitali.' WOLF.

Phaedr. 265C μνθικόν τινα
ἕμνον προσεπαίσαμεν — τὸν ἐμὸν
τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα.
Apol. 41E τοὺς νέεις μου — τιμω-
ρήσασθε — ταῦτά ταῦτα λυποῦν-
τες, ἄπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπων.

7 τὸ δέ. Cf. ad p. 23A.
10 χαλεπώτεροι — ὅσῳ νεώτε-
ροι. Cf. ad p. 30A.

11 ἀποκτείνοντες, 'interfi-
ciendo.' HEIND. 'Cum de
consuetudine agendi sermo sit,
aoristus ferri vix potest.'
ENGELH.

16 ὅπως ἔσται. Cf. ad 29A.

λεχθείην ὑπὲρ τοῦ γερονότος τουτουῖ πράγματος, ἐν ᾧ
οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι καὶ οὐπὼ ἐρχομαι οἱ ἐλ-
θόντα με δεῖ τεθνᾶναι. ἀλλὰ μοι, ὃ ἄνδρες, παραμείνατε
τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ καλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς
5 ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γὰρ ὡς φίλοις οὓσιν ἐπι-
40 δεῖξαι ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι ξυμβεβηκὸς τί ποτε νοεῖ. ἐμοὶ
γάρ, ὃ ἄνδρες δικασταί, — ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν
ὀρθῶς ἂν καλοῖην — θαυμάσιόν τι γέγονεν. ἢ γὰρ
εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἢ τοῦ δαιμονίου ἐν μὲν τῷ πρό-
10 σθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ αἰεὶ ἦν καὶ πάνυ ἐπὶ
σμικροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν·
νυνὶ δὲ ξυμβεβηκὲ μοι, ἄπερ ὀραῖτε καὶ αὐτοί, ταυτί, ἃ γε

1 [πράγματος] Hsch. 3 ὃ ἄνδρες a et b praeter ΞΦ Wlf.,
ὃ ἄνδρες ἀθηναῖοι s. 6 ποτε νοεῖ a Wlf., ποτ' ἐννοεῖ s.
9 ἢ τοῦ δαιμονίου pro glossemate habet Schleiermacherus.

2 οἱ ἄρχοντες. 'Intelleguntur
οἱ ἐνδεκα. Euphemismo in hac
eos nominandi ratione, ut in
sequenti οἱ ἐλθόντα με δεῖ
τεθνᾶναι inesse videtur, quo
δεσποτήριον signatur, cui illi
praeerant.' ENGELH. Cf. ad
p. 37C.

4 οὐδὲν γὰρ — ὑμῖν γὰρ —
ἐμοὶ γὰρ — ὑμᾶς γὰρ — ἢ γὰρ.
'γὰρ' quinquies hic repetitum
magnae sane neglegentiae indi-
cium est; sed minus veteres
talia curant, quam nos solemus.
Sic apud Demosth. in Mid.
p. 543 ἀλλὰ septies repetitum
est; et Latini at pari modo
cumulant. vd. Hor. sat. I 3 32 33
ibique Heindorf.' ENGELH.

διαμυθολογῆσαι 'est con-
fabulari h. e. disserere,
colloqui, ut Phaed. 70B ἀλλὰ
τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν
τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν,
εἴτε εἰκός οὕτως ἔχειν, εἴτε μὴ;
Leg. I 632E al.' STALLB.

6 τί ποτε νοεῖ, quid signi-
ficet. Euthyd. 287E τί οὖν
ἄρτι ἦρον, ὅτι μοι νοοῖ τὸ ὄημα.
Crat. 416A 418B. ELBERL.

7 ὃ ἄνδρες δικασταί. Cf. ad
p. 17A.

PLAT. OPERA I. 1.

8 ἢ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ
ἢ τοῦ δαιμονίου. 'Non assen-
tior Schleiermachero, qui verba
ἢ τοῦ δαιμονίου pro glossemate
habet propterea, quod Plato
alibi rem ipsam τὸ δαιμόνιον
appellare soleat, ubi autem
nomine substantivo, veluti μαν-
τικῆ φωνῆ σημείον, idem signi-
ficet, ibi τοῦ θεοῦ potius quam
τοῦ δαιμονίου addere soleat.
Nam obscurius dictum foret ἢ
εἰωθυῖά μοι μαντικῆ, quia dubi-
tari posset, quamnam μαντικὴν
intellegeret. Itaque addit ἢ τοῦ
δαιμονίου h. e. ea, quam dae-
monio illi, de quo men-
tionem supra iniieci, debeo.
Neque vero ἢ μαντικῆ indicat
rem ipsam, quam Socrates dai-
μόνιον suum commemorans sole-
bat cogitare, sed potius effectum
quendam daemonii significat.'
STALLB.

10 πάνυ ἐπὶ σμικροῖς. Cf. ad
p. 36A.

12 ἃ γε δὴ — εἶναι. 'a accu-
sativi et nominativi vicem hic
sustinet. Sic ταῦτα Charm.
156C ὅτι ταῦτα οὕτως λέγουσιν
τε καὶ ἔχει, de rep. III 414D
ὡσπερ ὀνειράτα ἐδόκουν πάντα

40 δὴ οἰηθείη ἂν τις καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι. Βέμοι δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν οἰκοθεν ἡραντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἡνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον οὔτε ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν. καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέγοντα⁵ μεταξύ. νῦν δὲ οὐδαμοῦ περὶ αὐτὴν τὴν πράξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὔτ' ἐν λόγῳ ἡραντιώται μοι. τί οὖν αἰτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· κινδυνεύει γὰρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγενῆσθαι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κακὸν¹⁰ εἶναι τὸ τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἡραντιώθη ἂν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μὴ τι ἐμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

XXXII. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε, ὡς πολλὴ ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστιν τὸ¹⁵

3 [ἐπὶ τὸ δικαστήριον] Hsch. 4 οὐδαμοῦ a Fstr., οὐδενὶ 5.
6 νῦν a et pars b Stb., νῦν 5. αὐτὴν a Stb., ταύτην 5.
7 ἡραντιώται a Bkk., ἡραντιώθη 5. 8 ὑπολαμβάνω, ἐγὼ Hdf. 11 τούτου a Bkk., τοῦτο 5.

ταῦτα πάσχειν τε καὶ γίνεσθαι περὶ αὐτούς.' ENGELH. 'Eodem pertinet, quod verba diversae constructionis obiectum semel ponunt, ut p. 41 C Crit. 47 E ὡ τὸ ἀδικον μὲν λαβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν.' ELBERL.

1 οἰηθείη ἂν τις καὶ νομίζεται. 'Crit. 45 C ἄπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιεν τε καὶ ἔσπευσαν.' ELBERL.

2 ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι. Cic. de divin. I 54 124 Illud tamen eius philosophi (Socratis) magnificum ac paene divinum, quod, cum impiis sententiis condemnatus esset, aequissimo animo se dixit mori; neque enim domo egredienti neque illud suggestum, in quo causam dixerat, adscendenti signum sibi ullum, quod consuesset, a deo quasi mali alicuius impendentis datum.

5 λέγοντα μεταξύ. Cf. ad p. 32 A.

8 κινδυνεύει γὰρ μοι. 'Quam ob causam is mortem tunc temporis ipsi bonam existimet,

fusius exponit Xenoph. mem. IV 8 et itidem in eius apologia.' FORSTER.

12 τὸ εἰωθὸς σημεῖον. 'Euthyd. 272 E ἀνισταμένον δέμου ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον.' STALLB.

14 Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε. 'Maximam huius sectionis partem exscripsit Eusebins praepar. evang. XIII 10 et Stobaeus sermon. 119. Vertit item Cicero Tuscul. I 41. Initium eius laudat Theodoret. therapeut. XI p. 428 Gaisf. et huc denique respicit Plutarchus in consolat. ad Apollon. p. 107.' FORSTER.

15 δυοῖν γὰρ θάτερον. 'Prorsus, ut hic Socrates, apud Xenoph. Cyrop. VIII 7 19 loquitur Cyrus moriens, cui Xenophon videtur Socraticam tribuisse sapientiam. Videtur enim haec sententia plane esse Socratica; nam in Phaedone quidem aliisque libris Socrates non suam, sed Platonis doctrinam explicat. Ironiam in

τεθνάναι· ἢ γὰρ οἶον μὴδὲν εἶναι μὴδὲ αἰσθησιν μὴδεμίαν μὴδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὐσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε μὴδεμία⁵ αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἶον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων D μὴδ' ὄναρ μὴδὲν ὄρα, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἰ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ἣ οὔτω κατέδαρθεν, ὥστε μὴδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἐαν-¹⁰ τοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτη τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν, πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς

1 μὴδὲν τι εἶναι Euseb. praep. ev. XIII 10 Theodor. therap. p. 428 Gaisf., μὴδὲν εἶτι εἶναι con. Hdf. 3 μετοίκησις Cobet. var. lect. p. 300. τῇ ψυχῇ a Stb., τῆς ψυχῆς 5. [τοῦ τόπου τοῦ] Hsch. Cf. Sch. Stud. p. 32. 4 εἴγε Φ Hrm. εἴτε μὴδεμία a Tur., εἴτε δὴ μὴδεμία 5. 10 νυκτὶ εἰ δέοι cum Eusebio Hdf. 11 πόσας a Bkk., ὀπόσας 5.

his verbis Socratis inesse statuit Cicero Tuscul. I 42 recte dissentiente Hermanno, Platon. Philos. p. 684 sq.' STALLB.

1 οἶον μὴδὲν εἶναι 'h. e. τοιοῦτόν τι ὥστε μὴδὲν εἶναι, ut paullo inferius: εἰ δ' αὖ οἶον ἀποδημησάτω ἐστὶν ὁ θάνατος.' STALLB.

2 κατὰ τὰ λεγόμενα 'h. e. ex vulgari hominum opinione de inferis et rebus post mortem futuris. Cf. p. 40 E καὶ ἀληθῆ ἐστὶ τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, Phaed. 107 E sq.' ELBERL.

3 τῇ ψυχῇ. Phaed. 62 B ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. Cf. annot. ad Theaet. 143 E, ad Phaed. 60 C.

τοῦ τόπου. Hunc genitivum Plato cum poneret, magis videtur respexisse vim vocabuli μεταβολή, quam μετοίκησις. Nam verbum μεταβάλλειν accusativum adsciscere solet. Theaet. 181 C ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ.

4 τοῦ ἐνθένδε. Cf. ad p. 32 B. 'Adverbii rationem illustravit Heindorfius ad Gorg. 472 B, ubi

haec leguntur: ἢ Περικλέους ὄλη οἰκία ἢ ἄλλη συγγένεια, ἢ τιν' ἂν βούλη τῶν ἐνθένδε ἐκλεξασθαι.' STALLB.

εἴτε. 'Particulae εἴτε ne quis putet nihil respondere, post longiorem orationis intercapedinem infra E subiectum est εἰ δ' αὖ.' STALLB. Cf. ad p. 33 D.

6 θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. 'Ex iisdem principiis aliud omnino colligit Platonis auditor Aristoteles: φοβερώτατον δ' ὁ θάνατος. πῶς γὰρ, καὶ οὐδὲν εἶτι τῷ τεθνεῶτι δοκεῖ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν εἶναι (eth. Nicom. III 6). Epicurus autem in epistula ad Menoeceum apud Laert. X 125 Socratico hoc contra mortis metum utitur argumento.' FORSTER.

7 ἂν οἶμαι — οἶμαι ἂν — ἂν εὔρεῖν. Cf. ad p. 17 D.

εἰ τινα ἐκλεξάμενον δέοι — δέοι σκεψ. 'Verbum cum longius iam praecessisset, repetitum est; sed cum in eadem structura pergatur, particulae hypotheticae εἰ repetitio haud necessaria videtur.' ENGELH.

νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι
 E ἰδιώτην τινα, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθυμήτους ἂν
 εὐρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας.
 εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστιν, κέρδος ἔργωγε λέγω· καὶ
 γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι
 ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἶον ἀποδημηθεῖσθαι ἔστιν ὁ θάνατος
 ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἔστιν τὰ λεγόμενα,
 ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεώτες, τί μείζον ἀγαθὸν
 τούτου εἴη ἂν, ὃ ἄνδρες δικασταί; εἰ γὰρ τις ἀφικόμενος
 41 εἰς Αἶδου ἀπαλλαγεῖς τούτων τῶν φασκόντων δικα- 10
 στῶν εἶναι εὐρήσει τοὺς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ
 λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ

3 [αὐτὸν] Hsch. ἡμέρας τε καὶ cum Eusebio Hdf. 5 πλείω
 a¹, πλείον Φ Fsch. cum Euseb. et Stob. 6 εἴτ' αὖ cum Stobaeo,
 floril. 120 Hsch. 8 εἰσὶν ἅπαντες a Fsch., εἰσὶ πάντες s. 9 ἂν
 add. a Fsch. 10 τούτων a Stb., τούτων s. 11 τοὺς ἀληθῶς a
 Tur., τοὺς ὡς ἀληθῶς s.

2 τὸν μέγαν βασιλέα. Vitam regis Persarum plenam fuisse Graecis visam esse summae felicitatis recte docuit Jacobsius coll. Lucian. III 90 οὕτως ἔχων εὐδαιμονιστέρος εἶναι φήσεις τοῦ μεγάλου βασιλέως.

3 αὐτόν, 'quod Ficinus atque Wolfius in versione omiserunt, hic, quamquam a nomine suo βασιλέα tribus verbis separatum, ipsum significat. Non est hic cogitandum de sat vulgari illo usu, ex quo pronomem αὐτός abundanter post nomen inferri solet, de quo vide Heindorf. ad Gorg. 482 D.' ENGELH.

5 οὐδὲν πλείων, ut Phaedr. 232 E πολὺ πλείων ἐλπίς.

8 ὡς ἄρα. Hoc ἄρα respicere putat Hug. ad symp. 174 B ad οἶον ἀποδημηθεῖσθαι, ita ut sit igitur. Sed fortasse h. l. eadem ratione dictum est, qua plerumque in ὡς ἄρα, scilicet in afferendis aliorum verbis.

11 τοὺς ἀληθῶς δικαστάς. Phaed. 109 E ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανός καὶ τὸ ἀληθῶς φῶς καὶ ἢ ὡς ἀληθῶς γῆ.

12 Μίνως. 'Attendas quaeso appositionem casu pronominis relativi factam, cum primaria pars enuntiati requirat accusativum. Sic Phaed. 66 E καὶ τότε — ἡμῖν ἔσται οὐ ἐπιθυμοῦμεν, — φρονήσεως. Symp. 206 A οὐδὲν γε ἄλλο ἐστὶν οὐ ἔρῳσιν ἄνθρωποι, ἢ τοῦ ἀγαθοῦ. Hipp. mai. 281 C τί ποτε τὸ αἴτιον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐκείνοι, ὧν ὀνόματα μεγάλα λέγεται ἐπὶ σοφίᾳ, Πιττακοῦ τε καὶ Βίαντος, — φαίνονται ἀπεχόμενοι τῶν πολιτικῶν πράξεων.' STALLB.

Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακός. Tres hi inferorum iudices eorumque munera commemorantur etiam Gorg. 524 A καὶ τοὺς μὲν ἐν τῆς Ἀσίας Ῥαδάμανθυς κρινεῖ, τοὺς δὲ ἐν τῆς Εὐρώπης Αἰακός. Μίνω δὲ πρεσβεῖα δόσω ἐπιδιακρινεῖν, ἐὰν ἀπορήτην τι τῷ ἐτέρῳ, ἵνα ὡς δικαιοτάτη ἢ κρίσις ἢ περὶ τῆς πορείας τοῖς ἀνθρώποις. Cf. Preller, Griech. Mythol. II p. 130.

Μίνως Iovis ex Europa filius rex Cretensium, quibus leges

Αἰακός καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι, ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι
 ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία;
 ἢ αὖ Ὀρφεὶ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ
 Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ
 5 πολλάκις θέλω τεθνᾶναι, εἰ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· ἐπεὶ
 ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θανμαστῆ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ ἀντόθι,

4 μὲν καὶ πολλάκις Stobaeus, μὲν γὰρ καὶ πολλάκις Hdf.

dedisse traditur, iam in Odys. XI 568 sq. iudex est mortuorum. Cf. Mino. 319 B.' ELBERL.

Ῥαδάμανθυς Iovis filius frater Minois propter temperantiam a Theognide (711 οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδάμανθυς αὐτοῦ) et Pindaro (Pyth. II 73 φρονῶν ἔλαχε καρπὸν ἀμώμητον οὐδ' ἀπάταισι θυμὸν τέρεται ἐνδοθεν), ab Ibyco propter iustitiam apud Athen. XIII 603 D (Ῥαδάμανθυς δὲ τοῦ δικαίου) laudatus in Elysio versari ab Homero (Od. IV 564) dicitur. Cf. Preller. l. l. p. 636.

1 Αἰακός Iovis ex Aegina filius a Pindaro (Nem. VIII 8) dicitur βασιλεὺς χειρὶ καὶ βουλῆς ἀριστος, a Plutarcho (Thes. 10) Ἑλλήνων οἰσιώτατος. Cf. Preller. l. l. II p. 393.

Τριπτόλεμος Celei Eleusini-
 orum regis et Metanirae filius. 'Quod in numero iudicum inferorum hoc loco ponitur, ea videtur fuisse plebis Atticae opinio, quae fortasse ex mysteriis Eleusiniis in vulgus dimanaverat. Etenim Triptolemus non solum agriculturam Athenienses docuisse ferebatur, sed iisdem etiam leges tulisse sapientissimas, unde θεσμοφόρος dictus est. Welcker, Zeitschr. für alte Kunst I 1 p. 134.' STALLB.

καὶ ἄλλοι. 'Videtur hoc referendum esse ad vulgarem illam opinionem, qua sua quis-

que negotia, quae vivus obierat, etiam apud inferos obire credebatur. Cogitandum est igitur omnino de legum latoribus et iudicibus sapientiae et virtutis laude celebratis.' STALLB.

3 ἢ αὖ. 'Particula αὖ antecedentibus haec quodam modo opponit. Wolfius periodum denno incipiens vertit: 'iam vero versari cum Orpheo.' Vernacule plerumque respondet *andrerseits*.' ENGELH.

Ὀρφεὶ — καὶ Μουσαίῳ. Orpheus et Musaeus de rep. II 364 E Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἔγγονοι dicuntur. Tribuuntur iis Prot. 316 D τελεταί τε καὶ χρησμοδῆλαι, carmina quaedam, quae antiquiora esse putabantur, quam Hesiodi et Homeri carmina.

4 ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν, quanti tandem aestimatis? Cic. Tusc. I 41 98.

ἐγὼ μὲν γὰρ. 'De usu voculae γὰρ, quo ad sententiam refertur ex ceteris verbis facile intellegendam v. Buttmann. ad Soph. Philoct. 756, qui eam reddendam censet profecto, sane.' STALLB.

5 ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ. 'καὶ intendit pronomem ἐμοί αὐτῷ, quod opponitur ceteris, quibus fortasse non tanti pretii haec conversatio sit, quam Socrati. Vd. not. ad Lach. 194 A.' ENGELH.

41 Βόδοτε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος
καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνη-
κεν· ἀντιπαράβλλοντι τὰ ἑαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων,
ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀγῆς εἶη. καὶ δὴ τὸ μέγιστον,
τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὡσπερ τοὺς ἐνταῦθα 5
διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστιν καὶ τίς οἶεται μὲν, ἐστὶν
δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἂν τις, ὃ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο
ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαρόντα τὴν πολλὴν στρατιάν
C ἢ Ὀδυσσεά ἢ Σίσυφον, ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴποι 5
καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖ- 10

2 τέθνηκεν, ἀντιπαράβλλοντι Hrm., Madvig. adv. I. p. 368.
3 ἐκείνων. ὡς Sch. Madvig. l. l. 4 ἀγῆς ΓΛΞΣ^α Τ5 Β^α
CEHTu Wb. cum Madvig. l. l., ἀγῆς Ζ^τ, ἀγῆς* 5. δὴ τὸ
a Stb., δὴ καὶ τὸ 5. 6 τίς ἂν αὐτῶν α, τίς ἄρ' αὐτῶν conj.
Stb., τίς δὴ αὐτῶν Sch. nov. com. p. 164. 7 οὐ, ἐπὶ πόσῳ ἂν
τις Madvig. l. l. 8 ἀγοντα a. 9 μυρίους, οὗς ἂν conj.
Stephanus. 10 γυναῖκας, οἷς — πάντως; Hsch. ἐκεῖ δια-
λέγεσθαι a Wlf., διαλέγεσθαι ἐκεῖ 5.

1 Παλαμήδει. 'Palamedes, qui a Socrate etiam apud [Xen.] apol. 26 ponitur in numero eorum, qui iudicio iniquorum circumventi sint, interemptus est innocens lapidibus ab exercitu Graeco, quia credebatur, sed falso, eum prodidisse Priamo, cuius nomine ad Palamedem litteras dederat Ulysses, multas illi ob causas infensus. Vid. Verg. Aen. II 82 sq. et ibi Servius. Exstat hodie Gorgiae Leontini ὑπερ Παλαμήδους ἀπολογία.' FISCHER. 'Eius fortuna Socrates apud Xen. mem. IV 2 33 se consolatur.' STALLB.

Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος. 'Ajax Telamonius omnium Graecorum post Achillem fortissimus cum arma Achillis non accepisset et iniquo iudicio Ulyssi esset postpositus, insania mentis correptus se ipse interemit. vid. Hom. Odyss. 1 545 sqq.' STALLB.

2 καὶ εἴ τις ἄλλος. 'Quem hic respexerit, incertum est. Cogitare licet de Aesopo Phryge fabularum auctore. Hunc enim,

cum Delphos a Croeso missus venisset, iniusto iudicio sacrilegii condemnatum de rupe Hyampea Delphi deiecerunt. Plut. de ser. num. vind. 12 p. 556 Fsq.' ELBERL.

3 ἀντιπαράβλλοντι relatum ad ἔμοιγε καὶ αὐτῶ usque ad ἀγῆς sc. ἢ διατριβῆ explicationis causa addita sunt iis, quae modo dicta erant. Cf. Φ in Wiener allg. Literaturz. 1814 p. 1597.

6 διάγειν. Cf. ad Crit. 43B.

9 ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴποι. 'Forsan μυρίους οὗς ἂν.' STEPH. 'Idemque legisse videtur Ficinus. Vulgatae tamen lectioni gemina habes in Phaed. 94B λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον καύματος ἐνόητος καὶ δίσυρος ἐπὶ τούναντιον εἶλειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης, ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν. καὶ ἄλλα μυρία ποῦ ὀρθῶμεν ἐναντιομένην τηρησῆν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα.' FORSTER. 'Cf. nostra ad Gorg. 483 D quaeque attulit ad hunc locum Heusdeius spec. crit. p. 13.' HEIND.

ναὶ καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἶη εἰ δαιμονίας. πάντως 11
οὐ δήπου τούτου γε ἔνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τὰ τε γὰρ
ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἦδη
τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἶπερ γε τὰ λεγόμενα
5 ἀληθῆ ἐστίν.

XXXIII. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρῆ, ὃ ἄνδρες δικασταί,
εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τι τοῦτο δια-
νοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν D
οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν
10 τὰ τοῦτον πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτο-
μάτου γέρονεν, ἀλλὰ μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἦδη τε-
θνᾶναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ
τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρειπεν τὸ σημεῖον, καὶ ἐγωγε 11
τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγοροῖς οὐ πάνυ
15 χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό
μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς E
ἄξιον μέμφεσθαι. τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς
υἱεῖς μου, ἐπειδὴν ἠβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὃ ἄνδρες,
ταῦτά ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν

1 ἀμήχανον a et plerique b Hdf., ἀμηχάνον 5. εὐδαι-
μονίας. πάντως οὐ Tur., εὐδαιμονίας πάντως οὐ 5. 2 ἀποκτείνουσι a Bkk., ἀποκτείνουσι 5. 5 ἐστὶν M^m, delet Sch. nov. com. p. 161. 12 διὰ τοῦτο — τὸ σημεῖον inclusit Hsch. 13 τοῦτο a Bkk., ταῦτι 5. 16 βλάπτειν a Bkk., βλάπτειν τι 5. τοῦθ' ὁ conl. Hdf. 19 λυποῦντες a¹ Fsch. cum Mureto, var. lect. VIII 4, λυποῦντας 5.

1 ἀμήχανον ἂν εἶη εὐδαι-
μονίας. 'Confert cum hoc gene-
tivo Astius ad polit. p. 327
alium in Theaet. 175A ἄτοπα
αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρο-
λογίας; et non ex adjectivis eos
pendere dicit, sed quasi ab-
solutos esse, rationem, quam
nos dicimus relationem, signi-
ficantes, quam grammatici ple-
rumque omisso περι vel ἔνεκα
explicant. Igitur ἀμήχανον
εὐδαιμονίας hoc esse dicit: im-
mensum seu admirabile hoc
esset respectu felicitatis.
Et hoc verum puto.' ENGELH.
6 ὃ ἄνδρες δικασταί, 'vos,

iudices ii, qui me absolvistis.'
Cic. Tusc. I 41 98.

7 ἐν τι. 'εἰς τις saepius con-
iunctam reperitur, v. c. Phaedr.
242B ἄλλος ἐνὶ γέ τῳ τρόπῳ
προσαναγκάζοντα, ubi v. Hein-
dorf. Sic etiam εἰς οὐδέεις
coniungitur. Viger. p. 468.'
ENGELH.

12 ἀπηλλάχθαι πραγμάτων,
'h. e. rebus humanis, adiuncta
laborum et aerumnarum
notione. De rep. III 406 E
τελευτήσας πραγμάτων ἀπη-
λάγη.' STALLB.

19 ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν.
Cf. ad p. 39C.

ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπι-
 μελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσι τι εἶναι μηδὲν ὄντες,
 ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται
 ἂν δεῖ, καὶ οἴονται τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ
 42 ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθῶς ἐγὼ ἔδομαι ὑφ' ὑμῶν 5
 αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι ἐμοὶ
 μὲν ἀποθανομένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις. ὁπότεροι δὲ
 ἑμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλήν
 ἢ τῷ θεῷ.

8 πλὴν εἰ ΠSTh et, ut videtur, A¹, πλὴν εἰ D, πλὴν δὲ Δd.
 Cf. Sch. nov. com. p. 161.

6 αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς. Crit. vitam agatis. Utrum autem sit
 50E ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ melius, dii immortales sciunt,
 ἔκγονος καὶ δοῦλος αὐτός τε καὶ hominem quidem scire arbitror
 οἱ σοὶ πρόγονοι. Cf. Stallbaum. neminem. Eodem modo Theaet.
 ad symp. 221D. 145B ὥρα τοίνυν σοὶ μὲν ἐπι-
 ἀλλὰ γὰρ. Cicero Tusc. I δεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι.
 41 99 Sed tempus est iam hinc STALLB.
 abire me, ut moriar, vos, ut 8 πλὴν ἢ. Cf. ad p. 20D.

Prolegomena ad Critonem.

Eorum virorum, qui Platonis Critonem commentati
 sunt, maxima pars jam supra p. 1 enumerata est.
 Tractaverunt autem hunc dialogum
 Fridericus Schleiermacher p. 233—36.
 Fridericus Ast p. 492—95.
 Josephus Socher p. 64—68.
 Augustus Arnold p. 88—104.
 Carolus Hermann p. 473—74.
 Carolus Steinhart p. 291—303.
 Franciscus Susemihl p. 90—91.
 Eduardus Munk p. 471—78.
 Godofredus Stallbaum p. 177—94.
 Fridericus Ueberweg p. 247—48.
 Carolus Schaarschmidt p. 380—82.
 Georgius Grote p. 297—309.
 Alfredus Ludwig p. XXXIV—VI.
 Christianus Cron p. 39—42.

Praeterea commemorandi sunt hi libri

Abrahamus Theophilus Raabe, specimen interpretandi
 Platonis dialogi, qui Crito inscribitur. Lipsiae. 1791.
 Animadversionum ad Platonis Critonem part. II. III.
 Vitebergae. 1805. 1810.
 Platons Werke. Griechisch und Deutsch mit kritischen
 und erklärenden Anmerkungen. 4. Thl. Eutyphron
 und Kriton. 3. Aufl. Leipzig. 1855. p. 61—67.
 Der Platonische Kriton übersetzt und erläutert von Friedr.
 Aug. Nüsslin. 2. Aufl. Mannheim. 1857.
 Hermann Stier, Erläuterungen, Betrachtungen und Paral-
 lelen zu Platon's Kriton. Mühlhausen i. Th. 1874.

I. Argumentum dialogi.

D. Tiedemann, dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata. Biponti. 1786. p. 17—19.

J. Hunziker, argumenta dialogorum. In editione Didotiana operum Platonis. III. p. 15—16.

Franciscus Schwab Platonis dialogi, qui inscriptus est Crito, ordinem argumentumque enarravit. Offenburger. 1873.

Crito Atheniensis eo die, quo redituram a Delo putabat navem sacram, postquam primo diluculo ad Socratem amicum in carcerem venit eumque repperit suaviter dormientem, diu apud eum assedit animi tranquillitatem eius admirans. Tandem experrecto ei nuntium se ait afferre tristissimum; videri enim navem illam sacram hoc ipso die venturam esse, qua reversa ei moriendum sit. Quem nuntium Socrates postquam negavit sibi esse molestum, de eius veritate dubitavit ideo, quia somnium quoddam sibi modo significasset tertio demum die vita se discessurum esse¹⁾.

Deinde Crito Socratem permovere studuit, ut tum iam suae salutis consuleret; nam eius obitu non solum se ipsum privatam iri amicissimo suo, sed etiam de avaritia multitudini in suspicionem venturum esse. Socrates vero tali in causa nihil tribuendum respondit vulgi opinioni, quae in rebus gravissimis solet esse levissima²⁾.

His concessis Crito non metuendum esse docet, ne delatorum insidiis et ipse et amici Socrate servato aut omnes fortunas aut magnam pecuniam amittant. Amicos autem oportere pro amici salute omne periculum subire. Deinde viles esse et eos, qui Socratem e carcere educturi sint, et accusatores ipsos. Praesto autem esse non solum suam rem familiarem, sed etiam peregrinos quosdam pecuniam Athenas et attulisse et allaturos esse. Tum Socrati fore apud externos liberale hospitium. Huc accedere, quod Socrates ne iuste quidem agere videatur; nam Socratem ipsum eadem iniuria se affecturum esse, qua inimici eum cupiant afficere. Praeterea liberos videri prodere; deserere autem pueros educandos summae esse levitatis. Itaque timendum esse, ne et Socrates et amici eius omnibus turpitudinis notis insignes fiant; nam totam

1) c. I—II. p. 43A—44B. 2) c. III. p. 44B—D.

eius causam longe alium potuisse habere exitum, si strenue acta esset. Quae cum ita sint, Socrati non amplius cunctandum esse, sed fugiendi consilium capiendum¹⁾.

Haec postquam Crito exposuit, eius consilio Socrates ita demum obtemperandum existimat, si cum recta ratione coniunctum sit; easdem enim rationes, quas semper in superiore vita secutus sit, etiam nunc se sequi. Quocirca quoniam Crito plurimum tribuit hominum opinionibus, Socrates primum quaestionem de iis iam superioribus temporibus identidem tractatam repetendam esse censet. Dictum autem erat antea ex hominum opinionibus alias magni faciendas esse, alias non; probandas enim esse intellegendum, non intellegendum repudiandas. Itaque qui artem gymnasticam tractabit, audiet magistrum eius, non vulgus. Quod si minus faceret, sine dubio corpus perderet. Nec aliter, ubi de honestate quaeritur, nisi sapientium sententias sequemur, perdemus eam partem, ad quam ea pertinet. Sicuti autem qui corpus prave exercuerit, vitam deget miserimam, ita qui de bonis animi non recte sentiet, quo sunt graviora, eo miserior erit. Quae cum ita sint, non curandum est, quid vulgus de rebus honestis opinetur. Si quis autem obiciat, vulgi opinionem esse respiciendam, quod tanta eius sit potentia, ut nos occidere possit, propterea non audiendus est, quod non vita per se, sed vita honesta plurimi aestimanda est²⁾.

His concessis quaerendum videtur Socrati, utrum iustum sit invitis Atheniensibus e carcere aufugere, an iniustum, nec respicienda esse existimatio communis. Id enim, quod iustum esse appareat, utique faciendum³⁾.

Iam ante Socrati cum Critone convenit nullo unquam pacto cuiquam licere iniuriam facere aut iniuriam illatam referre, quoniam id ipsum quoque sit iniuste facere. Ne ei quidem licere malum inferre, qui nobis ante intulerit. Hoc igitur tanquam principium ponitur totius disputationis⁴⁾.

Socrates igitur si e carcere fugeret invitis Atheniensibus, malum iis inferret; nam pactum cum iis initum violaret atque idcirco violaret leges. Leges autem suo iure eum vituperarent, quod sibi et universae civitati

1) c. IV—V. p. 44E—46A. 2) VII—VIII. p. 46B—48B.
3) c. IX. p. 48B—E. 4) c. X. p. 49A—E.

perniciem moliretur; nullam enim esse posse civitatem, in qua iudicia a privatis evertantur atque nihil valeant. At Socrati iniuriam intulit civitas. Quod etsi conceditur, tamen ei cum legibus hoc convenit, ut iudiciis staret. Legibus enim Socrates non solum vitam debet, sed etiam educationem; quare legum est alumnus et servus; ergo ei non aequum est ius atque legibus. Si autem non licet patris vel domini iniurias ulcisci, multo minus patriae et legum, quandoquidem hae illis longe sunt sanctiores et venerabiliores. Quamobrem aut patriae persuadendum est aut eius imperiis obtemperandum; vim ei adhibere non licet¹⁾.

Eodem accedit, quod unicuique Atheniensium liberum est, si civitas ei displiceat, collectis rebus migrare quocunque velit. In patria autem qui remanserit, eum leges censent pollicitum esse velle se ipsarum imperiis parere. Quocirca qui iis refragetur, eum iniuriam facere eoque maiorem, quod cuique civitatem errantem licitum sit meliora docere. Quae quidem omnia vel maxime in Socratem conveniunt; nam primum ei Atheniensium civitas tantopere placuit, ut nunquam in aliena civitate peregrinatus esset, deinde in iudicio quamquam ei licuit litem suam exilio aestimare, tamen noluit. Itaque Socrates, postquam foedus cum civitate fecit et per septuaginta annos servavit, turpiter sane faceret, si fugeret²⁾.

Praeterquam quod Socratis fuga turpis est, etiam ei ipsi et amicis perniciosa erit; nam timendum est, ne necessarii eius aut exilio aut pecunia puniantur. Socrates autem ut legum corruptor exteris quoque civitatibus, quae bonis legibus temperatae sunt, suspectus et invisus erit; metuent enim, ne adulescentes corrumpat. Contra Socrates si adibit eas civitates, in quibus maxima morum licentia regnat, vitam deget indignissimam. Denique ne liberis quidem conducet eius fuga. Quos si secum e patria abducet, reddet eos peregrinos; sin Athenis relinquet, eos exsul educare non poterit, sed tradere coactus erit amicis educandos³⁾.

Socrates autem si legibus obsecutus erit, haec omnia in Orco ad se defendendum afferre poterit. Illuc igitur si abibit, iniuria affectus abibit non a legibus, sed ab

1) c. XI—XII. p. 49E—51C. 2) c. XIII—XIV. p. 51C—53A.
3) c. XV. p. 53A—54B.

hominibus. Sin autem e carcere egressus iniuriam illatam rettulerit, leges apud inferos vigentes eum haudquaquam excipient benevole⁴⁾.

Haec omnia Socrates postquam asseveravit sibi utique vera esse videri, Crito fatetur se non amplius habere, quod dicat⁵⁾.

II. De dialogi dispositione.

Karl Eichhoff, logica trium dialogorum Platoniorum explicatio. Duisburg. 1854. p. 10—11.

Hermann Schmidt, Zu Platos Kriton. Inhaltsangabe des Dialogs in Form einer Disposition. Mützells Zeitschr. f. d. Gymnasialw. 1855. p. 433—40. (Beiträge zur Erklärung Platonischer Dialoge. Wittenberg. 1874. p. 156—64.)

Carl Meiser, Fleckeisens Jahrb. 1874. p. 42—43⁶⁾.

Primum exponitur, qua occasione Crito ad Socratem venerit⁴⁾.

Deinde Crito a Socrate petit, ut se servet, quod eius morte apud vulgus avaritiae insimuletur. Socrates autem vulgus, quippe quod sit temerarium, sequendum esse negat⁵⁾.

A. Crito Socrati fugiendum esse docet

a. pellendo Socratis timores⁶⁾. Socrati non timendum est,

I. ne sua fuga amici fortunas amittant;

nam

1. amicorum est omnia sua praebere amico⁷⁾,

2. viles sunt delatores⁸⁾,

3. peregrini quoque stipem conferent⁹⁾.

II. ne peregrinatio admodum tristis sit; nam

Critonis amici eum benigne excipient¹⁰⁾.

b. demonstrando iniuste Socratem acturum esse¹¹⁾; nam iniustum esse

1. se ipsum perdere¹²⁾,

2. liberos deserere¹³⁾.

1) c. XVI. p. 54B—C. 2) c. XVII. p. 54D—E. 3) Cf. H. Heller, Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen. 1876. Jahresberichte. p. 142—44. 4) c. I—II. p. 43A—44B. 5) c. III. p. 44B—D. 6) c. IV. 7) p. 45A. 8) ibid. 9) p. 45B. 10) p. 45B—C. 11) c. V. 12) p. 45C. 13) p. 45CD.

Quapropter magnopere timendum est, ne Socrates, si non fugiat, et sibi et amicis ignaviae famam paret¹⁾.
B. Socrates et Crito de fuga capienda disputant²⁾.

Ante omnia quaerendum est, qua ratione haec res sit tractanda³⁾. Socrates etiam in praesenti conditione easdem rationes sibi sequendas esse censet, quas per totam vitam secutus sit. Non vulgi igitur, sed intellegendum opinionum magni faciendas esse ducit. Nam imperitos qui audiet, perverse aget; soli intellegendes recte iudicant et suadent. Quapropter qui de animi bonis quaerit, eum oportet sequi sapientes; alioquin animum ipsum corrumpet. Itaque multitudo hominum spernenda est, etsi vitam potest auferre; nam non vita ipsa bonum est, sed vita honesta⁴⁾.

Jam ponitur, de quo disputetur, utrum iustum sit Socratem invitis Atheniensibus e carcere fugere necne⁵⁾.

I. Non licet cuiquam iniuriam inferre aut referre⁶⁾.

Socrates autem si fugeret, 1. legibus malefaceret, 2. foedus cum legibus factum rumpere⁷⁾.

1. E carcere fugere est legibus malefacere.

Legibus autem violandis interitus paratur civitati. Quod ne ei quidem licet facere, quem iniuria affecit civitas; nam legibus debetur reverentia. Earum enim beneficio cum et nati et educati simus, toti ex iis pendemus, ita ut non liceat iniuriam nobis illatam referre⁸⁾.

2. Atheniensium cuique licet civitatem relinquere. Itaque qui Athenis manet, earum se legibus obstringit. Si autem putat iniuriam sibi illatam esse a civitate, docendo ei licet eam a se repellere. Iam vero So-

1) p. 45D—46A. 2) c. VI—XVI. 3) p. 46C πῶς οὖν ἂν μετρίωτατα σκοποῦμεθα αὐτά; 4) c. VI—VIII. 5) c. IX. p. 48B ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν τῶν ὁμολογουμένων τούτου σκοπέειν, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξέλαι μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον. 6) c. X. Totius disputationis principium hoc dicitur. p. 48E ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἰκανῶς λέγηται. Cf. p. 49D ἀρχόμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς. 7) p. 49E ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθροι. ἀπίοντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποιοῦμεν καὶ τὰντα ὅς ἡμῖς δεῖ ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δίκαιοις οὐσὶν ἢ οὐ; 8) c. XI—XII.

crates semper Athenis vixit neque exilio multari voluit; ergo foedus, quod cum iis fecit, rumpere turpe est¹⁾.

II. Fuga capienda Socrates nocebit

1. amicis²⁾,
2. sibi ipsi³⁾,
3. filiis⁴⁾.

Contra si patriae legibus parebit, sperandum ei erit se etiam a legibus apud inferos valentibus benigne exceptum iri⁵⁾.

Omnibus his causis Critonis argumenta confutata sunt a Socrate⁶⁾.

III. Quo consilio Plato Critonem scripserit.

Crito primum eo consilio scriptus esse videtur, ut et hic et ceteri Socratis amici a calumniis defendantur, quae iis eius morte Athenis fortasse natae erant. Nam non difficile fuisse Socratem e carcere educere ex ipso hoc dialogo satis cognoscitur⁷⁾. Quod quoniam non factum est, profecto aut avaritiae amicorum aut ignaviae id tribuendum esse multitudo hominum putare potuit⁸⁾.

Tali amicorum defensione Schleiermacherus⁹⁾ quidem opus fuisse negat iis, qui Socratis mores vel ex apologia eius cognoverint. Eos enim haud ignoravisse, nullo pacto permoveri potuisse Socratem, ut e carcere effugeret. Sed quorsum, quaeso, pertinent quae Plato disserentem facit Socratem de vulgi opinionibus¹⁰⁾? Nonne Crito quamquam, quid iis tribueret magister clarissimus, iam saepe ex eius sermonibus cognoverat, tamen non semel docet eum, quantum valeat vulgus? Nonne satis copiose Socrates exposuit neglegendum esse vulgus, rectam rationem esse sequendam?

Socherus¹¹⁾ primus Critonem dixit esse apologiam amicorum Socratis. Ei imprimis adversatus est Munkius¹²⁾ illam defensionem ratus maximum allaturam fuisse dam-

1) c. XIII—XIV. 2) p. 53AB. 3) p. 53B—E. 4) p. 54A—B. 5) c. XVI. 6) c. XVII. 7) c. IV. 8) p. 44C οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπείναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμονύμενων, p. 45E ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων ἀλαχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινὲ τῆ ἡμετέρᾳ πεπραγῆσαι. 9) p. 234. 10) c. III. VI—VIII. 11) p. 66. 12) p. 471 sq.

num et amicis ipsis et magistratibus corruptis. Sed quosnam Socrates nominat magistratus? Scilicet homines quosdam commemorat, qui parvo pretio liberaturi essent Socratem, magistratus nullos. Ex amicis nominat Critonem senem, qui divitiis plurimum pollebat, et duos Thebanos, qui ab Atheniensibus puniri non poterant¹). Atque in amicos Socratis vindicari potuisse iam propter consilium eius liberandi Zellerus²) recte videtur negare. Denique non est verisimile Socratis amicos omnia pericula pro eius salute voluisse suscipere³), mortuo autem eo tam ignavos fuisse, ut hominum fama et invidia mauerint vexari, quam consilium eius liberandi libere profiteri⁴).

Deinde Crito scriptus esse videtur ad Socratem ipsum defendendum. Facile enim Socrati etiam ab aliis hominibus obici potuerunt, quae Crito⁵) ei obicit. Iniuste enim se damnatum esse capitis existimavit ipse. Cur igitur perire iudicium iniustitia? Nonne erat philosophus, ita ut non solum vulgus, sed etiam civitatem posset spernere spernendamque esse docere? Tales sane sermones Athenis sine dubio potuerunt oriri.

Quamquam autem ea, quae Socrati vituperationi fore dicuntur a Critone, videntur esse non gravia, tamen a Socrate respiciuntur et refutantur⁶), ita ut iam ex hac re intellegi possit, non vana ea ab illo esse habita. Demonstrat enim Critoni fuga capienda se detrimenta importaturum esse amicis, ipsum bona non accepturum.

Quae cum ita sint, non iniuria dictum est⁷) videri Critonem etiam ideo scriptum esse, quo plenior fieret defensio Socratis in apologia suscepta. In hac enim Socrates philosophorum more omnia ita tractat, ut dubium esse possit, num etiam satis sciat, quid faciendum sit civi.

Non acquiescit autem Socrates in refellendis iis, quae Critoni vituperanda esse videntur; maius quiddam molitur atque gravius. Crito enim cum ei persuadere conaretur, ut laederet leges, ostendendum Socrates sibi esse duxit, quae civis bonus deberet civitati. Talia autem docendo et Critonis precibus resistendo Socrates se ipsum prae-

1) Schleiermacherus p. 236. 2) Philosophie d. Griechen II 1 p. 451 n. 2. 3) p. 45A ἡμεῖς γὰρ πον δίκαιοι ἐσμεν σώσαντες σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέη, ἐτι τοῦτον μείζω. 4) Susemihlius in Fleckeiseni annal. 1858 p. 857. 5) c. V. 6) c. XV. 7) Steinhartus p. 291-94, quem sequitur Susemihlius, genet. Entw. I p. 90 sq.

buit civem bonum atque eo meliorem, quo maiore iniuria affectus erat a civitate. Rectissime igitur a plerisque viris doctis in Critone describi boni civis imaginem existimatum est.

Plato autem antequam accedit ad id, quod ei propositum est, quoniam doctrina rerum civilium aptissime cohaeret cum doctrina morali, ante omnia huius principium quoddam ponit; docet enim non licere iniuriam aut inferre aut illatam ulcisci¹). Bonus igitur civis, si Platonem sequimur, primum is erit, qui non iniuria afficiat civitatem. Hoc vero is facit, qui leges violat, qui iudicia non rata ac firma habet, sed vi evertere conatur. Quod si cuiquam liceret, profecto civitas esse non posset.

At si civis iniuria afficitur a civitate, si iudicia non justa sunt? Parendumne est hac quoque condicione civi bono? Parebit sane, si Socratem audimus. Nam primum civis bonus, quatenus bonus est homo, iniuriam publice illatam non vi repellit. Deinde tanta sunt legum beneficia, tanta est legum sanctimonia, ut summum scelus committeret, qui vim iis afferret.

Iam vero quatenam sunt illa, quae cives debeant legibus? Primum origo, tum educatio. Secundum leges enim fiunt conubia, e quibus oriuntur civium liberi; leges constituunt, qua ratione et corpora et animi liberorum erudiantur. Quapropter summa bona debentur civitati; civis totus ex ea pendet; ergo debet ei utique parere.

Civitas autem quamquam tot tantaque civibus tribuit, tamen non durum et crudele eius est imperium. Beneficia enim illa in cives conferuntur ea aetate, qua nondum sunt suae potestatis. Quid, si adulta aetate iis displicet ea civitas, in qua nati sunt? Hoc si accidit, iis licitum est relinquere civitatem. Itaque qui in ea remansit, hac ipsa re significavit, omnibus se civium officii satisfactorum esse. Foedus igitur quoddam²) icit cum civitate; cui si qua ex parte non oboediret, rumperet illud foedus. Fieri sane potest, ut iniuste accusetur. Tum ei licet se defendere. Nihilominus si iniuste damnatur, ab hominibus damnatur, non a legibus.

1) Hermannus p. 474, Steinhartus p. 299. 2) Arnoldus p. 89 sq., Steinhartus p. 309 sq.

IV. De dialogi inscriptionibus.

A Platone ipso dialogus dictus est *Κρίτων*¹⁾, quod nomen cum dramatica eius forma maxime convenit²⁾.

Huic nomini in plurimis libris³⁾ additum est ἡ *περὶ πρακτέου* vel (τοῦ) *πρακτοῦ*, in paucissimis ἡ *περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ δικαιοσύνης* vel *δικαίου*. Illud Ficinus interpretatus est 'vel de eo, quod agendum', hoc Stephanus 'seu de vera opinione et de justo'. Iam videamus, qua ratione illae inscriptiones id consilium indicent, quod Plato in scribendo hoc dialogo secutus sit. Atque *περὶ πρακτέου* quidem idem fere est, quod de officio. Sed officii notio multo amplior est, quam ut ea libelli argumentum recte definiatur. Quid, quod ne civium quidem officia omnia in eo tractantur. Eum autem, qui inscripserit *περὶ πρακτέου*, Fischerus⁴⁾ putat respexisse Socratis illud⁵⁾ σκοπεῖσθαι οὐν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε τὰντα πρακτέον εἴτε μή. Ex illo *περὶ πρακτέου* errore quodam ortum esse videtur *περὶ πρακτοῦ*, de eo, quod actum est vel quod agi potest; nam hoc ad Platonis Critonem prorsus non quadrat. Nec commode inscribitur *περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ δικαιοσύνης*; nam *περὶ δόξης ἀληθοῦς* ad partem libelli refertur, *περὶ δικαιοσύνης* eodem modo latius patet atque illud *περὶ πρακτέου*⁶⁾.

Alteris illis inscriptionibus iam Thrasyllus grammaticus arbitratus a Platone ipso eas esse profectas usus est. Earum autem magna pars debere videtur scriptoribus, qui Platonis dialogos ita laudabant, ut eorum argumenta significarent. Non nullae tamen fortasse ab iis inventae sunt, qui bibliothecae Alexandrinae praeerant⁷⁾.

Praeterea in duobus libris legitur ἡθικός. Significare eo voluerunt, ad quod philosophiae genus hic sermo referendus sit.

V. Qua occasione habitus sit dialogus.

Die ante Socratis mortem tertio Critonem ad eum in carcerem venisse satis constat ibique eum adhortatum esse ad fugam capessendam.

1) Qui hunc dialogum ita laudant, enumerantur a Fischeri, Euth. ap. Crit. p. 169. 2) Ast. ad Phaedr. p. 219. 3) Qui libri quas scripturas habeant, cognoscitur e prima annotatione critica. 4) l. l. 5) Crit. 46B. 6) Raabe, spec. int. Pl. dial. p. 24—26. 7) Peipers, Untersuchungen über das System Platos I. p. 687.

Quaerentibus autem nobis, num revera haec facta sint, comparandi videntur ii loci, quibus ea commemorantur¹⁾. Ac primum quidem, nisi Socrati occasio fugiendi oblata esset, nescio quo iure Plato in Phaedone²⁾ eum dicentem fecisset se iam apud Megarenses aut Boeotos commoraturum esse, nisi turpe habuisset fugere. Deinde quae leguntur in [Xenophontis] apologia³⁾: τῶν ἐταίρων ἐκκλέψαι βουλομένων αὐτὸν οὐκ ἐφείπετο, ἀλλὰ καὶ ἐπισκῶσαι ἐδόκει ἐρόμενος, εἴ ποιν εἰδέεν τι χωρίον ἐξω τῆς Ἀττικῆς ἐνθα οὐ προσβατὸν θανάτῳ non videntur hausta esse ex Platonis Critone. Denique quod Idomeneus Epicureus⁴⁾ tradit, non Critonem, sed Aeschinem monuisse Socratem, ut fugeret, ex parte quidem huic narrationi fidem videtur afferre⁵⁾. Ea autem, quae apud Plutarchum⁶⁾ leguntur: Σωκράτης μετὰ τὴν καταδίην φυγῆς αὐτῷ μεμηχανημένης ὑπὸ τῶν φίλων οὐκ ἐχρήσατο τοὺς νόμους βεβαιῶν, ἀλλὰ ἀδίκως ἀποθανεῖν εἴλετο μᾶλλον ἢ σωθῆναι παρανόμως⁷⁾ repeti sane potuerunt ex Platonis Critone.

VI. De personis dialogi.

Crito Atheniensis⁷⁾ Socratis erat ἡλικιώτης⁸⁾ καὶ δημότης⁹⁾. Divitiis florebat iisque augendis studebat¹⁰⁾. Liberalissime autem opibus suis Socratem videtur adiuvisse, ut ille philosophiae semper vacare posset¹¹⁾. Nec minus Socrati in omnibus negotiis administrandis aderat¹²⁾. Cum accusatus esset, eius sistendi vas fieri voluit¹³⁾. Amavit enim Socratem amore singulari. Sed animi virtutes maiores in eo erant, quam ingenii acies. Quamquam apud Platonem disputandi subtilitate neutiquam excellit, tamen edidisse dicitur septendecim dialogos¹⁴⁾.

Crito qualis describitur in aliis Platonis dialogis et ab aliis scriptoribus, talem se ostendit in eo dialogo, cui eius est nomen. Socratis est amantissimus¹⁵⁾. Ad quem quo facilius sibi esset aditus, carceris custodi mercedulam dare solebat¹⁶⁾. Postquam autem de navis sacrae reditu

1) Hermannus p. 632 n. 376. 2) p. 99 A. 3) § 23. 4) Diog. Laert. II 60. 5) Ueberwegius p. 247. 6) adv. Colot. 32 p. 1126 B. 7) Groen van Prinsterer, prosopogr. Plat. p. 200—202. Hermannus p. 633 n. 383. 8) Crit. p. 49 A. 9) apol. p. 32 E. 10) Euthyd. 304 C. 11) Diog. Laert. II 121 Themist. or. XXIII 288. 12) prol. mea ad Phaed. p. 32. 13) Phaed. 115 D. 14) Diog. Laert. II 121. Cf. Zeller, Phil. d. Gr. II 1 p. 179 n. 1. 15) p. 44 B. 16) p. 43 A.

cognovit, sollicitudine maxima cruciatus somnum capere non potuit¹⁾, sed multo mane ad Socratem venit²⁾, ut ei primus tristem illum nuntium afferret³⁾. Atque tantum est eius studium amici, ut totam rem familiarem in eum liberandum impendere vellet et omnia pericula subire pro eo⁴⁾. Quid? quod iam homines non nullos videtur conduxisse, qui Socratem e carcere educerent⁵⁾, atque hospites suos oravisse, ut eum exulem liberaliter exciperent⁶⁾. Atque quo magis ad suam sententiam traduceret amicum, nimio studio abreptus non veritus est eum vituperare, quod leviter liberos videretur deserere⁷⁾.

Huic Critonis bonitati non satis respondet mentis acumen. Quae saepe docuit eum Socrates, non satis tenet⁸⁾. Itaque arbitratur multitudinis opinionem non esse spernendam atque tam inconstans est, ut quamvis Socrati hoc largitus sit, tamen praesente rerum condicione illius praecepti obliviscatur atque paullo post illam sententiam repetat⁹⁾. Atque ut minus sagax est eius ingenium, ita etiam oratio durior est et horridior¹⁰⁾.

Restat, ut commemorem partes Critonis Socratem de vinculis educere cupientis ab Idomeneo Epicureo¹¹⁾ traditas esse Aeschini philosopho, qui idem erat ex amicis Socratis. Nimirum Platonem vult cum Aeschine simultates exercuisse. Sed quoniam Idomeneus Epicureus erat, Epicurei autem multi erant in Platone calumniando¹²⁾, veri simile est inventam esse hanc narrationem, ut multa id genus alia, ab iis, qui nomen Platonis invidentiae macula adspargere conati sunt¹³⁾. Nec neglegendum esse mihi videtur in hac re recte aestimanda hoc, omnia, quae in hoc dialogo legantur, quam maxime accommodata esse Critonis moribus, quatenus eos aliunde cognovimus¹⁴⁾.

Socrates, qui cum Critone disputans inducitur, Athenis, ubi et natus et eruditus erat¹⁵⁾, iam septuaginta annos vixerat¹⁶⁾, cum capitis damnaretur. Quantopere

1) p. 43B. 2) p. 43A. 3) p. 43C sq. 4) p. 45AB.

5) p. 45A. 6) p. 45C. 7) p. 45D. 8) p. 46B sq. 46D sq. 48B 49A. 9) cf. ad p. 46C. 10) cf. ad p. 45A.

11) Diog. Laert. II 60 τούτων (Αισχίνην) ἔφη Ἰδομενεὺς ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ συμβουλεύσαι περὶ τῆς φυγῆς Σωκράτει καὶ οὐ Κριτῶνα. Πλάτωνά δέ, ὅτι ἦν Ἀριστίππῳ μᾶλλον φίλος, Κριτῶνι περιθεῖναι τοὺς λόγους. Idem narratur III 36 coll. II 35. 12) Zeller, Phil. d. Griech. II 1 p. 204 n. 3. 13) Hermannus p. 633 n. 383, Steinhartus p. 323 n. 5. 14) Raabe, spec. interpr. p. 21.

15) Cr. 50D. 16) p. 52E.

patriam amaverit, satis apparet; nunquam enim eam reliquerat, nisi ut expeditiones non nullas contra hostes faceret¹⁾. In iudicio ipso ei licuit litem exilio aestimare, sed mori maluit, quam in exilio vivere²⁾. Quamquam Lacedaemoniorum et Cretensium leges ei non displicebant³⁾. Athenis autem ita vitam degebat, ut cum civibus, imprimis cum adolescentibus cum de aliis virtutibus, tum de iustitia disputaret⁴⁾.

Hac vivendi ratione Socrates quamquam civibus utilissimus erat, tamen capitis damnatus est. Nihilominus miserrimum hoc divinitus sibi accidisse putavit⁵⁾ ideoque tulit facillime⁶⁾. Paulo antequam ei moriendum esset, suaviter dormivit atque deos ipsos sibi prospicere etiam inde cognosci posse arbitratus est, quod sibi somnio quodam significassent, qui dies sibi futurus esset ultimus vitae⁷⁾. Crito autem cum eum e custodia eripere studeret, tantam ostendit constantiam, ut non terroribus, non vinculis, ne morte quidem diceret se posse permoveri, ut ab ea sententia decederet, in qua semper fuisset, utique parendum esse legibus⁸⁾.

His expositis iam videamus, num quae in Platonis Critone Socrati tribuantur, omnia existimari possint ab eo profecta esse⁹⁾. Ac primum quidem quod in omni re non magnae multitudinis, sed rectae rationis iudicia audienda esse statuit¹⁰⁾, id nullo negotio perspicitur Socratis germani moribus plane esse conveniens, praesertim cum eum constet virtutem rettulisse ad scientiam, quam non vulgo, sed sapientibus obtingere posse consentaneum est¹¹⁾. Hanc autem sententiam qui sequitur, is non vitam ipsam maximi faciendam esse ducit, sed vitam honestam¹²⁾. Atque revera Socratem ita sensisse et ex iis, quae coram iudicibus egit, et ex eius morte ipsa satis potest intellegi.

Deinde Socrates docet neglectis in agendo intelligentium iudiciis neglegi etiam iustitiam atque probitatem eoque ipso animum corrumpi; animo autem vitiis inquinato vitae fructum esse nullum¹³⁾. Omnino iniuriam sem-

1) p. 52B. 2) p. 52C. 3) p. 52E. 4) p. 50C 53CE.

5) p. 54E. 6) p. 43B. 7) p. 44A. Hoc somnium non a Platone fictum esse videtur, sed a Socrate ipso narratum. Diog. Laert. II 35. Steinhartus p. 323 n. 7. 8) p. 46B sq. 9) Stallbaumius p. 186—92. 10) p. 44D 46B. 11) apol. 21B Xen. mem. IV 6. Zeller, Phil. d. Griech. II 1 p. 95 sq. Steinhartus p. 299. 12) p. 48B. 13) p. 47D.

per damnum inferre ei, qui eam faciat¹⁾. Simillima sane haec sunt iis, quae Plato multis locis tradit, positam esse virtutem in sanitate, in aegritudine vitium²⁾. Neque tamen haec doctrina abroganda esse videtur Socrati; nam similia etiam in apologia³⁾ et apud Xenophontem⁴⁾ leguntur.

Tum omnium maxime Socrates in Critone⁵⁾ hoc premit civitati atque legibus maximam deberi reverentiam et oboedientiam. Homines enim cordatos ait in maiore honore habere patriam, quam parentes et familiares. Haec prorsus respondent iis, quae eadem de re a Xenophonte⁶⁾ tradita sunt, licet hic Socratem docuisse dicat in colenda iustitia utilitatis maxime rationem esse habendam.

Tractavimus ea, quae revera Socrates ipse videtur docuisse. Superest locus, qui viris doctis dubitationem attulit. Plato⁷⁾ Socratem facit dicentem iam olim in ea se fuisse sententia, ut nullo pacto ne lacessitum quidem alteri iniuriam inferre iustum esse existimaverit. Hoc utrum Socraticum sit an non, certe dubium est. Xenophontem⁸⁾ enim si sequimur et Aristotelem⁹⁾ testes haec in re gravissimos, Socrates non recessit a vulgari opinione, qua amicis beneficia, damna inimicis tribuenda sunt. Maxime tamen Stallbaumius¹⁰⁾ in eo elaboravit, ut Socraticum hoc esse probaret, inimicos non afficiendos esse iniuria. Apud Xenophontem dicit Socratem ita disputare, ut ad vulgarem hominum sententiam se demittat. Sed quomodo hoc facere potuit vir constantissimus, si plane contrarium ipse rectum esse putavisset? Deinde quae humanitatis Socraticae Stallbaumius attulit exempla¹¹⁾, iis illustratur humanum eum fuisse erga cognatos. Denique non ita multum tribuerim Platoni illam sententiam Socratem per totam vitam secutum esse dicenti. Scilicet Plato id eo consilio fecisse putandus est, ut Socratem demonstraret fuisse constantissimum; nam satis constat non id eum egisse, ut omnia ad historiae fidem memoriae traderet.

Socratis igitur imago in Critone ita efficta est a Platone, ut licet habeat singula quaedam lineamenta ab

1) p. 49 A. 2) Gorg. 504 A sq. de rep. IV 443 C sq. Phaed. 93 B sq. Zeller. l. l. p. 742 sq. 3) p. 29 BD. 4) mem. I 4 13. IV 3 14. Zeller. l. l. p. 128. 5) p. 51 A sq. 6) mem. IV 4. Zeller. l. l. p. 124 sq. 139 sq. 7) p. 49 A sq. 8) mem. II 6 35. III 9 8. Zeller l. l. p. 142 sq. 9) rhet. II 23 p. 1398, 24 sq. Hermannus p. 632 n. 377. 10) p. 188—90. 11) Xen. mem. II 2, 3, 5 sq.

artifice potius, quam ab illius persona profecta, tamen omnino ad verum expressa dicenda sit. Quare quamvis non omnia, quae Socrates in medium protulit, ab eo ipso dicta sint, tamen eius rationi convenienter ei attribui potuerunt¹⁾. Alioquin Plato, quod ei propositum erat in hoc libello scribendo, non assecutus esset; non enim Socratem descripsisset vel eo tempore, quo iniusto iudicio damnatus esset, civem iustum piumque²⁾.

VII. Quo tempore Crito scriptus sit.

Critonem non ita multo post Socratis obitum scriptum esse verisimile est. Quod enim aliud tempus aptius erat, quo Socratis iniuste capitis damnati et mox morituri imago ita proponeretur, ut simul doctrinae et vitae eius esset defensio? Quando magis opus erat calumnias ab amicis depellere? Posterioribus certe temporibus Socratis causa dudum erat transacta et hominum de ea iudicia fixa et rata erant. Eo accedit, quod Plato in sermonibus posterioribus Socratem ita loquentem inducit, ut suae sapientiae eum faciat interpretem.

Quae omnia ut per se sunt satis probabilia, ita a plerisque viris doctis³⁾ comprobata sunt, nisi quod Munkius⁴⁾ propterea putat Critonem posterioribus temporibus a Platone scriptum esse, quod si statim post Socratis mortem vulgatus esset, verendum fuisset, ne valde noceret eius amicis. His scrupulis Ueberwegius⁵⁾ permotus est, ut Critonem alio tempore scriptum, alio editum esse existimaret. Sed Munkii rationibus quantum sit tribuendum, iam satis videtur exposuisse⁶⁾.

VIII. Num iure Crito Platonis esse dicatur.

J. H. Bremi, Platons Kriton, ein echter Dialog des Platon. Philolog. Beiträge aus der Schweiz von Bremi und Doederlein. 1. Bd. Zürich. 1819. p. 131—42.

Fridericus Astius⁷⁾ primus Critonem non habuit dignum, qui a Platone ipso scriptus dicatur. Primum enim Socratem verum induci, non, ut in aliis Platonis dialo-

1) Zellerus l. l. p. 128. 2) Stallbaumius p. 191. 3) Schleiermacherus p. 235, Steinhartus p. 294, 303, Zellerus, Phil. d. Gr. II 1 p. 451 n. 2. 4) p. 477. 5) p. 248. 6) cf. supra p. 143 sq. 7) p. 492—95.

gis, philosophum perfectissimum. Deinde causam ipsam, quae in hoc libello tractetur, nimis tenuem et inopem fuisse; per se enim apparere non potuisse Socrati persuaderi, ut se e custodia educi pateretur. Tum quaestiones gravissimas de legibus, de iure moveri, sed non de iis disputari. Denique multa ex aliis sermonibus imitatione efficta, non nulla esse confusa et perturbata, alia languere iterum ac saepius dicta.

Qui Critonem scripsisset, eum nihil aliud fecisse, nisi ut pluribus explicasset, quod Plato ipse in Phaedone¹⁾ proposuisset: *διὰ τὰντα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὐ̄ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι καὶ δικαιοτέρον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην, ἢν ἂν κελεύσωσιν. ἐπεὶ νῆ τὸν κύνα, ὡς ἐγώ-μαι, πάλαι ἂν τὰντα τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ ὄστᾶ ἢ περὶ Μέγαρα ἢ Βοιωτοῦς ἦν ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτί-στου, εἰ μὴ δικαιοτέρον ὄμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῆ πόλει δίκην, ἴρτιν' ἂν τάττη.*

Astii rationes refellit Bremius. Qui quamquam concessit Socratem describi talem, qualis revera erat, atque orationes et Critonis et Socratis videri non multum discrepare ab iis, quae illa occasione habitae essent, tamen haec omnia non indigna esse existimavit, quae a Platone conscripta sint. Deinde etsi fortasse non dubium esset, quin Socrates in custodia mansurus esset, tamen gravissimum esse cognoscere, cur mansisset. Denique et Critonis et Socratis genus demonstrandi elegans esse, magnificas sententias a Socrate prolatas, orationem convenientem et ad mores utriusque et ad rem ipsam.

Schleiermacherus²⁾ quamquam Critonem Platonis esse putat, cum in eo oratio eadem sit atque in apologia et idem tenor per totam disputationem, tamen eum ita a Platone conscriptum esse existimat, ut, quae in eo inter Socratem et Critonem disputentur, a summo philosopho non inventa esse dicat, sed relata tamquam audita. Nam omnia ita esse tractata, ut unum Plato secutus esse videatur docere, cur Socrates e carcere non fugerit. Nihil philosophorum ratione esse explicatum; disputationis principia simpliciter posita esse, ea fingi iam superioribus disputationibus concessa esse, cum tamen in aliis libris non legantur. Quamobrem hunc libellum videri per occasionem scriptum esse.

1) p. 98E sq. 2) p. 235.

Schleiermachero Socherus¹⁾ respondet, cum alia, tum leges, quae loquentes inducantur, omnino non convenire tali colloquio, quale inter amicos haberi solet. Deinde licuisse sine dubio Platoni philosophorum more, sed imagine sapientis proposita legentibus demonstrare, quanti faciendae sint leges. Denique ea, quae in Phaedone legantur, referenda esse ad Critonem tum iam scriptum.

Schaarschmidtus²⁾ ambigit, utrum Critonem Platonis esse dicat annon.

IX. De Critonis emendandi et explicandi praesidiis.

Libri, qui de Critone emendando sunt, iidem sunt, quos p. 31 laudavi.

Eorum codicum, qui ad Critonem emendandum adhibendi sunt, plurimi jam supra commemorati sunt, ubi de apologia verba feci. Crito enim est in Bodleiano (A), in Vaticano A, in Venetis ΞΠΣ, in Florentinis abedghi, in Vindobonensibus TΦ1345, in Coislino (Γ), in Parisiensibus BCDEHS, in Angelico u, in Palatino (P^c), in Zittaviensi (Z^r)³⁾.

Praeter hos libros duodetriginta Critonem habent hi libri sex:

℥ liber Tubingensis membranaceus saeculo circiter XI. vel XII. scriptus. Disseruerunt de eo Jeremias David Reuss⁴⁾, Martinus Schanz⁵⁾, Guilelmus Teuffel⁶⁾. Comparaverunt eum Reussius (℥^r) et Schanzius (℥^s)⁷⁾.

Ψ codex Huetianus 69 chartaceus a Bekkero,
7 " Vindobonensis 126 apud Nessel. a Bastio⁸⁾,
f " Florentinus bibliothecae Laurent. LXXVIII.
plut. 89 saec. XV. a de Furia,

1) p. 65. 2) p. 380—82. 3) Scripturae variae libri Bodleiani leguntur in Gaisfordii lect. Plat. p. 11—12, librorum tredecim a Bekkero collatorum (ΓΞΠΤΦΨBCDEHSu) in eius comment. crit. I. p. 138—43, librorum a Bastio (ΔΠΣΤΦB1345), de Furia (abedfghi), Rudolpho (Z^r), Creuzero (P^c) collatorum in Stallbaumii editione Weigeliana IX. p. 86—112, librorum a Schanzio iterum comparatorum (AΞΠ) in eius editione Tauchnitiana maiore. Codicem Florentinum b David Peipers intentissima cura in meum usum iterum contulit. 4) Plat. Euth. apol. Crit. Phaed. rec. Fischer. ed. III. praef. p. VII n. 15. 5) nov. com. p. 158—60.

6) N. Rhein. Mus. XXIX. 1874. p. 175—9. 7) Quae Reussius ex hoc libro enotavit, leguntur in Fischeri editione III, quae Schanzius, cui liber dictus est C, in editione eius Tauchnitiana.

8) Cf. Kritischer Versuch über den Text des plat. Gastmähls. Vorrede p. XIX sq.

r codex Vaticanus u. 1029 a Davide Peipersio,
t „ Venetus append. class. IV 1 ab Albrechto
Jordano collatus.

Hi libri in duas familias dividi possunt, quarum una
(familia a) constat e libris $\mathcal{A}\mathcal{L}\mathcal{A}\mathcal{P}\mathcal{P}\mathcal{F}\mathcal{r}147\mathcal{D}\mathcal{S}\mathcal{d}\mathcal{f}\mathcal{g}\mathcal{h}$,
altera (familia b) e reliquis.

Familiae b maxime cognata est vulgata (ξ), quae
iis locis, quibus a ceteris libris omnibus recedit, plerum-
que consentit cum $\mathcal{E}$ et E. Aliquot librorum deteriorum
necessitudines perquisivit Schanzius. H ortum esse docuit
ex u¹), u ex B²), ex eodem B autem C³), a ex c⁴), t
autem una cum Jordano⁵) principem vult esse fami-
liae b⁶).

Hos libros deteriores secutus Wolfius p. 47 A omit-
tendum censuit καὶ δόξη, p. 51 E Bekkerus ἡ μὴν posuit
pro ἡμῖν⁷). Praeterea idem editor p 43 D εἰσαύριον cum
Hu^{cor}. scripsit loco εἰσαύριον. Sed omnibus his locis
editores recentiores ad lectiones familiae b jure redierunt.

Paucissimis tamen locis meliora habet familia b.
Cum ea enim Bekkerus p. 44 B οὐ μία restituit pro οὐδε-
μία et ibidem scripsit ἐστὶν ἀλλά, quod etiam in $\mathcal{A}$ et in
margine aliquot librorum fam. a legitur, cum ceteri ha-
beant ἐστὶν ἄλλη, ξ ἐστὶν ἄλλη ἀλλά. P. 53 A γε post κατα-
γέλαστος una habet fam. b; nam in $\mathcal{L}\mathcal{P}\mathcal{D}\mathcal{h}147\mathcal{r}\mathcal{A}^{cor}$.
legitur τε, in $\mathcal{A}\mathcal{P}\mathcal{S}\mathcal{d}$ etiam hoc deest. P. 47 C fam. b
cum $\mathcal{A}^c$ tenet διόλλυσι.

Quo iure libri $\mathcal{A}\mathcal{L}\mathcal{A}\mathcal{P}\mathcal{P}\mathcal{F}\mathcal{r}147\mathcal{D}\mathcal{S}\mathcal{d}\mathcal{f}\mathcal{g}\mathcal{h}$ ⁸) dicantur
efficere familiam a satis cognoscitur his locis, ubi aut
omnes aut paene omnes aliis non accedentibus omit-
tunt p. 51 C τε (πόλις καὶ pro πόλις τε καὶ), p. 54 A
μὲν (ἐὰν εἰς pro ἐὰν μὲν εἰς), addunt p. 43 C καὶ βα-
ρεϊαν, p. 47 C λόγους, τό, 18 B ἐτι, 53 C ἄν, transponunt
p. 44 D τὰ μέγιστα σχεδὸν pro σχεδὸν τὰ μέγιστα, p.
48 C ἀναλώσεως χρημάτων pro χρημάτων ἀναλώσεως,

1) Stud. p. 56. 2) Philol. XXXV p. 667. 3) Hermes XI
p. 109. 4) Stud. p. 66, Hermes X p. 173. 5) Fleckeisens
Jahrb. 1876 p. 773. 6) Philol. l. l. p. 669. 7) Huius loci
eadem condicio esse videtur atque p. 44 B (ἐστὶν ἀλλά), ubi ad
libros familiae b accedit auctoritas codicis Bodleiani. Sed errasse
videtur Gaisfordius, cum supra versum ἡ μὴν legi testatus est.
Schanzius certe id se invenisse negat. 8) In Critone $\mathcal{P}\mathcal{P}\mathcal{F}\mathcal{D}\mathcal{S}$
unius esse familiae Schanzius quoque cognovit (Philol. XXXV
p. 654). Inter $\mathcal{P}\mathcal{D}\mathcal{S}\mathcal{F}$ hanc vult interesse necessitudinem, ut D
ex $\mathcal{P}$, S ex D, $\mathcal{F}$ ex S ortus sit (Hermes XI p. 113). Recte quo-
que docuit 1r esse cognatos (Philol. l. l. p. 652).

p. 49 B ἐλέγετο ἡμῖν pro ἡμῖν ἐλέγετο, p. 53 E βιώσει
πάντας ἀνθρώπους pro πάντας ἀνθρώπους βιώσει, ha-
bent p. 43 C αὐτοὺς pro αὐτοῖς, p. 44 B γέ μοι pro ἐμοί,
p. 45 B τὰμὰ pro τὰ ἐμὰ, 45 D χορὴ pro χορῆν, p. 49 C
δέ pro δαί, p. 49 C καθομολογῶν pro ὁμολογῶν, p. 52 E
βαρβαρικῶν pro βαρβάρων, p. 53 D τόπων pro πόλεων,
p. 53 E οὕτως αἰσχροῶς pro οὕτω γλισχροῶς. Haec omnia
excepto additamento καὶ βαρεϊαν (p. 43 C) placuerunt
editoribus.

Familiae a duae sunt partes, altera (a^1) $\mathcal{A}\mathcal{L}\mathcal{A}\mathcal{P}\mathcal{P}\mathcal{D}\mathcal{S}\mathcal{h}\mathcal{f}$,
altera (a^2) $\mathcal{A}\mathcal{P}\mathcal{r}147\mathcal{d}\mathcal{g}$.

Libri familiae a^2 inter se consentiunt his locis:
omittunt p. 44 A τοι, transponunt p. 43 D τινες ἦγοντες
pro ἦγοντές τινες, p. 44 D τὰ μέγιστα ἀγαθὰ pro ἀγαθὰ
τὰ μέγιστα, habent p. 43 B ννι pro νῖν, p. 44 E παρά-
σχωσιν pro παρέχουσιν, p. 53 C ἄρ' pro ἄρα, p. 54 A οὐκ
pro οὐλί.

In familia a^2 saepenumero eadem habent $\mathcal{A}\mathcal{P}\mathcal{r}1\mathcal{d}$;
omittunt enim p. 48 B καὶ (τῷ καὶ πρότερον), addunt
p. 47 A τὰς, transponunt p. 49 A καλὸν οὐτε ἀγαθὸν
(pro ἀγαθὸν οὐτε καλόν), p. 51 C πατέρα οὐτε μητέρα
(pro μητέρα οὐτε πατέρα), habent p. 49 D ἐνθένθεν pro
ἐντεῦθεν.

Ex his autem libris maxime inter se consentiunt
 $\mathcal{P}\mathcal{r}$ et $\mathcal{A}\mathcal{d}$.

Codices $\mathcal{P}\mathcal{r}$ omittunt p. 47 E ἡμῖν, p. 49 E τε,
transponunt p. 46 D ὃ κριτῶν ἐπισκέψασθαι pro ἐπισκέ-
ψασθαι ὃ κριτῶν, p. 52 C τιμήσασθαι φνγῆς pro φνγῆς
τιμήσασθαι, habent p. 45 C ὅσοι pro οἷ, p. 49 E μένεις
pro ἐμμένεις, p. 52 E δὲ δὴ pro δέ, p. 53 A ἐν τοῖς pro τοῖς.
Ad eos non raro accedit l. Tres hi libri habent p. 45 D
τεύξονται τε pro τεύξονται δέ, p. 48 C πράττοντες pro
τελοῦντες, p. 54 B ἀπῆς pro ἀπίης, omittunt p. 54 D γε.

Multo magis autem $\mathcal{A}$ congruit cum d. Ambo enim
omittunt p. 44 B καὶ ante πολλοῖς, p. 45 C σοι, p. 48 E
ἴδη, p. 51 C εἰ, p. 52 D τε, p. 53 A οἱ ἄλλοι, addunt p.
51 E et p. 53 E καί, habent p. 43 D μέντοι pro μὲν
μοι, p. 44 A αὔριον pro ἐτέρας, p. 45 C ἐσπούδασαν pro
ἐσπενσαν, p. 46 A πάντα δεῖ τάδε pro πάντα ταῦτα δεῖ,
p. 47 A οὐκ καλῶς pro οὐκ ἱκανῶς, p. 47 B ταῦτ' pro
ταύτη, p. 47 D ἐγένετο pro ἐρίγνετο, p. 48 C εἰ pro ἄν,
p. 52 C τοῦτο pro τότε.

Haec propria sunt libris familiae a^2 . Cum iis p.
43 D ἀγγελῶν ego scripsi loco ἀγγέλων, Stallbaumius

p. 43B *νῦν* posuit pro *νῦν*, Hirschigius p. 44D *τὰ μέγιστα ἀγαθὰ* pro *ἀγαθὰ τὰ μέγιστα*. Praeterea cum Ad Hirschigius et Schanzius scripserunt p. 47A *οὐχὶ καλῶς* pro *οὐχὶ ἱκανῶς*, p. 53E Buttmanus *δουλεύων καὶ τί*. Sed haec non recte videntur mutata esse.

Nunc dicamus de familia *a*¹. Atque libros *ΑΞΠΨDSh* ex eadem origine ductos esse satis apparet ex p. 47A, ubi hi omnes (*Α* et *Ξ* a prima manu) omittunt verba: *οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ*. Praeterea iidem libris f¹) 7 haud raro accedentibus aut omnes aut paene omnes omittunt p. 44B *ὡς*, p. 54D *τι*, addunt p. 51A *ἦ*, transponunt p. 53C *σοι ζῆν ἔσται* pro *ἔσται σοι ζῆν*, habent p. 45A *μητε* pro *μή*, p. 45B *ἐγὼ οἶμαι* pro *ἐγὼ-μαι*, p. 46A *οὐχὶ ἐσώσαμεν* pro *οὐ διεσώσαμεν*, p. 46B *δὲ* pro *δή*, p. 48B *τῷ καὶ πρότερον*, p. 49C *δὲ* pro *δαί*, p. 50D *ἐλάμβανε* pro *ἔλαβε*, p. 50E *τοῦθ'* pro *τοῦτο*, p. 52E *οὐδὲ* pro *οὔτε*, p. 53A *ἐξαμαρτάνων* pro *ἐξαμαρτῶν*, p. 53C *τίνας* pro *τινάς*, p. 53D *καταλλάξας* pro *μεταλλάξας*. Eorum autem auctoritate his locis omnibus praeter p. 53D deserendam esse vulgatam iure viri docti censuerunt.

Libros autem familiae *a*¹ diligentius examinantibus nobis videntur *ΑΞΠ* et *ΨDSh* 7 necessitate quadam inter se coniuncti esse.

ΨDSh 7 inter se congruunt his locis. Habent p. 43B *αἰσθόμενος* pro *αἰσθανόμενος*, p. 48C *εἰ* pro *ἐάν*, *τ'* pro *γ'*, 49E *οὐν* pro *γάρ*, *καὶ νῦν οὕτω* pro *οὔτω καὶ νῦν ἔτι*, p. 51A *ἔξεστιν* pro *ἔξέσται*, p. 54B *φαίνονται* pro *φαίνεται*, omittunt p. 48C *νῦν*. Omnibus his locis nemo eos secutus est, p. 45B tamen cum iis *ἔτι* pro *οὔτοι* scribendum duxi.

Ex his autem libris maxime inter se consentiunt *ΨS*. Omittunt enim p. 43C *οὐχί*, 45A *ἔστιν*, 45E *εἰς τὸ δικαστήριον* — *ὁ ἀγὼν τῆς δίκης*, p. 46A *ὄν*, p. 47D *δέ*, p. 48D *οὐ*, p. 50D *ἦ*, p. 53B *καὶ αὐτοί*, p. 54A *ξένους* — *ζῶντος*, addunt p. 47B *ἦ (τυγχάνη ἢ ἰατρός)*. Eorum auctoritati Bekkerus paruit p. 50D, cum scripsit *ἡμῖν τε καὶ* pro *ἡμῖν καί*, non recte, puto.

Reliquum est, ut exploremus libros *ΑΞΠ*. Hi omittunt p. 50B *τὰς δίκας*, p. 51D *πη*, p. 54A *σου*, habent

1) Florentinus f videtur cognatus esse Tubingensi. Uterque omittit p. 43B *εὐθύς*, p. 45C *σε*, addit p. 43C *οἱ (καὶ οἱ ἄλλοι)*, habet p. 43B *ἐπέγειρας* pro *ἐπήγειρας*, p. 45B *ὅπου* pro *ὅποι*, p. 46E *τὰ ἀνθρώπεια* pro *τὰνθρώπεια*.

p. 45E *εἰσῆλθεν* pro *εἰσῆλθες*, p. 53D *τοὺς κρίτωνος* pro *τοῦ κρίτωνος*, p. 54C *ἀλλὰ* pro *ἀλλ'*, p. 47D fortasse *ἀκολουθήσωμεν* pro *ἀκολουθήσομεν*. Non frequens igitur est trium horum librorum consensus nec videntur omnia probanda esse, quae praebent.

Mira intercedit necessitas inter *ΑΞ* et familiam *b*. Habent enim p. 46A 48D *πάντα ταῦτα* pro *ταῦτα πάντα* (cf. p. 54B), retinent p. 45B *καί*, scribunt p. 52E accedente *Π^{re} εἰ*. Cum familiis *b* et *a*² addunt p. 50E *τε*, ponunt p. 53A *ἡμεῖς οἱ νόμοι* pro *οἱ νόμοι ἡμεῖς*. Cum s p. 52C habent *πολιτεύεσθαι* pro *πολιτεύεσθαι*. Et recte quidem haec omnia.

Libri *Π* haec est natura, ut in orthographicis quibusdam plerumque congruat cum *Α*, in ceteris similior sit reliquis libris familiae *a*¹. Cum *ΨDS* enim omittit p. 44D *ὦ κρίτων* — *οἱοί τ' ἦσαν*, habet p. 51E *γενήταις*, cum *ΨDSh* omittit p. 50E *τε*, habet p. 45C *οὐδὲν* pro *οὐδέ*, p. 54B *οὔτε ὅσ.* pro *οὐδὲ ὅσ.* P. 52E Wolfius cum *ΠDSh* *οὐδὲ λακεδ.* praetulit lectioni *οὔτε λακεδ.*

Sed mirum in modum *Π*¹ consentit cum *Α* in rebus quibusdam grammaticis. Secunda persona singularis medii et passivi in Critone ut in dialogo inter duos habito haud raro invenitur. His locis omnibus¹) terminationem in *ει* habent excepto uno²), quo *φοβῆ* tenent. Rarissime alii libri ad *ΑΠ*¹ accedunt, binis locis *3h*, singulis *ΣΤ* 7Γ¹u¹. Iam Fischerus has formas ubique in *ει* exeuntes fecerat³).

Ἐπιμελούμενος quoque p. 51A Fischerus restituit. Est autem in libris plurimis familiae *a*, inter quos tamen non est *Ξ*, qui habet *ἐπιμελούμενος*⁴).

P. 47C inde a Turicensibus scripserunt *διολλύει*, quod legitur in fam. *a*; quamquam quid primitus fuerit in *Α*, nescitur; *Ξ^{re}* habet *διόλλυσι*. Eadem ratione Gorg. 496B legitur *ἀπολλύει*. Sed de leg. VIII 838B Schneiderus *κατασβέννυσι* ponere maluit quam *κατασβεννύει*⁵). Certe multo frequentius leguntur terminationes in *νοσι*⁶).

P. 43B Schanzius tradit *πράως* esse in *ΑΞΠΞ* et sic ubique in *Α*. Eadem forma in aliis libris videtur reperiri, quamquam de ea Bekkerus et Stallbaumius

1) P. 44A *τεκμαίρεται*, 44E *προμηθεῖ*, p. 45C *ολήσει*, p. 48A *εἰσγγεῖ*, p. 50A *διανοεῖ*, p. 50D *μέμφει*, p. 52C *αἰσγύνει*, *ἐντροπέει*, p. 53A *ἔσει*, *ἐργάσει*, p. 53C *φρεύσει*, p. 53E *ἀκούσει*, *βιάσει*.

2) p. 45A. 3) Cf. prol. ad apol. p. 38. 4) cf. ibid. p. 41.

5) Cf. Schneider. ad civ. VII 514B. 6) Matthiae, Gramm. § 207.

tacent. Nihilominus scripsi *πράως*; nam veterem litterae iota inhabitationem testatur Herodianus¹⁾: *πρῶος καὶ πρῶως*. Facile illud iota omitti potuit ab iis, qui formas in *ος* exeuntes cum formis in *υς* exeuntibus confuderunt. Phot. *πραῖον, οὐ πραῖν*²⁾.

P. 52A Stallbaumius loco *δνοῖν* e *ς* retinuit *δνεῖν*. Sed de codicibus vehementer eum falsum esse iam Schneiderus³⁾ recte perspexit.

P. 43A *πρω* scribendum duxi cum Bekkero. Libri, ut videtur, omnes: *πρωί*. Buttmano videbatur iota abiiciendum. Sed recte ei adversatus est Lobeckius⁴⁾.

Sed haec hactenus; nunc ad eos libros veniamus enumerandos, qui in Critone emendando et explicando mihi utiles erant. Et Forsteri quidem Fischeri Wolfi Elberlingi Hirschigi editiones iam supra⁵⁾ sunt commemoratae. Addendi hoc loco mihi sunt hi.

Gregorius Gottlieb Wermsdorf, notae in Platonis Critonem et Alcibiadem I. Lipsiae. 1815.

Eduardus Reinholdus Lange, specimen criticum in Platonis Critonem. Lipsiae. 1821. Langeius saepe respicit ea, quae C. M. Wieland in Neues Attisches Museum 3. Bd. Zürich. 1809. p. 159—66 de Critone Platónico commentatus erat.

Franz Wolfgang Ullrich, Anmerkungen zu den Platonischen Gesprächen Menon Kriton und Alkibiades II. Berlin. 1821.

Theoph. Sam. Forbiger, animadversiones ad quaedam Platonis loca. Lipsiae. 1824.

Friedrich Jacobs, Elementarbuch der griechischen Sprache. III. Thl. Sokrates. 4. Aufl. Jena. 1828. Crito. p. 82—117.

Platonis dialogi IV Meno Crito Alcibiades uterque cum annotatione critica et exegetica. Ed. V. curavit Philippus Buttmannus. Berolini. 1830.

Platonis Crito Graece. Cum commentario perpetuo in usum scholarum ed. Aenotheus Eduardus Leo. Ed. II. Lipsiae. 1833.

Platonis Crito. In usum scholarum edidit J. G. Held. Solisbaci. 1838.

Karl Wilhelm Müller, emendationes Platonicae. Rudolstadt. 1862.

1) II p. 573 ed. Lentz. ibique annot. p. 404 not., pro. mea ad Theaet. p. 40.

2) Lobeck. ad Phryn.

3) ad civ. V 470 B.

4) Cf. Lobeck. pathol. II p. 277.

5) cf. pro. ad ap. p. 44.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΚΡΙΤΩΝ.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ.

Ed. Forster.

Ed. Steph. I.

cap. I. ΣΩ. Τί τηνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ p. 43
πρῶ ἐτι ἐστίν;

ΚΡ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

5 ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θανμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμο-
τηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

πλάτωνος κρίτων ἢ περὶ πρακτέον Z¹, κρίτων ἢ περὶ πρακτοῦ
ἠθικός Ξ, κρίτων ἢ περὶ πρακτοῦ vel πρακτον ΞΠΣΤ² 57 abfh³
(in fine dialogi, περὶ πρακτοῦ ἠθικός in folio truncato. Sch. nov.

com. p. 112), κρίτων ἢ περὶ πρακτέον d, κρίτων ἢ περὶ πρακτέον
B^agi, κρίτων ἢ περὶ τοῦ πρακτέου Δ, κρίτων ἢ περὶ πρακτοῦ ἢ
περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ δικαιοσύνης 4 (ἢ περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ
δικαίου ai in marg.). Cf. prol. p. 146. 2 ἐτι om. Tur. cum a¹
praeter ΞΣ²Π².

4 Ἐπειτα μὴ εἴπης ἀντὶ τοῦ
πότε. ἔστι γὰρ ὥρας δηλωτικόν.
PHRYNICH. Idem fere addito hoc
Critonis loco Thom. Mag. p. 388
ed. R. Sed ad hanc temporis arte
circumscripti significationem πη-
νίκα et quae huic vocabulo
cognata sunt non restringenda
esse docuit Lobeckius ad Phryn.
p. 49—51. De hora τηνικάδε
accipiendum est Prot. 310 B τοῦ
ἔνεκα τηνικάδε ἀφίξαι; Phaed.
76 B αὐριον τηνικάδε.

Πηνίκα μάλιστα; Welche Zeit
denn eigentlich? μάλιστα numeris
additum a Thucydidis scholiasta
ad III 92 VII 30 explicatur κατ'
ἀκριβείαν. Hinc interrogativis
additum post latiore definitionem
accuratius inquirunt.
BUTTM. Cf. Voemel, μάλιστα
bei Zahlen. Frankfurt. 1852
p. 5. Classen. ad Thuc. I 13.

5 Ὅρθρος τὸ πρὸ ἀρχομένης

ἡμέρας, ἐν ᾧ ἐτι λόγῳ δύναται
τις χρῆσθαι. PHRYNICH. De
leg. XII 951 D ἀπ' ὄρθρου
μέχρι περ' αὐτῆς ἡλίου ἀνάσχη.

Ὅρθρος βαθύς. Prot. 310 A
τῆς παρελθούσης νυκτὸς ταυτηθαί
ἐτι βαθύος ὄρθρου. Lucian. Asin.
34 νύξ βαθεῖα, ubi v. Reitz.
STALLB.

6 Θανμάζω ὅπως Similiter mox
πῶς οὐκ ἐνδύς ἐπήγειράς με;
Miratur autem Socrates Cri-
tonem iam nunc a ianitore esse
intromissum, quia ἀνεώγετο οὐ
πρῶ (τὸ δεσμοτήριον). Phaed.
59 D. STALLB.

7 ὑπακοῦσαι. ὑπακούειν ver-
bum proprium de ianitore vel
quicunque fores pulsantem intro-
mittit. Phaed. 59 E καὶ ἡμῖν
ἐξελεθῶν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει
ὑπακούειν, εἶπεν περιμένειν.
BUTTM.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ
ΚΡΙΤΩΝ.

48 ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ
πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καὶ τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἦμεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

B ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ⁵
παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δι', ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς
ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ
καὶ σοῦ πάλαι θαναμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύ-

⁷
2 εὐεργέτηται a¹ (εὐεργετῆται A) cum parte b Fsch., εὐεργέτηται nonnulli libri a² et b, εὐεργετῆται 5. 8 τε add. Bkk. cum a¹ et maxima parte b, post ἀγρυπνίᾳ a². 9 αἰσθανόμενος delet Hsch. ad Gorg. 449D.

2 καὶ τι καὶ. Frequens verborum coniunctio. Cf. Krüger. ad Thuc. I 75 2. Non alteram causam Crito affert, cur carceris custodi familiaris sit; alioquin ei dicendum erat διὰ τὸ — φοιτᾶν καὶ τὸ εὐεργετῆσθαι ὑπ' ἐμοῦ; sed postquam dixit familiarem se esse ianitori, quod carcerem frequentavisset, obiter beneficia commemorat, quae in illum hominem contulisset. Cf. Ulrich. p. 39.

3 Ἄρτι δὲ ἦμεις. Theaet. in. Ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ; Ἐπεικῶς πάλαι. Phaed. 80C ἐπεικῶς συχρὸν ἐπιμένει χρόνον. JACOBS.

4 Ἐπεικῶς πάλαι. ἐπεικῶς, modeste, moderate; sed ex Attica moderatione fere idem, quod valde, plane ut nostrum ziemlich. ἐπεικῶς πάλαι, schon ziemlich lange, ubi schol. ἰανῶς ἐπίπαν φιλικῶς. BUTTM.

5 εἶτα. Cf. ad apol. 28B.

7 Οὐ μὰ τὸν Δι'. Durior oratio; nam Crito fervore quodam animi ablatus primum rei causas, deinde rem ipsam (καὶ ἐπιτηδές σε οὐκ ἤγειρον) affert. Postquam Socrates interrogavit, cur non statim se Crito e somno suscitavisset, Critoni respondendum fuit, se id non fecisse, et

quod ipse expertus cognoverit, quantum malum sit insomnia ex animi sollicitudine orta et quod Socratem suaviter dormire admiratus sit. Itaque οὐ μὰ τὸν Δία non ad ea, quae modo Socrates dixerat, referenda sunt, ut fecit FORSTERUS, quem Schleiermacher secutus est, ea sic interpretans: 'minime, Socrates, per Iovem (id oportebat); neque ipse in tanto dolore tam diu insomnis versari vellem;' sed potius οὐ μὰ τὸν Δία cum οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον coherent, ita ut explicanda sint cum WOLFIO: 'pro deum, ne ipse quidem vellem, mi Socrate, ita et insomnem et sollicitam noctem ducere.'

8 ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ sic explicandum est, ut post καὶ rursus intellegas τοσαύτῃ. Nimirum τε primae statim adhaesit voci, quia τοσαύτῃ etiam ad λύπῃ pertinet. Phaed. 94D τὰ τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικὴν, i. e. τὰ τε κ. τ. γ. καὶ τὰ κατὰ τ. ἰ. Leg. VII 796D εἰς τε πολιτείας καὶ ἰδίους οἴκους, h. e. καὶ εἰς ἰδ. οἴκ. XII 969B. STALLB.

9 αἰσθανόμενος, ὡς. Symp. 207A ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὡς δεινῶς

δεις· καὶ ἐπιτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἤδιστα διάγῃς· καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυκτὶ παρεστῶση ξυμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρόως φέρεις.

5 ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικούτων ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. C

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρουσίᾳ τύχῃ.

10 ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεύουσιν

1 διάγεις Hsch. 3 νυκτὶ a² Stb., νῦν* 5. 8 αὐτοὺς a Bkk., αὐτοῖς 5. 11 χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν οὐ a² et DSh Hsch., καὶ βαρεῖαν punctis notatum AId.

διατίθεται πάντα τὰ θηρία; Cf. ad Phaed. 58E.

1 οὐκ ἤγειρον, ἵνα — διάγῃς. Coniunctivus post praeterita ponitur, si res, quae significatur eo, adhuc durat, velut hic desiderium Critonis, ut quam placidissime degat Socrates. Cf. infra p. 50C. BUTTM.

διάγῃς. διάγειν, peragere (Pers. sat. V 138). Apol. 41B τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὡς περὶ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν. Cf. ad Theaet. 174A.

3 εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου. Phaed. 58E εὐδαιμόνων γὰρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο — τοῦ τρόπου. Xen. mem. IV 8 2 καίτοι τὸν ἐμπροσθέν γε (χρόνον) πάντων ἀνθρώπων μάλιστα ἐθανμάζετο ἐπὶ τῷ εὐθύνῳ τε καὶ εὐνόλῳ ζῆν. FISCHER.

5 πλημμελὲς i. e. πλήν μέλους, absonum, vitiosum. Oppositum est ἐμμελές. Critia. 106B δίκη δὲ ὀρθὴ τὸν πλημμελοῦντα ἐμμελῆ ποιεῖν.

ἀγανακτεῖν τηλικούτων ὄντα. Latet in infinitivo indefiniti

subiecti significatio, de quo usu v. ad apol. 29A 39D et Criton. 45D. STALLB. Cf. Crit. p. 44D 49C.

6 τηλικούτων. Cf. p. 52E.

7 ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται. Eadem constructione Phil. 45B ἐν τοιοῦτοις νοσήμασιν ἐχόμενοι. De rep. III 395D ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθει καὶ θρήνοις ἐχομένην. De leg. X 887E ἐν ξυμφοραῖς παντοίας ἐχομένων καὶ ἐν εὐπραγίαις. Phaed. 108B ἐν πάσῃ ἐχομένη ἀπορίᾳ. STALLB.

8 ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται. neque tamen senectus eos liberos praestat, quod attinet ad illud, ne morte non indigentur. Ex quo intellegetur, qui fiat, ut τὸ μὴ οὐ saepe significet quominus. v. Hermann. ad Viger. p. 800. De rep. I 354B οὐκ ἀπεσγόμεν τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου. STALLB. τὸ μὴ legitur de leg. I 637C ἅπανσι δὴ τοῖς τοιοῦτοις — μία ἀπόκρισις ἀπολύεσθαι δοκεῖ τοῦ μὴ κακῶς ἔχειν.

πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκεται ἐκ Δήλου, οὐ δὲ ἀφικόμενον τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὐ τοὶ δὴ ἀφίκεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἦξειν 5 τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἦκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν

1 [καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν] Hsch. 4 οὐ — με inclusit Hsch. 5 οὐ τι Ἄ². οὐτι ἦδη Burges., οὐτοι ἦδη Badham. Pl. Euthyd. et Lach. p. 83. δοκεῖν Ἄ, δοκεῖν ΣΠ²DhB^{ma}. δοκεῖν — ἦξειν Winckelmannus cum Langeio p. 10—11. ἀλλὰ, δοκεῖν μὲν ἐμοί, ἦξει coni. Buttmanus. 7 [τῶν ἀγγέλων] Hsch.

1 καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν. 'Cum vi repetit superius χαλεπὴν addito etiam καὶ βαρεῖαν, quippe quod etiam ponderosius est quam χαλεπὴν.' STALLB.

2 ἐν τοῖς βαρύτατα 'subaudi participium φέρουσιν.' FORSTER. Cf. p. 52 A οὐχ ἦμισα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα.

3 Τίνα ταύτην 'scil. φέρεις;' JACOBS. Cf. apol. 20 D.

ἦ. 'Tali ἦ, quod ut alibi valet aut, interrogatio latior corrigitur quasi et restringitur.' BUTTM.

τὸ πλοῖον. Phaed. 58 A τοῦτο ἐστὶ τὸ πλοῖον, ὡς φασὶν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἐπτὰ ἐκείνους ᾤχετο ἄγων καὶ ἔσασέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὐξάντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκείνου ἔτους θεωρίαν ἀπάξιν εἰς Δήλον. ἣν δὴ αἰεὶ καὶ νῦν εἴτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπονται. ἐπειδὴ οὖν ἀρξάνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρνεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι, πρὶν ἂν εἰς Δήλον τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχῳσιν ἀνεμοὶ ἀπολαβόντες αὐτούς.

ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψη τὴν πρύμναν τοῦ πλοῖου τοῦτο δ' ἔτυχε, ὡς περὶ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γενοῦσ. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσποτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

4 τεθνάναι. Cf. apol. 30 C.

5 ἀλλὰ δοκεῖ μὲν, 'at videtur saltem. Sic μὲν non subiecto δὲ saepe ponitur, ubi praecedat sententia negans, sub-iuncta per ἀλλὰ sententia adversativa, cui μὲν adnectitur. Soph. 240 B οὐδαμῶς ἀληθινόν γε, ἀλλ' εἰμὸς μὲν. Theaet. 201 B οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πείσαι μὲν. Men. 87 A οὐπω οἶδα, εἰ ἐστὶ τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὡς περὶ μὲν τινα ὑπόθεσιν οἶμαι προὔρογον ἔχειν. Prot. 344 A οὐ γὰρ εἶναι, ἀλλὰ γενέσθαι μὲν ἐστίν. Phaedr. 242 C εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μὲν, οὐ πάντ' δὲ σπονδαῖος, ἀλλ' — ὅσον μὲν ἐμαντῶ μόνον ἱκανός. De rep. V 475 E οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφους.' STALLB. Cf. Hermann. ad Viger. p. 839.

6 Σουνίου. 'Od. III 278 Σούνιον ἰσθὸν — ἄκρον Ἀθηναίων.' FISCHER.

ἀγγελιωῶν, ὅτι ἦξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐρίον ἔσται, ὧ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευταῖον.

Π. ΣΩ. Ἄλλ', ὧ Κριτών, τύχη ἀγαθῆ. εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον, — ταύτη ἔστω. οὐ μὲντοι οἶμαι ἦξειν 5 αὐτὸ τήμερον. 44

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. τῇ γὰρ που ὑστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασὶ γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

10 ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἦξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τιμὴν οὐκ ἐγείραι με.

1 ἀγγελιωῶν a² Wb. (in Fleckeiseni annal. 1877 p. 221), ἀγγέλων* s. 8 ἔλθῃ a² cum ἌΠ et plerisque b Wlf., ἔλθοι s.

9 φασὶ — κύριοι Critoni dedit Fstr. cum Φ, tanquam a Socrate dicta exhibet s. γε Bkk. cum libris, δέ γε s. τοι om. a²

3 τύχη ἀγαθῆ. 'Symp. 177 E ἀλλὰ τύχη ἀγαθῆ καταρχέτω Φαῖδρος.' JACOBS.

7 τῇ — ὑστεραία — ἢ ἢ. Aliter symp. 173 A τῇ ὑστεραία ἢ τὰ ἐπιπνίια ἔθνευ.

που 'urbane adhibetur etiam in re certissima maxime ad declarandum, nos, antequam in argumentando progrediamur, expectare, dum alter rem affirmet sive recorderetur. In re non satis certa ni fallor, opinor p. 49 C τὸ γὰρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει, ubi fieri poterat, ut alter differentiam aliquam statueret.' BUTTM.

9 γέ τοι δὴ 'habent vim affirmandi cum restrictione. v. Hermann. ad Viger. p. 825.' STALLB. Cf. de rep. V 476 C VI 504 A.

οἱ τούτων κύριοι. 'κυρίοις istis significari undecimviros notissimum Atheniensium magistratum Ullrichius p. 39—40 observat allatis his locis: Phaed. 59 E

Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν, ὅπως ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ, p. 85 B ἀλλὰ τούτου γε ἔνεκα λέγειν τε χορὴ καὶ ἐρωτᾶν, ὅτι ἂν βούλησθε, ἕως ἂν Ἀθηναίων ἔωσιν ἄνδρες ἔνδεκα.' BUTTM. Constituerunt igitur undecimviri, quo tempore moriendum sit capite damnatis. Cf. ap. 37 C.

10 τῆς ἐπιούσης ἡμέρας. 'Sic p. 46 A τῆς ἐπιούσης νυκτός.' ELBERL.

11 τεκμαίρομαι. 'Frequens e hic usus verbi τεκμαίρεσθαι, quod ita ponitur, ut τοῦτο s. αὐτὸ intellegendum relinquatur.' STALLB. Cf. Heindorf. ad Phaed. 108 A.

ἐκ τινος ἐνυπνίου. Cf. ap. 33 C.

12 ὀλίγον πρότερον. 'Ita loquitur, quod somnia post mediam noctem visa verissima vulgo existimabantur.' DACIERIUS. Cf. Heindorf. ad Hor. sat. I 10 33.

κινδυνεύεις. Cf. ad ap. 20 D. 13 ἐν καιρῷ τιμὴν. 'τιμὴν vim sententiae auget, ut sit per-

44 ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ
Βευνειδῆς λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα καλέσαι με καὶ εἰπεῖν
ὦ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο.

ΚΡ. Ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργῆς μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

III. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς εἰκεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε
Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι ὡς ἐμοί,
ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μίᾳ ξυμφορᾷ ἔστιν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν ¹⁰

6 ἄτοπον α' Sch., ὡς ἄτοπον ε. 7 γέ μοι α' Hrm., γ' ἐμοί
d Fsch., ἐμοί* ε. 9 σώκρατες delet Cobet. nov. lect. p. 641.
πιθοῦ Burges. cf. Cobet l. l. p. 410. 10 οὐ μίᾳ ΓΞΤΞΕΗ
αΖΒ¹⁰ i¹ Bkk., οὐτι μίᾳ conl. Ast. cum anonymo (Φ) in Wiener
allg. Literaturz. 1814 p. 1598, οὐδεμία* ε. ἔστιν Hsch.
cum Muellero. ἀλλὰ ΑΓΞΤΞΕΗιΖΒ¹⁰ Bkk., ἄλλη, sed ἀλλὰ

opportune.' LEO. 'De leg. IV
708E ἀλλ' ἐὰν πρὸς καιρὸν τινα
λέγωμεν, πρᾶγμ' οὐδὲν γίγνοι'
ἂν ἔτι.' CRON.

2 Ἐδόκει. 'δοκεῖν est verbum
propriū de visis et insomniis.'
STALLB. Cf. Theaet. 158 C.

3 λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα. λευκὸν
haud raro usurpatur de eo, quod
felicitatem affert, quapropter in
Bekkeri anecd. p. 50 dicitur
ἀγαθόν. De leg. XII 947B de
summi sacerdotis funere haec
praecipuntur: λευκὴν μὲν τὴν
στολὴν ἔχειν πᾶσαν, θρήνων δὲ
καὶ ὀδύρομῶν χωρὶς γίγνεσθαι.

5 ἡματί κεν τριτάτῳ. II. IX
363. 'Hanc rem memorat Chal-
cidius in Tim. c. 254 et ante
eum Cicero de div. I 25. Mors
Socrati ideo sub Achillis in
Phthiam ipsius patriam red-
euntis imagine obversabatur,
quod ad notissimum illud respici-
ebat τὸ καιρὸν δῆπον τοῦτο,
ut ipse (Axioch. 365B) ait, καὶ
πρὸς ἀπαντὰς θρολούμενον,
παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βλος.
Is itaque, ut Ciceronis de div.
in re non absimili verbis utar,
ita illud somnium interpretatus
est, ut qui, cum animus e corpore

excesserit, tum sibimet domum
revertisse videretur.' FORSTER.

7 μὲν οὖν, immo, nein, viel-
mehr, in responsionibus corrigit
id, quod alter dixit. Gorg. 466E
ἐγὼ οὐ φημι; φημι μὲν οὖν
ἐγώγε. symp. 201C. Ast.

8 ὦ δαιμόνιε Σώκρατες. ὦ
δαιμόνιε blanda est appellatio,
qua utitur etiam is, qui alterum
leniter increpat vel amice ad-
monet.' AST. Nägelstach, Hom.
Theol. I § 47. Cf. p. 44C ὦ
μακάριε Κρίτων. Schanz. com.
Plat. p. 107.

9 ἔτι καὶ νῦν. 'Verbis ἔτι
καὶ νῦν, vel nunc, nunc sal-
tem, indicatur Critonem antea
frustra Socrati persuadere co-
natum esse, ut fuga saluti suae
consuleret. Aristoph. ran. 1235
ἀλλ' ὠγάθ', ἔτι καὶ νῦν ἀπόδος.'
STALLB. Cf. p. 48 E.

10 οὐ μίᾳ ξυμφορᾷ ἔστιν, non
una tantum calamitas im-
minet.' FICIN.

χωρὶς μὲν — ἔτι δέ. 'Notanda
haec coniunctio particularum μὲν
— δέ in una propositione χωρὶς
μὲν τοῦ ἐστερηθῆναι ἔτι δὲ δόξω,
qua duorum malorum cumulatio
efficacius indicatur.' BUTTM.

τοῦ ἐστερηθῆναι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μὴ
ποτε εὐρήσω, — ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἱ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ
σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τ' ὦν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀνα-
λίσκεν χρήματα, ἀμελήσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχίαν εἴη
ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι
ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείθονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ
ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς
τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπεικέστατοι, ὧν μᾶλλον
ἄξιον φροντίζειν, ἠγγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπραχθῆναι, ὥσπερ
ἂν πραχθῆ.

ΚΡ. Ἀλλ' ὀρθῶς δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ
τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα

in marg. ΔΠ^a Φ^a 147f, ἄλλη ΞΨDSdgh, ἄλλη ἀλλὰ* ε. Cf. prol.
p. 154.

1 τοῦ ἐστερηθῆναι Sallierius, τοῦ ἐστερησῆσθαι Muellerus p. 6,
τοῦ σοῦ ἐστερηθῆναι conl. Ast., σοῦ ἐστερησῆσθαι Madvig. adv. crit.
I p. 369, σοῦ καὶ ἐστερηθῆναι h, σοῦ ἐστερηθῆναι Hrm. cum* ε.
Cf. Ullrich p. 40. Ficin.: 'praeter id, quod te orbatus fuero.'

2 δέ] δὴ Sch. 3 ὡς delet Cobet. mnemos. 1875 p. 285.

4 ἀμελήσαι α' cum nonnullis b Fsch., ἀμελήσαιμι ε. 5 ἢ
δοκεῖν — φίλους delet Cobet. l. l. 8 κρίτων delet Cobet.
nov. lect. p. 641. 13 δῆλα Fsch. cum libris, δηλοῖ ε de Cor-
narii coniectura et Cobet. mnemos. 1875. p. 285.

1 οἷον ἐγώ. 'Cic. Lael. III 10
moveor enim tali amico orbatus,
qualis, ut arbitror, nemo unquam
erit.' ULLRICH.

οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω.
P. 46C οὐ μὴ σοι ξυγχορήσω.
Cf. ap. 29D.

3 ὡς 'cohaeret cum verbis
οἷός τ' ὦν.' FISCHER. Cf. p. 52C.

5 ταύτης — ἢ δοκεῖν. 'Fre-
quens hic Graecis est mos post
genetivum comparativo iunctum
ἢ inferendi. De leg. V 738D
ὅπως ἂν ξύλλογοι ἐκάστων τῶν
μερῶν — καὶ φιλοφρονῶνται τε
ἀλλήλους — καὶ γνωρίζωσιν, οὐ
μείζον οὐδὲν πόλει ἀγαθόν ἢ
γνωρίμους αὐτοὺς αὐτοῖς εἶναι.'
HEINDORF. ad Gorg. 500C.

δόξα ἢ δοκεῖν. 'P. 53B
καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς

τὴν δόξαν ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς
τὴν δίκην διαίσει. Euthyd.
305D ἐὰν τούτους εἰς δόξαν
καταστήσωσιν μηδενὸς δοκεῖν
ἀξιὸς εἶναι.' JACOBS. Cf.
p. 45 E.

8 ὦ μακάριε Κρίτων. ὦ μακά-
ριε in blanda usurpatur appel-
latione, qua mitigatur id, quod
obicitar.' AST. Cf. p. 48 E.

τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει.
Eadem ratione dicuntur p. 46D
περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, p. 46C
τὸν νοῦν προσέχειν, p. 47A
τιμᾶν, quibus opponitur p. 47C
ἀτιμάζειν.

9 οἱ γὰρ ἐπεικέστατοι. Cf. ad
ap. 22A.

13 αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα
νῦν, 'sed ipsae res prae-
sentes sunt manifestae.

νυνί, ὅτι οἰοί τ' εἶσιν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ μικρότατα τῶν κακῶν ξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἔάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ἦ.²

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὄφελον, ὦ Κρίτων, οἰοί τ' εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἰοί τ' ἦσαν⁵ καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχεν. νῦν δὲ οὐδέ-τερα οἰοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅτι ἂν τύχωσι.

Ε IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι· ἄρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ¹⁰ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μὴ, ἔάν σὺ ἐνθύνδε ἐξέλθῃς, οἱ συνοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχουσιν ὡς σὲ ἐνθύνδε

² τὰ μέγιστα σχεδόν a Bkk., σχεδόν τὰ μέγιστα s. ⁵ ἐργάζεσθαι a² cum M Sch., ξεργάζεσθαι s. ἦσαν αὐ καὶ Π^o Ψ DS Bkk. ⁶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ a² Hsch., ἀγαθὰ τὰ μέγιστα s. τὰγαθὰ Cobet. var. lect. p. 104. καὶ — εἶχεν delet Cobet. l. l. ἂν om. 375, add. Wlf. cum ceteris libris. ¹² παρέχουσιν a².

Quod cum dicit Crito, hoc sane cogitat manifestum illis contineri eius, quod dicit, exemplum. Et poterat absolvi in verbo νυνί oratio, sed explicationis causa negligentius additur illud ὅτι etc. Socrates infra p. 48 A post reiectam vulgi opinionis auctoritatem aliud Critoniana argumentationis caput tangit his verbis: ἀλλὰ μὲν δὴ — οἰοί τε εἶσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκρινόμενοι, δηλαδὴ καὶ ταῦτα. His verbis cum Critonis ea, quae hic habemus, manifesto respiciantur, ipsa haec vox δηλαδὴ non sine ironia quadam repeti videtur. BUTTM. ⁵ ξεργάζεσθαι. Verbum simplex post compositum ξεργάζεσθαι. P. 49 C καὶ ὅρα — ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς. Cf. ad Phaed. B59.

ἵνα οἰοί τ' ἦσαν. Imperfectum post ἵνα ad declarandum id, quod non est. BUTTM.

⁶ νῦν δὲ οὐδέτερα οἰοί τε. Summum bonum est φρόνησις, ἀφροσύνη summum malum; nam

in scientia virtus est posita; neutrum autem vulgus aut tribuere aut demere potest. Apol. 30 C οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χεῖρονος βλέπεσθαι. Stier, p. 7.

⁸ ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅτι ἂν τύχωσι, 'faciunt, quod fors fert. Eadem formula cum verbo πράττειν significante vivere p. 45 D ὅτι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράττουσιν, in ea, quam fors illis obiciet, vitae conditione erunt.' BUTTM. Cic. pro Planc. 4 9 Non est enim consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia semperque sapientes ea, quae populus fecisset, ferenda, non semper landanda duxerunt.

¹⁰ ἀρά γε μὴ. 'γε post ἀρα additum, de quo v. Apollonius Alex. in Bekkeri anecd. l p. 517 et 518, intendit vim interrogandi particulae, perinde ac si dicas: du bist doch nicht gar etwa besorgt?' STALLB.

προμηθεῖ — μὴ, ut p. 45 E αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ.

ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συγνὰ χρήματα ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιοῦτον φοβῆ, ἔασον αὐτὸ χαίρειν·⁴⁵ ἡμεῖς γὰρ πον δίκαιοι ἔσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν⁵ τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἔάν δέῃ, ἐτι τοῦτον μελέω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθεύομαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μῆτε τοίνυν ταῖτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺν¹⁰ τάργυριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαι σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθύνδε. ἔπειτα οὐχ ὀρῶς τούτους τοὺς συνοφάντας ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δεοί ἐπ' αὐτοὺς πολ-

1 ἢ [καὶ] Hsch. 6 πειθῶ Hsch. 9 μῆτε a¹ Bkk., μὴ s.

1 ἢ καὶ πᾶσαν 'h. e. aut omnem adeo rem familiarem amittere aut certe magnam partem opum nostrarum. Vides, opinor, cur καὶ in primo membro posuerit, omiserit in secundo. In tertio autem iterum addidit, quia novum periculi genus commemoratur.' STB.

² ἢ καὶ ἄλλο τι — παθεῖν. P. 53 B ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσι γέ σου οἱ ἐπιτηδείοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δηλον.

⁴ δίκαιοι ἔσμεν. Cf. apol. 18 A. ⁶ καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ. 'Sic infra p. 46 A πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖ. v. ad Phaedon. 117 A.' STALLB.

⁹ Crito ut ipse hebetioris erat ingenii, ita oratio eius non nullis locis durior est minusque elegans. Statim in initio offendunt illa ἔπειτα — ἔπειτα; male ante dictis additum est p. 45 D ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παιδας; tribus locis iuncturae negligentia reperitur: p. 45 A καὶ οὐδὲν ἂν δεοί ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου, p. 45 C καὶ τοιαῦτα σπεύδεις, p. 46 A οὐδὲ σὺ σαντόν; durior anacoluthia est p. 45 E κακὰ τινὲ καὶ ἀνανδρο. — ἡμᾶς

δοκεῖν. P. 44 D illud ὅτι οἰοί τ' εἶσιν negligentius additum erat ad αὐτὰ δὲ δηλαδὴ τὰ παρόντα νυνί.

μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ. Socrates postquam dixit se ταῦτα καὶ ἄλλα πολλά timere, Crito μῆτε ταῦτα μῆτε ἄλλα πολλά timenda esse docet. ταῦτα autem accipienda sunt de pecuniis, quae ad delatores corrumpendos et Socratem exulem sustentandum opus erant, atque explicantur inde a verbis καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺν usque ad ὥστε, ὅπερ λέγω, μῆτε ταῦτα φοβοῦμενος ἀποκαμῆς σαντόν σώσαι. Haec Crito postquam exposuit, ad ἄλλα πολλά transiens impedimenta quaedam affert, de quibus Socrates ipse in apologia verba fecerat: μῆτε, ὃ ἔλεγεσ ν. τ. λ. Cf. Ullrich, p. 41.

¹¹ τούτους 'dicitur cum contemptu. Infra p. 48 C τούτων τῶν πολλῶν.' STALLB. Cf. symp. 181 A ap. 23 D.

συνοφάντας ὡς εὐτελεῖς. 'Pecunia saepius contra sycophantas usum esse Critonem legimus Xen. mem. II 9 1.' ELBERL.

¹² ἐπ' αὐτοὺς. P. 52 B οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν παποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλθεις.

45 Βλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἰ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκεν τὰμά, ξένοι ἐτι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκεν. εἷς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης σαντὸν σῶσαι, μήτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθῶν ὅτι χρῶσθαι σαντῶ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε Ὅποιοι ἂν ἀφίκη ἀγαπήσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἱ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

V. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς

3 ἔτι 7ΨDS Wb., οὔτοι* 5, [οὔτοι] Sch. ἐνθάδε spurium habet Cr. 4 καὶ om. ΠΦΨ1347 Dacdg. 7 ἀποκνήσ Sch. de Jacobsii coniectura. σαντὸν σῶσαι a¹ Bkk., σῶσαι σαντὸν 5. 9 χρῶσθαι a cum parte b Fsch., χρῶ 5. 14 οὐδὲν a¹ praeter AT.

2 εἰ — οὐκ οἶει. Cf. ap. 25B.

3 ἔτι, praeterea, praeter me. Cf. quae disserui in Fleck-eiseni annal. 1877 p. 222 sq.

5 Σιμμίας — Κέβης. 'Ambo Thebani et Socrati familiarissimi quique in Phaedone cum eo disputant.' FORSTER. Cf. prol. p. 144.

6 ἄλλοι πολλοί. Praeter Simmiam et Cebetem in Phaed. 59C commemorantur Phaedonidas Thebanus, Euclides et Terpsion Megarenses.

ὅπερ λέγω. Cf. ap. 21A.

μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης. 'Dubitabat Jacobsius de sinceritate huius scripturae, quoniam nullum plane evadendi desiderium in Socrate appareret. Sed Crito non acutissimus sane Socratis observator, quin tale desiderium huius etiam animum insedisset, nihil dubitabat.' BUTTM.

7 ἀποκάμης. 'Soloecum est μὴ ἀποκνήσ pro ἀποκνήσ, ut

in Phaed. 84D μηδὲν ἀποκνήσῃτε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν.' COBET. mnemos. 1875 p. 286.

μήτε — γενέσθω. Cf. ap. 17C. ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικ. Vide ap. 37CD.

9 ἄλλοσε. 'Verbum ἀγαπήσουσί σε requirebat ἀλλαγῶν, ut modo πολλαχοῦ; sed ob interiectum hic proxime contiguum ὅποιο praelata est, quae huic respondet, forma ἄλλοσε.' BUTTM.

10 ἀγαπήσουσί σε ἀγαπᾶν h. l. idem fere, quod περὶ πολλοῦ ποιείσθαι, ut polit. 301D ἀγαπᾶσθαι τε καὶ οἰκεῖν — εὐδαιμόνως, ep. VII 327B ἀρετὴν περὶ πλείονος — ἡγαπημῶς. Cf. Stallbaum, ad Phaed. 110D.

12 ἀσφάλειαν. ἀσφάλεια in iis beneficiis numeratur, quae in προξένους conferri solebant. Cf. Ullrich. p. 41—42.

14 δίκαιον — ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, ut Isocr. I 3 καλὸν μὲν ἔργον ἐπιχειροῦσιν. Cum accusativo pronomini generis neutrius ἐπι-

ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαντὸν προδοῦναι ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαντὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαντοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὗς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσαι καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅτι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός, τοιούτων, οἷάπερ εἶωθεν γίνεσθαι ἐν ταῖς ὄρφανίαις περὶ τοὺς ὄρφανούς, ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιείσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δὲ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι. χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρείος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὡς ἐγώ γε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτη-
15 δείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τιτὴ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραχθῆαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς

2 σπεύδεις Fsch. cum omnibus fere libris, σπεύδειν 5. 8 ἐν ταῖς ὄρφανίαις om. Ficinus. 9 περὶ τοὺς ὄρφανούς inclusit Burgesius. χρὴ a Tur., χρῆν 5. 11 δ' ἐμοὶ Bkk. 12 αἰρεῖσθαι τὸν φάσκοντα Hsch. 16 τῆς δίκης non agnoscit Ficinus, delenda putat Fstr. cf. Ullrich p. 42.

χειρεῖν invenitur coniunctum de rep. III 394E εἰ τοῦτο ἐπιχειροῖ. Crit. 52C ὅπερ — νῦν ἐπιχειρεῖς facile suppleveris ποιεῖν.

1 σαντὸν προδοῦναι. Cf. ap. 18A.

καὶ τοιαῦτα σπεύδεις. 'Expectabas σπεύδειν, sed mutata structura dialogo certe est convenientior.' ENGELHARDT. anac. I p. 24.

2 τοιαῦτα — ἅπερ ἂν. Cf. ap. 38D.

4 τοὺς υἱεῖς τοὺς σαντοῦ. Cf. ad apol. 34D.

6 τὸ σὸν μέρος, 'per te, quod, quantum in te est, ut p. 50B 54C.' FISCHER. P. 51A καθ' ὅσον δύνασαι.

ὅτι ἂν τύχωσιν. Cf. p. 44D.

9 χρῆ. 'Vulgatum χρῆν rem

refert ad Socratem solum, χρῆ sententiam efficit communem, cui melius, puto, respondet proximum σὺ δέ.' BUTTM.

11 τὰ ῥαθυμότατα, 'ἅ τις τῶν ῥαθυμοτάτων αἰροῖτο ἂν.' JACOBS.

13 φάσκοντα. Cf. p. 43B.

14 ὑπὲρ ἡμῶν — αἰσχύνομαι. 'Theaet. 190E αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ἡμῶν, symp. 133A. leg. VII 819D. v. ad apol. 23E.' STALLB.

16 ἡ εἴσοδος τῆς δίκης. 'Cum causa ἡ δίκη dicatur εἰσέναι, quidni εἴσοδος dicatur eodem modo?' FISCHER. Recte Schleiermacher illi εἰσόδῳ τῆς δίκης suppetias ferre dicit duos qui sequantur similes genetivos ἀγῶν τῆς δίκης — κατάγελως τῆς πράξεως.

δίκης εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς εἰσῆλθεν ἔξοι μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης, ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευ-
1 ταῖον δὴ τουτί, ὡς περὶ κατάγγελως τῆς πράξεως, κακία
46 τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφηνέει ἡμᾶς δοκεῖν.

1 δίκης, εἰς τὸ δικαστήριον ὡς Hoenebeek Hissink. anim. p. 40.
εἰς τὸ δικαστήριον delet Schleiermacherus. εἰσῆλθεν ΣΠ
dfw¹ Wlf., εἰσῆλθες* 5. 3 δὴ] δήπου α¹. 4 δουῆ coni.
Mudgius.

1 εἰς τὸ δικαστήριον. 'Verba
εἰς τὸ δικαστήριον ne quem
forte offendant, etiam ubi causa
ipsa dicitur εἰσέναι vel εἰσ-
έρχεσθαι, huiusmodi addita-
mentum non inusitatum est.
Demosth. adv. Phorm. 18 μελ-
λούσης τῆς δίκης εἰσέναι εἰς
τὸ δικαστήριον. Intellegitur vero
ἢ εἰσοδος τῆς δίκης, cum ad-
mittuntur actor et reus ad
causam apud iudicem agendam.
v. Schoemann. et Meier. de lite
Att. p. 705 sqq.' STALLB.

ὡς εἰσῆλθεν 'addita sunt, ut
mox verba ὡς ἐγένετο.' FISCHER.
'Phil. 61B τὴν οἴκησιν πρῶτον
ὀρθῶς, ἵνα οἴκησιν, πύθοι αὐτοῦ.'
JACOBS.

ἔξοι μὴ εἰσελθεῖν. 'Respicit
forsan ad legem a Lysia X 17
laudatam, nempe δεδιότα δίκης
ἐνεκα δρασιάζειν, nisi malis hoc
ad Anytum referre, qui teste Liba-
nio in apol., postquam acensatio-
nem contra Socratem instituit, in
gratiam cum eo pactis quibus-
dam condicionibus redire vole-
bat.' FORSTER. Cf. prol. ad
apol. p. 25.

2 αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης.
'Referenda sunt haec verba ad
contentionem coram iudicibus,
hoc est ad orationes in iudicio
habitas.' STALLB.

καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί.
Tria enumerantur a Critone,
quae Socratis amicis opprobrio
fore videantur: causae initium,
eius defensio, iudicii exitus. Ad
ἢ εἰσοδος τῆς δίκης et αὐτὸς ὁ
ἀγὼν supplendum est ἀνανδρία

τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεφηνέει, contra
τὸ τελευταῖον δὴ τουτί suum
habet verbum. Nimirum priora
illa iam minus gravia videntur
esse Critoni; confecta enim iam
erant. Sed totius causae exitum
Crito mutare et potuit et voluit;
quapropter in hac re explicanda
et pluribus et gravioribus verbis
utitur. Potuit enim sic fere
pergere: καὶ τὸ τελευταῖον δὴ
τουτί ὡς περὶ κατάγγελως τῆς
πράξεως διαπεφηνέει ἡμᾶς.
Sed quo plenior et gravior
fieret oratio, primum non solum
repetit ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ,
sed etiam addit κακία τινί,
deinde verbum δοκεῖν iterum
ponit vir ille, qui multitudinis
opinionem plurimum tribuit. Cf.
Ulrichius p. 43.

3 ὡς περὶ κατάγγελως τῆς πράξεως.
'Hoc totum velut ad fabulam
aliquam relatum accipiendum
est, comoediam videlicet aut
tragoediam, quae tres partes
habet, πρότασιν ἐπίτασιν κατα-
στροφὴν, ita ut sit ingressus ad
iudicium πρότασις, causae vero
actio ἐπίτασις, et postremo quod
non servatus sit Socrates cata-
strophæ, quae hic a Platone
κατάγγελως dicitur.' CORNAR.

4 διαπεφηνέει ἡμᾶς δοκεῖν.
'Supra positi verbi δόξῃ oblitus
ita scriptor orationem continua-
vit, quasi aliud verbum prae-
cessisset, unde infinitivus δοκεῖν
posset pendere. De rep. X 601A
ὡςτε ἑτέροις τοιοῦτοις ἐν τῶν
λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, ἐάν τε
περὶ συντομιᾶς τις λέγῃ ἐν

οἴτινες σε οὐχὶ ἐσώσαμεν, οὐδὲ συ σαυτὸν οἶόν τε ὄν
καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα
οὖν, ὦ Σώκρατες, ὄρα, μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρῷ ἢ
σοί τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βου-
5 λεύεσθαι ἔτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλεύεσθαι. μία δὲ βουλή
τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπράχθαι.
εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε.
ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδα-
μῶς ἄλλως ποιεῖ.

10 VI. ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἢ προθυμία σου πολλοῦ Β
ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μὴ, ὅσῳ μείζων,
τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε
ταῦτα πρακτέον εἴτε μὴ· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ
καὶ αἰ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι
15 ἢ τῷ λόγῳ, ὅς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται.

1 οὐχὶ ἐσώσαμεν a Bkk., οὐ διεσώσαμεν 5. 2 [καὶ δυνατόν]
Hsch. G. A. Hirschigio auctore. 3 αἰσχρὸν Hsch. 6 ταῦτα πάντα
α¹ praeter A Bkk., ἅπαντα ταῦτα Γ, πάντα ταῦτα* 5. 7 δ' ἔτι
A15 Hsch., Wlf. cum ceteris libris fam. a δέ τι, δέ* 5. [ἀδύνατον
καὶ] Hsch. 13 μόνον νῦν] νῦν πρῶτον Sch. suadente Nauckio,
Eurip. stud. I p. 139, II p. 30. νῦν πρῶτον legitur in herma
quodam Socratis, in quo locus ab ἐγὼ οὐ usque ad φαίνεται in-

μέτρο καὶ ῥυθμῷ καὶ ἀρμονίᾳ,
πάνν ἐν δοκεῖν λέγεσθαι, ἐάν
τε κτλ.' ENGELHARDT. ANAC. I
p. 24. Similiter Parm. 165C
ταῦτ' οὐ φαίνεσθαι πεπονθέναι
pendet ex δόξει, quod paullo
ante legitur. Cf. Sauppe ad
Prot. 341D.

1 οἶόν τε ὄν καὶ δυνατόν, ut
paullo post ἀδύνατον καὶ οὐκέτι
οἶόν τε. P. 46D ἄλλως ἐνεκα
λόγου. P. 48C ῥαδίως — οὐδενὶ
ξὺν τῷ. Cf. ad apol. 17C.

2 σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν.
'P. 54A εἴπερ γέ τι ὄφελος
αὐτῶν ἔστιν, ap. 28B.' JACOBS.

3 ἅμα τῷ κακῷ h. e. ἅμα τῷ
κακῷ εἶναι. Theaet. 185E πρὸς
δὲ τῷ καλῷ ἐν ἐπιούσῃς με h. e.
πρὸς δὲ τῷ καλῷ εἶναι ἐν
ἐπιούσῃς με. Plena oratio in-
venitur Phaed. 106C ψυχῇ ἂν

εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι καὶ
ἀνώλεθρος. Thuc. II 15 Θησεύς
— γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνητοῦ
καὶ δυνατός.

4 βουλεύεσθαι — βεβουλεύ-
εσθαι. 'Charm. 176C Οὔτοι, ἦν
δ' ἐγὼ, τί βουλεύεσθον ποιεῖν;
Οὐδέν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἀλλὰ
βεβουλεύεσθε.' JACOBS.

6 πάντα ταῦτα, 'quod etiam
p. 54B restituendum erat, cum
vel maior vis in πάντα insit.'
C. F. HERMANN.

14 τοιοῦτος sc. εἰμί, ut Euthyd.
304C φιλήσομαι μὲν ἐγὼ καὶ
ἡδέως ἂν τι μανθάνοιμι. Cf.
ap. 31A.

τῶν ἐμῶν μηδενί. 'P. 48A
ὅτι τῶν ἡμετέρων, eorum,
quae ad me (nos) pertinent,
ut corpus animus ira amor opinio
cet.' BUTTM. P. 47C εἰς τί τῶν
τοῦ ἀπειθοῦντος.' CROX.

46 τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι
 νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἦδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχε-
 δόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρᾶξαι
 C καὶ τιμῶ, οὗσπερ καὶ πρότερον· ὧν ἂν μὴ βελτίω ἔχωμεν
 λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὐ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγγορήσω, 5
 οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις
 ὥσπερ παιδᾶς ἡμᾶς μορμολύττηται δεσμούςσιν καὶ θανάτους
 ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν ἂν

scriptus est. Corp. inscr. Gr. III p. 843 n. 6115. Cf. Cron. praef.
 ad ed. III ap. et Crit. p. XIV sq.

1 δὲ a¹ Bkk., δὴ 5 cum Schneidero ad civ. II 368 A. 8 πῶς
 — αὐτὰ Critoni tribuit Φ^o Fstr. cum Ficino.

1 ἐν τῷ ἔμπροσθεν, ut p. 49 A
 ὡς πολλὰς ἡμῖν καὶ ἐν τῷ
 ἔμπροσθεν χρόνῳ ὁμολογήθη.
 Eodem modo Elberlingius recte
 dicit usurpari ἐκαστοτε p. 46 CD
 52 E. Socrates qua erat animi
 constantia quae superioribus
 temporibus docuerat, etiam nunc
 retinet.

2 ἐκβαλεῖν. De rep. II 377 C
 ὧν δὲ (μύθων) νῦν λέγουσι τοὺς
 πολλοὺς ἐκβλητέον. Soph. Oed.
 T. 849 οὐκ ἔστιν αὐτῷ τοῦτο γ'
 ἐκβαλεῖν πάλιν sc. τὸ ἔπος.
 Schol. ad Soph. Oed. C 628
 ἐκβάλλειν καταφρονεῖν.

3 ὅμοιοι, qui sibi ipsi
 similes sunt atque semper
 sibi constant. Phaedr. 271 A
 πρότερον ἐν καὶ ὅμοιον πέφικεν
 ἢ κατὰ σώματος μορφὴν πολυ-
 ειδές. Tim. 39 C Crit. 48 B.

πρᾶξαι. Poll. II 20 πρᾶξαι
 εἰν τὸ τιμᾶν παρὰ Πλά-
 τωνα, ubi vid. interpr. symp.
 186 B ἵνα καὶ πρᾶξαι τὴν
 τέχνην, p. 187 C ἂν μὴ — μηδὲ
 τιμᾶν τε αὐτὸν καὶ πρᾶξαι.
 FISCHER.

6 πλείω — μορμολύττηται.
 'Sic infra p. 53 A ἐλάττω ἐξ
 ἀντιθέσεως ἀπεδήμησας.' STALLB. Cf.
 ap. 30 C.

7 ὥσπερ παιδᾶς ἡμᾶς 'ordine
 prope legitimo. De rep. VIII
 545 E ὡς πρὸς παιδᾶς ἡμᾶς
 παιζούσας. Tim. 27 B ὡς εἰς

δικαστὰς ἡμᾶς, ibid. 79 A Protag.
 337 E Euthyphr. 2 C Legg. X
 905 B.' STALLB.

μορμολύττηται. 'μορμολύττε-
 σθαι gestu quodam et
 pronuntiando voce Μορμὸν
 terrere pueros.' GESNER. ad
 Claud. XXXI 111. 'Deinde est
 terrere aliquem, pave-
 facere obiectis terriculis.
 Denique significat omnino ter-
 rere, terrorem incutere, sed
 eum fere vanum et inanem.'
 STALLB.

θανάτους — καὶ ἀφαιρέσεις.
 'Solent eiusmodi nomina, quan-
 do de truculentia rerum, quas
 designant, vel etiam de earum
 frequentia et multitudine cogi-
 tatur, in numero plurali poni.
 cf. Seidlerum ad Eurip. Electr.
 479. Achill. Tat. VIII 8 καὶ
 θανάτους καὶ δεσμοὺς παραδο-
 θέντας. Plat. Lach. 191 D ὅσοι
 πρὸς πενίας ἀνδρεῖοι εἰσι. De leg.
 VIII 847 A δεσμοῖσι τε καὶ χρημα-
 τῶν ζημίαισιν καὶ ἐκβολαῖσιν κτλ. Sic
 mortes apud Cicer. Tusc. III 4,
 de fin. 1 8, neces Catil. I 7.'
 STALLB.

8 πῶς οὖν. 'Solent apud
 Platonem colloquentes ani-
 mandae orationis gratia se ipsi
 interrogare sibi que statim re-
 spondere, ut Gorg. 457 E Protag.
 343 B. Plura dabit Heusdius,
 spec. crit. p. 87.' STALLB.

μετριώτατα σκοποῦμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν
 λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότε-
 ρον καλῶς ἐλέγετο ἐκαστοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν
 δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ D
 5 δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα
 ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο, ἢν δὲ παιδιὰ
 καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς; ἐπιθυμῶ δ' ἐγὼ ἐπισκέψασθαι,
 ὧ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἰ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖ-
 ται, ἐπειδὴ ᾧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἔασομεν χαίρειν ἢ
 10 πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δὲ πῶς, ὡς ἐγῶμαι, ἐκαστοτε
 ᾧδε ὑπο τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ
 ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δεῖοι
 τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ. τοῦτο πρὸς E
 θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ γάρ,
 15 ὅσα γε τὰνθρώπεια, ἐκτός εἰ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν 47

2 λέγεις τὸν περὶ Fsch. cum Eusebio. 9 ἐπειδὴ Wlf. cum
 libris, ἐπειδὴ γε 5.

1 μετριώτατα σκοποῦμεθα. 'με-
 τριῶς σκοπεῖσθαι est recte et
 rationi convenienter inquirere.'
 BUTTM. Cf. apol. 39 B.

πρῶτον μὲν. 'Verbis πρῶτον
 μὲν hic quidem nihil respondet,
 sed repetuntur ea infra p. 48 A
 (ὥστε πρῶτον μὲν) statimque
 altera ibi quaestio subiungitur
 per ἀλλὰ μὲν δὴ.' BUTTM.

τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν. Mul-
 titudinis opinionem sequendam
 esse Crito iam c. III dixerat,
 negaverat Socrates. Sed Crito
 quamquam ad amici sententiam
 accesserat (ταῦτα μὲν δὴ οὕτως
 ἐχέτω p. 44 E), tamen extrema
 oratione iterum vulgi opinioni
 nimium tribuit (p. 45 E sq.).
 Quapropter Socrates denuo trac-
 taturus est hunc locum. De quo
 eum etiam in superiore vita
 multum disputasse recte colli-
 gitur ex his: ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ
 δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο.

2 ὃν σὺ λέγεις: p. 44 B 45 E.
 3 ἢ οὐ. 'Verba ἢ οὐ non

spectant ad ἐκαστοτε; eo enim
 pertinent, quae sequuntur mox:
 ἢ πρὶν μὲν κτλ., sed ad καλῶς.
 Trias igitur ponuntur: bene, an non
 bene, an denique antea quidem
 bene, nunc autem male. Post-
 remum hoc cum leni quadam
 irrisione profert Socrates, quam
 qui non statim sentirent, nodum
 in scirpo quaesiverunt.' BUTTM.

5 νῦν δὲ — ἄρα. P. 50 E ἢ
 πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα
 οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ
 πρὸς τὸν δεσπότην, εἰ σοι ὧν
 ἐτύγχανεν, ὥστε ἄπερ πάσχοις
 ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν — πρὸς
 δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς
 νόμους ἐξέεται σοι. Cf. apol. 34 C.

11 τι λέγειν. Apol. 30 B οὐδὲν
 λέγει.

15 ὅσα γε τὰνθρώπεια, 'pro-
 rerum humanarum ratione,
 i. e. quantum quidem ex
 iis, quae hominibus solent
 contingere, conicere li-
 cet.' STALLB. Cf. p. 54 D ὅσα
 γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοιοῦντα.

47 αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούοι ἢ παροῦσα ξυμφορά. σκοπεῖ δὴ· οὐκ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρῆ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ, οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ; τί φῆς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;

KP. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μὴ;

KP. Ναί.

ΣΩ. Χρηστὰι δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

KP. Πῶς δ' οὐ;

VII. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο;

1 παρακρούει Z^r Fsch., παρακρούοιθ' Cobet. mnemos. 1875. p. 286. 2 οὐκ ἱκανῶς] οὐχὶ καλῶς Ad Hsch. 3 δόξας τὰς τῶν ΔΦr1d. 4 οὐδὲ — οὐ om. a¹ Sch., sed add. A² T². 5 οὐχὶ καλῶς] οὐκ ἱκανῶς D7.

1 παρακρούοι. 'παρακρούειν recte exponitur πλανᾶν, irre führen. Significationem eluctae artificio τὸν παρακρούειν ἢ ποδὶ ἢ χειρὶ arcessebant grammatici (v. etym. m. in v.)' BUTTM. epimetr. annot. ad Plat. dial. sel. cur. Heindf. I ed. 2. p. 382 sq.

2 σκοπεῖ δὴ· οὐκ ἱκανῶς δοκεῖ, ut p. 53 A σκοπεῖ γὰρ δὴ· ταῦτα παραβὰς — τί ἀγαθὸν ἐργάσει;

ἱκανῶς — λέγεσθαι. 'Mox p. 48 E εἰάν σοι ἱκανῶς λέγηται.' ΣΤΒ. ἱκανῶς idem fere ac καλῶς, quod sequitur. Coniuncta ambo inveniuntur polit. 284D symp. 177E. Cum aliis autem adverbis et adiectivis ita copulantur, ut vix discerni possint: καλῶς τε καὶ τελείως (Phaedr. 272A) et ἱκανῶς καὶ τέλειος (Phil. 22B), καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς (symp. 199C) et ἱκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς (de rep. II 362C), καλῶς τε καὶ ὀρθῶς et ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς, al. Platonem enim, qua erat ingenii ubertate, in dicendo varietatem

valde amasse satis constat. Theaet. 187E κρεῖττον γὰρ πον μικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι. Gorg. 465E ὅτι σε οὐκ εἴων μακροῦς λόγους λέγειν αὐτὸς συγγρὸν χρόνον ἀποτετάκα. Cf. J. Vahlen, Zeitschr. f. d. österr. Gymn. 1872 p. 530—31.

3 τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων. Articulus non repetitur; nam illud τῶν ἀνθρώπων neque τὰς δόξας accuratius definit neque hominum opiniones aliorum opinionibus opponit, sed additur, quo copiosior fiat oratio. Longe alia est ratio illorum ἧξεις δὲ εἰς Θεταλίαν παρὰ τοὺς ξέρονος τοὺς Κρίτωνος (p. 53 D). Ibi articulus deesse non potuit; nam non solum Critonis, sed etiam aliorum hospites erant in Thesalia. Lange, spec. p. 20—22.

7 τιμᾶν. Cf. p. 44 C. 13 πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; 'rectene an secus dicebantur? Refertur autem etiam hoc loco tempus imperfectum ad sermones de eadem re superiore vitae tempore institutos.' STALLB.

γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὸς B ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ φόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνη ἱατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὢν;

5 KP. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρῆ τοὺς φόγους καὶ ἀσπάξεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

KP. Δῆλα δὴ.

10 ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαῖοντι, μᾶλλον ἢ ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

KP. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ C 15 τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαῖόντων ἄρα οὐδὲν κακὸν πέισεται;

2 καὶ δόξῃ om. ΣΤ5 BCEHabcZ^r Wlf. 3 τυγχάνη a (praeter T, quocum Fsch. τυγχάνει scribit) et pars b Wlf., τυγχάνοι s. 15 τὴν δόξαν] τοὺς φόγους Hsch. καὶ τοὺς φόγους καὶ conj. Stb. καὶ τοὺς ἐπαίνους inclusit Burgesius. 16 λόγους add. a Tur.

1 τοῦτο πράττων. πράττειν τι est operam dare alicui rei, exercere aliquid, ut in illis τὰ πολιτικά πράττειν, τὰ τῶν Ἀθηναίων πράττειν. Cf. Sommer, Zeitschr. f. d. Alterth. 1842 p. 546. 'Xen. Hell. IV 8 22 αἰ, πρὸς ᾧ εἶη ἔργῳ, τοῦτο ἐπραττεν.' BUTTM. Cf. Stallbaum, ad Menex. 244D.

3 ἱατρὸς ἢ παιδοτρίβης. 'Creberrime in re gymnastica ὁ ἱατρὸς et ὁ παιδοτρίβης consociantur, ut Gorg. 452A 456E 504A Protag. 313D 326B al. Etenim intellegitur ἱατρὸς, qui praescribebat futuris athleticis omnibusque iis, qui corporis exercitationibus utebantur (τοῖς γυμναζομένοις), rationem victus, ut intellegitur e Xen. mem. II

1 25 aliis locis. Eo referenda sunt verba ἐδεστέον γε καὶ ποτέον. παιδοτρίβης autem est magister palaestrae, qui docebat adulescentes artem luctandi aliaque similia ideoque nosse debebat, quid cuique pro corporis sui valetudine atque robore virium agendum et exercendum esset. Eo referenda videntur verba τί πρακτέον καὶ γυμναστέον.' STALLB.

11 καὶ ἐδεστέον γε. 'γὲ novam classem in serie aliqua constituit. Heindorf. ad Hipp. mai. 301A.' BUTTM. Cf. apol. 34D.

τῷ ἐπιστάτῃ. 'ἐπιστάτης est praefectus, curator, etiam magister, ut apol. 20 AB.' ELBERL.

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τί δ' ἐστὶ τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῖ τείνει καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Δῆλον, ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσιν.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις, οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κριτων, ὡς οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διῶμεν. καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδικῶν καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἐστίν, πότερον Δ τῆ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν ἢ τῆ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστὶν ἐπαίων, ὃν δεῖ καὶ 10 αἰσχύνησθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγγίγνεται, τῷ δὲ ἀδικῷ ἀπόλλυτο. ἢ οὐδὲν ἐστὶ τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὧ Σώκρατες. 15

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐὰν το ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῆ τῶν ἐπαίωντων δόξῃ, ἄρα

2 τὸ add. a Fsch. 4 ἡ δῆλον habent et usque ad διόλλυσιν Socrati tribuunt a (praeter M). lidem libri καλῶς λέγεις Critoni, οὐκοῦν καὶ sqq. Socrati tribuunt. 7 καλῶν καὶ αἰσχυρῶν Hsch.

8 ἡ βουλή ἡμῖν ἐστίν a Bkk., ἡμῖν ἐστίν ἡ βουλή ε. 10 τάντην a² Sib. 12 ἀκολουθήσωμεν fortasse M¹ X¹ Π¹. 18 τῆ τῶν μὴ Hsch.

5 οὐκοῦν καὶ τᾶλλα — οὕτως verbo omisso, ut Lach. 181 A εἴ γε νῆ τῆν Ἡραν — ὅτι ὀρθοῖς τὸν πατέρα.

13 βέλτιον ἐγγίγνεται — ἀπόλλυτο 'breviter dicta pro eo, quod vulgaris ratio exigebat: ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον γίγνεσθαι, τῷ δὲ ἀδικῷ ἀπόλλυσθαι ἐλέγετο ἐκαστοτε ὑφ' ἡμῶν περὶ τῶν τοιούτων διαλεγόμενων. Recte vero poni imperfectum, ubi superiora respiciuntur, docebunt quae leguntur Phaed. 72 A.' STALLB. Cf. Lange, spec. p. 29—30.

15 Οἶμαι ἔγωγε 'post quaestionem negativam rem affirmat:

immo ita esse arbitror.' BUTTM.

16 ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν — ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ. μὲν — δὲ post praepositionem et nomen positus nominis vis augetur.

18 μὴ τῆ τῶν ἐπαίωντων δόξῃ. 'Recte animadvertit Langeius p. 30 μὴ propterea verbis τῆ τῶν ἐπαίωντων δόξῃ praemissum esse, quod sententia opposita, ἀλλὰ τῆ τῶν οὐκ ἐπαίωντων δόξῃ, intellegenda relinquatur. De leg. XII 943 A ἐὰν δὲ τις ἐκλείπῃ τινὲς κἀκη, μὴ στρατηγῶν ἀφέντων γραφᾶς ἀστρατείας εἶναι πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀρχοντας, ὅταν ἔλθωσιν ἀπὸ στρατοπέδου, ib. II 671 D μὴ μετὰ

βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν διεφθαμένον αὐτοῦ; ἔστι δὲ που E τοῦτο σῶμα. ἢ οὐχί;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν μετὰ μοχθηροῦ 5 καὶ διεφθαμένον σώματος;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαμένον, ᾧ τὸ ἀδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν; ἢ φανλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὅτι 10 ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δι-48 καιοσύνη ἐστίν;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;

ΚΡ. Πολύ γε.

15 ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνν ἡμῖν οὕτω φρον-

2 τὸ post τοῦτο add. a Fsch. 7 ἄρ' ἡμῖν a Bkk., ἄρα ἐστὶν ἡμῖν ε. 8 ᾧ] ὃ Δd43² Euseb., coni. Stephanus. 15 οὕτω] τοῦτο Hsch.

ἀρχόντων ἀδ., IV 723 D οὐχ ὡς προοιμισζόμενος. Phaed. 77 E μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ubi praecedit ὡς δεδιότων.' STALLB.

2 τοῦτο σῶμα. 'Quamquam in optimis codicibus τοῦτο τὸ σῶμα inventum est, levem tamen in talibus, quale est τὸ post τοῦτο vel optimorum codicum auctoritatem puto. Et facilius bis a librario legitur simplex syllaba το, quam omittitur, ubi duplicata est.' BUTTM. Cf. ap. 18 A.

8 ᾧ 'Verbum λωβᾶσθαι etiam cum casu tertio construi testatur Phrynich. in Bekkeri anecd. I p. 50, qui scribit: Λωβᾶσθαι τὸνδε καὶ τῷδε, αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ. Arist. equit. 1408 ἴν' ἴδωσιν αὐτόν, οἷς ἐλωβᾶδ', οἱ ξένοι. Alia habet Creuzerus ad Plotin. de pulchr. p. 244, qui inter alia laudat locum Dionys. Halic. antiq. Rom. VII 77 fin.

p. 1501 ed. Reisk. (ἡ βουλή) ἀναζητήσασα τὸν τῷ θεράποντι λωβησάμενον. Dativus cur in accusativum mutatus sit, causa in promptu est. Sequitur enim verbum ὀνίνησιν, quod cum quarto casu construi solet. Sed quod pronomen relativum praemittitur verbis diversae constructionis, id nihil habet insolentiae. Menex. 239 C ὧν δὲ οὔτε ποιητῆς πο δόξαν ἀξίαν — λαβῶν ἔχει, ἔτι τ' ἐστὶν ἐν μνηστειᾷ. Symp. 201 B ὁμολόγηται, οὐ ἐνδεής ἐστὶ καὶ μὴ ἔχει, τούτων ἐράν.' STALLB. Cf. ap. 40 A. Animi valetudo integra in virtute, aegra in vitiis posita est. De rep. IV 444 D Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὡς εἰκον, ὑγίεια τέ τις ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ ἐνέξια ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰσχος καὶ ἀσθένεια.

9 φανλότερον. φανῶλον ἐντελής. TIM., ubi v. Ruhnken. 'Prot. 313 A ὃ δὲ περὶ πλείονος τοῦ

48 τιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι ὁ ἐπαίων
περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.
ὥστε πρῶτον μὲν ταύτη οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ εἰσηγούμενος
τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν
δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ
μὲν δὴ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τε εἶσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ
Βάποκτινύναι. δῆλα δὲ καὶ ταῦτα.

ΚΡ. Φαίη γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες.

1 τί a¹ Stb., ὅ τι 5. ἀλλὰ τί Euseb. 5 ἀλλὰ — ἀπο-
κτινύναι δηλαδὴ. καὶ ταῦτα φαίη — σώκρατες Critoni, ἀληθῆ
λέγεις sq. nomine supra ἀλλ' eraso Socrati tribuit Π. 6 τ' Π
Sh Bkk., τε γ' ΣΞΤ^ε5tBCHuabefiZ^ε Wlf., τε* 5. 7 δῆλα
— ταῦτα Critoni dant Bkk., Sch. δῆλα — σώκρατες delet Muel-
lerus p. 6. 8 [φαίη γὰρ ἂν] Sch. Philol. 1869 p. 724. γὰρ
ἂν Wlf. cum libris, γ' ἂν τις 5.

σώματος ἡγεῖ, τὴν ψυχὴν, καὶ
ἐν ᾧ πάντ' ἐστὶ τὰ σα ἢ εὖ
ἢ κακῶς πράττειν, χρηστοῦ ἢ
πονηροῦ αὐτοῦ γενομένου κτλ.
JACOBS.

1 τί — ὅτι. 'Quod vulgo
legebatur ὅτι ἐροῦσα, id nescio
an grammaticis debeatur, qui
propter proximum ὅτι sic corre-
xerunt. Phileb. 17 B ἀλλ' ὅτι
(ἴσμεν) πόσα τε ἐστὶ καὶ ὅποια,
ib. 27 D. Gorg. 500 A ἀρ' οὐν
παντὸς ἀνδρός ἐστὶν ἐκλέξασθαι,
ποῖα ἀγαθὰ τῶν ἡδέων ἐστὶ καὶ
ὅποια κακά; ib. 448 E ἀλλ'
οὐδεὶς ἠρώτα, ποῖα τις εἶη ἢ
Γοργίον τέχνη, ἀλλὰ τίς, καὶ
ὄντινα δεοὶ καλεῖν τὸν Γοργίαν.
Phaedr. 271 A Charm. 160 D de
rep. III 414 D IX 578 E de leg.
I 632 C VI 767 C VII 803 A
Alcib. I 111 E 114 A. Alia re-
lativi et interrogativi ita con-
sociati exempla collegit Lo-
beckius ad Phrynich. p. 57.
STALLB.

τί ἐροῦσιν — ἡμᾶς. Cf. apol.
23 A.

3 πρῶτον μὲν. Notio vocabuli
ἐπειτα δὲ inest in verbis ἀλλὰ
μὲν δὴ κτλ., ut p. 50 D πρῶτον
μὲν sequitur ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν

τοῦ γενομένου τροφήν, p. 53 B
ad πρῶτον μὲν refertur ἀλλ' ἐκ
μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς
(p. 53 D).

5 ἀλλὰ μὲν δὴ. Cf. ap. 37 C.
7 δῆλα δὲ καὶ ταῦτα. ΚΡ.
Φαίη γὰρ ἂν, ὦ Σώκρ. 'Haec
est constans librorum omnium
lectio. Sed cum Ficinus ultima
Socratis verba cum Critonis
conflata ita expressisset: 'nimi-
rum id dici potest, o So-
crates', Cornarius Graeca ita
constituit: ΚΡ. Δῆλα δὲ καὶ
ταῦτα φαίη γ' ἂν τις, ὦ Σώ-
κρατες, quod in textum recepit
Stephanus et post eum alii.
Atqui deterrere eos debebat
optima illa affirmandi forma
per γὰρ, quam unice aptam
superioribus fortuito errori sci-
licet tribuebant illi.' BUTTM.
Crito pleraque pro certo affir-
mare solebat, unde frequenter
δῆλον usurpat, p. 47 B Δῆλα δὲ,
p. 47 C Δῆλον ὅτι εἷς τὸ σῶμα.
Hunc Critonis morem leviter
perstringere videtur Socrates,
cum illa αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ
παρόντα νοῦν (p. 44 D) addito
καὶ repetit his: δῆλα δὲ καὶ
ταῦτα. Cf. Ullrich. p. 44.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε
ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι ὅμοιος εἶναι
[τῶ] καὶ πρότερον, καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει
ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ
5 τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταυτόν
ἐστίν, μένει ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

10 IX. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο
σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι ἐξιέναι
μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἂν μὲν φαί- C

1 ἀληθῆ λέγεις Muellerus l. l. Critoni tribuit, Sch. verbis δῆλα
δὴ — σώκρατες adiunxit. τε a Bkk., γε 5. 2 ἔτι add. a Bkk.
ὅμοιος] ἀνόμοιος ΓΣΦ^α35BCHubiΓ^{1a}a¹c^{1f}. 3 τῶ καὶ
πρότερον ΑΞΠΦ4DSh1^um Bkk., τῶν καὶ προτέρων 7, τῶ πρό-
τερον ΔΞΦr35d1^{cor}.B^mC^ma^mc^mf^m, καὶ πρότερος ΣbitB¹⁰C^{1a}
c^{1f}, καὶ πρότερον Btt. cum Prisciano, inst. XVIII 249, καὶ ὁ πρό-
τερος ΓΕHu, τῶ προτέρω* 5. τόνδε αὖ a Wlf., τόνδε δὲ αὖ 5.
8 μένει post οὐ inclusit Hsch. 10 ὁμολογημένων Γ^{cor} Bur-
ges. 12 ἀφιέντων Ξ.

1 οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διελη-
λύθαμεν 'alius esse non potest,
quam ille, de quo adhuc egerat
Socrates, de vulgi opinionibus.
De altero autem nunc demum
proposito, de vitae amore, idem
cum dicat haec καὶ τόνδε αὖ
σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν, apparet
sensum illorum quoque verborum
δοκεῖ ὅμοιος εἶναι καὶ πρότερον
esse debere hunc: nihil dif-
ferre ea, quae nunc de
vulgi opinionibus dispu-
tarint, ab iis, quae de
eadem materia olim.' BUTTM.
τὲ — καὶ — αὖ. 'Sic καὶ
αὖ post τὲ positum Charmid.
157 E ἢ τε γὰρ πατρώα ἡμῖν
οἰκία — ἐγκεκομισμένη, — καὶ
αὖ ἢ πρὸς μητρὸς ὡσαύτως.'
STALLB.

3 καὶ πρότερον. 'Et ὁ πρό-
τερον pro ὁ πρότερος aut ὁ
πρότερος εἰρημένος minus usi-
tate dicitur et καὶ in compa-

rando frequentissimum, in hac
tamen orationis forma insolenter
ponitur nec agitur de similitudine
huius et alterius orationis, sed
de oratione sui simili et eandem
nunc veritatis notam praebente.
Itaque scribendum videtur: ὅμοι-
ος εἶναι καὶ πρότερον, similis
atque antea.' MADVIG. adv.
I p. 36 sq.

σκόπει, εἰ ἔτι μένει. P. 48 E
ὄρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν
ἀρχὴν, ἂν σοι ἰκανῶς λέγηται.

10 ἐκ τῶν ὁμολ. — σκεπτέον,
ut p. 49 E ἐκ τούτων δὴ ἀθροει.
ὁμολογουμένων. 'Praesens
tempus ita positum est pro
praeterito, ut solet in notissimis
formulis φαιμέν, λέγουμεν: ex iis,
quae in hac disputatione
concedimus pro quae supra
concessimus.' GRASER. spec.
adv. in serm. Pl. p. 77.

12 ἀφιέντων. 'Apol. 29 C
ἀφιέμεν σε, 29 D εἰ — με ἐπι

48 νηται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐώμεν. ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὧ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν θραδῶς ἀποκτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν, εἰ οἰοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτεόν ἢ ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις D τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξαγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα 10 ταῦτα ποιοῦντες· καὶ φαινόμεθα ἄδικα ἀντὶ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνήσκων δεῖ παραμένοντας καὶ ἰσχυρίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

KP. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες 15 ὄρα δέ, τί δρωμεν.

2 ἀναλώσεως χρημάτων a Stb., χρημάτων ἀναλώσεως 5. 5 γ' ἂν Wytttenbachius, ep. crit. p. 232 ed. Lps. 7 νῦν om. ΨDSh7. 10 ταῦτα πάντα a¹ praeter W & Bkk. 13 οὐτ' εἰ ἄλλο Hsch. de coniectura Forsteri. 16 Post δρωμεν Naegelsbachius, emend.

τούτοις ἀφίετε, de leg. VI 756D ἐλευθερον ἀφείσθαι τῆς ζημίας. STALLB.

2 ἀναλώσεως χρημάτων. 'vid. p. 44E sq.' STB.

3 δόξης. 'vid. p. 44B sq. 45E sq.' STB.

παίδων τροφῆς. 'vid. p. 45C sq.' STB.

μὴ — ἢ. Cf. ap. 39A.

4 ἀποκτινύντων. Cf. ap. 29C.

ἀναβιωσκομένων. Phaed. 89B ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. Cf. prol. ad apol. p. 27.

5 οὐδενὶ ξὺν νῶ, ut Arist. nub. 580 μηδενὶ ξὺν νῶ. Krüger. § 68 4 2. Cf. ad p. 46A.

τούτων. Cf. p. 45A.

6 ὁ λόγος — αἰρεῖ 'idem quod Horatio (sat. I 3 115 II 3 250) ratio vincit sive evincit eo fere

verbi αἰρεῖν sensu, quo in iudiciis dicitur αἰρεῖν τινα, convincere, vel etiam αἰρεῖν δίκην, causam obtinere.' BUTTM.

8 χρήματα τελοῦντες — καὶ χάριτας. 'Ad χάριτας per zeugma ex praecedente τελοῦντες intellegas ἔχοντες vel εἰδότες. Crat. 391B χρήματα ἐξελίκοις τελοῦντα καὶ χάριτας κατατιθέμενον.' STALLB.

9 αὐτοὶ ἐξαγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι. αὐτοί, nos ipsi i. e. ego vosque amici mei, quia plurali numero fuit dicendum, eundem numerum servat etiam de se uno loquens in participio ἐξαγόμενοι.' HELD.

12 μὴ οὐ δέη. Cf. ad ap. 39A.

ὑπολογίζεσθαι — πρὸ τοῦ ἀδικεῖν. 'Apol. 28D μηδὲν ὑπολογίζομενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.' STALLB.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ, κοινῇ, καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν Εὐκλείδου λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσαι σε ταῦτα

Plat. p. 20 verba paullo post sequentia ὡς ἐγὼ — ἀκοντος transposuit, quam transpositionem Hrm. ita amplecti vult, ut pro πείσαι legatur πείσας.

5 πείσας Hrm., πείσαντα coni. Stb. Heindorfium secutus, σε ταῦτα πράττειν πείσαι Heimichen, Erörterung einer Stelle Plat. Zwickau. 1847, πείσαι — ἀκοντος τοῦ δικαίου Doederleinus, πείσαι σε, ἀλλὰ μὴ ἀκοντος ταῦτα πράττειν Meiserus in Fleckeiseni ann. 1874 p. 40, πείσαι libri, delendum censet Wexius in iisdem annal. 1856 p. 669.

5 ὡς ἐγὼ. FICINUS: 'multi facio persuaso te haec agere, non autem invito.' 'Hunc ille sensum efficere non potuit nisi aut invenit aut correxit ita: πείσας σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἀκοντος (sc. σοῦ).' BUTTM. ταῦτα πράττειν, so zu handeln (cf. ad p. 51A) i. e. remanere in carcere, pendet ex περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, ita ut πείσας σε (sc. ἐμὲ δεῖν ταῦτα πράττειν) et ἀλλὰ μὴ ἀκοντος sc. σοῦ sibi respondeant. μὴ ἀκοντος autem Ludwigius ita additum esse dicit, ut respiciat illud ἀκόντων Ἀθηναίων. Wexium, quem secutus est Koenighoffius (crit. et exeget. Münsterfeld. 1850. p. XXIII) refutavit Cronus in praef. ed. VI p. XI, Stallbaumium idem Cronus, Bem. p. 117.

Quod est in libris πείσαι σε Wolfius et Schleiermacherus ita interpretati sunt, ut se subiecti loco haberent: nam ego magnum ducam, si persuaseris mihi, ut haec faciam; modo ne nolenti! Sed primum in hac ratione Buttmanno recte videtur magis e Socratis persona esse περὶ πολλοῦ ἂν ποιούμην εἰ πείσειας. Deinde iure Sommerus, Zeitschr. f. d. Alterthumw.

1842 p. 542 sq. dicit obiecti omissionem cum per se duram esse, tum eo aegrius ferri, quod ne verbis quidem ἀλλὰ μὴ ἀκοντος pronomen μου additum sit. ταῦτα πράττειν autem de fuga capessenda accipi posse negat. Cf. ad p. 51A.

L. Sommerus ipse (l. l. p. 541—47) illud πείσαι σε ita explicat, ut primum se ex πείσαι suspensum obiectum esse dicat, ut Socrates magni se facere, ut persuadeat Critoni, profiteatur, deinde ταῦτα πράττειν nihil aliud esse nisi δίκαια πράττειν. 'Itaque, inquit, his verbis ὡς ἐγὼ — ἀκοντος cum illis, in quibus tota Socratis sententia vertitur: σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ — πείσομαι coniunctis — cetera enim, quae sequuntur, διὰ μέσον posita sunt — hic sensus exprimitur: 'nam ego magni facio, ut tibi persuadeam ita i. e. iuste agendum esse, non autem invito i. e. non ita, ut auctoritati cedens meae, sed ut argumentis convictus confirmatusque animo iuste agendum esse credas. Verbis igitur ἀλλὰ μὴ ἀκοντος idem dicitur, quod infra p. 49C caveri vult Socrates: καὶ ὄρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς.'

πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δη τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι 49 τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴη.

KP. Ἀλλὰ πειράσομαι.

X. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι ἢ τιμὴν μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὠμολογήθη; [ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο]. ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκείναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσίν, 10

2 ἀποκρίνεσθαι a cum plerisque b Bkk., ἀποκρίνασθαι ε.
6 τιμὴ Fstr. cum libris, τὸν ε. 7 πολλάκις μὲν ἡμῖν — ὠμολογήθη, ἀτὰρ καὶ conī. Hdf. 8 ἢ, ὅπερ — ἐλέγετο, πᾶσαι Meiserus in Fleckeiseni annal. 1874 p. 40. [ὅπερ — ἐλέγετο] Hsch. 9 ἡμῖν ἐκείναι αἱ a Wlf., ἡμῖν αἱ ἐκείναι ε.

1 ὅρα — ἐάν. De rep. I 432 C ὅρα οὖν — ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ ἴδης. Phaed. 64 C.

τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν. ἀρχὴ τῆς σκέψεως principium i. e. fundamentum disquisitionis, wovon man ausgeht. p. 49 D. BUTTM.

2 ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον. P. 50 A ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς. apol. 27 B. Cf. ad Theaet. 147 C.

5 ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι. Accusativus in hac structura Atticis usitatus Platoni in primis frequentatur. Gorg. 507 D τὸν βουλούμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην διωκτέον καὶ ἀσκητέον. ib. 512 D μὴ γὰρ τοῦτο μὲν τὸ ζῆν' ὀπίσθον δὲ χρόνον, τὸν γε ὡς ἀληθῶς ἀνδρα ἐατέον ἐστὶ, de leg. III 688 E, de rep. IV 421 B. HEIND. ad Phaedr. 272 E.

7 οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν. Cf. ap. 21 D.

8 ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο. Inde a verbis οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν (p. 49 A) usque ad ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνοικεῖ μοι (p. 49 E) disputatur de hac quaestione: τὸ

ἀδικεῖν κακὸν καὶ αἰσχρὸν εἶναι καὶ οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχειν; de hac quaestione autem in praecedentibus ne verbum quidem legitur. Itaque illa ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο nihil habent, quo referantur, frustra que ea explicaveris. Accedit quod eo loco sunt posita, ut frangant orationis seriem. Verum non a Platone profecta sunt, sed debentur sciolo, qui non ad ipsam quaestionem, sed ad verba ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὠμολογήθη illa annotavit memor idem hoc supra dixisse Socratem in quaestione περὶ τῶν δοξῶν, de qua disputat inde a p. 46 B τὸν δὲ λόγον, οὗς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον idque ipsis iisdem fere his verbis. HIRSCHIG.

10 ἐκκεχυμέναι εἰσίν, profusae i. e. abiectae sunt. Eleganter Jacobsius comparavit formulas ἐκχεῖν πλοῦτον, ἐκχεῖν χορήματα. STALLB. 'Soph. Phil. 13 μὴ καὶ μάθη μ' ἦκοντα κακῆς τὸ πᾶν σόφισμα.' CRON. 'Sic supra p. 46 B legebatur verbum ἐκβάλλειν.' FISCHER.

καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάδομεν ἡμᾶς αὐ- B τὸν παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὡςπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε 5 μὴ, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς εἶτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ προότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὄν παντὶ τρόπῳ; φαμέν ἢ οὐ;

KP. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

10 KP. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν. C

KP. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ;

15 KP. Οὐ δεῖ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοὶ φασὶν, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

1 [γέροντες ἄνδρες] Burgesius. [γέροντες] Halmius.
4 ἐλέγετο ἡμῖν a Wlf., ἡμῖν ἐλέγετο ε. 5 εἰ δεῖ Cobet. mnemos. 1875 p. 286. εἴτε καὶ προότερα delet Cobet. l. I.
7 τυγχάνει a et pars b Fsch., τυγχάνειν ε. 14 δὲ a Stb., δαί ε. Cf. Schneider. ad civ. V 468 A. 16 δαί 2^a Fsch.

1 γέροντες ἄνδρες. 'Pronomini τηλικοῖδε addita sunt verba γέροντες ἄνδρες — Socrates enim et Crito erant aequales — concinnitatis causa, ut nomen παίδες, quod sequitur, haberet, quo referretur. Nam τηλικοῖδε per se sunt tam grandes natu, ut apol. 34 E τηλικόνδε ὄντα et p. 37 D τηλικῶδε ἀνδρώπων.' FISCHER.

3 παίδων οὐδὲν διαφέροντες. παίδων οὐδὲν διαφέρειν pro-verbii instar est. Cf. ap. 35 B et Stallbaum. ad Theaet. 177 B.

11 ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται. 'Archilochus fragm. 75 ἐν δ' ἐπίσταμαι μέγα, τὸ καλῶς τι θρώντα δεινοῖς ἀνταμείβεσθαι κακοῖς. Solon V 5 εἶναι δὲ γλυκὸν ὡς φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν τοῖσι

μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.' JACOBS. Fragm. Eurip. ap. Valcken. p. 157 ἐχθρὸν κακῶς θρῶν ἀνδρὸς ἠγοῦμαι μέρος. Vulgarem autem hanc fuisse opinionem multis demonstrari potest veterum scriptorum testimoniis. Fortis enim animi esse putabatur ulcisci iniuriam. Hanc sententiam refert ipse Socrates Xenoph. mem. II 3 14 καὶ μὴν πλείστον γε δοκεῖ ἀνὴρ ἐπαίνου ἀξίος εἶναι, ὅς ἂν φθάνῃ τοῖς μὲν πολέμοις κακῶς ποιῶν, τοῖς δὲ φίλοις εὐεργετῶν. Ibid. II 6 35 III 9 8. Plura de hac re v. ad Phileb. 49 D. STALLB. Cf. Funkhaenel, Zeitschr. f. d. Gymnasialw. 1848 p. 737—42.

14 κακουργεῖν, malum inferre latius patet quam ἀδικεῖν, iniuriam inferre.

* ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γὰρ πον κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὀτιοῦν πάσῃ ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παραδῶξαν ὁμολογῆς, οἶδα γὰρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν ὀρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευόμενα. σκοπεῖ δὴ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοι καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς ἢ ἀφίστασθαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασθε. εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθε, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πότερον ἂ ἂν τις ὁμολογήσῃ τῶν δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

5 ἀντιποιεῖν Hsch. 7 καθομολογῶν a Wlf., ὁμολογῶν s.
9 οὖν cum libris Wlf., δ' s 11 τὰ ἀλλήλων a Wlf., ἀλλήλων τὰ s. 12 δὴ οὖν a Wlf., οὖν δὴ s. 15 ἀντιδρῶντας a Fstr., ἀντιδρῶντας s. 17 σὺ Σ.

6 πάσῃ. 'Post πάσῃ Eusebius et Theodoret. inserunt τις. Quo non opus est, cum δεῖ ἀνταδικεῖν praecedat, in quibus verbis iam latet personae indefinitae significatio. v. ad apol. 29 A.' STALLB.

7 καθομολογῶν. Cf. p. 44D.

13 ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος additum ad ἐντεῦθεν expli-

candum. 'Prot. 324 A ἐνθεν δὴ πᾶς παντὶ θυμῶνται καὶ νοθεύεται δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὐσίας.' JACOBS.

15 ἀντιδρῶντας. 'ἀντιδρῶντας de iis accipiunt, qui primo iniuriam inferunt. At perperam omnino. Verbum enim hoc ad alterum illum, de quo ἀνταδικεῖν dicitur, procul dubio spectat.' FORSTER.

XI. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποι- 50 οῦμεν καὶ ταῦτα οὐς ἤμιστα δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δικαίοις οὔσιν ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὁ ἐρωτᾶς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε σκοπεῖ. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἶτε ἀποδιδράσκειν εἰθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· 10 εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ὃ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ ἂν γενόμενα δίκαια μηδὲν ἰσχύουσιν,

11 τοὺς τε νόμους inclusit Hsch. 13 πόλιν πόλιν εἶναι coni. Buttmanus. 14 ἢ a Hrm., ἢ ἂν s. ἰσχύουσιν ΨDSh47Π¹ Hrm., ἰσχύουσιν s.

2 μὴ πείσαντες τὴν πόλιν 'i. e. μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων (p. 48B).' STALLB.

3 οὐς ἤμιστα δεῖ. Cf. p. 51 A.

4 οἷς ὁμολογήσαμεν δικαίοις οὔσιν. Cf. ad ap. 17 B.

7 μέλλουσιν ἡμῖν. 'Dativus tam ex ἐλθόντες quam ex ἐπιστάντες suspensus est. De verbis veniendi cum dativo iunctis v. ann. ad Prot. 321 C.' STALLB.

8 ἀποδιδράσκειν. P. 52 D πράττεις τε ἄπερ ἂν δοῦλος φανότατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν.

εἰθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο 'mitigandae orationis gratia additur. De leg. I 633 A εἶτε μερῶν εἶτε ἅττα αὐτὰ καλεῖν χρῆσθαι ἔστιν. Alia congesit Wyttenbach. ad Phaed. 100 D.' STALLB.

ἐλθόντες — ἐπιστάντες. Cf. ad ap. 27 A.

9 οἱ νόμοι. 'Praeclarus locus,

quem levi imitatione attigit Cicero in Cat. I 7 17 Patria —, quae tecum, Catilina, sic agit et quodam modo tacita loquitur.' BIESTER. 'Themist. or. XXVI p. 325 D.' JACOBS.

τὸ κοινὸν τῆς πόλεως 'ut Xen. Cyr. I 5 4 al. τὸ Περσῶν κοινόν. Sic apud Cic. Verr. II 46 63 commune Siciliae.' FISCHER. 'Sic τὸ κοινὸν τῆς πόλεως dicitur de leg. IV 715 B Prot. 319 D de rep. VII 519 E.' STALLB.

10 εἰπέ μοι. 'Σημεῖωσαι τὴν μετάβασιν τοῦ ἀριθμοῦ.' SCHOL.

11 τοὺς νόμους ἡμᾶς. 'Memorant leges graviter et ponderose sese leges esse civitatis.' STALLB. Cf. p. 53 A ἡμεῖς οἱ νόμοι. Heusde, spec. crit. p. 15.

13 εἶναι 'dictum est ἐμφατικῶς, ita ut sit: salvum et incolumem stare, ut Protag. 324 E 326 E.' STALLB. 'Cic. off. I 12 38 bellum gerebatur, uter esset, non uter imperaret.' BUTTM.

50 ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται καὶ διαφθείρονται; τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἡδίκηει γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

ΚΡ. Ταῦτα νη Δία, ὦ Σώκρατες.

XII. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἰπωσιν οἱ νόμοι ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὠμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν

1 γίνονται καὶ διαφθείρονται a Hrm., γίνονται καὶ διαφθείρονται 5. 4 τὰς δίκας τὰς] τὰς Ὡ¹Σ²Π¹. 6 ἀδικεῖ Hdf.

10 ταῦτα Keck. in Fleckeiseni annal. 1861 p. 412. Contra Cron, Bem. p. 119. ἐμμενεῖν Hsch.

3 ἄλλως τε καὶ plerumque ita usurpatur, ut sequatur membrum causam vel tempus indicans. At conf. Phaedr. 229A ῥᾶστον οὖν ἡμῖν κατὰ τὸ ὑδάτιον βρέχουσι τοὺς πόδας εἶναι καὶ οὐκ ἀγῆδες ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας.

ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου. Demost. Lept. 147 ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο ἢ εὐθύνη ἢ διαδικασία περὶ τὸν ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἰδία ἢ δημοσία, ἢ τὸ δημοσίον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον μηδ' ἐπιψηφίζεῖν τῶν ἀρχόντων μηδένα μηδὲ κατηγορεῖν ἑώντων, ἃ οὐκ ἔωσιν οἱ νόμοι. Cf. Hermann, Staatsalterth. § 145 2.

6 ἡδίκηει. 'Respicitur imperfecto tempus iudicii custodiaeque in hunc sensum: contra omne ius fasque nobiscum agebat civitas, cum nos condemnaret et in carcere retineret ideoque nunc huic nos iniuriae subtraximus tandem. Verbum ἔκρινε autem aoristum est.' BUTTM.

7 ἢ τί ἐροῦμεν; 'h. e. ἢ τί

ἄλλο ἐροῦμεν; Xen. Oec. III 3 τί οὖν τούτων ἐστὶν αἰτιον ἢ ὅτι κ. τ. λ. Plat. Gorg. 480B de rep. I 332C.' STALLB.

9 τί οὖν sc. ἐροῦμεν.

10 ἢ — ἢ. Haud raro simplici interrogationi additur alterum membrum, quo contrarium eius continetur. De rep. I 341E ἢ ὀρθῶς σοι δοκῶ — ἂν εἰπεῖν οὕτω λέγων ἢ οὐ; Similiter Euthyphr. 7B ἀρα — ἢ legitur.

καὶ ταῦτα. 'Pronomen ταῦτα non potest dubitari, quin respiciat ad verba superiora ἡδίκηει γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε hoc sensu: num etiam illud tibi nobiscum convenit, ut tu accusares civitatem eiusque iudicia iniustitiae, an potius hoc, ut rata esse velles iudicia, ut stares iudiciis, quae fecisset civitas e nostro praescripto?' FISCHER.

ὠμολόγητο. 'Plusquamperfectum hic quoque e tempore ante fugam dispiciendum est. Nos: war das die Abrede?' BUTTM.

ἐμμένειν. Cf. p. 51E.

ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζη; εἰ οὖν αὐτῶν θανατοιοῦμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι ὦ Σώκρατες, μὴ θανάταζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἰσθασ χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανεν τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέν σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους μέμφει τι ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; 'οὐ μέφομαι', φαίην ἂν. ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σὺ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν; 'καλῶς', φαίην ἂν. εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξε-

1 δικάζη Wlf. cum omnibus fere libris (δικάζει Σ), δικάζοι 5.

5 ἡμῖν τε καὶ ΨS Bkk. 7 ἐλάμβανεν a¹ Tur., ἔλαβε 5.

8 [τοῖς νόμοις] Hsch. 10 γενομένου Σ¹Γ¹Β¹Μ¹Ο¹α¹β¹η¹μ.

11 ἢ Ὡ¹Σ²Π¹ Bkk., ἢ 5. 12 τούτοις a Stb., τούτῳ 5. [νόμοι]

Hsch. 14 τε om. ΠΨDSh Tur.

1 αἷς ἂν — δικάζη. 'De re durante coniunctivus saepe ponitur etiam in structura cum praeterito. Cf. p. 43B.' BUTTM.

4 τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι, 'h. e. τῷ διαλέγεσθαι, de qua periphrasi v. ad Phaed. 75D reip. VII 534D.' STALLB.

5 ἡμῖν καὶ τῇ πόλει. 'Explicativum est καὶ hic, ut supra 50A οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως.' BUTTM.

6 πρῶτον μὲν — ἀλλά. Cf. p. 48A.

σὲ ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς. 'Nam leges Atheniensium cives iuebant uxores ducere liberorum procreandorum causa.' FISCHER.

7 ἐλάμβανεν. 'Imperfecto non solum actus simplex uxorem nanciscendi indicatur, sed via praescripta conubii legalis, qualis distinctio in sequente verbo φυτεύειν nihili foret et ridicula.' BUTTM.

ἐλάμβανεν — καὶ ἐφύτευσεν.

'De imperfecti et aoristi conjunctione v. ann. ad Phaed. 59E.' STALLB.

8 τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους. 'De legibus Atheniensium ad nuptias et matrimonia pertinentibus vide Hermann, Staatsalterth. § 119.' STALLB.

10 τοῦ γενομένου eodem modo de leg. VII 791E, ubi v. Stallb. τροφήν τε καὶ παιδείαν. 'Utrumque iungitur ad universam eruditionem et doctrinam designandam.' STALLB. ad Phil. 55E.

11 ἢ οὐ καλῶς. Quod modo dictum erat, amplificatur. Cf. Ullrich. p. 45.

13 ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ. 'De rep. II 376E ἐστι δὲ πῶς ἢ μὲν ἐπὶ σώμασι (παιδεία) γυμναστικῇ, ἢ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσικῇ.' Cron. Cf. p. 47B. Iisdem igitur Socrates artibus eruditus est, quibus omnes Athenienses.

14 ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης

τροφῆς καὶ ἐπαιδευθῆς, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δούλος αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅτ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε 5 δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἰ σοὶ ὦν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἄπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε 51 κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτυπτεῖν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ 10 τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, εἴν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν

5 καὶ σοὶ ταῦτα ΑΓΞΠΦΨ147CDHSuabedfhi Bkk., καὶ σὺ ταῦτα ΔΔΣΤ35BZf Stb., ταῦτα καὶ σὺ 5. 7 τὸν add. a¹ Fsch. 8 ἄπερ — ἀντιποιεῖν inclusit Hsch. πάσχοις a et magna pars b Wlf., πάσχοις 5. 11 ἐξέσται ΨS7h, ἐξέσται ΑΧτ, ἐξέσται Π, ἐξ ἴσου ἔσται Hsch., ἔσται Sch. 12 [τοὺς νόμους] Hsch.

καὶ ἐπαιδευθῆς. 'Sic Alc. I 122B τῆς δὲ σῆς γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ παιδείας — οὐδενὶ μέλει. de leg. XI 920A ὅσοι γενέσει καὶ τροφαῖς εὖ πεπαιδευνται.' STALLB.

2 δούλος. 'De leg. VI 762E ὁ μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιός ἐπαίνου καὶ καλλωπίζεσθαι χρὴ τῷ καλῶς δουλεύσῃ μᾶλλον ἢ τῷ καλῶς ἄρξει· πρῶτον μὲν τοῖς νόμοις (ὡς ταύτην τοῖς θεοῖς οὐδὲν δουλείαν) ἔπειτα τοῖς πρεσβυτέροις. Her. III 38 καὶ ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι νόμον πάντων βασιλέα φήσας εἶναι.' JACOBS. 'Cicero pro Cluent. 53 146 legum omnes servi sumus, ut liberi esse possimus.' STALLB.

αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι. Cf. ap. 42A.

5 σοὶ — δίκαιον εἶναι. 'De rep. I 334C δίκαιον τότε τοῦτοις τοὺς μὲν πονηροὺς ὠφελεῖν, τοὺς

δὲ ἀγαθοὺς βλάπτειν.' DINTER. Cf. ad apol. 34E.

6 ἢ πρὸς μὲν — τὸν πατέρα — πρὸς δὲ τὴν πατρίδα. Cf. ap. 28E. ἄρα etiam in altera parte legitur: πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα. Cf. apol. 34C.

σοὶ. 'Nota hyperbaton; datus enim soi pertinet ad ἐξ ἴσου ἦν.' BUTTM.

8 οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν 'addita sunt ad explicanda verba ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν.' STALLB.

11 ἐξέσται σοι. 'Ad ἐξέσται σοι apparet infinitivum ex superioribus intellegendum relinqui.' STALLB.

14 ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν 'haec faciens iusta agere.' FRANKE ad Dem. III 15. 'πράττειν τι aliquid agere ita a ποιεῖν differt, ut, cum hoc sit facere i. e. auctorem esse, ut aliquid sit vel eveniat, illud in aliqua re paranda instituenda exercenda

ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενος; ἢ οὕτως εἰ σοφός, ὥστε λέληθῆν σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρός καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοῖρα καὶ παρὰ B 5 θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι

1 ἢ a Wb. cum 5, ἢ Bkk. 3 ἢ add. a¹ Tur.

perficienda versari significet. Itaque πράττειν τι est operam dare alicui rei, exercere aliquid (cf. p. 47B) vel indulgere alicui rei (Gorg. 499E) atque interdum πράττειν per se solum est res gerere, summae rerum praeesse (cf. Heindorf ad Prot. 317A). Deinde verbo ποιεῖν oppositum est πάσχειν (p. 51B ἢ ποιεῖν, ἢ ἂν κελύη, καὶ πάσχειν), πράττειν oppositum habet σχολάζειν, ἀπράγμονα εἶναι. Itaque πράττειν τι est rem aliquam gerere i. e. omnia parare et administrare, quibus ad aliquid efficiendum opus est. Hinc in toto hoc sermone ubicunque de eo, quod Crito suaserit, efficiendo i. e. de fuga capessenda scriptor loquitur, hoc ποιεῖν dicitur (p. 52A εἶπερ ποιήσεις ἢ ἐπινοεῖς, p. 54C ἄλλα μὴ σε πείσῃ Κριτῶν ποιεῖν, ἢ λέγει). Contra ubi de iis, quae in causa vel damnato Socrate usque ad supplicium in carcere acta sint, dicitur, haec verbo πράττεσθαι significantur (p. 45E μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σε ἀνασθῆναι τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραχθῆναι, p. 44C ἠγῆσονται ἀντὶ οὗτω πεπραχθῆναι, ὡσπερ ἂν πραχθῆναι, p. 46A τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτός πάντα ταῦτα δεῖ πεπραχθῆναι). Deinde ad mores translatum πράττειν est aliquo modo agere sive se gerere (p. 52D πράττεις τε ἄπερ ἂν δούλος φανότατος πράξειεν) atque πράττειν addito adverbio vel adiectivo neutrius

generis nunquam est facere aliquid simpliciter, sed agere habita honestatis aut inhonestatis eius rei, quam faciamus, ratione. Hinc ubicunque in hoc dialogo fuga sola intellegitur, ποιεῖν, ubi autem cum fuga coniuncta ea cogitatio est, num honeste an inhoneste, iuste an iniuste facturus sit Socrates fugiendo, πράττειν dicitur. Cf. p. 54B οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοὶ φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἀμεινον εἶναι i. e. haec molienti, ita se gerenti, p. 54E πράττωμεν ταύτην, p. 46B εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μὴ, p. 48C πότερον δίκαια πράξομεν — ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιοῦντες.' L. SOMMER. Zeitschr. f. d. Alterthumsw. 1842 p. 546—47.

1 ὁ — ἐπιμελούμενος 'per appositionem adiecta acerbam continet ironiam. cf. ad apol. 34A.' STALLB.

2 μητρός τε καὶ πατρός. De horum nominum collocatione Cronus confert Prot. 346A ἀνδρὶ πολλάκις συμβῆναι μητέρα ἢ πατέρα ἀλλόκοτον ἢ πατρίδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, Od. i 367. Paulo post p. 51C οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα.

3 τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρός. Cicero, off. I 17 57 Cari sunt parentes, cari liberi propinqui familiares; sed omnes omnium caritates patria una complexa est; pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus?

ἢ πατρός. 'Cf. p. 51C τὴν πατρίδα.' TUR.

51 δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἢ ἂν κελύη, καὶ πάσχειν, ἂν τι προστάτη παθεῖν, ἢ συχίαν ἄγοντα, ἂν τε τύπτεσθαι ἂν τε δεῖσθαι, ἂν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον ταῦτα, 5 καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον, ἢ ἂν κελύη C ἢ πόλις καὶ ἢ πατρίς, ἢ πείθειν αὐτήν, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, 10 πολὺν δὲ τούτων ἐτι ἦττον τὴν πατρίδα; τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κριτών; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

XIII. ΣΩ. Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαίεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ 15 δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δοῦν, ἢ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες ἐκτρέψαντες παιδεύσαντες μεταδόντες

2 κελύη libri praeter E Fsch., κελύοι ε. 5 ποιητέον a et pars b Bkk., ποιητέα ε. 6 οὐχὶ a et plerique b Bkk., οὐχ ε. 8 κελύη Fsch. cum libris praeter E, κελύοι ε. 9 πόλις καὶ a Bkk., πόλις τε καὶ ε. 10 πατέρα οὔτε μητέρα ΔΦr1d. 16 νῦν add. Fsch. cum omnibus fere libris.

2 πείθειν 'absolute positum est etiam p. 51C ἢ πείθειν αὐτήν, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε, p. 51E al., ubi est meliora edocere.' STALLB. ad p. 48E. Cf. apol. 35C.

6 καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει 'addidit scriptor, ut appareret, a prima ista ac praecipua quaestione, quae continetur verbis ἀρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν non aberravisse orationem.' HELD.

ὑπεικτέον. 'Ne ulla relinquatur, qua quis possit uti velle, subterfugendi civitatis imperia facultas, cumulat scriptor locutiones, quarum ad rem non magnum est discrimen. Nam ὑπέκειν est cedere ei, quem

te superiorem agnoscas, ἀναχωρεῖν regredi ex loco, quem antea ceperis, λείπειν τὴν τάξιν deserere locum, quo in acie te duces constituerint.' HELD.

9 ἢ πείθειν. 'Initio scripsit ὅτι — σέβεσθαι δεῖ, deinde orationem ita mutavit, ut uteretur adiectivis verbalibus ποιητέον ὑπεικτέον, nunc ad priorem redit loquendi rationem infinitivos subiciens πείθειν βιάζεσθαι. Ita saepius infinitivo locus datur post adiectiva verbalia.' HELD.

Gorg. 492D τὰς μὲν ἐπιθυμίας φῆς οὐ κολαστέον, εἰ μέλλει τις οἶον δεῖ εἶναι, ἕντα δὲ αὐτὰς ὡς μεγίστας πληρωσιν ἄλλοθέν γέ ποθεν ἐτοιμάζειν. De rep. IV 424 B, leg. IX 876 B ibique annot.' STALLB.

ἀπάντων ὧν οἰοί τ' ἡμενηκαλῶν σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις D πᾶσιν πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιημένοι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμασθῆ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, 5 ὧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστίν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἂν τέ τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς τε καὶ ἢ πόλις, ἂν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἔλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε, 10 ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ὑμῶν E παραμεινῆ ὄρων ὃν τρόπον ἡμεῖς τὰς τε δίκας δικάζομεν καὶ τὰλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμέν τοῦτον ὁμολογημένοι ἔργῳ ἡμῖν ἢ ἂν ἡμεῖς κελεύομεν ποιήσειν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῆ φαμέν ἀδικεῖν, ὅτι 15 τε γεννηταῖς οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι,

1 σοὶ καὶ a Stb., σοὶ τε καὶ ε. 2 τῷ] τὸ 4 conl. Stephanus, τῷ τὴν h, τὰ παρὰ 7. 3 δοκιμασθῆ cum libris praeter B Bkk., δοκιμάσῃ ε. 5 αὐτοῦ ΣΠΣαcfhZ' Stb. 6 ὅποι Fsch. cum omnibus fere libris, ὅπη ε. [τῶν νόμων] Hsch. 8 ἀρέσκωμεν Madvig. I p. 369. 9 ἄλλοσε ΣΑ' Π' Sch., ἄλλοσέ ποι rM' Π' Fsch., ἄλλοσέ πη ε. 10 ὅποι cum omnibus fere libris Fsch., ὅπη ε. ἔχοντα Bkk. cum libris praeter BTE, qui cum ε ἔχων habent. 11 παραμεινῆ Z' Hsch., παραμεινοὶ 7h. 15 γεννηταῖς M' Herm., γεννήταις ΣrM' ε, γενήταις Π' ΨDS, γενέταις Π' Φ.

3 ἐπειδὴν δοκιμασθῆ, 'postquam sui iuris factus est et res publicas cognovit, h. e. ea aetate, qua de rebus ad rem publicam pertinentibus iudicare maxime potest, quod nemo non sentit magna dici hoc loco cum gravitate. Prorsus huc pertinet Aeschin. Timarch. 18 ἐπειδὴν δ' ἐγγραφῆ [τις] εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον καὶ τοὺς νόμους εἰδῆ τοὺς τῆς πόλεως καὶ ἤδη δύνηται διαλογίζεσθαι τὰ καλὰ καὶ τὰ μὴ, οὐκέτι ἕτερον διαλέγεται (ὁ νομοθέτης). Cogitandum est autem de δοκιμασία εἰς ἀνδρας. Etenim qui iura civium Atheniensium plena et integra habere atque publicos honores adipisci vellent, horum nomina referebantur in ληξιαρχι-

κόν. Quod priusquam fieret, debebant adulescentes examen subire, quo explorabatur, quo quisque genere natus esset, utrum legitime adoptatus necne, et quae alia huiusmodi fuere.' STALLB. Hermann, Staatsalterth. § 121 12.

5 λαβόντα 'accusativus, cum praecedat τῷ βουλομένῳ. cf. ad symp. 176D.' STALLB.

8 εἰς ἀποικίαν ἰέναι 'est migrare in coloniam Atheniensem, μετοικεῖν migrare in alienam civitatem Graecam vel etiam barbaram.' FISCHER.

15 γεννηταῖς, γεννηταὶ sunt genitores, γεννηταὶ gentiles. Cf. L. Dindorf. in Stephan. thes. ling. Gr. II p. 573. De leg. XI

καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε
52 πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιούμεν, προτιθέντων
ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταπτόντων ποιεῖν ἢ ἂν κελύω-
μεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θᾶτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν,
τούτων οὐδέτερα ποιεῖ. 5

XIV. Ταύταις δὴ φάμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς
αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἶπερ ποιήσεις ἢ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ
ἡμιστὰ Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. εἰ οὖν ἐγὼ
εἶπομι, διὰ τί δή; ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτουντο
λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς¹⁰
ὁμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν. φαίεν γὰρ
B ἂν, ὅτι, ὦ Σώκρατες, μεγάλη ἡμῖν τούτων τεκμηρία ἐστίν,
ὅτι σοὶ καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν
ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν

1 ἢ μὴν ΓBabefiu¹ X² Bkk., ἢ μὴν C. Cf. prol. p. 154 n. 7.
πέισσθαι Sch. de Buttmani coniectura, πείθεσθαι s cum libris.

6 καὶ σέ Σώκρατες A, ὦ Σώκρατες καὶ σέ X. ὦ Σώκρατες
om. Sch.

928D Διαφοραὶ πατέρων τε πρὸς
αὐτῶν παῖδας γίνονται καὶ
παίδων πρὸς γεννητὰς μείζους
ἢ χρεῶν. Contra ib. IX 878D
τοὺς γεννητὰς καὶ τοὺς συγγενεῖς.

1 ὁμολογήσας — πείθεσθαι,
ut p. 50C ὁμολογήτο — ἐμμέ-
νειν, p. 52D φάσκοντές σε ὁμο-
λογηκῆναι πολιτεύεσθαι, ib. τὰς
ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ἐνέθου
πολιτεύεσθαι. Hunc usum Hert-
leinus ad Xen. an. I 3 7 ita
explicat, ut praesens ex oratione
recta retineri posse dicat. In
oratione recta certe Socrates
dicere potuit ἡμῖν πείθεσθαι
futuri potestate. Contra p. 51E
ὁμολογηκῆναι — ποιῆσειν ταῦτα,
p. 52C ὁμολογεῖς καθ' ἡμᾶς
πολιτεύεσθαι. Itaque non prorsus
placet Madvigii (adv. crit.
I p. 370 not.) praeceptum, ex
quo ὁμολογῶ ποιεῖν semper dicit
esse confiteor me facere, ὁμολογῶ
ποιῆσειν promitto me facturum.
Certe multo cautius de eadem
re Buttmanus ad Crit. 52C
disseruit.

2 προτιθέντων. 'προτιθέναι
de iussu leniori, ut patris, op-
positum τῷ ἐπιτάττειν de ty-
ranno.' BUTTM.

5 τούτων οὐδέτερα ποιεῖ. 'Cum
dicatur οὔτε πείθεται οὔτε πεί-
θει ἡμᾶς, non opus erat, ut
deinde adderentur haec: τούτων
οὐδέτερα ποιεῖ. Sed quoniam
istis: προτιθέντων ἡμῶν — δυοῖν
θᾶτερα, primariae sententiae pars
quasi obscurari quodam modo
videbatur, non sine causa ite-
rata sunt haec: τούτων οὐδέτερα
ποιεῖ; quae eo facilius addi po-
tuerunt, quod inde a verbis
ἀλλὰ ἐφιέντων — alia pars
enuntiati ordiri videri possit.
De simili structurae negligen-
tia dixit Heindorf. ad Theaet.
171B. conf. ad Prot. 316CD.'
STALLB. Cf. ap. 28 A.

7 ἐνέξεσθαι. 'P. 54 A θρέψον-
ται καὶ παιδεύονται.' HELD.

8 ἐν τοῖς μάλιστα. Cf. p. 43 C.

12 τούτων. Cf. apol. 19 D.

14 ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις. 'Hinc
Phaedrus haec illi in cognomine

αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοὶ διαφερόντως ἠρέσκεν, καὶ οὔτ'
ἐπὶ θεωρίαν πάποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες [, ὅτι μὴ
ἄπαξ εἰς Ἴσθμόν,] οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μὴ ποι στρα-
τευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποίησω πάποτε, ὥσπερ
5 οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδέ
ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοὶ ἱκανοὶ ἡμεν
καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἠροῦ, καὶ ὠμο-
λόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι, τὰ τε ἄλλα καὶ παῖδας
ἐν αὐτῇ ἐποίησω, ὡς ἀρεσκούσης σοὶ τῆς πόλεως. ἐτι

1 εἰ μὴ — ἠρέσκεν delet Cobet. mnemos. 1874 p. 245, 1875
p. 287. 2 ὅτι — Ἴσθμόν om. ΠΦΨ7DShX¹1¹ Sch., inclu-
serunt Tur. 4 ἀποδημίαν ἐποίησω a² et XΠ Stb., ἀποδημίαν
οὐδεμίαν ἐποίησω Hsch., ἐποίησω ἀποδημίαν s. 8 πολιτεύεσθαι
X² Sch. cum s, πολιτεύεσθαι Bkk. cum ceteris libris.

dialogo (p. 230 C) οὕτως ἐκ τοῦ
ἄστεος οὔτ' εἰς τὴν ὑπερορίαν
ἀποδημῆεις οὔτ' ἐξω τείχους
ἐμοίγε δοκεῖς τὸ παράπαν ἐξί-
εναί. Cui Socrates hanc rationem
assignat: συγγίγνωσκε μοι, ὦ
ἄριστε, φιλομαθῆς γὰρ εἰμι. τὰ
μὲν οὖν χωρία καὶ τὰ δένδρα
οὐδέν μ' ἐθέλει διδάσκειν, οἱ
δ' ἐν τῷ ἄστει ἄνθρωποι.' FOR-
STER. Cf. Men. 80 B.

2 ἐπὶ θεωρίαν, h. e. ad spec-
tandos ludos sollemnes, vi-
delicet Olympicos Nemeaeos
Isthmicos Pythios, ad quos
spectandos ex universa Graecia
homines confluebant.' STALLB.

[ὅτι μὴ ἄπαξ εἰς Ἴσθμόν]. Diog.
La. II 23 καὶ Πυθιάδε ἐλθεῖν
Ἀριστοτέλης φησὶν· ἀλλὰ καὶ εἰς
Ἴσθμόν, ὡς Φαβρόντος ἐν τῷ
πρῶτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων.
'Notabile est, hoc Socratis in
Isthmum iter a Diogene Laertio
non e Platonis hoc loco, sed e
Favorini commentariis memo-
rari.' BUTTM. Cf. Cron, Bem.
p. 121, Zeller, Phil. d. Griech.
II 1 p. 55 n. 1.

4 οὔτε — οὐδέ. Cf. ad ap. 19 D.
οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποίη-
σω. 'Laudat hunc locum Athe-
naeus V 55 p. 216 B et Plato-

nem reprehendit, quod dicat
hic Socratem nunquam peregre
profectum praeterquam cum se
contulisset ad Isthmum et tamen
in apol. 28 E et symp. 219 E sq.
tradat eum militasse ἐν Ποτι-
δαία καὶ ἐν Αὐφιπόλει καὶ ἐπὶ
Δηλίῳ (Diog. La. II 22). Verba
Athenaei haec sunt: ἐν δὲ τῷ
Κρίτωνι ὁ τῇ Μνημοσύνη φίλος
Πλάτων οὐδὲ ποιῆσασθαι ποτε
ἀποδημίαν τὸν Σωκράτην ἐξω
τῆς εἰς Ἴσθμόν πορείας εἴρηκε.
At Casaubonus observat Athe-
naeum aut non habuisse in
exemplo Critonis suo verba εἰ
μὴ ποι στρατευσόμενος aut ea
certe in excerptis suis, ut fit,
praetermisisset.' FISCHER. 'Arche-
lai eum in Macedoniam invi-
tantis aliorumque itidem prin-
cipum promissa ipsum neglexisse
referunt Seneca Laertius Liba-
nius alii.' FORSTER.

ὥσπερ οἱ ἄλλοι, 'philosophi
praesertim.' FORSTER.

6 εἰδέναι 'sc. αὐτοῖς, ad co-
gnoscendas eas.' BUTTM. Cf.
Stallbaum. ad Gorg. 513 E.

8 τὰ τε ἄλλα — ἐποίησω 'ad-
dita sunt, quasi praecessisset καὶ
ἐπολιτεύον. Cf. ad apol. 36 A.'
STALLB.

τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ
 ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε
 ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ
 ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἤροῦ, ὡς ἔφησθα,
 πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον νῦν δὲ οὐτ' ἐκείνους τοὺς λό-
 γους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει ἐπιχειρῶν
 D διαφθεῖραι, πρᾶττεῖς τε ἅπερ ἂν δοῦλος φανλότατος πρά-
 ξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ
 τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶ-
 τον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναί, εἰ ἀληθῆ λέ-
 γομεν φάσκοντές σε ὁμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς
 ἔργω, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ. τί φῶμεν πρὸς ταῦτα,
 ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ἂν φαίεν ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς 15
 E ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐκ ὑπὸ ἀνάγκης
 ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκα-
 σθεὶς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς
 ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι
 ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακε-
 20 δαίμονα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς

6 [τῶν νόμων] Burgesius. 7 δοῦλος φανλότατος a Btt.,
 δοῦλος ὁ φανλότατος s. 9 πολιτεύεσθαι Bkk. cum libris, πολι-
 τεύεσθαι s. 10 μὲν add. a Fsch. 11 πολιτεύεσθαι a Bkk.,
 πολιτεύεσθαι* s. 15 τι add. Fsch. cum libris. ἂν add. Wlf.
 cum libris. 19 ἐξῆν Bkk. cum libris, ἦν s. εἰ ἸΞΠ^ο et,
 ut videtur, b, εἴπερ δὴ a² cum ΨDSh. 20 δὲ a Fsch., τε s.
 οὐδὲ λακ. Π^οDSh Wlf.

1 ἐξῆν σοι φυγῆς τιμ. Cf. apol. 37C.

3 ἐκαλλωπίζου. Ap. 20C ἐκαλ-
 λονόμην τε καὶ ἠβρονόμην ἂν.

4 τεθνάναι. Cf. ad ap. 30C.

5 ἐκείνους τοὺς λόγους: p. 46B.

15 ἂν φαίεν. Huius collocatio-
 nis exempla collegit Heindorf.
 ad Phaed. 87B.

16 ἡμᾶς αὐτοὺς non refertur
 ad subiectum. Cronus confert
 ad Phaed. 79A ἄλλο τι ἡμῶν ἀν-

τῶν ἢ τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ
 ψυχῆ;

παραβαίνεις. 'Leges Socratem
 iam e carcere egredientem com-
 pellantes finguntur.' HERMANN.
 ad p. 53A.

18 ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα:
 apol. 17D.

21 ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομ.
 'Utriusque civitatis instituta
 landat Socrates in libris de rep.
 VIII 544C et in Prot. 342C.
 Adde de Lacedaemoniis dicta in
 Alcib. I 121.' BUTTM.

εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πό-
 λεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπε-53
 δήμησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι
 οὔτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἢ
 5 πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι [τίνι γὰρ ἂν πόλις
 ἀρέσκοι ἄνευ νόμων] νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμενεῖς τοῖς ὁμο-
 λογημένοις; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐ
 καταγελάστος γε ἔσει ἐν τῆς πόλεως ἐξεληθῶν.

XV. Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβάς καὶ ἔξαμαρ-
 10 τάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπι-
 τηδεῖους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί γέ B
 σου οἱ ἐπιτήδειοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς

2 οὐδὲ a¹ Fsch., οὔτε s. βαρβαρικῶν a Fsch., βαρβάρων s.
 5 οἱ νόμοι ἡμεῖς ΠΨDSh47 Tur. οἱ νόμοι δῆλον ὅτι de-
 levit Stephanus. [οἱ νόμοι — νόμων] Hsch. [δῆλον ὅτι —
 νόμων] Sch. cum Heusdeio, spec. crit. p. 15. 6 ἐμμενεῖς Bkk.,
 ἐμμενεῖς libri plerique cum s. 7 ἐὰν] Wlf. cum libris, ἐμμενεῖς δὲ
 ἐὰν s. 8 γε b5. Cf. prol. p. 154. 9 ἔξαμαρτάνων a¹ Tur.,
 ἔξαμαρτῶν s. Cf. Cron. Bem. p. 122.

2 οὐδὲ 'respicit ad οὐδεμίαν,
 non ad οὔτε.' FISCHER.

3 ἀνάπηροι, 'quicumque carent
 vel membro aliquo et parte cor-
 poris vel certe eius usu. Poll.
 Π 61 ἀνάπηρος δὲ ἐστὶν ὁ πᾶν
 τὸ σῶμα πεπρωμένος.' FISCHER.

5 οἱ νόμοι δῆλον ὅτι 'ita con-
 sideranda ac si scriptum esset
 οὔτω σοι διαφερόντως — ἤρε-
 σκεν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ
 νόμοι δῆλον ὅτι h. e. δῆλον ὅτι
 καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι ἠρέσκομεν
 σοι. Cui sic demum aptissime
 subicitur illud τίνι γὰρ ἂν πόλις
 ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; Sic noster
 in Euthyd. 289C οὐδὲ μὴν ἀν-
 λοπουικῆς γε δῆλον ὅτι δεόμεθα
 h. e. δῆλον δέ, ὅτι οὐδὲ — δεό-
 μεθα. Et in symp. 195A μέγα
 δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ αὐτοῦ
 παρέχεται φεύγων φυγῆ τὸ γῆ-
 ρας ταχὺ ὄν δῆλον ὅτι h. e. ταχὺ
 ὄν, δῆλον ὅτι vel prolixius δῆ-
 λον γάρ, ὅτι ταχὺ ὄν τὸ γῆρας

φεύγει, quibus verbis plane ut
 in nostro loco ratio statim sub-
 icitur, cur ita de senectute sta-
 tuatur: θάπτον γοῦν τοῦ δέοντος
 ἡμῖν προσέρχεται.' BUTTM.

7 ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ. 'Ante
 ἐὰν — γε, quibus sibi ipsae re-
 spondent leges, mente repeten-
 dum ex ipsa interrogatione ἀλλ'
 ἐμμενεῖς.' BUTTM. 'γὰρ frequens
 est in responsionibus rei cum
 aliqua accessione vel limitatione
 confirmandae causa.' HERMANN.
 ad Viger. p. 823. Cf. p. 53D.

12 σοῦ. Genetivus pronominum
 personalium, qui, quando gene-
 tivus possessionis est, substan-
 tivo suo postponi solet, inter-
 dum etiam praepositur et ita
 vicem simul gerit dativi com-
 modi vel incommodi. Men. 94D
 ὥστε — ἐξενερεῖν ἂν ὅστις ἐμελ-
 λεν αὐτοῦ τοὺς υἱεὶς ἀγαθοὺς
 ποιῆσειν, der ihm seine Söhne
 möchte zu tüchtigen Menschen
 machen.' BUTTM.

πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μεγάραδε — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι —, πολέμιος ἦξῃς, ὡς Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ ὅσοι περ κηθονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέπονται σε διαφθορέα ἢ ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστίν, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναισχυνησῇς διαλεγόμενος — τίνας λόγους, ὡς Σώκρατες; ἢ οὔτε περ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἶμαι ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα; οἰεσθαί γε χρή. ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἦξῃς δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν

11 σοι ζῆν ἔσται a¹ Fsch., ἔστι σοι ζῆν 5. 13 τίνας a¹ Bkk., τίνας 5. 16 ἂν φανεῖσθαι a Fsch., ἀναφανεῖσθαι Hsch., φανεῖσθαι 5. 17 τόπων a Bkk., πόλεων 5. 18 τοὺς κρίτωνος N^o Σ Π¹ Bkk., τοῦ κρίτωνος 5.

2 πρῶτον μὲν. Cf. ad p. 48 A.
3 ἢ Θήβαζε ἢ Μεγάραδε. Ut proximae urbes, quo confugere posset Socrates, Thebae et Megara memorantur etiam Phaed. 99 A.

6 τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν. Cf. p. 44 C.

11 ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται. Phaed. 65 A καὶ δοκεῖ γε δήπου — τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις — οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν. Theaet. 143 E. JACOBS.

12 διαλεγόμενος — τίνας λόγους recte Jacobsius dicit maiore vi posita esse, quam διαλεγόμενος τοὺς αὐτοὺς λόγους οὔτε περ ἐνθάδε.

16 ἂν φανεῖσθαι. Cf. ad apol. 29 C.

τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα,

'pro quo dici etiam poterat τὸ τοῦ Σωκράτους h. e. Socrates et quod ad eum spectat.' BUTTM. Cf. ap. 20 C et Stallbaum. ad Hipp. mai. 286 E.

οἰεσθαί γε χρή. Mox p. 54 A ἐὰν δὲ εἰς Αἶδον ἀποδηγήσῃς, οὐκ ἐπιμελήσονται; — οἰεσθαί γε χρή. Phaed. 68 A. STALLB. Hac formula interrogans sibi ipse respondet. Cf. Sauppe ad Prot. 325 C.

17 τούτων τῶν τόπων 'referenda ad Thebas et Megara vel potius omnino ad πόλεις εὐνομουμένας.' FISCHER.

19 ἐκεῖ. Thessalos ob effrenam ipsorum licentiam luxuriamque, quam paullo infra tangit noster, et perfidiam item atque omne

ἠδέως σου ἀκούοιεν, ὡς γελοῖως ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἀπεδιδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθήμενος ἢ διαφθέραν λαβῶν ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαντοῦ μεταλλάζας. ὅτι δὲ γέρον ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἰκός, ἐτόλμησας οὕτως αἰσχρῶς ἐπιθυμῆν ζῆν νόμους E τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὡς Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαντοῦ. ὑπερχόμενος δὲ βιάσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων — τί ποιῶν; ἢ εὐαχούμενος ἐν Θετταλίᾳ, ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔβονται; ἀλλὰ δὴ τῶν παιδῶν ἕνεκα 54

2 τέ add. Fsch. cum libris. ἢ — ἀποδιδράσκοντες inclusit Hsch. auctore G. A. Hirschigio. 4 καταλλάξας a¹. 6 οὕτως αἰσχρῶς a Sch., οὕτω γλισχρῶς 5. 9 βιάσει (βιώσει Σ Π⁸) πάντας ἀνθρώπους a Bkk., πάντας ἀνθρώπους βιώσει 5. 10 καὶ τί ποιῶν Sch. cum Schleiermachers. δουλεύων καὶ τί Δδ. ἐν Θετταλίᾳ] εἰς Θετταλίαν omissis iisdem post ἀποδεδημηκῶς Φ^e, coni. Btt. [ἐν Θετταλίᾳ] Sch. suadente Astio. 12 τε add. a Fsch.

fere nequitiae genus male olim audivisse ubique testantur auctores. Varia comicorum loca huc spectantia congescit Athenaeus IV 6 p. 137 X 4 p. 418, quibus adde quae de iis refert XII 6 p. 527 XIV 23 p. 663. Conf. etiam Xen. mem. I 2 24 Philostr. vit. soph. p. 501 sq. FORSTER.

2 σκευὴν Hesych. et Suidas: σκευή· στολή. Phavor.: σκευή· ὄξυτονως, τὸ ἐνδυμα· ὄθεν καὶ σκευάζομαι τὸ ἐνδύομαι.

τέ. 'Iungendum, ut recte monet Ullrichius, σκευὴν τέ τινα περιθήμενος καὶ τὸ σχῆμα μεταλλάξας. Illa autem ἢ — ἢ varias τῆς σκευῆς species indicant.' BUTTM.

διαφθέραν. διαφθέρα ποιμενικὸν περιβόλαιον. ἔστι δὲ ἐκ δέματος. Schol. ad Arist. nub. 72.

6 ἐτόλμησας. Cf. apol. 39 A.

νόμους τοὺς μεγίστους 'leges ad iudicia pertinentes, quibus continetur maxima salutis civium pars.' FISCHER.

7 οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ, 'nemone erit qui dicat? in interrogatione respondet huic loquendi formae: οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐρεῖ.' BUTTM. De οὐδεὶς ὅς conf. Alc. I 103 B οὐδεὶς ὅς οὐκ ὑπερβλήθεις. Xen. Hell. V 13.

8 εἰ δὲ μὴ 'post negativum elliptice pro simplice alioquin ponitur. Phaed. 91 C ἐὰν μὲν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, ξυνομολογήσατε, εἰ δὲ μὴ, παντὶ λόγῳ ἀντιτίθεντε.' FORSTER.

10 καὶ δουλεύων 'minime otiosum est, sed gravius quid significat, quam quod praecedit ὑπερχόμενος.' STALLB.

ἐν Θετταλίᾳ — εἰς Θετταλίαν. 'Non sine vi Thessalia bis commemoratur.' STALLB.

13 ἀλλὰ δὴ. Apol. 37 C.

54 βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς; τί δέ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψῃς τε καὶ παιδεύῃς ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύονται μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ 5 ἐπιτήδαιοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν, πότερον ἂν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἂν δὲ εἰς Αἰδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐ- Βτῶν ἔστιν τῶν σοὶ φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἷσθαί γε χρή.

XVI. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Αἰδου ἐλθῶν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοὶ φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον 15 εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὀσιώτερον οὐδὲ ἄλλῳ τῶν σῶν οὐδενὶ οὔτε ἐκείσε ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικομημένος ἄπει, ἂν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων ἀλλὰ ὑπὸ ἀνθρώπων· ἂν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως

1 δαί ΓΔ² Fsch. 3 τοῦτο ΞΑ¹Π¹ Sch., τοῦτό σου 5. 6 ἐπιτήδαιοι, οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν, πότερον Wexius in Fleckeiseni annal. 1856 p. 669. [ἐπιμελήσονται] αὐτῶν πότερον Sch. πότερον δὲ ἂν Fsch. cum Eusebio. ἂν εἰς a Stb., ἂν μὲν εἰς 5. 8 ἀποδημήσῃς om. 3, inclusit Hsch. [ἐπιμελήσονται] Hsch. 11 σοῖς γεννήταις καὶ τοῖς σοῖς τροφεῦσι Meiser. in Fleckeiseni annal. 1874 p. 42. 12 μήτε τοὺς παῖδας Hsch. 14 πάντα ταῦτα ΞΞ Stb., ταῦτα πάντα 5. 18 τῶν νόμων inclusit Burges.

3 ἀπολαύσωσιν. ἀπολαύειν, quod proprie de rebus bonis et iucundis dicitur, cum Attica εἰρωνεία saepenumero usurpatur etiam de rebus malis. De leg. X 910B καὶ πᾶσα οὕτως ἡ πόλις ἀπολαύῃ τῶν ἀσεβῶν τρόπον τινὰ δικαίως. STALLB.

4 θρέψονται καὶ παιδεύονται: p. 52A.

6 πότερον. Eusebius: πότερον δέ, Ficinus: utrum vero. Sed fortior mihi quidem videtur oratio sine particula adversativa. BUTTM.

7 ἐπιμελήσονται. 'De repetito ἐπιμελήσονται et ἀποδημήσῃς v. ad apol. 27B.' STALLB.

12 παῖδας. 'Non dicit τοὺς παῖδας, quia de liberis loquitur universe.' STALLB.

13 πρὸ τοῦ δικαίου. Phaed. 99A εἰ μὴ δικαιότερον ὄμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην. Apol. 28D.

14 τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν. Cf. ap. 41A sq.

17 ἄμεινον. Cf. ad ap. 19A.

αἰσχροῦς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαν- τοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἤμιστα ἔδει, σαντόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλε- 5 πανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Αἰδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέχονται εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχειρήσας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείσῃ Κριτῶν ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς. D

XVII. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κριτῶν, εὖ ἴσθι ὅτι 10 ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡγή τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἂν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ τι οἶει πλέον 15 ποιήσειν, λέγε.

KP. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κριτῶν, καὶ πράττωμεν ταύτη, E ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

3 τούτους inclusit Burgesius. 5 [οἱ — νόμοι] Hsch. 9 ἑταῖρε om. Σ5h. κριτῶν delet Sch. cum Cobeto, nov. lect. p. 641. 11 δοκοῦσιν ἀκούειν inclusit Burges. et Cobet. mnemos. 1875 p. 287. τούτων τῶν λόγων delet Cobet. l. l. 12 τῶν om. Ξ. 13 ἂν a¹ Cr., ἂν τι 5.

10 κορυβαντιῶντες. TIMAEUS: κορυβαντιῶν παρεμυαίνεσθαι καὶ ἐνθουσιαστικῶς κινεῖσθαι. Nimirum κορυβαντες fuere sacerdotes magnae matris deum in Phrygia, qui saltabant deo pleni. v. Strabo X p. 725. Unde κορυβαντιῶν est laborare morbo, qui κορυβαντισμός, morbus imaginosus, vocatur, cum aures videntur personare tibiae cantu, qui morbus putabatur proficisci a corybantibus. FISCHER. 'Hor. ep. I 1 7 est mihi purgata crebro qui personat aurem, quem locum cum hoc Platónico comparat Lambinus. Proprie verbum de aegrotis, qui tibiae sonum sibi audire visi quasi furiis agi-

tantur et vexantur insomniis, usurpari solitum egregie docuit Jos. Scaliger. ad Catull. 38 et animadv. in Euseb. p. 27. Cuius sententiam pluribus confirmavit Salmasius excerc. Plin. p. 764. Hanc τῶν κορυβαντιῶντων insomniam veteres musica curasse tradit noster de leg. VII 790D.' RICHKEN. ad Tim. l. l.

13 ἴσθι — μάτην ἐρεῖς. Cf. ap. 20D.

ὅσα γε — δοκοῦντα. Cf. p. 46E.

ἂν λέγῃς παρὰ ταῦτα scite Cronus dicit idem fere esse atque ἂν ἀντιλέγῃς.

17 πράττωμεν ταύτη. Cf. ad ap. 19A.

Index Graecus.

Ἀγαπᾶν magni facere C. 45 B
 ἀγῶν τῆς δίκης C. 45 E, εἰς
 ἀγῶνα καθιστάναι ap. 24 C
 ἀεὶ jedesmal ap. 25 C
 Ἀθηναῖος: ὁ Ἀθηναῖοι ap. 30 B,
 ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ap. 17 A
 αἰρεῖν ap. 28 A, ὁ λόγος αἰρεῖ
 C. 48 C
 αἰσθάνεσθαι cum gen. vel acc.
 et partic. ap. 22 C, ὡς C. 43 B
 αἰσχύνεσθαι ὑπὲρ τινος C. 45 E,
 μή ib.
 αἰτίαν ὑπέχειν ap. 33 B
 ἀκούε δὴ ap. 20 D, ἀκούειν ὦν
 ἂν λέγω ap. 33 B
 ἀληθὲς opp. ψεῦδος ap. 34 E
 ἀλίσκεσθαι ap. 39 B, ἐν τινι C.
 43 C
 ἀλλὰ—ἄρα C. 47 E, ἀλλ' ἄρα μή
 ap. 25 A, ἀλλὰ δὴ ap. 37 C,
 ἀλλ' ἢ ap. 20 D, ἀλλὰ—μέν
 C. 43 D, ἀλλὰ post πρῶτον μέν
 C. 48 A
 ἄλλο τι ἢ ap. 24 C, οἱ ἄλλοι
 praeterea ap. 36 B, ἄλλα καὶ
 ἄλλα ap. 27 B
 ἄλλοσε C. 45 B
 ἄλλως temere C. 46 D, ἄλλως
 τε καὶ C. 50 B
 ἄμα ap. 32 A, τῷ καιῷ C. 46 A
 ἀμεινόν ἐστιν ap. 19 A
 ἀμφοτέρω ap. 22 E
 ἂν repetitum ap. 17 D, in dis-
 iunctione ap. 31 D, cum im-
 perfecto ap. 22 B, cum indi-
 cativo futuri 29 C, ἂν φαῖεν
 C. 52 D
 ἀναβαίνειν ap. 17 D 31 C
 ἀναβιώσεσθαι C. 48 C
 ἀναιρεῖσθαι ap. 32 B
 ἀναλαμβάνειν ap. 19 A C. 46 C
 ἀνάπηρος C. 53 A
 ἀναπιπλάναι polluere ap. 32 C
 ἀναχωρεῖν C. 51 B
 ἀνέλπιτος ap. 36 A
 ἀνέχεσθαι cum gen. ap. 31 B
 ἀνὴρ: ὁ ἄνδρες ap. 17 C, ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι ap. 29 D, ὁ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι ap. 17 A, ὁ ἄν-
 δρες δικασταὶ ap. 17 A
 ἀνθρωπος: οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι
 ap. 29 B, ἀνθρώπων superla-
 tivo additum ap. 22 C
 ἀντιγραφῆ ap. 27 C
 ἀντωμοσία ap. 19 B
 ἀξιον ζῆν C. 53 C
 ἀξιοῦν existimare ap. 18 D
 ἀπάγειν ap. 32 B
 ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν ap. 38 D
 ἀπιστεῖν ap. 39 E
 ἀπὸ τινος καιὸν λαβεῖν ap. 25 E
 ἀποδιδράσκειν C. 50 A
 ἀποιμία: εἰς ἀποιμίαν λέναι C.
 51 D
 ἀποκρίνεσθαι τι C. 48 E, τὸ ἐπὶ
 τούτω ap. 27 B
 ἀποκτείνειν capitis damnare
 ap. 29 C, τινὰ τιμωρίαν ap.
 39 C
 ἀπολαίνειν de malis C. 54 A
 ἀποπειράσθαι τινος ap. 27 E
 ἄπορος ap. 18 D
 ἄρα ap. 34 C
 ἄρα γε μή C. 44 E
 ἀρχὴ τῆς σκέψεως C. 48 E, τὴν
 ἀρχὴν ap. 29 C
 ἄρχοντες ap. 39 E
 ἀσέβεια ap. 35 D
 ἀσπάζομαι καὶ φιλῶ ap. 29 D
 ἀσφάλεια C. 45 C

ἀτεχνῶς ap. 18 C
 ἀτιμάζειν ap. 30 D
 ἀτυχία ap. 25 A
 αὐ ap. 41 A
 αὐθις ap. 24 B, αὐθις — αὐ ib.
 αὐτοσχεδιάζειν ap. 20 C
 ἀφιέναι C. 48 B
 ἀχθεσθαι ὑπὲρ τινος ap. 24 A

βιωτός ap. 38 A
 βοᾶν ap. 17 C

Γάρ quinquies repetitum ap. 39 E
 γέ in responsionibus C. 53 A, γέ
 τοι δὴ C. 44 A
 γεννητής C. 51 E
 γέρον ἀνὴρ C. 49 A
 γίγνεσθαι ἀνέλεγκτον ap. 22 A,
 τὸ γινόμενον C. 50 D
 γινώσκειν τινὸς χαριεντιζόμενον
 ap. 27 A
 γυμναστική C. 47 B 50 D

Δαιμόνια ap. 27 C, ὁ δαιμόνιε
 C. 44 B
 δέ in apodosi ap. 32 D, δ' οὖν
 ap. 17 A
 δεδιέναι ὅτι ap. 21 E
 δεινόν: οὐδὲν δεινόν, μή ap. 28 B
 δέομαι: οὐδὲν δέομαι λέγειν ap.
 21 C
 δεσμοί C. 46 C
 δεῦρο ap. 24 C
 δὴ νυν procl. ad ap. 43
 διαβολή ap. 19 A
 διαγινεῖν C. 43 B
 διαμυθολογεῖν ap. 39 E
 διθῆραμβος ap. 22 A
 δίκαιός εἰμι cum infinitivo ap.
 18 A, μοι δίκαιόν ἐστι C. 50 E
 διττοὶ οἱ κατήγοροι ap. 18 D
 διαφθέρα C. 53 D
 δοκεῖν somnari C. 44 A, δε-
 δογμένον ἐστὶ ap. 34 E
 δοκιμασία εἰς ἄνδρας C. 51 D
 δυοῖν procl. ad C. 158
 δυστυχία ap. 25 A

Ἐὰν οὐ ap. 25 B
 ἐὰν ap. 18 A
 ἐγγυητής ap. 38 B
 ἐγγὺς εἶναι τινος γένει ap. 30 A
 εἰ cum indicativo praesentis se-
 quente ἂν cum optativo ap.
 17 B 25 B, sequente imperfecto

ap. 33 CD, εἰ cum imperfecto
 sequente aoristo cum ἂν ap.
 32 E, εἰ μὴ ἄρα ap. 17 B, εἰ
 δὲ μὴ = ἐὰν δὲ μὴ C. 53 E
 εἰ et ἐὰν oblique interrogantis
 C. 48 B

εἰ καὶ quamquam ap. 30 E
 εἶεν ap. 18 E
 εἰκὴ λεγόμενα ap. 17 C
 εἶναι = εἶναι C. 50 B, sup-
 plendum ap. 21 E, post verba
 nominandi adiectum ap. 23 A,
 εἰμι supplendum C. 46 B
 εἰς τις ap. 41 C
 εἰσάγειν ap. 24 D, δράματα εἰσά-
 γειν ap. 35 B
 εἰσιέναι εἰς ὑμᾶς ap. 17 C
 εἰσόδος τῆς δίκης C. 45 E
 εἶτα = καὶ εἶτα ap. 23 C, inter-
 rogantis 28 B
 εἴτε — εἰ δέ ap. 33 D, εἴτ' οὖν
 — εἴτ' οὖν ap. 34 E

ἐκ secundum C. 48 B
 ἐκαστοτε C. 46 B
 ἐκβάλλειν C. 46 B
 ἐκχεῖν C. 49 A
 ἐκὼν εἶναι ap. 37 A
 ἐλπίς ap. 36 A
 ἐμμελῶς ap. 20 C
 ἐμμένειν C. 49 E
 ἐμός: τὰ ἐμά C. 46 B
 ἐμπιπλάναι τὰ ὄτα ap. 23 E
 ἐν τινι ἀλίσκεσθαι C. 43 C, ἐν
 τοῖς βαρότατα C. 43 C
 ἐναργές C. 44 B
 ἐνδεικνύναι ap. 32 B, ἐνδείκνυ-
 σθαι ap. 23 B 29 D
 ἐνδεα: οἱ ἐνδεα ap. 37 C
 ἐνταῦθα εἴπερ ποῦ ap. 21 BC,
 ἐνταῦθα λέναι ap. 36 C
 ἐντανθοῖ παρεῖναι ap. 33 D
 ἐξελέγγειν τινὰ τι ap. 23 A
 ἐξέργεσθαι ap. 37 D
 εἴκειν cum dativo participii ap.
 27 A
 ἐπεὶ quamquam ap. 19 E, ἐπεὶ
 καὶ ap. 20 A
 ἔπειτα tamen ap. 20 C, = καὶ
 ἔπειτα ap. 23 C
 ἐπὶ e. acc. C. 45 A
 ἐπιδεικνύναι ap. 24 C
 ἐπιεικής ap. 22 A, ἐπιεικῶς C.
 43 A
 ἐπικωμωδεῖν ap. 31 D
 ἐπιμελόμενος procl. ad ap. 41

ἐπιούσα ἡμέρα C. 44A
 ἐπιστάτης C. 47B
 ἐπιτάττειν C. 52A
 ἐπιτήδειος C. 43C
 ἐπιτηγάνειν: τὰ ἐπιτηγόντα ὀνόματα ap. 17C
 ἐπιχειρεῖν δίκαιον πρᾶγμα C. 45C
 ἔπος: ὡς ἔπος εἰπεῖν ap. 17A
 ἐργάζεσθαι ap. 28D
 ἐρημην κατηγορεῖν ap. 18C
 ἐρχεσθαι cum dativo C. 50A
 ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι C. 50C
 ἐταίρος τῷ πλήθει ap. 21A
 εὖ λέγειν ap. 24E
 εὐδαιμονίζειν τοῦ τρόπου C. 43B
 εὐέλεγκτος ap. 33C
 εὐεργετής ap. 36D

Ἡ C. 43C, ἡ post genetivum comparativo iunctum infertur C. 44C, ἡ δῆλον ap. 36B, ἡ τι ἡ οὐδέν ap. 17B
 ἡ — ἡ C. 50C
 ἡδη, collocatio ap. 18C
 ἡτοι — γε — ἡ ap. 27CD

Θάνατοι C. 46C
 θανμάζω, ὅπως C. 43A
 θέμις ap. 21B, θεμιτόν ἐστιν cum dat. et inf. ap. 30CD
 θεωρία C. 52B
 θνήσκειν: τεθνήκαι ap. 30C
 θόλος ap. 32C
 θορυβεῖν ap. 17CD

Ἰατρική C. 47B
 ἱανῶς C. 47A
 ἵνα cum coniunctivo ante posito imperfecto C. 43B, cum imperfecto C. 44D, ἵνα καὶ ap. 22A, ἵνα τί ap. 26C
 ἵππος κέλης ap. 36D
 ἰσχύς ap. 29D

Καὶ agentis est ap. 23A, explicativum C. 50D, intendit ap. 41B, καὶ — γε ap. 34D, καὶ δὴ καὶ C. 47C, καὶ ταῦτα ἱανά ap. 28A, καὶ τι καὶ C. 43A, ἵνα καὶ ap. 22A
 καὶ εἰ ap. 32A
 καινοργεῖν C. 49C
 καλλιπεῖν ap. 17B
 κατὰ c. accus. ap. 17B
 καταγινώσκειν τί τινος ap. 25A

καταδεῖσθαι ap. 33E
 κατέρχεσθαι ap. 21A
 κινδονεύειν ap. 20D
 κοινός: τὸ κοινὸν τῆς πόλεως C. 50A
 κορυβαντιῶν C. 54D
 κορωνός prol. ad ap. 39
 κοσμεῖν: λόγοι κοσμημένοι ap. 17B
 κρούειν ap. 31A
 κύριος C. 44A
 κύων: νῆ τὸν κύνα ap. 21E
 κωμωδιοποιός prol. ad ap. 41

Λατρεία θεοῦ ap. 23C
 λέγειν ap. 21B, τι C. 46D, τινά τι ap. 23A, ὅπερ λέγω ap. 21A
 λείπειν τὴν τάξιν C. 51B
 λευκός C. 44A
 λόγος, ὁ, ap. 26B, genetivum assumit ap. 20C 26C, λόγον ἔνεκα C. 46D, λόγος ἦττων, κρείττων ap. 18B
 λαβᾶσθαι C. 47E

Μὰ Δία ap. 26D
 μακάριε C. 44C
 μάλιστα de tempore C. 43A, μάλιστα μὲν — εἰ δέ ap. 34A
 μαντεῖον ap. 21C
 μέγα λέγειν ap. 20E, οὔτε μέγα οὔτε μικρόν ap. 19C
 μὲν — δέ ap. 17A 23A, in uno orationis membro C. 44B, post praepositionem et nomen positum C. 47D, μὲν — μὲν, δέ — δέ ap. 28E, μὲν — μέντοι ap. 20D, μὲν οὖν C. 44B, μὲν οὖν — δέ ap. 17B
 μέντοι ap. 31B
 μέρος: τὸ σὸν μέρος C. 45D
 μεταλαμβάνειν τι ap. 36B
 μετέωρα ap. 18B
 μετοικεῖν C. 51D
 μετρίως recte C. 46C
 μή C. 47D, μή — ἡ ap. 39A, cum coniunctivo post verba timendi ap. 17B, cum optativo post praesens ap. 19C, cum persona tertia imperativi aoristi ap. 17C, μή — ἡ ap. 25A, μή οὐ C. 43C
 μήτηρ καὶ πατήρ C. 51A
 μοῖρα: ἐν μείζονι μοῖρα εἶναι C. 51B

μορμολύττεσθαι C. 46C
 μουσική C. 50D
 μύωψ ap. 30E

Νῆ τὴν Ἥραν ap. 24E
 νοεῖν ap. 40A
 νόμος mos ap. 26A
 νῦν δὲ γάρ ap. 38B

Ξυνηδέναι quomodo construatur ap. 21B
 ξυνηδῆναι ap. 19E

Οἶμαι interpositum ap. 23D, οἶμαι ἔγωγε C. 47D, οἶεσθαί γε χρή C. 53D
 οἶος cum superlativo iunctum ap. 23A
 ὀλίγον cum indicativo praeteriti ap. 17A
 ὀμοιον sibi simile C. 46B
 ὀμολογεῖν ap. 17B, ποιεῖν, ποιῆσειν C. 51E, ὀμολογούμενα C. 48B
 ὀνινάται: ὡς ὄννης ap. 27C
 ὄπως ap. 24D
 ὄπιστιοῦν ap. 17B
 ὄρθρος C. 43A
 ὄσω omisso τοσούτω ap. 30A
 ὀτιοῦν ap. 35B
 οὐ μή cum futuro C. 44B
 οὐδέ — οὐδέ ap. 26D, οὐδέ εἰς ap. 32A
 οὐδεὶς ὃς ἔρει C. 53E, οὐδέν in protasi ap. 34C, οὐδέν ἀλλ' ἡ ap. 20D, οὐδέν οὔτε — οὔτε ap. 19C
 οὔτε — οὐδέ ap. 19D
 οὔτος contemptum dictum C. 45A, τοῦτο — ἀμαθία ἐστίν ap. 29A
 οὔτως om. ἔχει C. 47C
 ὄφελός ἐστί τινος ap. 28B

Παιδοτριβής C. 47B
 πάλαι: καὶ πάλαι καὶ νῦν ap. 23E
 πᾶν, τό, omnino ap. 32D
 παρά c. acc. prae ap. 28C, παρ' ὀλίγον εἶναι ap. 36A
 παρακρούειν C. 47A
 παραλαμβάνειν ap. 18B
 παρανόμως ap. 32B
 παρίεσθαι deprecari ap. 17C
 πάσχειν ap. 17A 36B
 πανεσθαι absolute ap. 26A
 πείθειν absolute C. 51B

περιεργάζεσθαι ap. 19B
 πιθανῶς ap. 17A
 πιστεύειν ap. 18C
 πλάττειν λόγους ap. 17C
 πλημμελές C. 43B
 πλήν ἢ ap. 42, πλήν εἰ μή prol. ad ap. 42
 ποιεῖν C. 51A, τινί τι ap. 30A, ποιεῖσθαι περὶ πολλοῦ ὅπως ap. 24D, ποιητέον ταῦτα C. 51B
 πολυπραγμονεῖν ap. 31C
 πολὺς: οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ap. 29B, πολλοῦ γε δεῖ ap. 37D
 πόρρω ap. 38C
 πότερα — ἢ ap. 22E
 πού C. 44A
 πρᾶγμα ap. 20C C. 53D
 πραγματεύεσθαι ap. 22B
 πράττειν C. 51A, τι C. 45D 47B
 πράως prol. ad Cr. 157 sq.
 προσβένειν magni facere C. 46B
 πρό ap. 28D
 πρὸς ἐμμετὸν ἐλογιζόμεν ap. 21D, πρὸς ὄν — ἐπαθόν ap. 21C, πρὸς ταῦτα ap. 30B
 προσήκων τινός ap. 34B
 προσκεῖσθαι ap. 30E
 προτιθέναι C. 52A
 προτανεῖον ap. 36D
 πρό prol. ad C. 158
 πρότον μὲν — ἀλλά C. 48A 50D
 πῶποτε post pronomen relativum ap. 19D

Ῥαδίως temere ap. 24C
 ῥήματα καὶ ὀνόματα ap. 17B
 ῥήτορες ap. 32B

Σκενή C. 53D
 σκόπει δὴ C. 53A
 σός loco genetivi obiecti ap. 20E
 σοφός ἀνήρ ap. 18B, σοφός τὴν σοφίαν ap. 20D
 συντεταγμένως ap. 23E
 σχῆμα C. 53D

Τᾶν: ὃ τᾶν ap. 25C
 τε — καὶ C. 43B, τε — καὶ ἂν C. 48B
 τεκμαίρομαι sc. ἀπὸ C. 44A
 τελεῖν χρήματα — χάριτας C. 48C
 τηρικᾶδε C. 43A
 τί — ὅτι C. 48A

- τι supplendum ex οὐδέν ap. 23D,
τινά supplendum ap. 29A C.
43B, τι καὶ μικρόν ap. 28B
τιμᾶν C. 47A, τιμᾶσθαι τινί
τινος ap. 36B
τὸ δὲ — τῷ ὄντι ap. 23A
τοίνυν porro ap. 33E
τοιούτος τις ap. 19C, τοιοῦτος
οἶος e. inf. ap. 31A, τοιαῦτα
ἢ ἄν ap. 38D
τολμᾶν ap. 39A
τοσοῦτον apud comparativum ap.
25D
τραγωδία ap. 22A
τραπέζα: αἱ τραπέζαι ap. 17C
τροφή τε καὶ παιδεία C. 50D
τηγγάνειν: ὅτι ἂν τήγασιν C. 44D
- Ἐπακούειν C. 43A
ὑπεικάθειν ap. 32A, prol. ad
ap. 42
ὑπέκειν C. 51B.
ὑπέρ ap. 22E, ὑπέρ τινος ἄγθε-
σθαι, αἰσχύνεσθαι ap. 23E C.
45C
ὑπέχειν αἰτίαν ap. 33B
- ὑπερσεία θεῶ ap. 30A
ὑπό τινος πύσχειν ap. 17A
ὑπολογίζεσθαι τι πρό τινος C.
48D
ὑποστέλλεσθαι ap. 24A
ὑστεραία ἢ ἡ C. 44A
- Φάσκειν ap. 21B
φᾶλλον C. 47E
φήμη genetivum assumit ap. 20C
φίλον τῷ θεῷ ap. 19A
φοβήσομαι prol. ad ap. 38 sq.
φροντιστής ap. 18B
φύσις ap. 22C
φωνή dialectus ap. 17D
- Χαριεντίζεσθαι ap. 24C
χρησθαι φθόνῳ καὶ διαβολῇ ap.
18D
- Ψεῦδος opp. ἀληθές ap. 34E
- Ὡσπερ ἂν εἰ ap. 23B, ὥσπερ οὖν
ap. 21D, ὥσπερ παιδας ἡμᾶς
C. 46C
ὥστε μή ap. 37C.

Index Latinus.

- Accusativus e nomine pendens
ap. 18B, apud infinitivum re-
latus ad dativum C. 51D
- Adimantus ap. 34A
adverbii collocatio ap. 31B 36A
- Aeantodorus ap. 34A
Aeschines ap. 33E
anacoluthia ap. 19E 21CE 23A
25B 28C 29B 36A C. 45E
- Anaxagoras ap. 26D
Antiochis tribus ap. 32B
Antiphon Cephisiensis ap. 33E
Anytus prol. ad ap. 24 sq.
Apollodorus ap. 34A
appositio ap. 34A 42
- Aristo ap. 34A
Aristophanes prol. ad ap. 28
articulus non repetitus C. 47A,
om. ap. 32C
assimilatio pronominum C. 45B
asyndeton ap. 22A C. 54A
- Breviloquentia in ἄλλα τε καὶ
οὖν ἀνέλπιστον γέγονε ap. 36A
- Callias ap. 20A
casus cum praepositione iunctus
verbo accommodatur ap. 32B
- Cebes Thebanus C. 45B
Chaerecrates ap. 21A
Chaerephon ap. 21A
comparativus ap. 19A
coniunctivus post particulam
finale praecedente praeterito
C. 43B
- corybantes C. 54D
Crito prol. ad Cr. p. 147
Critobulus ap. 33E
- Dativus e nomine pendens ap.
30A, eius usus rarior ap. 34E
C. 50E
- Demodocus ap. 33E
- Ellipsis verbi aientis post ne-
gans vocabulum ap. 36B
- epexegis ap. 33A
Epigenes ap. 33E
Evenus ap. 20A, prol. ad ap. 41
- Futurum medii passive positum
C. 52A, eius indic. cum ἔν
iunctus ap. 29C
- Genetivus absolutus post accu-
sativum illatus ap. 35A, du-
plex ex ἔν suspensus ap. 17A,
ex φήμη τε καὶ λόγος pendens
ap. 20C
- Gorgias ap. 19E
- Hippias ap. 19E
hyperbaton ap. 19D 26B C. 50E
- Imperfectum C. 50BD, cum aori-
sto coniunctum C. 50D, ubi
ad superiora respicitur C. 46D
infinitivus epexegeticus ap. 18D,
praesentis post ὁμολογεῖν C.
52C, post adiectiva verbalia
in τέον illatus C. 51C
- iusiurandum per canem ap. 22A,
per Junonem ap. 24E
- Lycu prol. ad ap. 26
Lysanias ap. 38E

- Megara C. 53B
 Meletus prol. ad ap. 23 sq.
 Minos ap. 41A
- Nicostratus ap. 33E
 nominativus participii sequente
 ἔδοξέ μοι ap. 21C
- Optativus asseverantis est ap.
 28D
- Palamedes ap. 41A
 Paralus ap. 33E
 participia cumulata ap. 27A
 perfecti infinitivus vim habet
 futuri exacti C. 44B
- persona secunda singularis medii
 et passivi in *ει* prol. ad ap.
 38, ad Cr. 157
- Plato ap. 34A
 pleonasmus C. 44C
 pluralis *ταῦτα* pro singulari ap.
 19D
- plusquamperfectum prol. ad ap.
 38
- praepositio seiuncta a casu suo
 ap. 19C
- praesens pro praeterito C. 48B
 Prodicus ap. 19E
 prolepsis ap. 29A
- proverbia *οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος* ap.
 20E, *οὐδ' ἀπὸ θεοῦ οὐδ'
 ἀπὸ πέτρης* ap. 34D, *παιδῶν
 οὐδέν διαφέρειν* C. 49B
- Relativo pronomini epexegetice
 non nulla adiciuntur ap. 30E
- Simmias Thebanus C. 45B
 singularis loco pluralis ap. 36A
 Socrates prol. ad ap. 16 sq., ad
 Crit. 48 sq.
- Sunium promuntarium C. 43D
 synesis C. 53B
σχῆμα ἐν παραλλήλων ap. 17C
 C. 46A
- Theages ap. 33E
 Thebae C. 53B
 Theodotus ap. 33E
 Thessali petulantes C. 53D
 Theozodites ap. 33E
 Triptolemus ap. 41A
- Verbalia in *τέον* cum accusativo
 personae iuncta C. 49A
 verbum simplex post composi-
 tum C. 44D, verbi collocatio
 quaedam ap. 17C
- Zeugma ap. 38B.